

Tilinpäätös

2020

1 TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	2
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2 Hallinto	5
1.1.3 Yleinen talouden kehitys	7
1.1.4 Espoon talousalueen kehitys	8
1.1.5 Talousarvion toteutuminen	15
1.1.6 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	17
1.1.7 Henkilöstö	20
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	23
1.1.9 Yhteistyötä kestäväen kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi	26
1.1.10 Ympäristö	27
1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen	29
1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	30
1.3 KOKONAISTALouden TARKASTELU	38
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	38
1.3.2 Toiminnan rahoitus	40
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	43
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	45
1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	47
1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	49
1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	49
1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus	50
1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi	51
1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	51
1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa	54
1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	55
1.4.7 Konsernin talous tiivistetysti	57
1.4.8 Konsernilainat	57
1.4.9 Investoinnit	58
1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	60
1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit	62
1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet	68
1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELYSTÄ	85

2 TOTEUTUMISVERTAILUT

2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2020 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA

LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN	87
2.1.1 Tulostavoitteiden toteutuminen osa-alueittain	87
2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteutuminen	91
2.1.3 Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma	93
2.1.4 Strategiset ICT- ja hankintalinjaukset	94
2.1.5 Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen	96
2.1.6 Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen	97
2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	125
2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	181
2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	184
2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	190

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA	193
3.2 RAHOITUSLASKELMA	194
3.3 TASE	195
3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS	197

4 LIITETIEDOT

4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT	202
4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET	223
4.2.1 Liikelaitokset	223
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	223
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS	238
4.2.2 Taseyksiköt	260
SUURPELTO	260
TAPIOLA	272
4.2.3 Rahastot	286
PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTI- RAHASTO	286
ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO	289
VAHINKORAHASTO	293
SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO	296

5 LUETTELOT JA SELVITYKSET	300
LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ	301
6 ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ	303

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Espoon kaupunki sopeutui nopeasti koronavirusepidemian muuttamaan toimintaympäristöön ja muutti palvelutarjontaa uuteen tilanteeseen sopivaksi. Kouluissa etäopiskeluvälineet ja toimintatavat otettiin onnistuneesti käyttöön. Henkilöstö kehitti uusia digitaalisia palveluja, omaksui nopeasti uudet etätyötavat, torjui ja jäljitti koronaa ja pystyi nopeasti vastaamaan espoolaisten muuttuneisiin tarpeisiin. Palvelujen kehittämistä ja digitalisointia jatketaan ja epidemian kuntalaisille aiheuttamiin terveydellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin vastataan myös tulevina vuosina.

Koronavirusepidemiasta huolimatta kuntataloudessa poikkeuksellisen hyvä tulos

Ennakkotietojen mukaan lähes kaikki manner-Suomen kunnat tekivät positiivisen tuloksen vuonna 2020. Kuntien tilikauden tulos nousi 1,7 miljardin tasolle. Isoimmat tulokset tehtiin suurissa kaupungeissa, mutta myös pienet ja keskisuuret kunnat olivat ylijäämäisiä. Tilikauden poikkeuksellisen hyvään tulokseen vaikutti pääasiassa kunnallisverojen vuoden 2019 siirtymät vuodelle 2020, kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus sekä valtion lisätalousarviossa päätetyt noin kolmen miljardin koronatuotet kunnille.

Espoon kaupungin vuoden 2020 tilikauden tulos poikkeuksellinen

Koronavirusepidemia vaikutti kaupungin talouteen vuonna 2020 huomattavasti keväällä oletettua vähemmän, mutta taloudelliset vaikutukset jatkuvat kuluvana ja tulevina vuosina. Kasvanut työttömyys, yritysten taloudelliset vaikeudet ja hidas talouskasvu pienentävät tulokehitystä ja epidemian aikana kertynyt hoito-, opetus- ja hyvinvointivelan purkaminen kasvattavat kustannuksia.

Epidemian aiheuttamat sulkutoimet pienensivät palvelumaksutuottoja, mutta myös säästivät noin 35 milj. euroa sijais-, kuljetus- ja ateriakustannuksia sekä siivous- ja huoltokustannuksia ja tietojärjestelmien kehittämiskustannuksia. Epidemian testaus, jäljitys ja hoito aiheuttivat noin 25 milj. euron lisäkustannukset.

Verorahoitus kasvoi poikkeuksellisesti 14,5 prosenttia. Verotulot kasvoivat 5,5 prosenttia vuoden 2019 verotulojen siirtymän, valtion ja kuntien välisten oikaisujen sekä yhteisöveron kuntien jako-osuuden korotuksen takia. Valtio kompensoi kuntien koronakustannuksia etupainotteisesti noin 3 miljardilla eurolla myöntämällä valtionavustuksia kunnille, sairaanhoitopiireille ja joukkoliikenteelle sekä lisäämällä peruspalvelujen valtionosuutta. Kompensaatioiden vaikutus Espoon talouteen oli noin 176 milj. euroa. Kaupungin vuosikate toteutui 304 milj. euron tasolla ja tilikauden tulokseksi muodostui 129,1 milj. euroa. Ilman valtion kompensaatioita vertailukelpoinen tilikauden tulos olisi asettunut noin -10 milj. euron tasolle. Vuoden 2020 tulos oli poikkeusten tulos, eikä paranna tulevien vuosien tilannetta.

Espoo investoi kestäväan kasvuun

Länsimetron toisen vaiheen ja uusien asemanseutujen infran rakentaminen Matinkylästä Kivenlahteen jatkuu vuoteen 2023 asti, Raide-Jokerin rakentaminen on käynnissä ja kaupunkiradan rakentamista valmistellaan. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2020 785 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 381 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 404 milj. euroa, konsernin nettoinvestoinnit olivat 700 milj. euroa. Investoinnit kohdistuvat Koulu kuntoon -ohjelman mukaisesti koulujen ja päiväkotien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä kaupunkirakenteen kehittämiseen. Verorahoituksen hyvän kasvun siivittämänä konserninkin vuosikate nousi 435 milj. euron tasolle ja konsernin investoinneista pystyttiin rahoittamaan tulo- ja investointisuunnitelmalla 62 prosenttia.

Valtio ja kaupunkiseudut allekirjoittivat maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset vuodelle 2020–2031. Sopimuksilla tavoitellaan hiilineutraaleja kaupunkiseutuja, lisätään asuntotuotantoa ja nostetaan kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta. MAL-sopimus mahdollistaa Espoon kaupunkiradan toteuttamisen Leppävaaran ja Kauklahten välille. Raiteisiin tukeutuva kaupunkirakenne antaa mahdollisuuden rakentaa kestävää monipuolista asumista, kaupunkikeskukseen tukeutuvaa älykästä palvelujärjestelmää sekä älykästä ketjutettua liikennejärjestelmää.

Kaupungin kasvun edellyttämät investoinnit kasvattivat lainakantaa

Espoo konsernin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 286 milj. euroa ja se kasvoi hyvästä tuloksesta huolimatta 483 milj. eurolla. Lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa. Oikaistu eli verorahoitteinen lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, HSY:n sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 942 milj. euroa. Valtuustokauden tavoite konsernin oikaistun lainankan kääntämisestä laskuun valtuustokauden aikana ei toteutunut.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelma

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi kaupungin taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kasvu. Talouden epätasapainon oikaisemiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi valtuusto päätti 18.10.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo –tuottavuus- ja sopeutusohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on käyttötalouden tasapainottaminen 147 milj. eurolla vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi investointitasoa lasketaan 10 prosenttia siten, että vuosittaiset investoinnit ovat keskimäärin 250 milj. euroa. Ohjelman tavoitteena on myös vaikuttaa valtioon siten, että kasvukaupunkien investointitarpeet otettaisiin paremmin huomioon valtionosuus- tai muissa rahoitusjärjestelmissä. Kaupungin kehys- ja talousarviovalmistelu 2021-2025 tehdään ohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti.

Espoo toteuttaa kestäväen kehityksen SDG – tavoitteita

Espoo toimii kehittämisalustana vähähiilille ja innovatiivisille kaupunkiratkaisuille. Espoon ilmasto- päästöt laskivat prosentilla edellisvuodesta. Asukasta kohti päästöt laskivat Espoossa kolme prosenttia ja olivat kolmatta vuotta peräkkäin seudun pienimmät. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiselle keskeistä Espoo Clean Heat -yhteistyötä Fortumin kanssa jatkettiin, ja sen odotetaan tuovan merkittäviä päästövähennyksiä tulevana vuosina, kun mm. kivihiiilestä luovutaan kaukolämmön tuotannossa.

Espoo laati ensimmäistä kertaa vapaaehtoisen arvion kaupungin toiminnasta suhteessa YK:n Agenda 2030 -ohjelman 17 kestäväen kehityksen SDG- tavoitteeseen. Arvio toimii pohjana kaupungin kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa tulevan strategiakauden aikana.

Sote – uudistuksen rahoitusmalli uhkaa heikentää Espoon investointikykyä

Sanna Marinin hallituksen valmisteleman Sote-uudistuksen rahoitusmallin taloudelliset vaikutukset Espoolelle ovat kestäväntömiä. Suurten, kasvavien kaupunkien investointikyvyn heikkeneminen on riski talouskasvulle ja siten koko maan julkisten palvelujen rahoitukselle. Uudistuksen vaikutukset kasvavien kaupunkien investointikykyyn tulee vielä arvioida huolellisesti kuten lainsäädännön arviointineuvostokin on edellyttänyt.

Espoo torjuu koronaa, huolehtii kuntalaisten palveluista ja varautuu Re-Start Espoo -ohjelmalla koronan jälkeiseen kasvuun

Espoo on käynnistänyt yhdessä VTT:n kanssa Restart Espoo -hankkeen, jolla varaudutaan koronan jälkeiseen kasvuun. Koko kansantalouden ja kuntatalouden kestävyuden kannalta on

ratkaisevan tärkeää, että Suomeen syntyy lisää osaamis- ja tietointensiivisiä yrityksiä ja työpaikkoja. Espoolla on siinä keskeinen rooli.

Taloussuunnitelman toteutuminen ja lainakannan kasvun taittaminen edellyttävät Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen ja linjausten noudattamista sekä ohjelmassa asetettujen toimenpiteiden systemaattista toteuttamista vuosien 2021-2025 aikana.

Espoo vastaa koronavirusepidemian aiheuttamiin kuntalaisten terveydellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin sekä palvelujen kysyntään, mutta samalla kehittää ohjelman mukaisesti tuottavuutta mm. palveluprosesseja ja -verkkoja, digitaalisia palveluja sekä espoolaista johtamista ja esimiestyötä kehittämällä.

Jukka Mäkelä
kaupunginjohtaja

1.1.2 Hallinto

Valtuuston voimasuhteet 31.12.2020 olivat seuraavat:

Kansallinen Kokoomus (Kok.)	28
Vihreä liitto (Vihr.)	17
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Svenska folkpartiet i Finland (SFP)	6
Perussuomalaiset (PerusS)	3
Sininen valtuustoryhmä (ST)	2
Suomen Keskusta (Kesk.)	3
Vasemmistoliitto (Vas.)	3
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	2
Liberaali valtuustoryhmä (Lib)	1
jäseniä yhteensä	75

Valtuuston puheenjohtajat 31.12.2020

Valtuuston puheenjohtajana Kai Mykkänen (Kok.)
I varapuheenjohtajana Markku Sistonen (SDP.)
II varapuheenjohtajana Inka Hopsu (Vihr.)
III varapuheenjohtajana Johanna Karimäki (Vihr.)

Kaupunginhallitus 31.12.2020

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana Markku Markkula (Kok.)
I varapuheenjohtajana Henna Partanen (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Maria Guzenina (SDP)

Kaupunginhallituksen, johon kuului 15 jäsentä, kokoonpano 31.12.2020 oli seuraava:

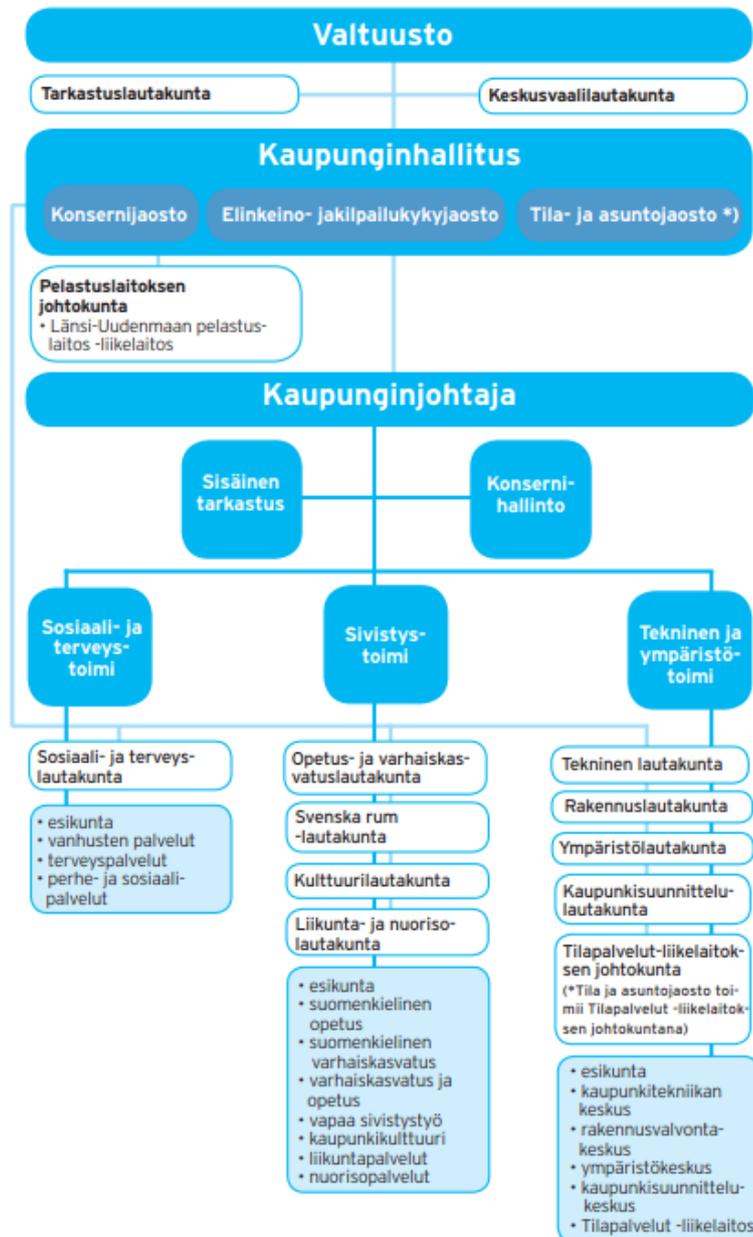
Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtainen varajäsen	
Aaltonen Juri	SDP	Vilske Jukka	SDP
Ahlfors Tiina	Vas.	Lahtinen Teemu	PerusS
Anthoni Mari	Vihr.	Pursula Tiina	Vihr.
Elo Simon	Kok.	Kilpi Jukka	ST
Gestrin Christina	SFP	Portin Anders	SFP
Guzenina Maria	SDP	Kivekäs Liisa	SDP
Jalonen Jaana	Kok.	Åkerlund Kirsi	Kok.
Juvonen Arja	PerusS	Gästrin Eva-Lena	SFP.
Kauma Pia	Kok.	Alaviiri Kaisa	Kok.
Kauste Mika-Antti	Vihr.	Brunni Antti	Vihr.
Laiho Mia	Kok.	Råman Diana	Kok.
Laukkanen Antero	KD	Holma Jussi	Kesk.
Markkula Markku	Kok.	Helenius Mika	Kok.
Partanen Henna	Vihr.	Hukari Hanna	Vihr.
Vuornos Henrik	Kok.	Laakso Mikko	Kok.

Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sekä toimialojen johtajat Juha Metso, Harri Rinta-aho ja Olli Isotalo.

Kuntalain 125 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kaupungin toimielimet sekä asianomaisen toimieli-
men tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittele-
mistä ennakolta. Tarkemman luettelon tilivelvollisista voi määritellä valtuusto. Määrittely tapahtuu
tarkastuslautakunnan valmistelun pohjalta. Viime kädessä harkintavallan siitä, ketkä ovat tilivelvelli-
sia, voidaan kuitenkin katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

Espoossa kuntalain tarkoittamiksi tilivelvollisiksi toimielinten jäseniksi voidaan katsoa kaupungin-
hallitus jaostoineen, lauta- ja johtokunnat jaostoineen sekä toimikunnat ja tilivelvollisiksi viranhalti-
joiksi kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja konsernihallinnosta rahoitusjohtaja, elinkeinojohtaja,
henkilöstöjohtaja sekä hallinto- ja kehittämisjohtaja. Lisäksi tilivelvollisiksi on perusteltua katsoa tu-
losyksiköiden johtajat, liikelaitosten toimitusjohtajat sekä itsenäisestä tehtäväkokonaisuudestavas-
taavat viranhaltijat toimielinten johtosääntöjen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta on päivittänyt kaupungin tilivelvollisten määrittelyn yhteistyössä yhdessä JHT-
tilintarkastajan kanssa kokouksessaan 31.1.2019.

1.1.3 Yleinen talouden kehitys

Koronaepidemian kulku leimasi vuotta 2020. Valtiovarainministeriön joulukuun 2020 taloudellisen katsauksen mukaan epidemian kiihtyminen ja sen hillitsemiseksi käyttöön otetut rajoitukset ovat pysäyttäneet talouden elpymisen, joka pääsi jo hyvään vauhtiin kesän ja alkusyksyn aikana.

Ennusteen mukaan talous ei kasva vuoden 2020 viimeisen ja vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana. On kuitenkin perusteita olettaa, että kesää kohti kuljettaessa epidemia alkaa laantua, kun rokotettujen osuus väestöstä kasvaa riittävästi. Samaan aikaan epidemian luontainen kausivaihtelu, joka laannutti tautia viime kesänä ja kiihdyttää sitä nyt, alkaa hillitä epidemiaa. Ennusteen mukaan talous alkaa elpyä uudelleen vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana ja vuoden toisella puoliskolla talous kasvaa ripeästi.

Vuositasolla bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 3,3 prosenttia vuonna 2020 ja vuonna 2021 kasvavan 2,5 prosenttia. Vuonna 2022 kasvu hidastuu 2,0 prosenttiin ja vuonna 2023 1,4 prosenttiin.

Suomen Pankin maaliskuun 2021 väliennusteessa talouden kasvuvauhdin arvioidaan tänä vuonna olevan joulukuun ennustetta nopeampaa, vaikka pandemiatilanne on heikentynyt vuoden alkupuolella. Rokotuskattavuuden kasvaessa yhteiskuntaa voidaan avata ja talouskasvu pääsee vauhtiin. BKT:n 2,6 prosentin kasvua tukee erityisesti yksityinen kulutus, jonka kasvu vahvistuu loppuvuotta kohden. Talouden toipuminen jatkuu vuonna 2022, ja kokonaistuotannon kasvu vauhdittuu edelleen 2,7 prosenttiin, kun investoinnit vähitellen piristyvät. Vuonna 2023 kasvu hidastuu selvästi lähelle talouden pitkän aikavälin kasvuvauhtia 1,2 %:iin, joka kuvastaa pitkän aikavälin vaimeita kasvuedellytyksiä.

Tilastokeskuksen helmikuun ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote supistui huhti-kesäkuussa 6,2 prosenttia vuodentakaiseen vastaavaan ajankohtaan verrattuna, ja heinä-syyskuussa se oli 2,9 prosenttia pienempi kuin vuoden 2019 vastaavana vuosineljänneksenä. Viimeisellä neljänneksellä loka-joulukuussa bruttokansantuote pieneni 1,4 prosenttia vuoden 2019 vastaavaan vuosineljänneksen verrattuna.

Koronan vaikutukset myös kuntatalouteen olivat viime vuonna suuria. Manner-Suomen kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna 1,7 prosenttia. Toimintatuottojen arvioitiin vähenevän 3,8 prosenttia. Toimintakate heikkeni 3,1 prosentilla -31,3 miljardiin euroon.

Kuntien vuoden 2020 yhteenlaskettu vuosikate kasvoi kuitenkin 2,2 miljardilla eurolla edellisestä vuodesta. Selittävinä tekijöinä olivat valtionosuuksien ja verotulojen voimakas kasvu. Valtionosuuksia kunnat saivat vuonna 2020 omien arvioidensa mukaan yhteensä 11,0 miljardia euroa, mikä on 2,4 miljardia eli 27,2 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Verotulot kasvoivat 0,9 miljardilla eurolla eli 4,0 prosentilla 23,8 miljardiin euroon. Myös tulos kasvoi voimakkaasti, yhteensä 1,7 miljardiin euroon.

Kuntien yhteenlasketut investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta 4,6 prosenttia 4,2 miljardiin euroon. Kuntien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2020 lopussa yhteensä 19,1 miljardia euroa, ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 3,8 prosenttia.

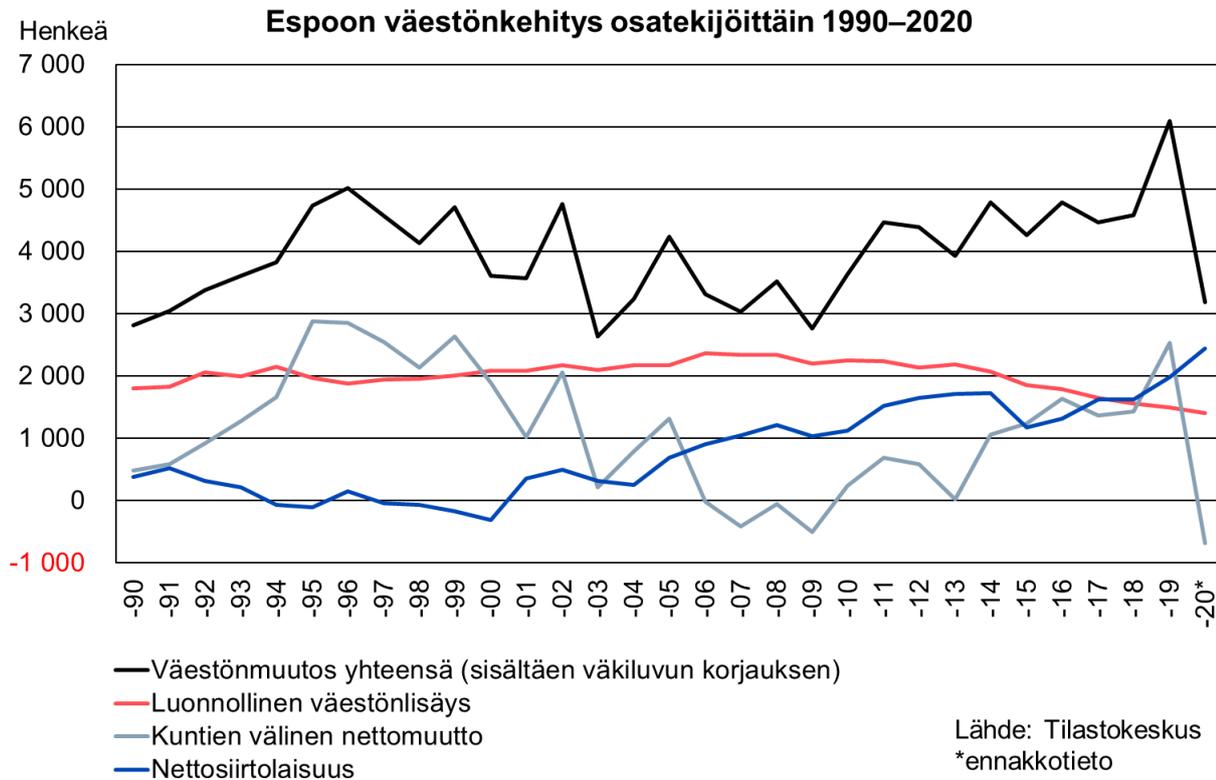
1.1.4 Espoon talousalueen kehitys

Espoon väestönkasvu hidastui vuonna 2020

Vuoden 2019 lopussa Espoossa oli 289 731 asukasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku oli vuoden 2020 lopussa 292 913 henkeä. Väestö kasvoi vuoden 2020 aikana 3 180 hengellä, joka on selvästi pienempi väestönlisäys vuoteen 2019 verrattuna. Suhteellinen väestönkasvu vuonna 2020 oli 1,1 prosenttia eli selkeästi pienempi kuin edellisvuonna.

Espoon väestö on kasvanut vuodesta 2014 lähtien selvästi enemmän muuttovoiton kuin luonnollisen väestönkasvun ansiosta. Tähän on vaikuttanut erityisesti syntyneiden määrän pienentyminen ja kotimaasta saadun muuttovoiton kasvu. Ennakkotietojen mukaan Espoo sai vuonna 2020 muuttovoittoa 1 760 henkeä. Edellisvuoteen verrattuna muuttovoitto pieneni 2 830 hengellä, koska kuntien välinen nettomuutto (-680 henkeä) oli negatiivinen. Espoon muuttovoitosta suuri osa on 2000-luvulla tullut ulkomailta. Vuoden 2020 ennakkotietojen mukaan muuttovoitto ulkomailta oli 2 440 henkeä.

Espoon luonnollinen väestönkasvu pienentyi seitsemättä vuotta peräkkäin. Espooseen syntyi vuonna 2020 ennakkotietojen mukaan 3 070 vauvaa, joka on hieman suurempi määrä kuin edellisvuonna. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2020 kuolleiden määrä (1 670 henkeä) oli edellisvuotta suurempi.

Kuva: Espoon väestönkehitys 1990–2020.

Espoon väestönkehitys osatekijöittäin 1990–2019

Espoon väestönkasvusta suurin osa on vieraskielistä. Osuus on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla: kun vieraskielisten osuus väestönkasvusta oli vielä vuonna 2000 alle 14 prosenttia, oli se vuoden 2020 ennakkotietojen perusteella 89 prosenttia, ja ennusteen mukaan vuonna 2035 vieraskielisten osuus väestönkasvusta on 92 prosenttia.

Espoon vieraskielisen väestön määrä kasvaa nykyisestä noin 56 000 asukkaasta 105 400 asukkaaseen vuoteen 2034 mennessä eli 49 400 asukkaalla. Espoon vieraskielisen väestön määrä kasvaa nykyisestä lähes kaksinkertaiseksi. Vuoden 2034 lopussa Espoon vieraskielisten asukkaiden osuus koko väestöstä on 30 prosenttia.

Espoon väestöstä oli 65 vuotta täyttäneitä vuoden 2020 lopussa 44 000, mikä on 15 prosenttia väestöstä. Vuoteen 2035 mennessä heitä on 65 000, mikä on 18 prosenttia väestöstä. Vastaavasti 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 18 500 asukkaasta 33 500 asukkaaseen ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 4 500 asukkaasta 12 000 asukkaaseen.

Espoossa arviolta 130 000 työpaikkaa

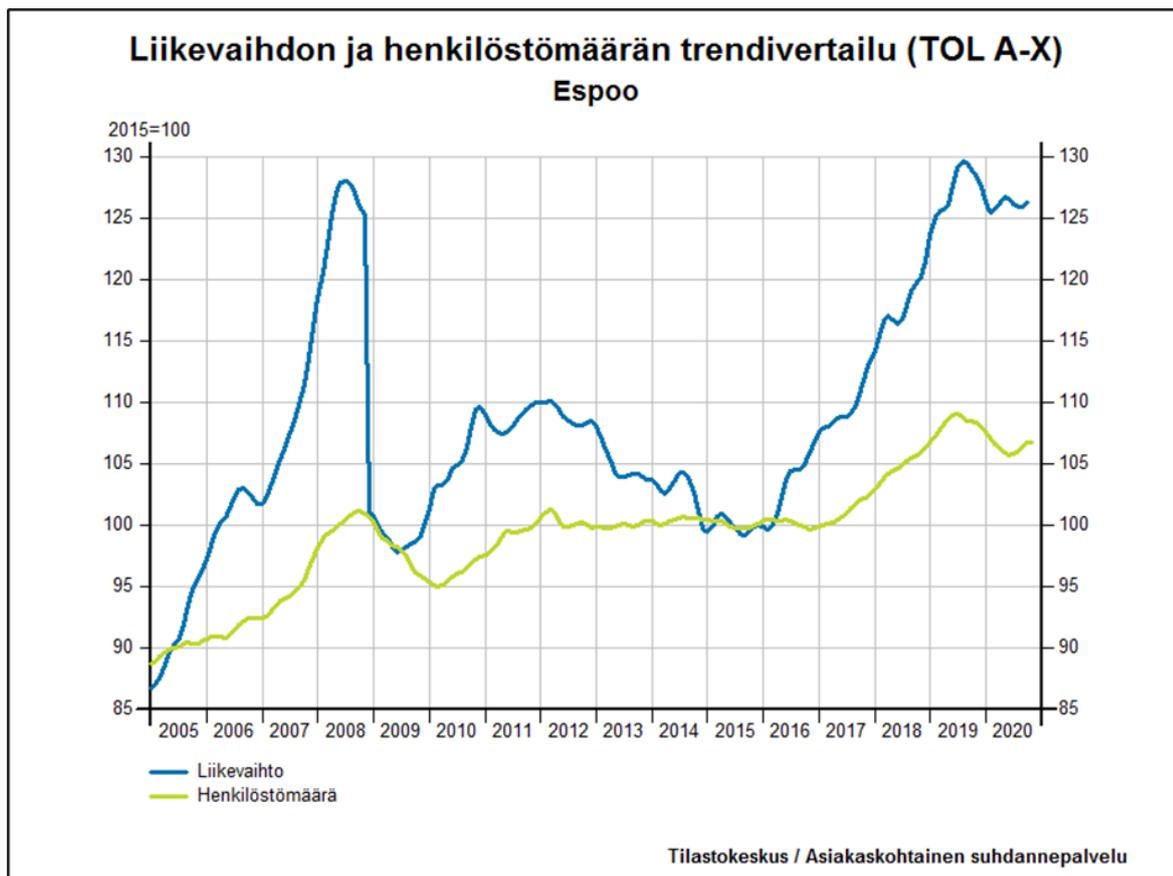
Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2018, jolloin Espoossa oli 123 907 työpaikkaa. Sen jälkeistä kehitystä voidaan arvioida muun muassa Tilastokeskuksen otospohjaisella työvoimatutkimuksella, jonka mukaan työpaikkojen määrä on viimeisen kolmen vuoden ajan kasvanut noin kolmen prosentin vuosivauhdilla. Tämän perusteella arvioitu työpaikkojen määrä Espoossa vuonna

2020 on noin 130 000. Kuitenkin työvoimatutkimuksen luvuissa on suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suurta satunnaisvaihtelua, joten myös Espoon osalta työvoimatutkimuksen lukuja on pidettävä karkeasti kehityksen suuntaa antavina. Työvoimatutkimusta käytetään yleisesti valtakunnallisella sekä seututasolla työllisyyden ja työpaikkakehityksen seurannassa.

Yritysten liikevaihto ja henkilöstömäärä pienenevät vuonna 2020 edellisestä vuodesta

Tilastokeskuksen suhdannepalvelun estimoima yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi Espoossa 9,4 prosenttia vuonna 2019. Vuoden 2020 puolella liikevaihdon kehitys oli vaihtelevaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä liikevaihto supistui -2,0 prosenttia, toisella neljänneksellä kasvoi 1,3 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä liikevaihdon kehitys kääntyi laskuun ja supistui -4,7 prosentilla. Lokakuussa 2020 liikevaihto laski -0,6 prosenttia edellisvuoden lokakuuhun verrattuna.

Yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä kasvoi 3,4 prosenttia vuonna 2019. Vuonna 2020 henkilöstömäärän kehitys oli liikevaihdon tavoin vaihtelevaa. Henkilöstömäärä pysyi tammi-maaliskuussa ennallaan edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Huhti-kesäkuussa kehitys kääntyi laskuun, ja henkilöstömäärä supistui -5,8 prosenttia. Vuoden kolmantena neljänneksenä henkilöstömäärä laski edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna -4,3 prosenttia. Lokakuussa 2020 henkilöstömäärä supistui -1,6 ja marraskuussa -2,6 prosenttia edellisvuoden vastaaviin ajankohtiin verrattuna.

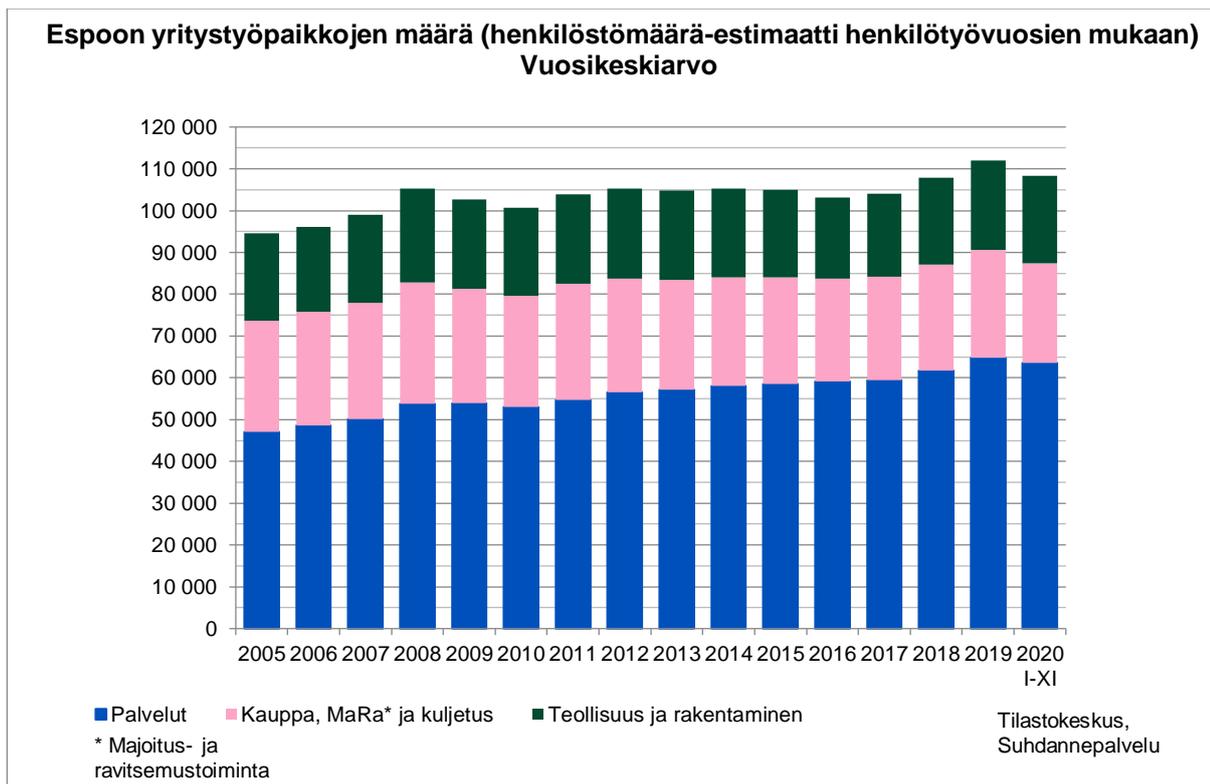

Kuva: Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2005 (2010=100).

Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2020 tammi-marraskuussa noin 109 000 yritystyöpaikkaa. Vuosina 2011-2017 määrä oli 104 000 - 105 000, ja kääntyi vuonna 2018 selvään nousuun. Vuonna 2019 yritystyöpaikkojen määrä kasvoi 4 000:lla edellisvuodesta. Vuonna 2020 kasvu taittui ja tammi-marraskuussa määrä oli noin 3 500 vuodentakaista pienempi.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joiden osuus on hienoisesti kasvanut kuluneen vuosikymmenen aikana. Palvelualojen kokonaisuuteen tässä tarkastelussa kuuluvat mm. informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutus toiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on reilu viidennes, ja teollisuuden sekä rakentamisen osuus vajaa viidennes.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuonna 2019 noin 54 500 yritystyöpaikkaa, kun vuosina 2011-2017 määrä oli keskimäärin 47 000 ja seuraavana vuonna noin 52 000. Työpaikkamäärä kasvoi erityisesti Tapiolan asemansseudulla, johon kuuluvat myös Aalto-yliopiston (Otaniemi) ja Keilaniemien metroasemat. Vuonna 2020 määrä pieneni noin 53 500 yritystyöpaikkaan. Yritystyöpaikkojen määrä laski edellisvuodesta kaikilla Länsimetron asemansseuduilla, eniten Finnoon-Kaitaan sekä Matinkylän asemien seuduilla. **Kaupunkiradan kehityskäytävällä** oli vuoden 2020 tammi-marraskuussa estimaatin mukaan noin 34 000 yritystyöpaikkaa. Määrä pieneni edellisvuoden lukemista noin tuhannella.

Kuva: Yritysten estimoitu työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2005-2019 sekä tammi-marraskuun 2020 keskiarvona.

Työttömyys kohosi keväällä huippulukemiin ja kääntyi jälleen nousuun vuoden loppulla

Vuoden 2020 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 12,2 prosenttia eli 4,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Koko maassa vastaava lukema oli 13,6 prosenttia.

Ennen koronakriisiä helmikuussa 2020 työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 7,5 prosenttia. Työttömien lukumäärä Espoossa oli vuoden 2020 lopulla 17 796 eli 1,6 kertaa (6 722 henkeä) korkeampi kuin vuotta aiemmin. Korkeimmillaan työttömyys oli viime vuoden toukokuussa.

Lomautettuja oli vuoden lopulla 3 772 eli 21 prosenttia työttömistä. Viime vuonna lomautettujen määrä oli korkeimmillaan toukokuussa, 9 722 eli 42 prosenttia työttömistä. Ennen koronakriisiä viime vuoden helmikuussa lomautettuja oli 389 eli 3,5 prosenttia työttömistä.

Työttömyystilanne oli jo ennen koronakriisiä alkuvuodesta 2020 kääntymässä huonompaan suuntaan. Kevään kuluessa työttömyys nousi nopeasti saavuttaen huippunsa toukokuussa. Kesällä työttömyysluvut laskivat lupaavasti, mutta lasku hidastui viime syksyn mittaan ja viime joulukuussa työttömyys kääntyi kasvuun. Kuluneen vuoden kehityksen perusteella työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa saattaa vuoden 2021 lopulla olla 19 000, ellei taloudessa tapahdu myönteistä käännettä. Mikäli koronatilanne hellittää tulevina kuukausina siten, että rajoitukset saadaan pääosin purettua, työttömyystilanne tulee olemaan selvästi parempi. Etlä ja muut ennustelaitokset korostavat ennustamisen vaikeutta ja taloudellisen toimintaympäristön poikkeuksellisen suurien epävarmuustekijöitä koronaepidemian sekä Euroopan ja lähialueiden taloudellisen ja poliittisen epävakauden vuoksi.

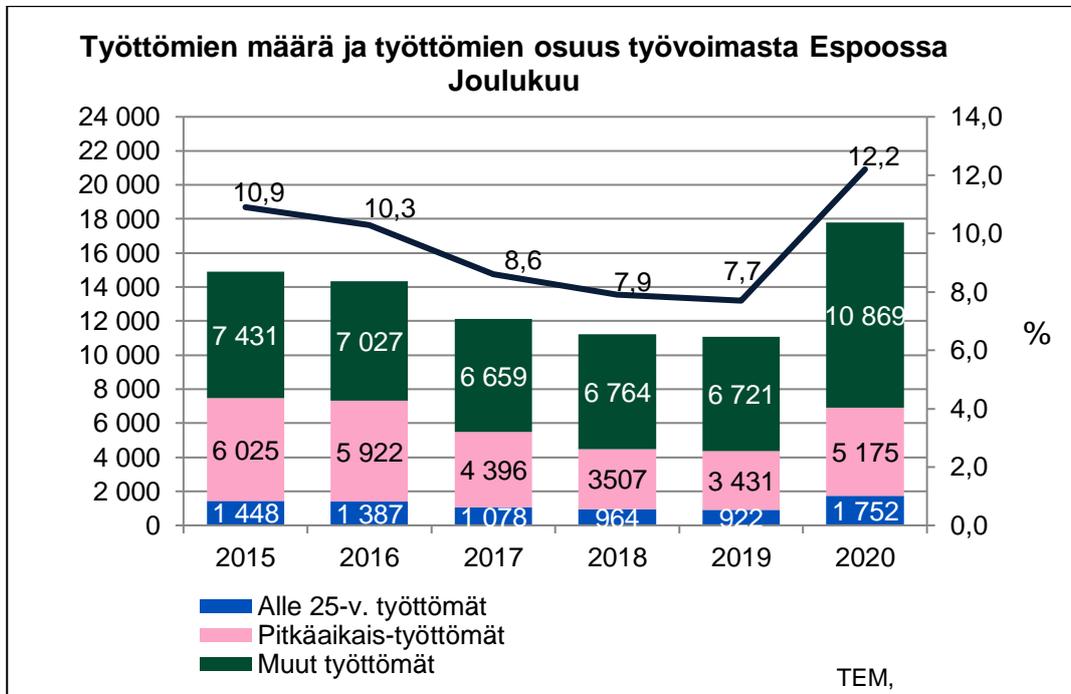
Alle 25-vuotiaiden osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2020 lopulla 12,8 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 6,7 prosenttia. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli lähes kaksinkertainen määrä vuodentakaiseen verrattuna eli 1752 henkeä. Myös nuorten kohdalla muutaman vuoden kestänyt työttömyyden laskusuuntaus pysähtyi viime vuoden helmikuussa. Nuorten työttömyys oli pahimmillaan viime vuoden huhti-kesäkuussa (yli 2 600 työtöntä), minkä jälkeen määrä pieneni joulukuuhun asti, jolloin myös nuorten työttömyys kääntyi jälleen nousuun. Kuluneen vuoden kehityksen perusteella alle 25-vuotiaita työttömiä on vuoden 2021 lopulla arviolta reilu 2 000.

Myös **pitkäaikaistyöttömien** (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden) määrän väheneminen taittui jo ennen koronakriisiä eli vuoden 2020 helmikuussa, jolloin pitkäaikaistyttömiä oli 3 425 eli saman verran kuin vuotta aiemmin. Vaikka työttömien kokonaismäärä kääntyi kesäkuussa laskuun koronakevään huippulukemista, pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut jatkuvasti viime vuoden maaliskuusta alkaen. Vuoden 2020 lopulla Espoossa oli 5 175 pitkäaikaistyötöntä eli 1 744 enemmän kuin vuotta aiemmin. TEM arvioi viime syksynä, että työttömyysjaksot tulevat jatkossa pitkittymään, mikä edelleen johtaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun (Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2020). Viime vuosien trendin perusteella ja koronatilanteen vaikutus huomioiden pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa vuoden 2021 lopulla olla jopa yli 7 000.

Myös **ulkomaan kansalaisten** osalta muutaman vuoden jatkunut työttömyyden lasku pysähtyi viime vuoden helmikuussa. Tuolloin ulkomaan kansalaisia oli Espoossa työttömänä 2 637 ja ulkomaalaisten osuus ulkomaisesta työvoimasta 18 prosenttia eli työttömyys oli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Koronatilanteen seurauksena myös ulkomaalaisten työttömyys nousi jyrkästi saavuttaen huippunsa viime vuoden heinäkuussa. Vuoden 2020 lopulla Espoossa oli ulkomaan kansalaisia työttömänä 4 010 ja työttömyysaste oli 25 prosenttia. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä vuoden 2021 lopulla on 4 400 henkeä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita on kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli noin 5 092 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (28 prosenttia työttömistä). Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli vuoden 2020 lopulla 1 735 avointa työpaikkaa, mikä oli 327 työpaikkaa (16 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Arviot työttömien määristä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyyslukuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu mm. siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat koholla.

Kuva: Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta 2015-2020

Viimeisen vuosineljänneksen työllisyysaste 72,5 prosenttia työvoimatutkimuksen mukaan

Työvoimatutkimuksen mukaan työvoimaosuus (työvoimaan kuuluvien osuus 15-74 -vuotiaista) oli vuoden 2020 viimeisellä vuosineljänneksellä Espoossa 72,5 prosenttia, mikä on noin prosenttiyksikön pienempi osuus kuin vuotta aiemmin. Työllisyysaste (työllisten osuus 15-64 -vuotiaista) oli noin 75 prosenttia eli hieman korkeampi kuin vuotta aiemmin. Työvoimaosuuteen ja työllisyysasteeseen vaikuttavat heikentävästi voimistunut siirtyminen työvoiman ulkopuolelle eläköitymisen ja opiskelun vuoksi. Työllisyysasteeseen vaikuttaa näiden lisäksi myös työttömien määrä, joka kääntyi vuonna 2020 koronakriisin myötä voimakkaaseen kasvuun. Työvoimatutkimuksen luvuissa on suurimmisakin kaupungeissa huomattavan suurta satunnaisvaihtelua, joten myös Espoon osalta työvoimatutkimuksen lukuja on pidettävä suuntaa antavina.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus: Työvoimaosuus ja työllisyysaste, alueellinen vertailu

	2019		2020				vuosi
	4. nelj.	vuosi	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	
Työvoimaosuus %							
Koko maa	65,9	66,6	65,9	66,7	66,8	65,9	66,3
Helsingin seutu	71,2	71,7	71,2	71,7	71,4	71,5	71,5
Pääkaupunkiseutu	71,9	72,2	72,1	71,9	72,1	71,8	72,0
Espoo	73,5	72,8	71,5	70,3	71,3	72,5	71,4
Työllisyysaste (15-64 v.)							
Koko maa	72,3	72,6	71,6	71,4	72,2	71,4	71,6
Helsingin seutu	74,9	74,8	74,9	74,0	73,6	74,4	74,3
Pääkaupunkiseutu	75,2	74,8	75,0	73,6	73,8	74,2	74,1
Espoo	74,6	74,5	75,3	71,7	73,9	75,1	74,0

Työvoimaosuus = työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus samanikäisestä (15-74 v.) väestöstä.

Työllisyysaste = työllisten prosenttiosuus työikäisestä väestöstä (15-64 v.).

Asuntotuotanto oli edelleen ennätysellisen vilkasta

Ennakkotiedon mukaan vuoden 2020 aikana on rekisteröity valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 407 000 k-m², mikä on noin 9400 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja valmistui vuonna 2020 Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 4 081 eli 216 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2020 valmistui 589 valtion tukemaa vuokra-asuntoa, 81 asumisoikeusasuntoa sekä 124 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on rekisteröity alkaneeksi reilu 700 000 k-m², mikä on noin 250 000 k-m² enemmän kuin vuotta aiemmin. Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 6159 eli 1514 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa.

Uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyksi noin 650 000 k-m², mikä on noin 100 000 k-m² vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 6432, mikä on 1631 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tämänhetkisen arvion mukaan Espoossa valmistuu vuonna 2021 noin 4000 uutta asuntoa ja sama määrä vuonna 2022. Seuraaville vuosille valmistuvien asuntojen määräksi on arvioitu keskimäärin 3 500 asuntoa vuosittain.

Rakennustuotanto Espoossa 2020 verrattuna vuoteen 2019

	1-12/2020	1-12/2019	Muutos 2020/2019	Muutos 2020/2019 %
Valmistuneet rakennukset				
Kerrosala (k-m ²)	407 055	416 453	-9 398	-2,3 %
Asuntojen lkm *)	4 081	4 297	-216	-5,0 %
Aloitettut rakennukset				
Kerrosala (k-m ²)	705 167	458 717	246 450	53,7 %
Asuntojen lkm *)	6 159	4 645	1 514	32,6 %
Myönnetyt rakennusluvut				
Kerrosala (k-m ²)	646 430	748 750	-102 320	-13,7 %
Asuntojen lkm *)	6 432	4 801	1 631	34,0 %

*) Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 3.2.2021 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon sekä asuntoyksikön tietoihin.

1.1.5 Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2020 talous toteutui huomattavasti talousarviossa arvioitua parempana arvioitua parempien kunnallisverotuottojen sekä valtion koronavirusepidemian etupainoisten kompensatioiden takia. Vuosien 2019 ja 2020 toimintatuotot ja -menot eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten takia. Toimintojen sulkemiset ovat vähentäneet maksutuloja ja toimintamenojen tarvetta osassa toiminnoista ja toisaalta koronatestaus, jäljitys ja suojaukset ovat aiheuttaneet toimintamenojen kasvua erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa. Verorahoitus ei ole vertailukelpoinen valtion lisätalousarvioissa päättämien koronakompensatioiden ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen takia.

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi 404 milj. euroa, 14 milj. euroa ja -3,4 prosenttia vähemmän kuin 2019. Tuloja vähensi koronavirusepidemian aiheuttamat varhaiskasvatuksen, liikunta- ja kulttuuri-toimen sekä sosiaali- ja terveystoimen palvelujen sulkutoimet. Maanmyyntituotot toteutuivat talousarviota parempana, mutta 19 milj. euroa vuotta 2019 alempana. Toimintatuotot yhteensä ylittivät muutetun talousarvion 10,4 milj. eurolla.

Toimintamenot yhteensä alittivat muutetun talousarvion 23,6 milj. eurolla ja kasvoivat 65,5 milj. euroa ja 2,9 prosenttia edellisvuodesta. Koronan aiheuttamat sulkutoimet pienensivät sivistystoimen kustannuksia, jossa muutettu talousarvio alittui 27 milj. eurolla. Myös yleishallinnossa mm. ICT- ja tukipalvelujen kustannukset toteutuivat talousarviota pienempänä. Sosiaali- ja terveystoimessa terveyspalvelujen oman toiminnan alkuperäinen talousarvio ylittyi 21 milj. eurolla erityisesti koronan testaus-, jäljitys- ja suojauskustannusten takia sekä erikoissairaanhoidon kuntaosuus 6,5 milj. eurolla, kun HUS-alueen kaupungit päättivät kattaa HUS kuntayhtymän koronavirusepidemian aiheuttaman 40 milj. euron alijäämän tilikauden 2020 aikana. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän HSL:n kuntaosuudet kasvoivat 21,5 milj. euroa ja toteutuivat 13,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempana joukkoliikenteen matkustajamäärien vähentymisen vuoksi. Kasvanut työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu nosti kaupungin työmarkkinatukimenot 24,6 milj. euroon, kasvua edellisvuodesta yli 19 prosenttia.

Muutettu talousarvio ylittyi sitovien menomäärärahojen osalta terveystoimissa 16,5 milj. euroa, vanhustenpalveluissa 2,2 milj. euroa, rakennusvalvonnassa 0,2 milj. euroa ja joukkoliikenteessä

1,1 milj. euroa. Tuloarviot alittuivat perhe- ja sosiaalipalveluissa 2,1 milj. eurolla ja liikuntapalveluissa 0,2 milj. euroa.

Toimintakatteen alijäämäksi muodostui 1 526,4 milj. euroa, joka oli 70,7 milj. euroa ja 4,9 prosenttia heikompi kuin tilinpäätöksessä 2019. Toimintakatteen alijäämä toteutui 34 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 1 810 milj. euroa, joka ylitti talousarvion erityisesti valtion lisätalousarvioissa päättämien peruspalvelujen valtionosuuden lisäysten takia. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 605,3 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 84,2 milj. euroa ja 5,5 prosenttia.

Kunnallisveroja kertyi 1 356 milj. euroa, 36 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Kunnallisveron tuotto kasvoi 6,6 prosenttia vuodesta 2019, koko maassa kasvua oli 5,1 prosenttia. Arvioitua suurempi kasvu johtuu pitkälti veronperintämenettelystä eli vuoden 2019 verokorttiuudistuksesta johtuneen verovajeen tilityksestä verotuloihin 2020. Verovuoden 2019 veronpalautusten vähentyminen ja jäännösverojen kasvu nostivat kuntien vuoden 2020 tuloverotilityksiä. Kuntien jako-osuutta ansiotuloverosta korotettiin kuntien hyväksi yli 150 milj. eurolla ja kuntien välisiä tilityksiä oikaistiin. Joulukuussa vaihdettiin verovuoden 2020 kuntakohtaisten jako-osuuksien perustaksi verovuoden 2019 tiedot, jolloin Espoon jako-osuus kunnallisverosta kasvoi 0,6 prosenttiyksiköllä.

Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus lisäsi voimakkaasti kuntien yhteisöverotuloja. Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 136,2 milj. euroa, kasvua 5,5 prosenttia. Jako-osuuden korotuksen vaikutus Espoolle on noin 36 milj. euroa.

Kiinteistöveroitus toimitettiin vuodesta 2020 alkaen yhteisöjen osalta niiden kotikunnassa, kun aiemmin maksuunpano on tehty kiinteistön sijaintikunnan mukaan. Tämä on viivästyttänyt useiden yritysten kiinteistöveron valmistumista ja siten noin 10 prosenttia kiinteistöveroista eräännyy maksettavaksi vasta 2021 puolella. Kiinteistöveroa tilitettiin 112,3 milj. euroa, noin 11 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa oletettiin.

Valtio osoitti vuoden 2020 lisätalousarviossa 2,62 mrd. euroa tukea kunnille ja kuntayhtymille koronavirusepidemian vaikutusten kompensoimiseksi. Valtio on lisäksi tukenut kuntayhtymiä erikoissairaanhoidon nousseissa kustannuksissa ja joukkoliikenteen lipputulojen romahduksessa, mutta tuki ei ole kuitenkaan riittänyt kattamaan koronan vaikutuksia kuntayhtymille täysimääräisesti.

Peruspalvelujen valtionosuutta korotettiin 1,17 mrd. eurolla. Tästä Espoon osuus on 92 milj. euroa. Alkuperäisen valtionosuuspäätöksen mukaisesti Espoon peruspalvelujen valtionosuus oli 23,6 milj. euroa ja veroperustemenetysten kompensatiot 78,2 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle muutospäätösten jälkeen 119 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 86 milj. euroa, yhteensä 205 milj. euroa. Verorahoitusta yhteensä kertyi 1 810 milj. euroa, 14,5 prosenttia enemmän kuin 2019. Vero- ja valtionosuustuottojen kehityksestä raportoitiin kaupunginhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle osavuosisikatsauksittain, verorahoitukseen ei tehty määrärahamuutoksia.

Rahoitustuotot ja kulut toteutuivat yhteensä 20,4 milj. euron tasolla, joka on 24,7 milj. euroa vähemmän kuin 2019. Rahastoille koronavirusepidemia aiheutti keväällä ennakoitua suurempia arvonlaskuja, jotka toteutuivat rahoituskuluina. Varallisuusarvot kasvoivat kuitenkin loppuvuonna merkittävästi, mutta ne eivät vielä kuitenkaan realisoituneet kirjanpitoon. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuotto oli 4,14 prosenttia, muiden rahastojen tuotot olivat alle 1 prosenttia. Erityiskatteisten rahastojen tuottojenvaihtelu voi olla erityisen suurta, joten ne arvioidaan talousarvioon varovasti. Korkokuluja toteutui 9,3 milj. euroa, 3,5 milj. euroa talousarviossa oletettua vähemmän alhaisena pysyneen korkotason takia.

Vuoden 2020 vuosikate nousi 304,4 milj. euroon, 133 milj. euroa korkeammaksi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuosikatetta paransi oletettua parempi verotulokehitys sekä valtion lisätalousarvioiden lisäykset peruspalvelujen valtionosuuteen. Ilman valtion koronakompensatioita vuosikate olisi jäänyt 166 milj. euroon.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 175,3 milj. euroa, 10,1 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa.

Tilikauden tulokseksi muodostui 129,1 milj. euroa, joka on 122,8 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Ilman valtion koronakompensatioita tulos olisi ollut - 9,3 milj. euroa negatiivinen.

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuudet huomioiden yhteensä 342,2 milj. euroa, joista pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella 89 prosenttia.

Talousarvioon oli budjetoitu lainannostovaltuutta 285 milj. euroa, joka nostettiin täysimääräisesti. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeria oli 1 111 milj. euroa ja se kasvoi 217 milj. euroa vuodesta 2019. Omavaraisuusaste laski 64,4 prosentin tasolle ja heikkeni 3,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

Espoon kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita tai palvelumaksuja. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2020 785 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 381 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 404 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 85 milj. euroa ja konsernin nettoinvestoinnit 700 milj. euroa. Konsernin vuosikate nousi 434,7 milj. euroon kaupungin verorahoituksen tason nostamana ja investoinneista pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella 62,1 prosenttia, 17,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 286 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 483 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa, kun se edellisvuonna oli 13 125 euroa. Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, HSY -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 942 milj. euroa eli 497 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 10 044 euroa. Valtuustokauden tavoite konsernin oikaistun lainankannan kääntämisestä laskuun valtuustokauden aikana ei toteutunut.

Espoo-konsernin omavaraisuusaste laski 36,2 prosenttiin, 1,9 prosenttiyksikköä vuodesta 2019, myös suhteellinen velkaantuneisuus ja lainakanta eur/ asukas tunnusluvut heikkenivät.

1.1.6 Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma. Kaupungin organisaatorakenteeseen ei tehty olellaisia muutoksia vuonna 2020, mutta Espoossa jatkettiin johtamisjärjestelmän ja organisaatio 2021 valmistelua.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että koronaviruspandemialla tulee olemaan Espoon talouteen merkittävät vaikutukset. Konsernin velkojen ja vastuiden määrä oli

korkea jo ennen kriisiäkin, ja nyt haasteet tulevat olemaan vielä vakavampia. Toimintamenoja ja investointiohjelmaa on tarkistettava vastaamaan kaupungin tulopohjaa ja koko maan heikkenevää talouden tilaa. Tarkastuslautakunta suositti, että talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden Tatu 2 -ohjelman tavoitteiden toteutuminen on välttämätöntä taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi sekä kaupungin ja konsernin talouden tasapainottamiseksi. Kaikki viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.

Kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti vuonna 2020 valmisteltiin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma, joka noudattelee tarkastuslautakunnan suosituksia taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi. Ohjelma valmisteltiin yhteistyössä toimiala- ja tulosyksikköjohtajien kanssa. Ohjelmasta järjestettiin valtuuston neuvottelutoimikunnan talousarvioneuvotteluja vastaavat neuvottelut. Kaupungin valtuusto hyväksyi ohjelman 19.10.2020. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa hyödynnetään kehityksen, talousarvioiden ja seuraavan valtuustokauden Espoo-tarinan valmistelussa.

Organisaatio 2021 -uudistuksen valmistelu käynnistyi vuonna 2020

Kaupunginhallitus päätti 7.12.2020 organisaation ja johtamisjärjestelmän kehittämisen linjaukset. Linjaukset perustuvat koko vuoden jatkuneeseen luottamushenkilöiden ohjausryhmän työhön. Linjausten mukaisella uudella toimialarakenteella ja siihen kytkeytyvillä luottamushenkilöorganisaation muutoksilla tavoitellaan vahvempaa Espoo-tarinan toimeenpanoa, matalampaa organisaatiota ja tehokkaampaa hallintoa. Muutoksilla varaudutaan myös sote-uudistukseen, mutta esitykset ovat tarkoituksenmukaisia, vaikka uudistus ei toteutuisikaan.

Linjausten mukaan ensi valtuustokauden alusta alkaen kaupungin organisaatio perustuu seuraaviin kokonaisuuksiin: kasvun ja oppimisen toimiala, hyvinvoinnin ja terveyden toimiala, kaupunkiympäristön toimiala, elinvoiman tulosalue sekä konsernihallinto.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen uudistus

Sanna Marinin hallitus jatkoi sote-uudistuksen valmistelua. Hallituksen tavoitteena on koota sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen kuntaa suuremmille hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden päätöksenteosta vastaisivat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut.

Espoon kaupunki antoi lausuntonsa hallituksen esityksestä valtuustossa 14.9.2020. Espoon kaupungin näkemyksen mukaan:

- uudistuksen taloudelliset vaikutukset Espoon kaupungille ovat kestävämmiksi,
- esitetty uudistus, jossa siirrytään kolmiportaiseen hallintoon, heikentää kasvavien kaupunkien toimintaedellytyksiä,
- Länsi-Uudenmaan sote-maakuntaan kohdistuvat rahoituskriteereistä johtuvat leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä,
- uudistuksessa pitäisi turvata paremmin hyvin toimivien monituottajamallien toimintaedellytykset,
- Uudenmaan erillisratkaisun aluejako on kannatettava ja
- pelastustoimen tulee jatkossakin tuottaa ensihoidon palveluja synergiaetujen turvaamiseksi.

Esitetty sote-uudistus horjuttaisi kestävämmällä tavalla Espoon kaupungin taloutta. Se leikkaa suoraan ja perusteettomasti kaupungin rahoitusta ja muuttaa rahoituksen rakennetta vahingollisesti. Tulojen puolitus, velkojen jääminen kaupungille, omaisuuden vastikkeeton siirto ja verorahoituksen korvautuminen valtionosuuksille heikentävät kaupungin investointikykyä. Investointien tarve ei sen sijaan juurikaan vähene. Talouden tasapainon muutos yksittäiselle kunnalle tulee korvata

täysimääräisesti, ei osittain. Vastaavasti rahoitusmalli tulee uudistaa siten, että kaupungilla säilyy mahdollisuus ja kannustin kestäväen kasvun rahoittamiseen myös tulevaisuudessa. Tämä on koko maan etu.

Espoo on ottanut kantaa uudistukseen aktiivisesti yhdessä suurten kaupunkien kanssa. Kaupunkien mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen kuntapohjaisesti on uskottavin, nopein ja hallittavin tie palveluiden uudistamiseksi. Nopein tapa uudistaa palveluja on evoluutio, ei revolutio. Kaupunkien mielestä itsehallintoalueisiin perustuvat mallit eivät ratko lähivuosien ongelmia ja lainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanoon menisi jälleen runsaasti aikaa. On myös aito riski, että jättiuudistukset kaatuvat toinen toisensa jälkeen joko poliittisiin tai lainsäädännöllisiin haasteisiin.

Seutuyhteistyö

Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteisenä tavoitteena on ollut mm. parantaa pääkaupunkiseudun kansainvälistä kilpailukykyä, toimia yhdessä kansallisen tason edunvalvontaa edellyttävissä kysymyksissä, edistää metropolipolitiikan luomista, kehittää Helsingin seudun yhteistyötä, edistää kaupunkien yhteistyötä maankäytön, liikenteen ja asumisen kysymyksissä sekä parantaa ja tehostaa yhdessä palveluitaan ja yhteisten yhteisöjen omistajaohjauksen koordinaatiota.

Vuoden aikana kuusi suurinta kaupunkia (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu) ovat tehneet paljon yhteistä edunvalvontaa ja yhteistyötä keskenään. Myös kaupunkien johtavat luottamushenkilöt ovat tavanneet säännöllisesti. Lisäksi eri toimialojen ja tulosityksiköiden kuutoskaupunkiverkostot ovat toimineet aktiivisesti.

C21-kaupungit eli asukasluvultaan yli 50 000 asukkaan kaupungit ovat muodostaneet pysyvän verkoston vahvistamaan kaupunkipoliittista keskustelua ja kaupunkien yhteistä edunvalvontaa. Kaupunkipoliittisen agendan kehittämiseksi ja isojen kaupunkien yhteisten tavoitteiden määrittelymiseksi tarvitaan erilaisia kaupunkipolitiikan foorumeita, kaupunkitutkimusta ja edunvalvontaa. Verkoston mielestä mitä vahvempia suomalaiset kaupungit ovat ja mitä aktiivisempaa on Suomessa harjoitettu kaupunkipolitiikka, sitä vahvempi Suomi kansakuntana on.

Länsi-Uudenmaan kymmenen kaupungin ja kunnan yhteistyötä on tiivistetty erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta. Alue toimii myös pelastustoimen alueena.

Helsingin seudun kuntien kanssa (pääkaupunkiseudun kaupungit ja KUUMA-kunnat) jatkettiin yhteistyötä Helsingin seudun yhteistyökokouksessa ja metropolipolitiikassa.

Helsingin seudun kuntien yhteisenä tavoitteena on Helsingin seudun kuntien yhteistyön kehittäminen ja edunvalvonta. Helsingin seudun kunnat ovat sitoutuneet poliittisen- ja viranhaltijajohdon vapaaehtoiseen ja säännölliseen yhteistyöhön. Yhteistyö perustuu Helsingin seudun kuntien yhteiseen näkemykseen alueen haasteista ja yhteiseen tahtoon vaikuttaa alueen kehittämiseen.

Sanna Marinin hallitus ja metropolialueen kunnat perustivat yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä on edistää metropolialuetta koskevien hallitusohjelman linjausten toteuttamista sekä tiivistää valtion ja metropolialueen yhteistyötä ja politiikan koordinaatiota asioissa, jotka tukevat metropolialueen kasvua, työllisyyttä, kestävää kehitystä, globaalia kilpailukykyä ja alueen erityishaasteiden ratkaisua.

Espoo on ollut myös kehittämässä kaupunkipolitiikkaa yhdessä valtion ja suurimpien kaupungin kanssa. Tavoitteena on ollut vahvistaa valtion, kaupunkien ja kaupunkiseutujen vuorovaikutusta ja kumppanuutta, edistää kaupunkiseutujen uudistumis- ja kilpailukykyä, sosiaalista kestävyyttä ja kykyä vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä kehittää kaupunkiympäristöjä.

1.1.7 Henkilöstö

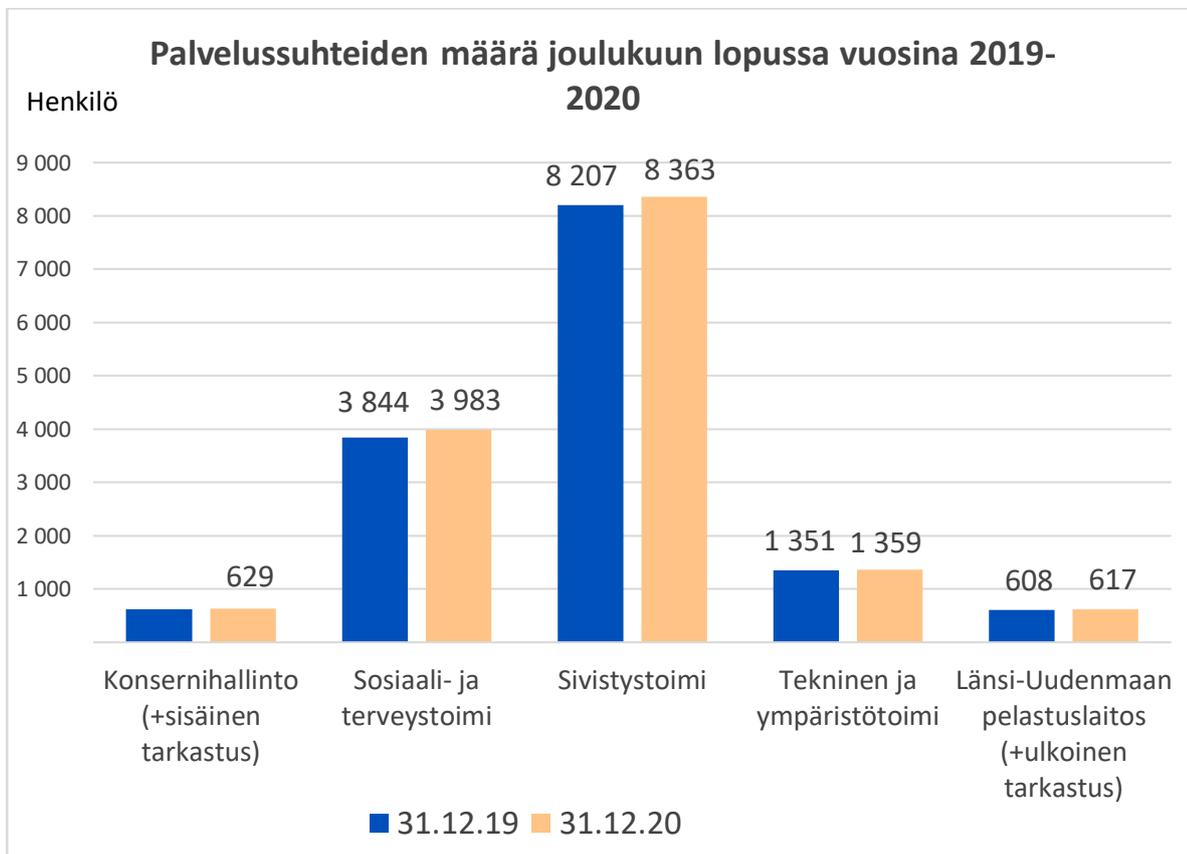
Poikkeuksellinen vuosi edellytti henkilöstöltä venymistä ja uusia toimintatapoja

Koronapandemian vaikutukset kaupungin henkilöstöön näkyivät selvästi sekä toiminnassa että henkilöstöä kuvaavissa tunnusluvuissa.

Kaupungin palveluksessa työskenteli vuoden 2020 lopussa yhteensä 14 951 työntekijää. Henkilöstömäärä kasvoi vuoden aikana 325 henkilöllä. Henkilöstömäärä kasvoi kaikilla toimialoilla, mutta erityisesti sivistystoimessa ja sosiaali- ja terveystoimessa. Kaupungin vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi vuoden aikana 205:lla ja määräaikaisten määrä 120 henkilöllä. Vuonna 2020 kaupungissa oli 19,6 asukasta yhtä henkilöstöön kuuluvaa kohden.

Kaupungin oman henkilöstön henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2020 yhteensä 11 701 (11 464 vuonna 2019). Henkilötyövuosien määrä kasvoi 2,1 prosenttia. Sen sijaan vuokratyönä hankittujen laskennallisten henkilötyövuosien (noin 730) määrä laski selvästi edellisvuodesta (noin 900) joutuessa siitä, että moni normaalisti vuokratyövoimaa käyttävä palvelu oli vuoden aikana koronapandemian vuoksi suljettuna ja sijaistarve pystyttiin täyttämään kaupungin sisäisin järjestelyin.

Keväällä 2020 perustettiin resurssipooli systematisoimaan kaupungin henkilöstön sisäistä siirtymistä suljetuista palveluista niihin palveluihin, joihin työntekijöitä tarvittiin. Resurssipoolin kautta tehtäviä suunnattiin niille henkilöille, joiden tehtävät loppuivat tai vähenivät merkittävästi poikkeusoloissa. Työntekijöitä siirtyi poolin kautta mm. lähihoitajan tehtäviin, pesulatyöntekijöiksi, viheraluehoitajiksi, ruoan jakelijoiksi ja neuvoloihin aulavahtimestareiksi. Resurssipooli oli avoinna maaliskuusta ja avattiin uudelleen joulukuussa. Sen avulla noin 350 henkilöä siirtyi väliaikaisesti uusiin tehtäviin.

Palkkatuella työllistettyjä oli vuoden lopulla kaupungin palveluksessa 113 ja keskimäärin kuukausittain vuoden aikana 116 henkilöä. Kaiken kaikkiaan kaupungilla työskenteli viime vuonna 246 työllisyysmäärärahoilla palkattua työntekijää.

Vakinaisessa palvelussuhteessa oli henkilöstöstä 80,5 prosenttia. Naisten osuus henkilöstöstä oli 79,5 prosenttia. Työntekijöistä kokoaikaisia oli vuoden lopulla 90,3 prosenttia ja osa-aikaisia 9,7 prosenttia. Henkilöstöstä äidinkieleltään suomenkielisiä oli 85,4 prosenttia ja ruotsinkielisiä 7,4 prosenttia. Maahanmuuttajataustaisten osuus henkilöstöstä oli 7,2 prosenttia (6,5 prosenttia vuonna 2019).

Työvoiman saatavuus pääosin hyvällä tasolla

Kaupungin vetovoimaisuus pysyi lähes ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka haasteet työvoiman saatavuudesta osittain jopa syvenivät tietyillä aloilla. Vakituksia ja pitkiä määräaikaisia työtehtäviä oli haettavana noin 4 000.

Keskimäärin yhtä avointa työpaikkaa haki kahdeksan hakijaa. Kelpoisten eli pätevyysvaatimukset täyttävien hakijoiden määrä työtehtävää kohden laski hieman, mutta pysyi kuitenkin hyvällä tasolla. Yhtä avoinna olevaa tehtävää haki keskimäärin 5,2 pätevää hakijaa. Vakituksiin ja pitkiin määräaikaisuuksiin hakijoita oli yhteensä noin 31 000. Kaiken kaikkiaan työhakemuksia saapui kaupungille noin 41 100, joista kesätyöhakemuksia oli 9 000.

Kaupungin rekrytointihaasteet kohdistuivat samoille ammattialoille kuin aiemminkin. Osaavia työntekijöitä oli vaikeaa rekrytoida ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen, opetukseen ja erityisopetukseen, suomenkieliseen erityisopetukseen, suomenkielisen varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin ja erityisopettajiksi. Sosiaali- ja terveystoimessa lääkärit, sosiaalityöntekijät ja kotihoidon lähihoitajat sekä uusina ryhminä psykologit ja sairaanhoitajat olivat tehtäviä, joihin oli haasteellista löytää riittävästi tekijöitä.

Koronapandemian vuoksi kesätyöntekijöitä ja harjoittelijoita ei ollut mahdollista ottaa yhtä paljon kuin edellisinä vuosina. Kesätyöntekijöitä otettiin kaupungin yksiköihin noin 450 henkilöä (edellisvuonna noin 800). Lisäksi kaupunki jakoi nuorille 1300 kesäseteliä, joista nuoret käyttivät noin 850. Harjoittelupaikan kaupunki antoi vuoden kuluessa noin 1 500 henkilölle (vuonna 2019 noin 2 200 harjoittelijaa).

Kaupungin henkilöstön keski-ikä pysyi 44,5 vuodessa, ja henkilöstön keskimääräinen palvelusaika kaupungin palveluksessa oli 9,8 vuotta. Henkilöstöstä 30,1 prosenttia oli suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon.

Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus kasvoi vähän. Vuonna 2020 lähtövaihtuvuus oli 6,7 prosenttia (edellisvuonna 6,4). Eläkkeelle jääneiden osuus vaihtuvuudesta oli sama kuin vuonna 2019 (1,7 prosenttiyksikköä), joten muu vaihtuvuus kasvoi vuoden aikana hieman.

Henkilöstön eläkkeelle jäämisikä kohosi jonkin verran

Henkilöstöstä jäi eläkkeelle lähes yhtä moni kuin edellisvuonna. Vuoden 2020 kuluessa eläkkeelle jäi kaupungin tehtävistä 214 henkilöä, mikä on viisi enemmän kuin edellisvuonna. Iän perusteella eläkkeelle jäi kaikista eläkkeelle jääneistä 87,9 prosenttia eli lähes vastaava osuus kuin vuonna 2019. Henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä nousi hieman. Keskimäärin kaupungin

palveluksesta jäätiin vuonna 2020 eläkkeelle 63,9-vuotiaana (vuonna 2019 keskimäärin 63,6-vuotiaana).

Terveysperusteisten poissaolojen määrä laski edelleen

Terveysperusteisten poissaolojen määrä jatkoi edellisvuonna alkanutta laskuaan. Poissaoloja oli kaupungissa vuoden 2020 aikana keskimäärin 15,4 päivää/henkilötyövuosi (15,7 vuonna 2019). Työntekijöistä lähes 30 prosenttia ei vuoden aikana ollut lainkaan pois töistä sairauden vuoksi, mikä on selvästi suurempi osuus kuin aiempina vuosina. On todennäköistä, että monen siirtyminen kevästä alkaen tekemään etätöitä, vaikutti tähän.

Syksyllä 2020 toteutetun Kunta10 -tutkimuksen tulosten mukaan Espoossa lähijohtaminen ja työyhteisöjen toimivuus olivat koronapandemiankin aikana hyvällä tasolla. Henkilöstö koki myös työn imua ja aiempaa useampi vastanneista kaupungin työntekijöistä eli 80 prosenttia suosittelisi ystävilleen Espoota työnantajana. Toisaalta erityisesti sosiaali- ja terveystoimen tehtävissä kiireen ja kuormituksen koettiin lisääntyneen

Henkilöstölle sattuneiden työ- ja työmatkatapaturmien määrä pieneni selvästi vuoden 2020 aikana kaikilla osa-alueilla; työ- ja työmatkatapaturmien määrät ja niistä aiheutuneet sairauspoissaolot sekä maksetut korvaukset pienenivät. Talvi 2020 oli vähäluminen, ja koronapandemia vähensi yleisesti työhön liittyvää liikkumista sekä lähikontakteja kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Vuonna 2020 vakuutusyhtiöön tehtyjen työ- ja työmatkatapaturmailmoitusten oli 1 254, kun se vuonna 2019 oli 1 673.

Poikkeusajat edellyttivät uudenlaista johtamisosaamista, työhyvinvoinnin tukemista sekä verkon kautta tapahtuvaa koulutusta

Vuoden 2020 poikkeusaikojen vuoksi organisaation kyky oppia yhdessä ja sopeutua uusiin tilanteisiin nousivat vahvasti valokeilaan. Taito joustaa tutuista työtavoista, uusien toimintatapojen nopea käyttöönotto, kriisinhallinta sekä yhteistyö korostuivat. Digitaaliset työtavat sekä palvelutuotannossa että hallinnon työssä levisivät nopeasti. Oppimista ja kehittymistä tapahtui ketterästi organisaation eri tasoilla osana toiminnan muutos- ja sopeutumistyötä. Lähes koko koulutussuunnitelma muutettiin verkossa toteutettavaksi.

Kaupungin verkostojohtamisen projektin sekä johdon ja esimiesten vuorovaikutusprosessin kautta syntyi verkostojohtamisen käsikirja ja uusi johtamisen kulmakivi ”Vaikuttavat kumppanuudet ja verkostot”.

Esimiestyössä poikkeusaika toi esille uusia tilanteita, jotka liittyivät toisaalta etätöihin ja etäjohtamiseen mutta myös kriisijohtamiseen ja nopeassa muutoksessa johtamiseen. Keväällä käytiin läpi ja päivitettiin etätöiden tekemisen ohjeistus.

Kaupungin kaikkien esimiesten yhteistä Esimiesareena-tilaisuutta ei voitu järjestää keväällä koronapandemian vuoksi. Espoolainen johtaminen omaksi – valmennukseen osallistui 81 esimiestä. Ylimmän johdon Espoo Executive Master of Business Administration (EMBA) -ohjelmaan osallistui vuoden aikana 50 henkilöä, joista 25 valmistui marraskuussa. Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkintoon sekä Lähiesimiestyön ammattitutkintoon johtavaan koulutukseen osallistui yhteensä 66 esimiestä ja tutkinnon suoritti yhteensä 30 esimiestä.

Kaupungin esimiesten työtä tuettiin coachingilla, työnohjauksella, fasilitoinnilla ja konsultoinnilla sekä sparraamalla mm. johtotiimejä. Lisäksi esimiehiä sparrattiin muutostilanteissa konsultoimalla ja valmentamalla.

Henkilöstön työhyvinvoinnin tukemisessa, työsuojelutoiminnassa sekä työterveyspalveluissa otettiin käyttöön sähköisiä työkaluja ja muutettiin palveluja verkon kautta toteutettaviksi. Toisaalta esimerkiksi osa suunnitellusta työterveyden perustoiminnasta jouduttiin korvaamaan koronapandemian hoitoon liittyvillä tehtävillä.

Henkilöstökustannusten kasvu oli maltillista ja vuokratyökustannukset laskivat

Kaupungin maksama palkkasumma kasvoi 3,8 prosenttia vuonna 2020 edellisvuoden palkkasummaan verrattuna. Henkilöstökustannukset olivat 688 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat yhteensä 2,3 prosenttia edellisvuodesta (vuonna 2019 henkilöstökustannukset olivat 672 miljoonaa euroa). Henkilöstökustannusten kasvu oli selvästi maltillisempaa kuin edellisvuotena.

Vuokratyövoimakustannukset olivat 29,3 miljoonaa euroa (34,7 miljoonaa euroa vuonna 2019) ja ne laskivat edellisvuodesta selvästi, 15,6 prosenttia. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n osuus vuokratyövoiman käytöstä oli 82,5 prosenttia (24,1 miljoonaa euroa). Erityisen selvästi vuokratyövoiman käyttötarve väheni sivistystoimessa.

Yhteensä henkilöstö- ja vuokratyövoimakustannukset kasvoivat 1,4 prosenttia vuoden 2020 aikana edellisvuoteen verrattuna.

Kaupungin työyksiköissä lisä- ja ylityönä tehtyjen töiden määrä kasvoi hieman vuoden 2020 aikana. Lisä- ja ylityötunteja tehtiin yhteensä 106 148 tuntia. Edellisvuotena vastaava määrä oli 105 315 tuntia. Ylityökorvauksia maksettiin vuonna 2020 yhteensä 3,10 miljoonaa euroa (3,07 miljoonaa euroa vuonna 2019).

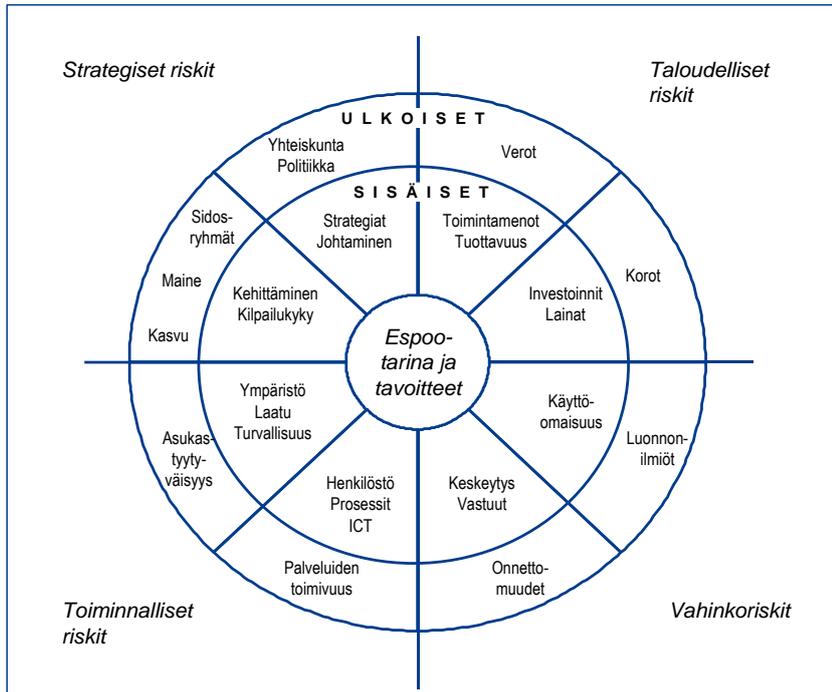
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä. Riskienhallinta sisältää järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnalla varmistetaan, että kaupunkikonsernin toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Riskienhallinta on keskeinen osa kaupunkikonsernin vastuullista toimintaa.

Taloussuunnitelmakauden riskienhallintaprosessi käynnistyy talousarviovalmistelun yhteydessä. Eteenpäin katsovat riskikartoitukset ja -keskustelut tehdään konsernihallinnossa, toimialoilla, yksiköissä, liikelaitoksissa ja tytäryhteisöissä. Merkittävimmät tulostavoitteita ja tavoitteita uhkaavat riskit kirjataan tuloskortteihin osa-alueittain. Riskejä hallitaan sekä osana toimintaa että erityisin toimenpitein. Riskitilannetta päivitetään seurantaprosessin yhteydessä. Tilinpäätöksessä raportoidaan riskeistä ja riskienhallinnasta.

Espoon kaupungissa riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta ja se voi olla sekä myönteinen että kielteinen, mutta kaupungin riskienhallinnassa riskit nähdään ensisijaisesti kielteisinä, uhkina. Myös myönteisistä vaikutuksista, mahdollisuuksista, keskustellaan riskienhallintaprosessissa; myös menetetyt mahdollisuudet ovat riskejä.

Espoon kaupungin koko riskiympäristöä havainnollistaa seuraava kuva. Siinä tyypilliset riskialueet jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Kuva: Espoon merkittävimmät vahinkoriskit, taloudelliset, toiminnalliset ja strategiset riskit

Vuoden 2020 arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu ryhmätyönä strategia- ja talousryhmässä tehtyyn toimintaa ja tavoitteita uhkaavien riskien kaupunkitasoiseen kartoitukseen sekä edellä mainittuihin taloussuunnitelmakauden riskikartoituksiin ja muihin erillisiin riskikartoituksiin kaupungin toimialoilla. Riskeistä on myös keskusteltu useissa tilaisuuksissa ja työpaikoissa.

Sote- ja maakuntauudistus näkyi sekä toimialojen että kaupunkitasoisten riskikartoitusten keskeisenä teemana edelleen. Sanna Marinin hallituksen esitykseen sisältyvästä Uudenmaan erillisratkaisusta huolimatta uudistuksen taloudelliset vaikutukset Espoon kaupungille eivät ole vähentyneet. Useat esityksen epäkohdat kohdistuvat erityisen voimakkaina pääkaupunkiseutuun ja Espooseen. Rahoituksellisesti esitys ei ole Espoon näkökulmasta hyväksyttävissä. Espoon osalta on olemassa suuri riski sille, että sote-uudistus heikentää kaupungin elinkeinopolitiikan edellytyksiä, kilpailukykyä sekä mahdollisuuksia investoida kestäväan kasvuun. Vaikutukset ulottuvat tätä kautta merkittävästi koko kansantalouteen, julkisiin palveluihin ja Espoossa erityisesti sivistystoimen palveluihin ja investointeihin.

Vuonna 2020 nopeasti levinnyt koronaviruspandemia asetti kaupungin kriisinhallinnan, valmiuden ja toimintakyvyn ennenkokemattomalle koetukselle. Vaikka kaupunki on onnistunut poikkeustilan hallinnassa ja toimintansa mukauttamisessa erittäin hyvin, aiheuttaa pandemia silti kaupungille merkittäviä toiminnan ja talouden haasteita tilanteen edelleen jatkuessa. Yleisen talouden heiketessä on entistä tärkeämpää löytää nopeasti keinoja tuottavuuden ja vaikuttavuuden kehittämiseen.

Kaupunkitason merkittävimmiksi todetut muut kuin sote- ja maakuntauudistusta sekä koronapandemiaa koskevat riskit liittyivät vuonna 2020 erityisesti seuraaviin aihealueisiin:

Strategiset riskit uhkaavat strategian, Espoo-tarinan, toteuttamista ja sitä kautta lyhyen sekä etenkin pitkän tähtäimen tavoitteita. Ne voivat vaarantaa onnistuneen toiminnan edellytykset ja tulevaisuuden vision.

Kaupungin nykyhetken ja lähitulevaisuuden keskeisimmät strategiset riskit liittyvät muutoksiin, jotka koskevat hallinnon rakenteita ja lainsäädäntöä. Kaupungille erittäin suurena riskinä nähdään valtionosuusjärjestelmän epäedullinen muutos tavalla, joka ei huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteitä ja Espoon erityistarpeita. Pääkaupunkiseudulla ns. kaupungistuminen, väestön kasvu - etenkin sekä vieraskielisten että vanhenevien ikäluokkien kasvu - haastaa tulevaisuudessa kaupungin palvelujen järjestämisen ja rahoittamisen.

Taloudelliset riskit liittyvät suoraan ulkoisiin tai sisäisiin taloudellisiin tekijöihin (kuten suhdanteet, korot, verot, rahoitus, lainat, investoinnit, maksuvalmius, vakavaraisuus, tuottavuus) ja siten kykyyn hallita kaupungin yhteisten toimintojen kustannuksia.

Kaupungin taloudellisen toimintaympäristön haastavimmat riskit liittyivät edelleen työttömyyden, maahanmuuton ja yleensäkin kasvavien palvelu- ja investointitarpeiden hallintaan. Väestön palvelutarpeen nopea kasvu aiheuttaa ennakoimattomasti nousevia kustannuksia kaupungin monissa toiminnoissa: erittäin suurena riskinä nähdään tilanne, jossa kaupunki on kyvytön sopeuttamaan palveluvalikoimaansa ja -tasoaan talouden raameissa ja taloudellisen toimintaympäristön reunaehdolla. Verotulojen kasvu ei ole riittänyt kattamaan palvelutarpeen kasvun vaatimien investointien rahoitusta. Toisin sanoen keskeinen erittäin suuri riski on, että toimintamenot kasvavat paljon tulojen kasvua enemmän, eikä kehityssuunta käänny. Korkea investointitaso ja velkakehitys rasittavat kaupungin ja etenkin konsernin taloutta. Tähän riskikokonaisuuteen liittyy mm. investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen sekä tilakustannusten kasvu.

Kaupunkitasoisesti erityistä huomiota, myös riskien osalta, kiinnitetään investointihankkeisiin ja näiden kustannuskehitykseen. Riskejä ennakoidaan tarkalla kokonaistalouden, kehyksen ja määrärahojen suunnittelulla ja seurannalla. Jatkossa etsitään yhä enemmän keinoja sille, että investointikattoon sitoudutaan. Tähän liittyy etenkin toimitilojen tilakustannusten hallinta kaupungin sisäisesti, mikä merkitsee realistisempaa ja täsmällisempää hankesuunnittelua ja tilatehokkuuden määrittelyä ja mittarointia. Myös monikunnallisissa tai valtion kanssa tehtävissä infrahankkeissa haetaan yhä parempia keinoja kustannusarviossa pysymiseksi, esimerkkinä ns. ranskalaiset urakat, joille asetetaan kattohinta ja valitaan paras.

Keskeisenä uutena ja äärimmäisenä tärkeänä taloudellisten riskien hallinnan kokonaiskeinona valtuusto hyväksyi lokakuussa 2020 Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa vuosina 2021-2025.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation riittämättömiin tai epäonnistuneisiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, palvelun epäonnistumiseen, järjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit kuuluvat olennaisesti kaupungin riskiympäristöön. Monet keskeiset tietotekniset ratkaisut ovat tulleet tiensä päähän. ICT:n korjaus- ja uusintavelkaa on päässyt syntymään. Erittäin suuri riski siten on vakava, laaja ja pitkäkestoinen toimimattomuus ICT-järjestelmissä. Samalla tietoturvariskit ovat kasvaneet sekä kaupungilla että maailmalla yleensäkin. Kaupunkiin kohdistuneet tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyneet poikkeamat ovat noudattaneet yleisiä trendejä. Keskeisimpänä yksittäisenä tekijänä ovat olleet erilaiset käyttäjätileihin kohdistuneet tietojenkalastelukampanjat sekä pyrkimys väärinkäyttää kalasteltuja tietoja. Modernisoituva yhteiskunta, erilaisten digitaalisten järjestelmien yhä laaja-alaisempi käyttö sekä data-

analytiikan lisääntyminen ja kehittyminen laajentavat tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvää uhkaympäristöä, jonka hallintaan on jatkossa resursoitava yhä enemmän.

Kaupunki investoi ja rakennuttaa kasvavien palvelutarpeiden myötä. Rakentamiseen, urakoihin ja hankintoihin liittyy aina aikataulu-, kustannus- ja laaturiskejä, joita hallitaan tarkalla johtamisella ja seurannalla sekä ohjeilla, valvonnalla ja tarkastuksilla. Suuret liikenne-, rakennus- ja kaavoitus-hankkeet ovat isompia kokonaisuuksia, joiden riskienhallinta on projektiorganisaation omaa ja jatkuvaa toimintaa, mutta kaupunkitasollakin seurataan yhä tarkemmin näiden riskejä ja kustannusten kehittymistä. Vuonna 2020 ei näiden osalta ole havaittu uusia kaupungille kokonaisvaikutuksiltaan merkittäviä riskejä.

Vahinkoriskit ovat tyypillisesti seurausta odottamattomista ja äkillisistä, usein vakuuttamiskelpoisista tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Espoossa vahinkoriskit kohdistuvat usein rikkoutumisen sekä ilkivallan ja murtojen kautta kiinteistöihin tai kaupunkirakenteeseen, mutta nämä muodostuvat harvoin merkittäviksi kaupungin tulokseen nähden. Vesivahingot ja etenkin tulipalot voivat aiheuttaa huomattavaakin vahinkoa. Vuonna 2020 tapahtuneet vesivahingot ja palot eivät onneksi olleet kaupungin kokonaistalouden kannalta erityisen suuria. Kaupunkitasolla ei toteutunut muitakaan merkittäviä vahinkoriskejä kuluneena vuonna.

Kaupunki hallitsee vahinkoriskejään ensisijaisesti omin keinoin ts. suojeleuhojeita ja määräyksiä noudattamalla ja valmiussuunnittelun avulla, mutta myös vakuuttamalla ja käyttämällä omaa vahinkorahastoaan toteutuneiden riskien kuluihin. Kaupunki käyttää keskittämistä vakuutushallinnon tehostamisessa. Näin noudatetaan yhtenäisiä käytäntöjä samankaltaisissa tilanteissa, estetään päällekkäistä vakuuttamista, estetään tahattomien vakuutusturva-aukkojen syntyä sekä varmistetaan paras kustannustehokkuus vakuutusmaksujen ja -hallinnon osalta.

1.1.9 Yhteistyötä kestävä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi

Espoon kestävä kehityksen työssä kehitetään, kokeillaan ja otetaan käyttöön tulevaisuuden kestäviä kaupunkiratkaisuja yhdessä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa. Keskeisiä kehittämisiä ovat älykkäät kaupunkiratkaisut, vähäpäästöinen liikkuminen, uusiutuva energia, kiertotalous ja vastuullisuus. Tavoitteena on turvallinen, terveellinen ja toimiva arki hiilineutraalissa kaupungissa.

Pandemian vaikutukset espoolaisten arkeen, julkiseen talouteen ja yritysten toimintaan ovat olleet mittavat. Espoon kestävä kehityksen työllä on vaikutettu siihen, että valtion, kaupunkien ja yritysten yhteistyöllä syntyy tulevina vuosina uutta kestävä kasvua. Yhteistyöllä voidaan merkittävästi lisätä kestäviä investointeja, synnyttää työpaikkoja, vahvistaa paikallista taloutta sekä edistää hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista samalla tukien alueen kilpailukykyä kehittymistä, vetovoiman kasvua sekä asukkaiden arjen sujuvuutta.

Vuosi 2020 oli Kestävä Espoo -ohjelman viimeinen toteutusvuosi. Poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta ohjelman projektit ja toimenpiteet toteutettiin aikataulussa ja ohjelma saavutti hyötytavoitteensa. Ohjelmakauden keskeinen onnistuminen oli työn vaikuttavuuden kasvattaminen. Kehittämishaasteet osattiin rakentaa niin, että niiden ratkaisemiseen saatiin mukaan sisäisiä ja ulkoisia kumppaneita sekä työn tueksi ulkoista rahoitusta. Onnistumista tuki myös Espoon tavoitteiden yhdensuuntaisuus alueellisten, kansallisten ja EU-tavoitteiden kanssa. Kaupunginhallitus päätti kestävä kehityksen ohjelmatyön jatkamisesta myös tulevalla strategiakaudella.

Espoo on sitoutunut saavuttamaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG) edelläkävijänä vuoteen 2025 mennessä. Keväällä valmistuneessa paikallistason arvioissa (Voluntary Local Review, VLR) kaupungin toimintaa arvioitiin suhteessa 17 kestävä

kehityksen tavoitteeseen. Arvion tekemiseen osallistui satoja ihmisiä, ja se esiteltiin YK:n korkean tason kokouksessa. Edelläkävijätyön tavoitteena on, että kädenjälki eli vaikuttavuus kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi on huomattavasti suurempi kuin jalanjälki eli luonnonvarat, joita espoolaiset käyttävät.

Yhteistyö kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi oli kaupungin valttikortti myös Euroopan komission innovaatiopääkaupunkikilpailussa (iCapital), jossa Espoo palkittiin yhtenä kuudesta finalistista. Tunnustus osoitti, Espoo on houkutteleva innovaatio- ja toimintaympäristö uusia ratkaisuja kehittäville yrityksille sekä koulutus- ja tutkimuskumppaneille.

Yksi kaupungin kunnianhimoisista kestävyystavoitteista on saavuttaa hiilineutraalius vuosikymmenen loppuun mennessä. HSY:n vuoden 2019 päästölaskennan mukaan Espoon kasvihuonekaasupäästöt olivat noin prosenttia edellisvuotta pienemmät. Asukasta kohti päästöt laskivat 3 prosenttia edellisvuoteen ja olivat kolmatta vuotta seudun pienimmät. Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) toteuttamiseksi ilmastotoimenpiteet tuotiin osaksi tulosityksiköiden toimintasuunnitelmia ja seurantaa.

Osana hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista Espoon kaupungin hallinnoimissa lähes 300 kiinteistössä kuten kouluissa ja päiväkodeissa, siirrytään käyttämään uusiutuvilla energianlähteillä tuotettua kaukolämpöä. Viisivuotisen EU Lighthouse -hanke SPARCS:n kautta kehitetään energiapositiivisia ja hiilineutraaleja kaupunkialueita ja sähköistä liikumista yhdessä paikallisten ja eurooppalaisten hankekumppaneiden kanssa. Espoon demonstraatioiden suunnittelu ja toteutus Leppävaaran, Espoonlahden ja Keran alueilla käynnistyi.

Puhdas ja älykäs Kera -yhteistyöllä tuettiin Keran alueen kehittymistä. Tulevaisuuden Kera on kiertotalouden ratkaisuihin tukeutuva edelläkävijäalue, jossa arjen sujuvuutta parannetaan puhtailla ja digitaalisuutta hyödyntävillä ratkaisuilla. Näitä tavoitteita on tuotu osaksi maankäytön sopimisen prosessia sekä selvitetty aluerakentamisen hiilijalanjälkeä. Alueen muutos on käynnistynyt entisten logistiikkahallien avauduttua väliaikaiskäytölle, kuten liikunnan, kulttuurin ja urbaanin ruuantuotannon toiminnolle. Toukokuussa Nokian kampuksen ja Keran aseman välille valmistui älypylväsverkko, jonka pylväissä on katuvalojen lisäksi satoja mittauslaitteita, ja joka toimii yritysten uusien digitaalisten palveluiden kehitysalustana. Teknologian laajempi hyödyntäminen esimerkiksi tutkimuskäytössä on tulevien vuosien tärkeä kehityskohde.

6Aika-ohjelman vähäpäästöisen liikumisen ja kiertotalouden hankkeissa kehitettiin jakamistalouden palveluja, materiaali- ravinne- ja energiavirtojen hyödyntämistä, joukkoliikenteeseen tukeutuvia matkaketjuja sekä liikenteen solmukohtien liikkumisratkaisuja. Palveluja pilotoidaan yhteistyössä yritysten kanssa samalla vahvistaen yhteistyötä kaupunkien välillä. Joulukuussa Espoo allekirjoitti Euroopan laajuisen Circular Cities Declaration -kiertotaloussitoumuksen, jonka kymmenen tavoitteen kautta edistetään kiertotalouden toteutumista. Sitoumuksen tavoitteiden mukaisesti Espoossa kehitetään mm. kiertotalouden mukaisia hankintakriteerejä.

1.1.10 Ympäristö

Kaupungin ympäristötilinpäätöksessä on esitetty tuottoja, kuluja ja investointeja, joita on tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Kuluja raportoidaan 20,9 milj. euroa vuonna 2020 ja tuottoja 8,4 milj. euroa. Investointeja on ympäristötilinpäätöksessä näytetty 8,3 milj. euroa.

Edellisenä vuonna raportoituja hulevesiratkaisujen kustannuksia 0,5 milj. euroa ei nyt kirjattu, minkä vuoksi ilmastonsuojeluluokassa kustannukset jäivät 0,4 milj. euroon, mutta luokan 2,3 milj. euron investoinneissa näkyvät lisääntyneet kustannukset tulvansuojelussa.

Vesien suojelemaan on raportoitu kaksi kertaa edellisen vuoden verran yhteensä 1,5 milj. euroa lähinnä lisääntyneestä vesistöjen kunnostuksesta ja öljyntorjuntavalmiuden parantamisesta.

Katujen pesuun ja harjaukseen on raportoitu 1,6 milj. euroa, kun edellisenä vuonna luku oli 2,6 milj. euroa. Jätehuolto ja alueiden puhtaanapidon luokassa on myös raportoitu 1 milj. euron tuottojen kasvu maamassojen vastaanotosta kulujen säilyessä edellisen vuoden tasolla.

Investoinnit meluvalleihin olivat edellisen vuoden tasolla 2,3 milj. euroa.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu luokassa kuluja tuli luonnon hoidon useista hankkeista 1,2 milj. euroa enemmän, mutta myös 0,5 milj. euroa enemmän tuottoja lähinnä luonnonmukaisen metsienhoidon yhteydessä.

Edellisinä vuosina on joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseen tehty erityisiä panostuksia ja vuodelle 2020 vastaavia ylläpitokustannuksia ei enää kaikilta osin ole kirjanpidossa eriytetty. Tästä seuraa 2,3 milj. euron lasku luokassa muut ympäristösuojelutoimenpiteet, mutta luokan kustannukset ovat edelleen 4,3 milj. ja joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseen, puistoihin ja raitteihin tehdyt investoinnitkin lisäksi 3,2 milj. euroa.

Ympäristöperusteisissa veroissa näkyy lievä lasku lähinnä vuoden alentuneiden lämmityskustannusten vuoksi ja niitä arvioidaan kertyneen 4 milj. euroa sähkö ja polttoaineveron muodossa.

Yhteenveto vuoden 2020 tuotoista, kuluista ja investoinneista

Ympäristötilinpäätöstietoja vuodelta 2020

Tuotot, kulut ja investoinnit, 1 000 euroa	Muutos %		Muutos %		Muutos %	
	Tuotot	2019-2020	Kulut	2019-2020	Investoinnit	2019-2020
Ulkoilmansuojelu	0	0	379	-15	0	0
Ilmastonsuojelu	0	0	427	-54	2 322	249
Vesienpuhdistus ja jätevesien käsittely	489	145	1 468	71	331	73
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	6 809	32	5 478	-13	0	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	64	2	874	123	79	-91
Melun ja tärinän torjunta	0	0	200	556	2 300	-2
Luonnon ja maiseman suojelu	637	607	1 875	207	0	0
Ympäristösuojelun viranomaistehtävät	135	99	1 957	22	0	0
<i>Muut ympäristösuojelutoimenpiteet:</i>						0
<i>Ympäristöjohtaminen</i>	0	0	87	-28	0	0
<i>Ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta</i>	7	-50	1 657	26	0	0
<i>Ekotehokkuutta parantava toiminta</i>	0	0	0	-100	0	0
<i>Ilmasto- ja ympäristöystävällinen liikkuminen</i>	210	-28	2 513	-49	3 226	-23
Muut ympäristösuojelutoimenpiteet yhteensä	217	-29	4 258	-38	3 226	-23
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut	0	0	4 020	-6	0	0
Yhteensä	8 352	42	20 936	-6	8 258	0
Suhteessa kaupungin toimintatuottoihin, toimintakuluihin ja käyttöomaisuusinvestointeihin (%)	2,1		1,1		2,4	0
Suhteessa asukaslukuun (euroa/as)	28,51		71,41		28,19	0

1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen sekä eriarvoisuuden ja sosiaalisten ongelmien väheneminen. Hyvinvoivat kuntalaiset mahdollistavat elinvoimaisen kunnan, jossa asukkaat ovat aktiivisia ja arki sujuvaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan Espoo-tarinasta johdetuilla eri ikäryhmien hyvinvointisuunnitelmilla, jotka linjaavat hyvinvointityön painopisteet ja tavoitteet valtuustokaudelle. Kuluvalla valtuustokaudella hyvinvointityön kehittämistä on tukenut Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma.

Koronaepidemia on vaikuttanut merkittävästi joidenkin suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamiseen. Mahdollisuuksien mukaan hyvinvointia tukevaa toimintaa on kuitenkin järjestetty eri tavoin, kuten esimerkiksi etävastaanotoilla, etätilaisuuksilla, rajoitetuilla kokoonpanoilla ja ulkona tapahtuvalla toiminnalla.

Valtuuston tilinpäätöspykälän liitteenä on raportti hyvinvointisuunnittelun toteuttamisesta 2020. Toimenpiteet on jaettu seuraaviin osa-alueisiin:

1. Viihtyisät ja turvalliset kaupunkikeskukset
2. Toimivilla kulkuyhteyksillä tuetaan arjen sujumista
3. Lasten ja nuorten hyvinvointityö
4. Työikäisten hyvinvointityö
5. Ikääntyneiden hyvinvointityö
6. Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma mielen hyvinvoinnin edistäjänä

1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Valvontaympäristö

Kuntalain mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston hyväksymä ”Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet” linjaa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksen ja tavoitteet, tehtävät ja vastuut sekä miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät Espoon kaupunkikonsernin johtamis- ja ohjausjärjestelmään.

Kaupunginhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä päättää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista.

Hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla. Toimialajohtajat puolestaan vastaavat hallintosäännön mukaan johtamansa toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla. Sisäinen valvonta perustuu kuntalain ja hallintosäännön lisäksi niitä täydentäviin ohjeisiin ja määräyksiin sekä niissä määriteltyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

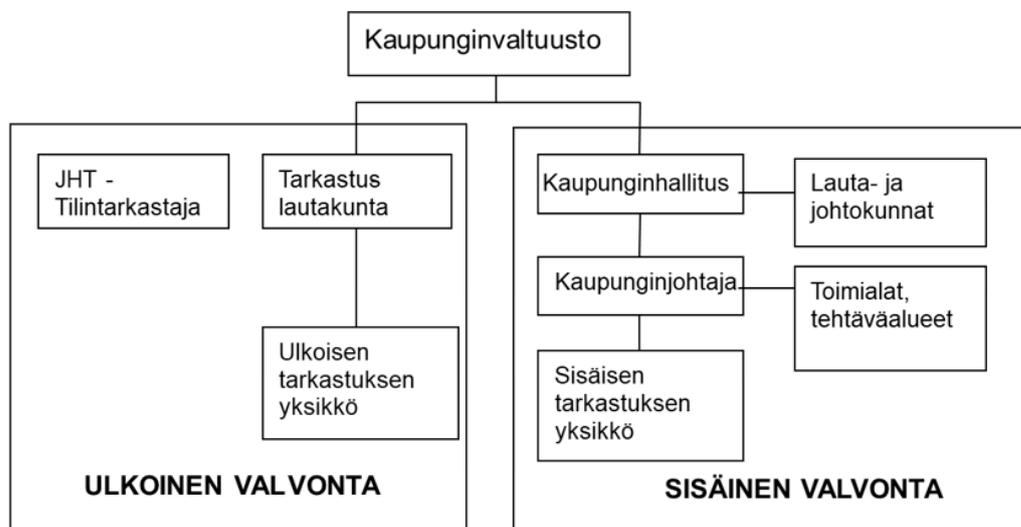
Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa on johdettava siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan yleisohjeessa kuvataan tarkentavasti muun muassa kaupungin valvontajärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kohteet ja menettelytavat. Hallintosäännön mukaan kaupungin hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

EU, Valtio ja aluehallinto.

EU direktiivit, lait, asetukset, määräykset

Kuntalaiset

Laaja tiedoksisaantioikeus

Kuva: Espoon kaupungin valvontajärjestelmä

Edellä mainittu linjaorganisaatio vastaa sisäisen valvonnan toimenpiteistä ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Tämän lisäksi kaupungilla on yksiköjä (kuten esimerkiksi lakiasiainyksikkö), jotka tukevat linjajohtoa ja esimiehiä sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Sisäisen tarkastuksen yksikkö tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä. Se on riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja on puhtaasti varmistusta tuottava toiminto.

Tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan tavoitteet ja johdon vastuut on kirjattu ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupungin tytäryhtiöissä” ohjeeseen.

Sisäisen valvonnan selonteon valmistelu

Kaupunginhallituksen vastuulla oleva tilinpäätöksen sisäisen valvonnan selonteko pohjautuu kaikille tilivelvollisiksi määritellyille viranhaltijoille (n=37) ja kaupungin tietohallinnon johdolle (n=2) lähetettyyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearvioinnin kyselyyn. Tilivelvollisten kyselyn vastausprosentti oli 86,5 prosenttia (32/37) ja tietohallinnon johdon 100 prosenttia (2/2). Kyselyiden perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta oli kaupungissa hoidettu melko hyvin tai hyvin. (Luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus).

Kyselyssä pyydettiin myös vastausta, onko sisäinen valvonta kehittynyt, pysynyt samana vai heikentynyt toimialalla tai tulosyksikössä tilivuoden aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Kaksi viidesosaa vastaajista (13/32) arvioi sisäisen valvonnan kehittyneen myönteisesti johtamassaan yksikössä kuluneen vuoden aikana ja kolme viidesosaa (19/32) arvioi sen pysyneen samana. Yhdessäkään itsearvioinnin vastauksessa ei arvioitu, että sisäinen valvonta toimialalla tai tulosyksikössä olisi tilivuoden aikana heikentynyt. Useat vastaajista kertoivat myös tilivuoden aikana toteutetuista sisäisen valvonnan kehystoimenpiteistä. Näitä olivat muun muassa tiedonhallinnan, tietoturvan, hankinnan ja sopimushallinnan prosessien kehittäminen. Näiden osa-alueiden valvonnan kehittäminen jatkuu myös tulevilla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan selonteon laadinnassa hyödynnettiin sisäisen tarkastuksen toimintavuoden aikana tekemiä tarkastuksia ja arviointeja. Lisäksi erilliset selvityspyynnöt pyydettiin hankinnan, henkilöstön, strategian, tietohallinnon, rahoituksen, riskienhallinnan ja lakiasian johdolta.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta käymällä läpi vuoden 2020 kokouspöytäkirjat kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten jaostojen sekä lautakuntien ja johtokuntien osalta.

Riskienarviointi

Valtuusto on päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, jotka astuivat voimaan 1.1.2014. Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 29.9.2014 kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikan, joka ohjaa riskienhallintaa valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallintapolitiikan mukaan riskienhallintaprosessin tarkoitus on tunnistaa Espoo-tarinan toteutumista ja siihen liittyviä tavoitteita ja suunnitelmia uhkaavat vakavat riskit, ottaa ne käsittelyyn ja raportoida niistä ylemmälle organisaatiotasolle.

Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Kaupungin johtoryhmä toimii riskienhallinnan ohjausryhmänä, strategia- ja talousryhmä valmistelevana ryhmänä, kaupunkikonsernin riskienhallinnan koordinoititehtävä on konserniohjausyksiköllä sekä vastuutahoina konsernihallinnon yksiköiden johtajat, toimialojen vastuuhenkilöt sekä tytäryhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat.

Kaupungin riskienhallinnassa pyritään ennakoimaan toiminnan tavoitteita ja kaupungin taloutta uhkaavia tekijöitä, häiriötilanteita ja epäkohtia. Riskienhallintaprosessin vaiheet ovat: riskien kartoitus, riskiprofiilin luominen, hallintatoimenpiteiden suunnittelu, raportointi ja seuranta. Konserniohjauksessa on luotu kattavat työkalut riskienhallinnan eri vaiheisiin. Konserniyhtiöt voivat käyttää riskikartoituksiinsa sekä riskienhallinnan asiakirjojensa arkistoinnissa tätä varten luotua konsernisalkkua.

Tunnistettuja kaupunkitasoisia talouteen liittyviä riskejä on arvioitu olevan käyttötalouden menojen kasvu pysyvästi tulojen kasvua enemmän, investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen, tilakustannusten kasvu sekä mahdollisen sosiaali- ja terveystalouden vaikutus talouteen. Valtuusto hyväksyi lokakuussa Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa vuosina 2020-2025. Vuoropuhelua valtion kanssa jatketaan, jotta kunta-valtio-suhteessa huomioitaisiin kestäväällä tavalla kasvukaupungin talous.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelu on jatkunut pääministeri Marinin hallituksen toimesta pitkälti saman sisältöisenä kuin edellisellä vaalikaudella. Hallituksen esitykseen sisältyvä Uudenmaan erillisratkaisu on toiminnallisesti hallittavampi, mutta kokonaisuudessaan uudistuksen taloudelliset vaikutukset Espoon kaupungille eivät ole vähentyneet. Espoon kaupunki teki yksityiskohtaisen riskianalyysin lausunnossaan lakiesitysluonnoksista. Kaupungin talouden tasapainon heikkeneminen ja valtionriippuvuuden kasvu sekä uudistuksesta aiheutuva julkisen sektorin talouden yleinen heikkeneminen ovat kaupungin näkökulmasta huolestuttavia.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, THL, HUS ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto perustivat alueellisen koronakoordinaatioryhmän syyskuussa 2020. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa yhteistä tilannekuvaa sekä koordinoita ja valmistella alueellisia ja paikallisia toimia. Ylimmästä johdosta koostuva ryhmä vastaa yhteisen tilannekuvan pohjalta päätöksenteon valmistelusta ja koordinaatiosta. Espoon kaupungilla on oma sisäinen koronajohtoryhmä, joka ylläpitää Espoon tilannekuvaa. Tilivelvollisten näkemyksen mukaan Espoon toimintakyky koronavirusepidemiassa on ollut hyvä. Palvelut kuntalaisille on kyetty järjestämään. Talouden riskianalyysi koronatilanteessa on ollut sen sijaan huolestuttava muun muassa verotulojen heikentyneen kehittymisen kannalta. Koronavirusepidemian takia kuntalaisilla on myös patoutunut palvelutarve, joka epidemian jälkeisenä aikana näkyy kaupungin palveluiden kysyntäpiikkiä. Vuonna 2020 Espoon kaupungin omissa hoivakodeissa ei ollut yhtään COVID-19-positiivisen asukkaan kuolemaa. Ostopalveluhoivakodeissa oli yhteensä 21 COVID-19-positiivisen asukkaan kuolemaa kuudessa eri hoivakodissa.

EU:n oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelua koskevien lainsäädäntömuutosten valmistelu on työn alla oikeusministeriön työryhmässä. Työryhmän tehtävänä on panna täytäntöön EU:n niin sanottu whistleblower-direktiivi. Se tarjoaa suojelua henkilöille, jotka ilmoittavat työssään havaitsemistaan unionin oikeuden rikkomisista tai rikkomisepäilyistä. Direktiivi velvoittaa työnantajat (myös kunnat) perustamaan sisäisen kanavan väärinkäytöksien ilmoittamiseksi organisaation sisällä. Lisäksi tulee perustaa ulkoinen ilmoituskanava tai ulkoisia ilmoituskanavia, joissa ilmoitukset tehdään erikseen määriteltäville viranomaisille. EU:n jäsenvaltioiden on saatettava lainsäädäntönsä direktiivin edellyttämälle tasolle 17. joulukuuta 2021 mennessä. Espoon kaupunki on aloittanut valmistelun ilmoituskanavan perustamiseksi.

Työturvallisuuslaki (738/2002) edellyttää, että työnantajan on järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Kaupungin ohjeistuksen mukaan työpaikan riskit tulee arvioida vuosittain sekä aina olosuhteiden muuttuessa. Espossa on käytössä riskien kirjaamiseen

työturvallisuustyökalu HSEQ Online. Espoon kaupungin työsuojelu ohjeisti esimiehiä varmistamaan työntekijän turvallisen ja terveellisen työn edellytykset arvioimalla koronan aiheuttamiin muutoksiin liittyvät riskit ja päivittämällä työpaikan riskien arvioinnin sekä tekemällä korjaavat toimenpiteet.

Tilivelvollisille ja tietohallinnon johdolle lähetetyn kyselyn mukaan riskienhallinta on kaupungissa hoidettu pääsääntöisesti melko hyvin (luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Vastausten sekä sisäisen tarkastuksen tekemien omien havaintojen perusteella riskienhallinnassa on edelleen kehitettävää muun muassa menettelytapojen systematisoinnissa ja yhdenmukaistamisessa sekä riskienhallinnan dokumentoinnissa.

Vastauksissa nousi esiin myös kaupungin tietojärjestelmät. Niiden tulee olla toimivia ja niiden tulee tukea päätöksentekoa ja toimintaa. Haasteena ja riskinä nähtiin ICT-ratkaisuille kertynyt raskas korjausvelka. Korjausvelan supistamiseksi tilivuonna toteutettiin laajoja järjestelmäuudistuksia kuten päätöksentekojärjestelmä, varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä ja HR- ja palkkahallinnon ratkaisu. Vanhat perusrekisterit aiheuttavat teknisiä riskejä. Tietoturva- ja tietoliikennepalveluihin on tilivuonna valmisteltu kilpailutukset ja käynnissä on uusien tietoturvalisenssien hankinta. Näiden ratkaisujen on arvioitu parantavan merkittävästi kaupungin teknisiä tietoturvakyvyyksiä ja -valvontaa. ICT-palveluissa vuonna 2020 keskityttiin koronavirusepidemian takia turvaamaan sujuvia etäpalveluita.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteillä pyritään varmistamaan, että lainsäädäntöä sekä Espoon kaupungin arvoja ja toimintaperiaatteita noudatetaan kaikilla organisaation tasoilla.

Kaupungin toiminta on tilivuotena 2020 perustunut pääosin voimassa oleviin säännöksiin sekä määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Tilivelvollisille ja tietohallinnon johdolle lähetetyn kyselyn mukaan sisäinen valvonta on kaupungissa hoidettu melko hyvin tai hyvin (luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Vastausten perusteella sisäisen valvonnan haasteena on riskienhallinnan prosessien kehittämisen lisäksi saada seurantajärjestelmistä riittävästi tietoa toiminnan laadusta. Useassa tilivelvollisen vastauksessa mainittiin riskienhallinnan myös kehittyneen tilivuoden aikana verrattuna edelliseen vuoteen.

Valtuusto erotti ja valitsi uudelleen toukokuun kokouksessaan kaksi lautakuntaa, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan. Valtuuston asettama tilapäinen valiokunta selvitti asiaa, jossa kaksi valtuustoryhmää vaihtanutta valtuutettua eivät vapaaehtoisesti luopuneet lautakuntapaikoistaan. Kuntalain mukaan yksittäisiä lautakunnan jäseniä ei voi erottaa tehtävästään, vaan koko lautakunta on erotettava luottamuspuolaan vedoten.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) on kuntayhtymä, jonka omistavat kaikki Uudellamaalla sijaitsevat kunnat lukuun ottamatta Pukkilaa ja Myrskylää. HUS:ia kaksi vuotta johtaneen toimitusjohtajan mukaan epäselvät ja jopa laittomat hankinnat ovat kestäneet enemmän kuin kymmenen vuoden ajan. HUS on tehnyt miljoonien eurojen arvosta hankintoja kilpailuttamatta. Markkinaoikeus tuomitsi HUS:lle vuonna 2020 seuraamusmaksuja laittomista hankinnoista.

Espoon kaupungin Tilapalvelut-liikelaitos pyysi oma-aloitteisesti 2.10.2020 Länsi-Uudenmaan poliisilaitosta tutkimaan, onko Tilapalvelujen yhtä entistä työntekijää syytä epäillä rikoksesta, ja onko mahdollisesti rikollisena pidettävään toimintaan osallistunut muita tahoja. Tutkintapyyntö

on ohjattu Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen talousrikosyksikköön. Tapausta tutkitaan poliisin tiedotteen mukaan törkeänä petoksena, törkeinä lahjusrikoksina ja törkeänä rahanpesuna. Hankintoihin liittyviä väärinkäytöksiä alettiin selvittää vuoden 2020 alkupuolella. Työntekijä irtisanottiin syyskuussa 2020 kahden kuukauden irtisanomisajalla tehtävästään vapautettuna työntekovelvoitteesta. Sitä ennen työntekijältä oli jo poistettu kaupungin järjestelmien käyttöoikeudet. Tällä hetkellä Espoon korvausvaade on noin 2,5 miljoonaa euroa. Asioiden selvittely jatkuu edelleen yhteistyössä poliisin kanssa. Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta. Kun sisäinen valvonta on riittävää, kyetään paremmin ennaltaehkäisemään väärinkäytösriskejä. Liikelaitoksen ilmoituksen mukaan laskutuksen ja toiminnan pistokoevalvontaa on kehitetty.

Tilivuoden 2020 aikana media nosti esiin epäkohtia Espoon siivouspalveluissa. Espoon kaupungin toimitiloissa siivousta tehdään oman tuotannon ja ostopalvelun yhdistelmänä. Media kirjoitti siivousalan työntekijöiden hyväksikäytöstä ja esimerkkinä käytettiin epäkohtia Espoon kaupungin siivouspalveluissa. Espoon kaupunki käynnisti selvityksen koskien ostopalveluja SMC Palvelut Oy:ltä. Espoon kaupunki tarkistaa siivouspalveluiden kilpailutusten yhteydessä yritysten ja niiden avainhenkilöiden rikosrekisteriotteet, joissa ilmenee sakkoja vakavimmat tuomiot. Uuden hankintalain myötä 1.1.2017 voimaan tulivat nykyuotoiset harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet, jotka lisäsivät julkiselle hankintayksikölle keinoja toimia työsuhteisiin liitetyissä väärinkäytöksissä. Espoon kaupunki sulki SMC Palvelut Oy:n pois kilpailutuksesta syksyllä 2018 ja irtisanoi myös muut yrityksen kanssa tehdyt sopimukset. Tämän jälkeen kaupunki ryhtyi kilpailuttamaan korvaavia siivouspalveluja SMC Palvelut Oy:n hoitamiin kohteisiin ja viimeiset seitsemän siivouskohdetta siirrettiin muille sopimustoimittajille kesällä 2019.

Siivouksen laadunvalvontaa on tehostettu. Espoon kaupunki edellyttää palveluntuottajalta omaa valvontaa. Siivouksen laadunseurantaa tehdään säännöllisesti myös kaupungin toimesta. Lisäksi vuosittain toteutetaan ennalta ilmoittamattomia harmaan talouden käyntejä noin sataan kohteeseen. Laadunseurantakäyntien osaksi tulevat siivoojille suunnatut työolosuhdekyselyt. Kilpailutuksesta ulossulkeminen ei ole ongelmatonta. Espoon Asunnot Oy sulki kesäkuussa 2019 tekemällään hankintapäätöksellä SMC Palvelut Oy:n siivouksen tarjouskilpailutuksesta. Yhtiö valitti markkinaoikeuteen, jonka päätöksen (MAO 549/2020) mukaan hankintayksikkö on menetellyt julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti.

Osa Espoon koronajäljityspuheluista tallennettiin asiakkaiden tietämättä viime lokakuusta tammikuun loppupuolelle asti. Puheluja tallensivat Luona Oy:n työntekijät. Espoo osti tuolloin lähes puolet koronajäljityspuheluistaan yhtiöltä. Koronaan sairastunut tai altistunut ei ole voinut tietää, onko hänelle soittanut Luonan työntekijä vai kaupungin oma jäljittäjä. Puheluissa on saatettu käydä läpi yksityiskohtaisia ja arkaluontoisia asioita. Puhelut tallentuivat automaattisesti Luonan käyttämään Benedesk -nimiseen ohjelmaan. Myös numerot, joihin tai joista on soitettu, näkyvät ohjelmassa. Automaattista ilmoitusta tallennuksesta ei puhelun alussa tullut, toisin kuin sellaisissa asiakaspalvelupuheluissa, jotka asiakas soittaa itse.

Yhtiö on esiselvityksessään rekламаatiopyyntöön vastannut Espoon kaupungille, että se on tuhonnut kaikki tallennuksessa syntyneet nauhoitteet. Koronajäljitys- ja arviointipalvelusopimuksessa ei ole sovittu, että puheluja tallennettaisiin. Sopimuksessa on kattavat henkilötietojen käsittelyn ehdot ja Espoo edellyttää, että henkilötietoja käsitellään huolellisesti ja tietosuoja-asetusta noudattaen. Espoon kaupunki on 18.2.2021 tehnyt Luona Hoiva Oy:lle rekламаation koronajäljitys- ja arviointipalvelusta tehdystä sopimuksesta (5295/2020). Espoon kaupungin omat koronajäljittäjät eivät nauhoita puheluja. Espoon omat jäljittäjät käyttävät eri soitto-ohjelmaa kuin Luonalla työskentelevät. Koronajäljityksen hankinta tehtiin suorahankintana marraskuun alussa (HankintaL §40 2 mom 4 kohta). Kaupungilla on palvelujen järjestämisvastuu eli kaupunki on vastuussa myös palveluista, joita se ostaa. Tietosuojavaltuutetun mukaan tartuntatautilain mukaisesti koronajäljitystyössä saa kerätä henkilötietoja, mutta henkilörekisteriä saa käyttää vain alkuperäiseen tarkoitukseen eli vaarallisen taudin jäljittämiseen ja tartuntojen

ehkäisemiseen. Jos koronajäljityspuhelu nauhoitetaan, siitä on informoitava yleisen tietosuoja-asetuksen 13 artiklan mukaisesti.

Espoon kaupunginhallitus päätti kesäkuussa 2019 käynnistää välittömästi toimenpiteet Kuntien Tieran kanssa tehdyn Tiera ERP-palvelun käyttöönoton valmistelua ja käyttövaltuuksien maksamista koskevan sopimuksen purkamiseksi. Toiminnanohjausjärjestelmän uudistaminen oli kangerrellut pitkään ja kaupunki ei ollut saanut käyttöönsä toimivaa järjestelmää. Tilivuoden 2020 aikana osapuolet saivat sovittua ERP-palvelusopimuksen purkamista koskevan asian.

Apulaisoikeuskanslerin antama huomautus joulukuulta 2019 koskien Espoon kaupungin asiakirjajulkisuutta käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa tammikuussa 2020 kohdassa päätökset ja kirjelmät sekä kuultiin asiasta selostus.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen seitsemäntoista palomiestä on vaatinut kaupungilta vahingonkorvausta takautuvasti tehtäväkohtaisen palkan erosta perustason ensihoitajaan nähden. Kaupunki voitti asian käräjäoikeudessa 2016 välituomiolla, mutta kantajat valittivat asiasta hovioikeuteen. Hovioikeus kumosi sittemmin käräjäoikeuden välituomion ja palautti asian käräjäoikeuteen. Kaupunki haki valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Kantajat ovat peruuttaneet kantensa korkeimmassa oikeudessa ja heidän vakuutusyhtiönsä on maksanut kaupungin oikeudenkäyntikulut heidän puolestaan. Alempien oikeuksien tuomiot on pääosin kumottu.

Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen kuljetus- ja välitysoperaattorin hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen tammikuussa 2020. Markkinaoikeus on antanut päätöksen asiasta kesäkuussa 2020. Markkinaoikeus on päätöksellään kumonnut henkilö- ja materiaalikuljetusten välitys- ja hallintapalvelujen (välitysoperaattorin) hankintaa koskevan hankintapäätöksen.

Espoon tietotekniikka valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen ICT-infrakilpailutuksesta, jota koskevan hankintapäätöksen markkinaoikeus kumosi. KHO:n käsittelyssä päätös oli Espoolle kielteinen, jonka vuoksi uudelleen kilpailutus on käynnistetty. Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa on edelleen vireillä Espoon kaupungin ja ICT-palveluntuottajan välinen riita-asia kadonneiden tietokoneiden leasing-sopimuksesta.

Toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen tekninen ja ympäristö -toimialalla on tehty hallintovalituksia ja kanteluja aluehallintovirastolle tilivuonna maltillisesti. Rakentamisen volyyymiin nähden hallinto-oikeudelle tehtyjä asemakaavavalituksia on ollut Espossa maltillisesti.

Sosiaali- ja terveystoimen kriittisiä prosesseja ohjaavan sosiaalihuoltolain mukaisia muutoshakua on tehty. Aluehallintovirasto ja THL on puuttunut muun muassa sosiaalihuoltolain mukaisten käsittelyaikojen ja määräaikojen noudattamatta jättämiseen yksittäistapauksina.

Aluehallintovirastolle on tehty yksittäistapauksina kanteluita koskien työehtoja ja työturvallisuutta.

Sisäinen tarkastus on vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissaan antanut suosituksia liittyen hankintoihin ja hankintasopimuksiin, tietoturvaan ja tietosuojaselosteisiin, varautumiseen, riskienhallintaan, omistajaohjaukseen, investointien jälkilaskelmiin, henkilöstöhallintoon ja varainhallintajärjestelmiin sekä hankkeiden jälkiseurantaan.

Tieto ja tiedonvälitys

Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Tilivelvollisille osoitetun kyselyn mukaan toiminnallisen tiedon saantia tulee lisätä päätöksenteon tueksi. Useassa toiminnossa seurantatiedon saannissa on edelleen manuaalisia työvaiheita.

Kaupungissa käytetään riskianalyysijä aiempaa enemmän päätöksenteon tukena. Tästä esimerkkinä Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen lakiesitysluonnoksesta kaupungin tekemä luonnos, joka sisälsi yksityiskohtaisen riskianalyysin sekä kaupungin talouden riskianalyysin koronavirusepidemiassa. Myös perusmuotoinen taloudellisen ja toiminnallisen tiedon raportointi luottamushenkilöille sisältää riskienhallinnan raportoinnin elementtejä. Tällaisia tietoja ovat päätösehdotusten perustelut, päätösvaihtoehdot, toimintaympäristöanalyysit sekä erilaiset vertailut ja laskelmat.

Erillinen riskienhallinnan raportointi on kokousasiakirjojen perusteella kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten jaostojen sekä lautakuntien ja johtokuntien kokouksista ollut vielä kuitenkin melko niukkaa.

Seuranta

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden takia mahdollisesti suoritettut toimenpiteet on esitetty kunkin toimintayksikön kohdalla.

Tilikauden aikana omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutuneet mahdolliset menetykset on ilmoitettu toimintakertomuksessa kunkin toimintayksikön kohdalla.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa heidän valvontatehtävässään. Yksikön päämääränä on edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa. Yksikkö toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on riippumaton tarkastettavista toiminnoista, eikä sillä ole toimivaltaa eikä vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen. Tarkastuksen kohteena ovat kaikki kaupungin yksiköt ja toiminnot lukuun ottamatta valtuustoa, kaupunginhallitusta ja sen jaostoja, lautakuntia sekä kaupunginjohtajaa.

Kaupunginjohtajan hyväksymä sisäisen tarkastuksen yksikön toimintasuunnitelma yksilöi vuosittaiset tarkastuskohteet. Tarkastuskohteet valitaan riskiperusteisesti. Tarkastuskohteet pyritään sovittamaan yhteen tilintarkastajan suunnitelmissa olevien tarkastuskohteiden kanssa mahdollisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastuksia toteutettiin vuonna 2020 konsernihallinnossa, toimialoilla sekä konserniyhteisöissä. Tarkastusten perusteella sisäinen valvonta on ollut kaupungissa pääsääntöisesti toimivaa. Vuoden 2020 tarkastuksissa on ollut keskeistä hyvän

hallintotavan periaatteiden toteutuminen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi.

Tarkastukset ovat tilivuonna kohdentuneet Työterveyspalveluihin, vakuutuksiin, loppukäyttäjäpalveluihin, hankintasopimukseen, Enter Espooseen, Elinkeino ja kaupunkikehitykseen, Espoon tarinan päivitysprosessiin, riskienhallintaan sekä Omnian konserniohjeisiin ja talousarvioon.

Tehdyistä tarkastuksista annettiin suositukset. Toimenpideselvitysten ja jälkiseurannan avulla tuetaan sitä, että annetut suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksista on raportoitu kaupunginjohtajalle, rahoitusjohtajalle, lakiasiainjohtajalle, toimialajohdolle, tarkastettavalle kohteelle sekä kaupunginreviisorille ja JHT-tilintarkastajalle.

Toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tarkastusten ja erillisselvitysten lisäksi sisäisen tarkastuksen yksikkö voi antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia neuvontaluonteisia konsultointipalveluita.

1.3 KOKONAISTALOUDEN TARKASTELU

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana kaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut on yhdistetty laskelmiin riveittäin.

TULOSLASKELMA (1 000 €)

	2020	2019
Toimintatuotot	404 007	418 078
Valmistus omaan käyttöön	12 158	12 438
Toimintakulut	-1 942 555	-1 886 235
Toimintakate	-1 526 391	-1 455 718
Verotulot	1 605 340	1 521 184
Valtionosuudet	205 087	60 874
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 430	15 524
Muut rahoitustuotot	23 811	39 724
Korkokulut	-9 340	-8 630
Muut rahoituskulut	-9 522	-1 546
Vuosikate	304 416	171 412
Suunnitelman mukaiset poistot	-174 976	-166 923
Arvonalentumiset	-343	-12 020
Tilikauden tulos	129 097	-7 530
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-1 232	-2 232
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	15 019	15 026
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	142 884	5 263

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,9	22,3
Vuosikate/Poistot, %	173,6	95,8
Vuosikate, euroa/asukas	1 039	592
Asukasmäärä (ennakkotieto)	292 913	289 731

Vertailukelpoisuus vuoteen 2019 nähden

Vuosien 2019 ja 2020 toimintatuotot ja -menot eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten takia. Toimintojen sulkemiset ovat vähentäneet maksutuloja ja toimintamenojen tarvetta osassa toiminnoista ja toisaalta koronatestaus, jäljitys ja suojaukset ovat aiheuttaneet toimintamenojen kasvua sosiaali- ja terveystoimessa. Verorahoitus ei ole vertailukelpoinen valtion lisätalousarvioissa päättämien koronakompensaatioiden ja mm. yhteisöveron jako-osuuden korotuksen takia.

Toimintakate

Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 14,1 milj. eurolla ja -3,4 prosentilla edelliseen vuoteen. Asiakasmaksutuotot vähenivät koronavirusepidemian aiheuttamien toimintojen sulkemisten takia ja maanmyyntituotot laskivat edellisvuodesta, jolloin kirjattiin 40 milj. euron myyntivoitto Keilaniemien tornien tonttien myynnistä

Ulkoiset toimintamenot kasvoivat 56,3 milj. euroa ja 3 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 15,6 milj. eurolla ja 2,3 prosentilla 688 milj. euroon. Palvelujen ostot kasvoivat 36,8 milj. eurolla 4,2 prosenttia. Kasvua oli erityisesti terveystalouksissa koronan aiheuttamissa testaus-, jäljitys- ja suojauskustannuksissa, erikoissairaanhoidossa sekä HSL -kuntaosuuksissa, jotka kasvoivat matkalipputulosten romahdettua. Vuokratulot ja vastikkeet kasvoivat 2,1 milj. eurolla.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla. Toimintakatteen alijäämä oli 1 526,4 milj. euroa, joka oli 4,5 milj. euroa heikompi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Toimintakatteen alijäämä heikkeni 70,7 milj. euroa ja 4,9 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden. Toimintakatteen alijäämä toteutui 34 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Verorahoituksen kertymä ja rakenne

Verorahoitus koostuu verotuloista (kunnallisvero, yhteisövero ja kiinteistövero) sekä valtionosuuksista.

Kaupunki sai verorahoitusta, eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 1 810 milj. euroa, joka ylitti talousarvion erityisesti valtion lisätalousarvioissa päättämien peruspalvelujen valtionosuuden lisäysten takia. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 605,3 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 84,2 milj. euroa ja 5,5 prosenttia

Kunnallisveroja kertyi 1 356 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen 84,5 milj. euroa ja 6,6 prosenttia. Koko maan osalta kunnallisveron tuotto kasvoi 5,1 prosenttia vuodesta 2019. Kunnallisverotilitykset ylittivät alkuperäisen talousarvion 36,8 milj. eurolla mm. vuoden 2019 verovajeen tilityksistä ja vuoden 2020 oikaisusta johtuen.

Yhteisöveroja tilitettiin 136,2 milj. euroa, joka on 7,6 milj. euroa ja 5,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019. Yhteisöveron tilitykset kasvoivat kuntaryhmän 10 prosenttiyksikön jako-osuuden korotuksen takia.

Kiinteistöveroja tilitettiin 112,3 milj. euroa, 8 milj. euroa ja -6,6 prosenttia vähemmän kuin 2019. Kiinteistöveroja kertyi noin 11 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa oletettiin, kiinteistöverojen 2. maksuerän siirrettyä monilla yritysillä vuoden 2021 puolelle.

Valtio osoitti vuoden 2020 lisätalousarviossa 2,62 mrd. euroa tukea kunnille ja kuntayhtymille koronavirusepidemian vaikutusten kompensoimiseksi. Peruspalvelujen valtionosuutta korotettiin 1,17 mrd. eurolla. Tästä Espoon osuus on 92 milj. euroa. Alkuperäisen

valtionosuuspäätöksen mukaisesti Espoon peruspalvelujen valtionosuus oli 23,6 milj. euroa ja veroperustemenetysten kompensatiot 78,2 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle muutospäätösten jälkeen 119 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 86 milj. euroa, yhteensä 205 milj. euroa.

Verorahoitusta yhteensä kertyi 1 810 milj. euroa, 14,5 prosenttia enemmän kuin 2019.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä investointien kattamiseen. Espoossa voimakkaana jatkuvan väestönkasvun, kaupunkirakenteen muutoksen sekä yhtiömuotoisten investointihankkeiden vuoksi kaupungin investointitaso on huomattavasti poistotasoa korkeampi. Espoon vuosikatteen on oltava selvästi poistoja suurempi, jotta kaupunki selviää korvaus- ja kasvuinvestoinneista sekä lainanlyhennyksistä. Talouden tasapainottamista tukeva vuosikatetavoite on talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelmassa asetettu 270 milj. euroon (vuoden 2020 taso).

Kaupungin vuosikate nousi poikkeuksellisesti 304,4 milj. euron tasolle. Vuosikatetta paransi valtion kompensatioiden kasvattamat vero- ja valtionosuustulot. Nettotoimintamenot kasvoivat 4,9 prosentilla ja verorahoitus 14,5 prosentilla. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 175,3 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulokseksi muodostui 129,1 milj. euroa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poisto-ero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Tilikauden yli-/alijäämä on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 142,9 milj. euroa. Poistoeron muutos oli -1,2 milj. euroa ja rahastoja purettiin 15 milj. euroa. Rahastojen tulosten muodostuminen on esitetty liitetiedoissa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	304 416	171 412
Tulorahoituksen korjaukset	-68 980	-85 589
	<u>235 436</u>	<u>85 824</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-424 525	-351 521
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82 341	57 414
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	71 141	92 413
	<u>-271 044</u>	<u>-201 693</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-35 608	-115 870
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-27 000	-33 013
Antolainasaamisten vähennykset	4 902	3 901
	<u>-22 098</u>	<u>-29 112</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	285 000	220 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-68 170	-57 850
Lyhytaikaisten lainojen muutos	34 749	28 508
	<u>251 579</u>	<u>190 657</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-377	487
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 701	-14
Saamisten muutos	-27 450	-46 854
Korottomien velkojen muutos	82 000	44 603
	<u>47 471</u>	<u>-1 777</u>
Rahoituksen rahavirta	276 953	159 768
Rahavarojen muutos	241 345	43 898
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 134 796	893 451
Rahavarat 1.1.	893 451	849 553
	<u>241 345</u>	<u>43 898</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-300 271	-412 334
Investointien tulorahoitus, %	89,0	58,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,4
Lainanhoitokate	4,0	2,7
Kassan riittävyys, pv	169	140
Asukasmäärä (ennakkotieto)	292 913	289 731

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 342 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 36 milj. euroa negatiivinen. Viiden vuoden toiminnan ja investointien rahavirta oli 300 milj. euroa negatiivinen. Kaupungin tulo-rahoitus ei ole riittänyt mit-tavan investointiohjelman rahoitukseen ja lainamäärä on kasvanut viiden vuoden aikana.

Investointien tulo-rahoitus-% oli 89 prosenttia. Tulo-rahoitus vahvistui edellisvuodesta. Vuosika-tetta kasvatti valtion koronatuot.

Rahoituksen rahavirta ja rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli 277 milj. euroa ja rahavarojen muutos 241 milj. euroa. Pitkäaikainen lainamäärä kasvoi 217 milj. euroa. Vuonna 2020 nostettiin talousarviolainat täysimääräisenä varautuen koronavirusepidemian vaikutuksiin. Valtion myöntämät koronatuot kompensoivat ra-hoitustarvetta vuoden aikana ja kassatilanne vuodenvaihteessa oli hyvä.

Lainaa nostettiin vuoden 2020 aikana 285 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon oli budje-toitu lainannostovaltuutta 285 milj. euroa, joka käytettiin kokonaisuudessaan. Vuoden aikana lainoja lyhennettiin 68,2 milj. eurolla ja pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 1 111 milj. euroa.

Talousarvioon merkitty 15,0 milj. euron rahastojen purku toteutettiin. Vuoden aikana käytettiin lyhytaikaista rahoitusta tilapäisesti osana kassanhallintaa.

Antolainoja myönnettiin 27 milj. euroa kaupungin tytäryhtiö Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päi-väkotitiloille sekä Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallille elinkaarimallilla toteutettavien koulujen sekä uuden uimahallin rakentamiseen.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 31.12. (1 000 €)	2020	2019
V A S T A A V A A	4 609 214	4 148 040
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 250 212	3 063 907
I Aineettomat hyödykkeet	66 872	62 824
1. Aineettomat oikeudet	16 561	11 345
2. Muut pitkävaikuttiset menot	50 311	51 479
II Aineelliset hyödykkeet	2 125 627	2 019 516
1. Maa- ja vesialueet	391 685	376 128
2. Rakennukset	592 116	578 926
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 042 272	994 947
4. Koneet ja kalusto	26 118	25 902
5. Muut aineelliset hyödykkeet	877	877
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	72 559	42 736
III Sijoitukset	1 057 713	981 566
1. Osakkeet ja osuudet	696 774	642 725
3. Muut lainasaamiset	359 897	337 799
4. Muut saamiset	1 043	1 043
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	7 068	7 695
1. Valtion toimeksiannot	6 609	7 236
2. Lahjoitusrahastojen varat	459	459
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 351 935	1 076 439
I Vaihto-omaisuus	8 297	1 596
1. Aineet ja tarvikkeet	8 297	1 596
II Saamiset	208 842	181 392
Pitkäaikaiset saamiset	38 372	56 464
2. Lainasaamiset	115	140
4. Siirtosaamiset	38 258	56 324
Lyhytaikaiset saamiset	170 470	124 928
1. Myyntisaamiset	28 209	32 919
2. Lainasaamiset	259	251
3. Muut saamiset	20 127	16 846
4. Siirtosaamiset	121 875	74 911
III Rahoitusarvopaperit	747 499	677 758
1. Osakkeet ja osuudet	92	96
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000	14 036
4. Muut arvopaperit	735 407	663 626
IV Rahat ja pankkisaamiset	387 297	215 693

VASTATTAVAA	4 609 214	4 148 040
A OMA PÄÄOMA	2 673 695	2 545 831
I Peruspääoma	1 444 133	1 444 133
III Muut omat rahastot	591 992	589 890
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	494 687	506 545
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	142 884	5 263
 B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	 189 377	 188 144
1. Poistoero	189 377	188 144
 C PAKOLLISET VARAUKSET	 9 064	 9 562
1. Eläkevaraukset	0	30
2. Muut pakolliset varaukset	9 064	9 532
 D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 9 643	 10 647
1. Valtion toimeksiannot	6 609	7 236
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	34	34
3. Muut toimeksiantojen pääomat	3 000	3 377
 E VIERAS PÄÄOMA	 1 727 436	 1 393 856
I Pitkäaikainen	1 044 827	835 998
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000	30 000
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	1 007 359	798 331
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 319	1 422
5. Saadut ennakot	6 148	6 225
7. Muut velat	1	20
 II Lyhytaikainen	 682 609	 557 859
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	71 688	63 784
3. Lainat julkisyhteisöiltä	102	101
4. Lainat muilta luotonantajilta	130 034	95 285
5. Saadut ennakot	160 424	135 347
6. Ostovelat	109 903	77 965
7. Muut velat	19 894	17 237
8. Siirtovelat	190 563	168 140
 TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	64,4	68,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	70,5	62,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	637 571	511 808
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 177	1 766
Lainakanta 31.12., 1 000€	1 240 502	988 922
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 235	3 413
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000€	1 738 795	1 336 116
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 936	4 612
Lainasaamiset, 1 000€	359 897	337 799
Asukasmäärä (ennakkotieto)	292 913	289 731

Espoon taseen loppusumma kasvoi 461 milj. euroa vuonna 2020. Taseen vastaavaa puolella omaisuus lisääntyi aineettomissa hyödykkeissä 106 milj. euroa, pitkäaikaiset sijoitukset 76 milj. euroa, rahoitusarvopaperit 70 milj. euroa sekä rahat ja pankkisaamiset 171 milj. euroa. Vastattavaa puolella oma pääoma kasvoi 128 milj. euroa ja vieras pääoma 334 milj. euroa. Omavaraisuusaste laski 64,4 prosentin tasolle ja heikkeni 3,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Myös suhteellinen velkaantuneisuus nousi. Espoon kaupungin taseen tunnusluvut ovat kohtuullisia verrattuna Suomen kuntakenttään, mutta suunta on ollut heikkenevä jo useamman vuoden ajan.

Kaupungin lainakanta vuoden 2020 lopussa oli noin 1 241 milj. euroa (989 milj. euroa 2019) ja asukasta kohden 4 235 euroa. Asukaskohtainen velkaosuus kasvoi noin 800 euroa. Tilinpäätöksen lainakanta sisältää kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän lisäksi mm. konsernitilin saldon tilinpäätöshetkellä. Konsernitilin saldo vaihtelee vuoden mittaan tytäryhtiöiden nostamien lainojen ja investointien toteutumisen tahdissa. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeriä oli 1 111 milj. euroa ja se kasvoi 217 milj. euroa vuodesta 2019.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisten tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 82,4 prosenttia.

Espoon kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konserniyhteisöille myönnettyjen takausten jäljellä oleva pääoma vuoden 2020 lopussa oli 1 834 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 405 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus tekemättä. Konserniyhteisöjen takaukset sisältyvät pääosin myös konsernin lainakantaan. Näin ollen takausvastuut ja lainat menevät osin päällekkäin. Muiden kuin konserniyhteisöjen puolesta annettujen takauksien jäljellä oleva pääoma oli 96 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 26 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus tekemättä.

Kaupungilla (sisältää liikelaitokset) on vuokra- ja leasingvastuita 498 milj. euroa. Vastuut kohdistuvat pääosin pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla hankittuihin palvelutiloihin.

Maankäyttösopimuksista (sopimuksilla sidottuja) aiheutuvia velvoitteita oli 243 milj. euroa ja arvonlisäveron palautusvastuita 72 milj. euroa. Maankäyttösopimuksien velvoitteet kasvoivat 26 milj. euroa. Euromääräisesti suurin yksittäinen vastuusitoumus Espoolla on kaupungin osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuusta, jonka määrä nousi 1 993 milj. euroon vuoden 2020 lopussa. Kasvua edellisvuodesta 225 milj. euroa.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta yhteen kaikki kunnan vuoden 2020 menot ja tulot. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja -käyttöä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten itseisarvojen erotus.

Kunnan kokonaistulot- ja menot	2 020
TULOT	1 000 euroa
Toiminta	
Toimintatuotot	404 007
Verotulot	1 605 340
Valtionosuudet	205 087
Korkotuotot	15 430
Muut rahoitustuotot	23 811
Satunnaiset tuotot	0
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	-68 483
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82 341
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	71 141
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	4 902
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	285 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	34 749
Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä	2 663 325
MENOT	1 000 euroa
Toiminta	
Toimintakulut	1 942 555
- Valmistus omaan käyttöön	-12 158
Korkokulut	9 340
Muut rahoituskulut	9 522
Satunnaiset kulut	0
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	498
- Pysyvien vastaavien luovutustappiot	0
Investoinnit	
Investointimenot	424 525
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	27 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	68 170
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä	2 469 451
Kokonaistulot - kokonaismenot	193 873

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuosi 2020 päättyi koko kuntatalouden osalta poikkeuksellisen hyvään tulokseen, vaikka koronavirusepidemia heikensi BKT kasvua noin -3 prosenttiin ja työttömyys kasvoi koko Suomessa. Vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos oli 1,7 miljardia euroa ylijäämäinen. Vuosikatteet vahvistuivat kaikissa kuntakokoryhmissä, eikä syömävelkaa jouduttu ottamaan juuri lainkaan.

Kuntatalouden vahvistumista selittävät valtion kunnille ja kuntayhtymille myöntämät kertaluontoiset lähes kolmen miljardin euron koronatuotet ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Vahvan tulokehityksen ohella menot kasvoivat maltillisesti, sillä koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kunnissa nähtiin myös ennätyskellinen määrä lomautuksia. Vaikka kuntien tulot kasvoivat menoja vauhdikkaammin, investointien ja taloustilanteen epävarmuuden vuoksi kunnat ja kuntayhtymät joutuivat turvautumaan myös lisävelanottoon. Erilaisiin investointeihin, esimerkiksi koulujen ja sairaaloiden rakentamiseen, otettiin lainaa yhteensä 1,5 miljardia euroa, ja Espoosakin konsernin lainakanta kasvoi hyvästä vuosikatteesta huolimatta 486 milj. eurolla.

Koronavirusepidemian vaikutukset jatkuvat vielä vuosia

Valtiovarainministeriön joulukuun 2020 taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 3,3 prosenttia vuonna 2020 ja vuonna 2021 kasvavan 2,5 prosenttia. Vuonna 2022 kasvu hidastuu 2,0 prosenttiin ja vuonna 2023 1,4 prosenttiin.

Ennusteessa oletetaan, että kesää kohti kuljettaessa epidemia alkaa laantua, kun rokotettujen osuus väestöstä kasvaa riittävästi. Samaan aikaan epidemian luontainen kausivaihtelu, joka laannutti tautia viime kesänä ja kiihdyttää sitä nyt, alkaa hillitä epidemiaa. Ennusteen mukaan talous alkaa elpyä uudelleen vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana ja vuoden toisella puoliskolla talous kasvaa ripeästi.

Alkuvuodesta 2021 koronavirusepidemia on kuitenkin vain pahentunut, uudet virusmuunnokset ovat lisänneet tartuntoja, sairaalaan joutuneiden määrä on kasvanut ja Suomessa on jouduttu ottamaan käyttöön lisää sulkutoimia. Rokotteiden saatavuus on ollut odotettua vähäisempää ja riittävän rokotuskattavuuden saavuttaminen vie vielä kuukausia.

Espoo selvisi hyvin vuodesta 2020 poikkeuksellisen hyvien verotulojen ja valtion kompensatioiden avulla, mutta vuonna 2021 verotulokertymän arvioidaan kasvavan hitaasti. Helsinki GSE:n raportin mukaan vuoden 2020 palkkasumma jäi Espoossa -1,1 prosenttia pienemmäksi kuin 2019, mikä enteilee hitaampaa ansiotulokasvua myös 2021. Tammikuun lopussa Espoossa on työttömänä työnhakijana edelleen lähes 17 000 henkilöä. Työttömyys pienentää verotulokertymää ja lisää Espoon työmarkkinatuen kustannuksia. Lisäksi verohallinto on tulorekisteritietojen perusteella arvioinut, että vuodelle 2020 tulee huomattavia veronpalautuksia, jotka pienentävät kunnallisveron kertymää 2021.

Espoon verotulojen ennustetaan vuonna 2021 kasvavan 1 prosentilla vuodesta 2020, ennuste sisältää mittavaa epävarmuutta. Talousarvion 2021 mukainen nettotoimintamenojen eli toimintakatteen alijäämän kasvu on 7,2 prosenttia vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna. Espoon talousarvio päättyikin negatiiviseen tulokseen 2021-2022 ja lievästi positiiviseksi vasta 2023. Taloussuunnitelmakaudella investoinnit ovat ennätyskorkealla tasolla ja emokaupungin lainakanta kasvaa puolella miljardilla eurolla. Espoo-konsernin lainakanta kasvaa suuren investointiohjelman myötä noin 4,7 miljardiin euroon ja sen arvioidaan nousevan Länsimetron rakentamisen myötä vuoteen 2024 noin 5,3 miljardiin euroon. Oikaistu eli verorahoitteinen lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n, Länsimetron Oy:n Helsingin osuus ja HSY:n lainat) nousee arviolta 3,6 miljardiin euroon, jonka jälkeen kääntyy voimassa olevan investointiohjelman noudattaen laskuun.

Heikkenevän tulorahoituksen ja kasvavan palvelutarpeen sekä kaupunkirakenteen kehityksen edellyttämien investointien vuoksi Espoon kaupunki on kasvavissa taloushaasteissa. Palvelujen järjestämisen tuottavuutta on kehitettävä, jotta toimintamenojen kasvu hidastuu, vuosikate vahvistuu ja investointien tulorahoitusaste kasvaa.

Espoon taloussuunnitelman toteutuminen ja Espoo-konsernin lainakannan kasvun taittaminen suunnitelman mukaisesti edellyttävät valtuuston 18.10.2020 hyväksymän Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman tavoitetasojen ja linjausten noudattamista sekä ohjelmassa asetettujen toimenpiteiden systemaattista toteuttamista vuosien 2021-2025 aikana.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli heikentää Espoon investointikykyä

Sanna Marinin hallituksen valmisteleman Sote-uudistuksen rahoitusmallin taloudelliset vaikutukset ovat Espoolle kestävämpiä. Esitetyssä rahoitusmallissa kuntien valtionosuuksia ja kunnallis- ja yhteisöveroa leikataan hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen kustannuksia vastavasti. Siirto on koko Suomen tasolla symmetrinen, mutta kuntakohtaiset erot ovat mittavat. Uudistuksen luvataan muuttavan yksittäisen kunnan vuoden 2022 talouden tasapainoa korkeintaan 60 euroa/asukas vuoteen 2027 mennessä.

Espoon alustavien laskelmien perusteella tuloja siirtyisi huomattavasti enemmän kuin kustannuksia. Menojen ja tulojen siirron epäsuhtaa korvataan valtionosuusjärjestelmässä 60-prosenttisesti muutosrajoittimella ja viiden vuoden siirtymätasauksilla. Espoon palvelujen rahoituksesta yli 35 prosenttia rahoitettaisiin uudistuksen jälkeen valtionosuuksilla. Rahoitusmalli heikentäisi Espoon tulorahoituksen kasvua verotulojen voimakkaan leikkaamisen ja vain indeksillä ja tarvetekijöillä kasvavan valtionosuusrahoituksen osuuden kasvun seurauksena. Hyvinvointialueelle siirrettäviä menoja suurempaa verotulo-osuutta korvaava muutosrajoitin on pysyvä euromäärä (Espoo 100 milj. euroa), eikä kasva vuosittain kuten kunnallisverotulo kasvaisi kuntalaisten määrän ja ansiotason kehityksen mukaisesti. Kasvua hidastaa myös vuoteen 2027 asti pienevä Sote-rahoitusmallin siirtymätasaus.

Espoon tulorahoitus riittää uudistuksen jälkeenkin palvelujen rahoitukseen, mutta voimakkaasti kasvava kaupunki edellyttää investoimista kouluihin, päiväkoteihin ja kaupunkirakenteeseen. Tulorahoituksen hidastuminen heikentää Espoon investointien tulorahoituskykyä ja edellyttää joko palvelujen ja investointien karsimista tai edelleen voimakkaasti jatkuvaa lainakannan kasvattamista.

Rahoitusmallissa konsernin 5 miljardin velat jäävät Espoon vastattavaksi. Tulorahoituksen voimakas leikkaaminen ja kasvun hidastuminen heikentää voimakkaasti Espoon kaupungin ja konsernin taloudellisia tunnuslukuja, kasvattaa lainanhoitokustannuksia ja voi vaikeuttaa lainarahan saatavuutta.

1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Espoon kaupunkikonserni	
Espoon kaupunki	
Yhteisömuoto	Kpl
Tytär yhteisö, yhtiö	28
Tytär yhteisö, säätiö	3
Osakkuusyhteisö	21
Kuntayhtymä	9
61 Konserniyhteisöä	

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne	
Yhteisö	Omistus %
Länsimetro Oy	84 %
Suurpellon jätehuolto Oy	29 %
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	23 %
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	22 %

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne / pysäköinti	
Yhteisö	Omistus %
Kaupinkallion Paikoitustalo Oy	100 %
Kiinteistö Oy Finnoon pysäköinti I	100 %
Kiinteistö Oy Jousenpuiston Pysäköinti	100 %
Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti I	100 %
Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti II	100 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy	80 %
Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintitalo	66 %
Kiinteistö Oy Espoon Terminaali	50 %
Valurinkujan Paikoitus Oy	29 %
Kiinteistö Oy Espoon Niitykummun Metropysäköinti	28 %
Papinniityn Paikoitus Oy	27 %
Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	26 %

Sivistys ja hyvinvointi	
Yhteisö	Omistus %
Espoo Catering Oy	100 %
EMMA-taidemuseosäätiö sr	100 %
Helinä Rautavaaran etnografisen museon säätiö sr	100 %
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	87 %
Espoon kaupunginteatterisäätiö sr	85 %
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	32 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	27 %
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	18 %
Eteva kuntayhtymä	14 %
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	12 %
Kärkulla samkommun	8 %
Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola	3 %

Asunto ja kiinteistö	
Yhteisö	Omistus %
Espoon Asunnot Oy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiö	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	100 %
Kiinteistö Oy Espoon sairaala	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt	100 %
Kiinteistö Oy Matinkylän uimahalli	100 %
Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus	100 %
Kiinteistö Oy Soukan Puotitalo	100 %
Kiinteistö Oy Tapiolan Kulttuurialue	100 %
Tapiolan Urheilutalo Oy	100 %
Weegee Oy	100 %
Espoon Toimistotalo Oy	76 %
Otahalli Oy	50 %
Kiinteistö Oy Espoon Asematori	46 %
Tapiolan Harjoitusareena Oy	45 %
Kiinteistö Oy Sokinsuonkuja 4	41 %
Kiinteistö Oy Soukan Liiketalo	38 %
Kiinteistö Oy Merenpahu	28 %
Kiinteistö Oy Soukan Pienteollisuustalo	24 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy	22 %
As.Oy Rajjalax	21 %
Nuuksiokeskus Oy	21 %
Kiinteistö Oy Merenselkä	20 %

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys	
Yhteisö	Omistus %
Enter Espoo Oy	100 %
Kiinteistö Oy Olarinluoma 15	100 %
Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot	100 %
Suurpellon Markkinointi Oy	100 %
Helsinki Business Hub Ltd Oy	24 %

- Tytär yhteisö
- Kuntayhtymä
- Osakkuusyhtiö

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhteisö Espoon kaupunki ja tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Kuntayhtymät on yhdistelty omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen yksityiskohtaisemat tiedot on esitetty konsernin liitetiedoissa.

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Espoon kaupungin yhtiöiden ja yhteisöjen omistajaohjauksen periaatteet sekä konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.12.2016. Omistajaohjauksen periaatteet ovat kaupungin johtamisen väline, ja ne muun muassa määrittelevät missä tehtävissä tai toiminnoissa kaupunki on mukana omistajana tai sijoittajana. Linjausten lähtökohtana on kaupungin strategia.

Konsernijohtoon kuuluivat vuonna 2020 kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Konsernijohto vastaa omistajapolitiikan toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginjohtaja johtaa konsernihallintoa. Sen tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja kehittää koko kaupunkikonsernia sekä vastata kaupungin tukipalveluista ja niiden kehittämisestä.

Kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen konsernijaoston, elinkeino- ja kilpailukykyjaoston sekä kaupunginjohtajan ja muiden toimivalta on määritelty hallintosäännössä.

Valtuusto määrittelee omistajapolitiikan sekä hyväksyy merkittävimpien konserniyhteisöjen toiminnalliset- ja taloudelliset tavoitteet talousarviossa tai erillisellä päätöksellä koko konsernille. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osana seurantajärjestelmää.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserniohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun niitä ei ole delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajille.

Kaupunginjohtajaa avustaa konsernihallinnossa toimiva konserniohjaus. Konserniohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konserniohjauksen tavoitteena on huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohjauksen tavoitteena on ennakoiva konserniohjaus sekä laadukas ja yhtenäinen päätöksenteko ja valmistelu.

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginjohtajaa ja muuta konsernijohtoa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hyvän johtamis- ja hallintotavan asianmukaisuuden varmentamisessa ja arvioinnissa. Konsernijaosto tai muu konsernijohto määrää kaupungin edustajan yhtymä- tai yhtiökokoukseen, joka valitsee toimielinten jäsenet ja tilintarkastajat. Yhteisöjen toimivan johdon, toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten asiantuntemus korostuu nimittäessä johtoa sekä valittaessa hallituksen jäseniä erityisesti konsernin ja sen yhteisöjen voimakkaissa kehitystilanteissa.

Merkittävässä asioissa yhteisöjen tulee hankkia omistajan ennakkokäsitys jo päätöksen valmisteluvaiheessa konserniohjeen periaatteiden mukaisesti. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan hallituksen kokouksessa merkittävästä asiasta päätettäessä.

Vuonna 2018 tehtyjen konsernijohtoon roolia ja omistajaohjauksen järjestämistä koskevien selvitysten perusteella kaupungin ohjeistoa täydennettiin kesällä 2019 mm. sisäisellä ohjeella esteellisyydestä. Samalla Espoon eettisiä periaatteita ja toimintaohjeita ("Code of Conduct") täydennettiin vastaavasti.

Merkittävimmät konserniyhteisöt raportoivat lisäksi vuodestaan 2020 seuraavasti:

Espoon Asunnot Oy: Vuoden 2020 aikana tehtiin investointipäätökset 364 asunnosta, aloitettiin 480 asunnon rakentaminen ja valmistui yhteensä 374 asuntoa. Vuoden 2020 liikevaihto jäi 0,3 % alhaisemmaksi kuin edeltävänä vuotena.

Vuoden 2020 vuokrankorotus oli maltillinen 0,8 % (2,5 % v. 2019), ja uudiskohteiden valmistukset painottuivat loppuvuoteen. Suurin vaikutus liikevaihdon heikkenemiseen oli kiinteistökehityskohteilla, joiden vuokratuotot jäivät selkeästi edeltävää vuotta alhaisemmiksi. Liikevaihtoa heikensivät myös koronaviruksen aiheuttamassa tilanteessa annetut liiketilojen vuokrien alennukset ja koronavirustilanteen heijastuminen asuntojen ja liiketilojen vuokraukseen. Kiinteistökehityksestä kertyi liiketoiminnan muita tuottoja tonttimyynneistä 5,2 milj. euroa. Lisäksi yhtiö myi 11 vuokrauskäytöstä vapautunutta asunto-osakehuoneistoa, joista suurin osa oli yksiöitä. Erillisasunnoista kirjattiin 1,2 milj. euroa liiketoiminnan muita tuottoja. Tuotoilla rahoitetaan uudiskohteiden omarahoitusosuuksia.

Korjauskustannusten osalta koronaviruksen keskeyttämiä hankkeita pystyttiin korvaamaan seuraavalle vuodelle ohjelmoitujen hankkeiden aikaistamisella ja keskeytettyjä hankkeita päästiin jatkamaan ennakoitua nopeammin. Lainoja lyhennettiin tilikauden aikana 36,3 milj. euroa ja uusia lainoja nostettiin 80,9 milj. euroa.

Espoo Catering Oy: Kilon Keittiön tuotannon alle siirtyi yhteensä 34 koulukeittiötä, osassa näistä koulun yhteydessä toimii myös päiväkotit. Kilon Keittiössä valmistettiin toimintavuoden lopussa päivittäin yhteensä ruokaa n. 32 000 asiakkaalle. Koulukeittiöiden toiminta oli suljettuna kevään 2020 aikana ajanjaksolla 18.3. - 13.5.2020 yhteensä 17 kohteessa. Auki olleissa kouluissa tarjottiin aterioita 1. - 3. luokan oppilaille. Vanhemmille oppilaille sekä lukiolaisille järjestettiin eväs- ja lounaspaketteja. Osa lukion opiskelijoista jatkoi etäopiskelua myös syyslukukaudella, jolloin lounaspaketinjärjestelyä jatkettiin heidän osaltaan. Kun peruskoulun oppilaat palasivat lähiopetukseen, siirryttiin kouluissa osittaiseen luokkaruokailuun.

Espoo Cateringille myönnettiin ISO 9001 -sertifikaatti 3.1.2020. ISO 9001 -sertifikaatin myöntämisen jälkeen yhtiö lähti rakentamaan ISO 14001 -ympäristöjärjestelmää. Ympäristöjärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä 2020 ja sen ulkoinen auditointi toteutettiin marras-joulukuussa.

Henkilökunnan ympäristötietoisuus kasvoi edelleen. Ruokapalveluiden ympäristöasioiden osaamistestin, Ympäristöpassin, on suorittanut jo yli 50 prosenttia henkilöstöstä. Hävikkiviikkoon ja energiansäästöviikkoon osallistuttiin edellisten vuosien tapaan. Ruokajättemäärä laski 3,4 prosenttia vuoden 2019 tuloksesta ja ylitti tavoitteen, joka oli yhden prosentin lasku.

Koronaepidemian väärittämän vuoden liikevaihto oli -0,3 milj. euroa (0,3). Tulos sisältää liiketoiminnan muita tuloja, keskeytysvahingosta saatua vakuutuskorvausta 0,5 milj. euroa. Toiminnan kulut olivat 34,3 milj. euroa (31,5), joista henkilöstökulujen ja työvoimanvuokrauksen osuus oli 47 prosenttia (52), elintarvikkeiden osuus 32 prosenttia (28) ja liiketoiminnan muiden kulujen osuus 21 prosenttia (20). Talousmallin muutoksessa 1.8. alkaen kaikki kouluruokailuun liittyvät elintarvike- ja muut kulut siirtyivät kaupungin Ruokapalveluilta yhtiölle, mikä mahdollisti liikevaihdon kasvun. Liikevaihto tilikaudella oli 33,6 milj. euroa (32,2) jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 4,4 prosenttia.

KOY Espoon sairaala: Yhtiöllä ja rakennuksen urakoitsijalla on vireillä oikeusprosessi koskien erityisesti urakan lisä- ja muutostöistä johtuvaa erimielisyyttä. Yhtiön kokonaistulos oli talousarvion mukainen.

Länsimetro Oy: Metrojärjestelmään liittyviä kehittämishankkeita oli vuonna 2020 käynnissä useita. Vuoden 2020 kehittämishankkeista mm. Virve-verkon kuuluvuuden parantamiseen sekä kameravalvontajärjestelmään liittyvät hankkeet valmistuivat kesän ja syksyn 2020 aikana. Uuden sähköisen huoltokirjajärjestelmän käyttöönotto oli 9.6.2020. Huoltokirjajärjestelmään syötettävän aineiston laadunvarmistusta tehtiin syksyn 2020 aikana. Ympäristöseurantoja ja rapor-

toimia jatkettiin ja tullaan jatkamaan viranomaisten edellyttämässä laajuudessa. Länsimetron Matinkylä-Kivenlahti -projektin ympäristöselontekoa päivitetään vuosittain rakennusprojektin valmistumiseen asti.

Vuoden 2020 aikana edistyi Länsimetron asemien kaupallisten tilojen potentiaalin hyödyntämisessä. Matinkylän asemalla oli käynnissä digimainonnan pilottihanke, jonka perusteella arvioitiin vastaavan laitteiston sijoittamismahdollisuuksia kaikille asemille tarkoituksena lisätä merkittävästi mainonnan tuottoja. Keilaniemen liiketilaan ei ole markkinoinnista huolimatta löydetty vuokralaista. Kaupallisten tilojen kehitystyötä tullaan jatkamaan edelleen, ja selvityksessä on myös asemien pientilojen hyödyntäminen muuhunkin kuin kaupalliseen käyttöön. Tavoitteena on entisestään kehittää asemien palveluvalikoimaa ja matkustajakokemusta.

Yleisesti riskivaikutusten painopiste siirtyi vuonna 2020 kustannuksista turvallisuuden suuntaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että turvallisuustaso olisi heikentynyt, vaan muutos johtuu siitä, että kokemuksen karttuessa merkittävä osa kustannusriskeistä on poistunut tai kustannusvaikutukset ovat vähentyneet.

Vuonna 2020 kerättävät vastikelaskelman mukaiset hoitovastikkeet olivat 13,5 milj. euroa ja hallintovastikkeet 2,1 milj. euroa. Vuosi 2019 oli ylijäämäinen sekä hoito- että hallintovastikkeiden osalta, mikä pienensi vuonna 2020 kerättävien vastikkeiden määrää. Yhtiön hallinnon toteutuneet kustannukset olivat noin 250 000 euroa budjetoitua pienemmät. Hoitovastikkeella rahoitettavan metro-omaisuuden hoidon, kunnossapidon ja kehittämisen kustannukset jäivät noin 1,5 milj. euroa alle budjetoidun. Kokonaisinvestoinnit vuodelle 2020 olivat 220 milj. euroa (ilman valtionavustusosuutta), pitäen sisällään ensimmäisen vaiheen hankesuunnitelman mukaisten töiden loppuunsaattamisen, käytönaikaiset investoinnit sekä toisen vaiheen rakennus- ja rahoituskulut.

KOY Espoon Sotekiinteistöt: Yhtiön liike-tulos oli talousarvion mukainen ja kokonaistulos noin miljoona euroa talousarviota parempi.

KOY Espoon Koulu- ja päiväkotitilat: Viherlaakson koulun ja lukion peruskorjausta ja laajennusta sekä Laajalahden koulun ja Tuomarilan koulun peruskorjauksia varten nostetaan tulevina vuosina lisää lainaa, joten lainakanta tulee kasvamaan. Kyseiset peruskorjaukset ovat myös yhtiön merkittävimmät investoinnit.

Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia: Vuoden 2020 toimintaa, taloutta ja kokonaisuutta varjosti lähes koko vuoden ajan koronavirusepidemia. Erittäin tiivis yhteydenpito Espoon kaupungin valmiusryhmän ja asiantuntijoiden kanssa varmisti toiminnallisten ohjeiden ajantasaisuuden ja pandemian kehityksen arvioinnin ja ennakkoinnin parhaalla käytettävissä olevalla tasolla. Kaupungin hankintojen kautta saatiin hankittua suojavarusteita henkilökunnalle ja rajatussa määrin myös opiskelijoille. Tiukoilla toimenpiteillä onnistuttiin pandemian rajoittaminen yksittäisiin tapauksiin eri toimipisteissä, laajempia ryppäitä välttämällä. Valtaosa Omnian piirissä olleista tartunnoista todettiin saaduksi oppilaitoksen ulkopuolella.

Tilikauden 2020 osalta keskeisimmät vuodelle 2020 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin poikkeustilanteesta huolimatta. Opiskelijatilanne kehittyi suunnitellusti, ja määrälliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti poikkeustilanteesta huolimatta. Vuodelle 2020 asetetut taloudelliset tavoitteet saavutettiin tuloslaskelmaosan rahoitustuottoja ja -kuluja koskevaa tavoitetta lukuun ottamatta. Rahamarkkinoiden epävarmuus vaikutti olennaisesti sijoitusomaisuuden tuottokehitykseen vaikeuttaen tuloslaskelmaosan tavoitteen saavuttamista (kirjanpitolain edellyttämät alaskirjaukset). Maksuvalmius (kassavarat) kehittyi suunniteltua paremmin eikä lainarahoitukselle ollut tarvetta. Hyvästä opiskelijatilanteesta, ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen lisäsuoritepäätösten kirjanpitokäsittelystä sekä tiukan taloudenpidon ansiosta kuntayhtymän talous kehittyi olennaisesti tavoitetta paremmin.

Talousarvioon 2020 sisältyi rakennusten perusparannus- ja muutostöitä sekä laitteiden ja kaluston hankintoja n. 2,55 milj. eurolla. Valtaosa perusparannushankkeiden toteutuksesta siirtyy

vuodelle 2021 rakennuslupakäsittelyn viivästymisen sekä koronavirusepidemian tilanteen seurauksena, joten investointimenot jäivät 0,4 milj. euroon.

1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa

Kaupunki päätti ostaa Länsimetro Oy:ltä sen omistamat Kiinteistö Oy Jousenpuiston Pysäköintin osakkeet ja tulee osakekaupan jälkeen yhtiön ainoaksi omistajaksi. Kiinteistö Oy Jousenpuiston Pysäköinti on yhtiö, jonka tarkoituksena on ollut rakennuttaa Urheilupuiston metroasemaa ja Jousenpuiston aluetta palveleva osittain maanalainen ja osittain maanpäällinen pysäköintilaitos ja hallita kyseistä laitosta.

Kaupunki päätti, että Westpro cc Oy:n kanssa voidaan solmia esisopimus Papinniityn Paikoitus Oy:n osakkeiden myymisestä. Osakkeiden myynti toteutetaan, mikäli esisopimuksen mukaiset ehdot täyttyvät.

Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion -niminen yhtiö päätettiin perustaa. Yhtiön pääasiallisena toimialana on rakennuttaa ja omistaa Tapiolan urheilupuistoon rakennettava jalkapallo- ja tapahtumastadion.

Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti -niminen yhtiö päätettiin perustaa. Yhtiön pääasiallisena toimialana on rakennuttaa ja omistaa Urheilupuiston aluetta palveleva pysäköintilaitos.

Espoon kaupunki liittyi Sarastia Oy:n osakkaaksi. Sarastia Oy:n toimialana on tuottaa ja kehittää hankintalainsäädännön mukaisille hankintayksiköille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita, muita tukipalveluita sekä markkinointi- ja kehittämispalveluita. Yhtiö tuottaa ja kehittää myös alan koulutus- ja konsultointipalveluita sekä ohjelmistokehitystä ja -tuotantoa.

Helsinki Business Hub Ltd Oy:n koko osakekanta myytiin Helsingin kaupungille.

A-Tulkkaukset Oy -nimisen yhtiön osakkeet myytiin Tulka Oy:lle.

Kiinteistö Oy Olarinluoma 15 -nimisen yhtiön tontti myytiin ja yhtiön toiminta tuli tämän takia tarpeettomaksi. Kaupunki päätti käynnistää yhtiön purkamisen asettamalla yhtiö vapaaehtoiseen selvitystilaan.

Uudenmaan Sairaalapesula Oy:n ja Puro Tekstiilihuolto Oy:n palvelutoiminnat tullaan siirtämään uudelle yhtiölle Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy:lle. Tämän yritysjärjestelyn takia Espoon kaupunki myi osan Uudenmaan Sairaalapesula Oy:n osakkeista Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymälle.

Kiinteistö Oy Otatalon koko osakekanta myytiin Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö sr:lle (Hoas)

As. Oy Matinmetsä -nimisen yhtiön koko osakekanta myytiin Arcenciel Oy:lle.

Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinti I A-osakkeet mitätöitiin, ja samalla päätettiin yhtiöjärjestyksen muutoksesta, jolla B- ja C-osakkeista tehtiin äänivaltaisia osakkeita. Äänivallan siirto toteutettiin lunastamalla kaupungin omistama osake suunnatulla osakeannilla, jonka jälkeen A-osake mitätöitiin. Lunastamisen ja yhtiöjärjestyksen muutoksen jälkeen yhtiö siirtyi Espoon kaupungin tytäryhtiöstä osakkuusyhtiöksi.

1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Konserniesikunnan toimintaohjeen 3 §:n mukaan konserniohjausryhmä vastaa omistajapolitiikan, riskienhallinnan sekä konserniohjauksen valmistelusta ja sen toimeenpanon ohjauksesta ja seurannasta. Konserniohjausta ja -valvontaa toteutetaan myös toimialoilla ja vastuu on jakautunut sen mukaisesti, miten toimivalta on määritelty yhteisöjen osalta (konsernijaosto 6.3.2007 § 3).

Espoon kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen konserniohje ja omistajapolitiikka muodostavat Espoo-konsernin omistajaohjauksen perustan. Hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupunkikonsernissa (Corporate Governance -ohje) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.4.2017. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Palkitsemisperiaatteet Espoon kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä -ohjeen 19.6.2017, § 70. Kaikki kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja säätiöt noudattavat toiminnassaan edellä mainittuja ohjeita. Ohjeiden avulla kaupunki ohjaa omistuksiaan ja niiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti kaupungin omistajapolitiikan mukaisesti.

Yhteisöjen edustajien ohjeistaminen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin sekä antaa toimiohjeet edustajille. Konsernijaosto voi siirtää toimivaltansa kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle.

Lisäksi voimassa on konsernijaoston päätös 6.3.2007 § 3: ”Kaupungin edustajien nimeämistä ja toimiohjeiden antoa koskevan toimivaltuuden jako kaupunginjohtajan ja toimialajohtajien kesken, joka on täydentynyt yhtiöitä perustettaessa tehdyillä erillispäätöksillä. Toimivaltuuden jakamisen tavoitteena oli säilyttää toimivaltuus konsernijaostolla ns. ”strategisten yhteisöjen osalta”. Osa konsernijaoston suorassa toimivallassa olevien yhteisöjen hallituspaikoista jaetaan puolueiden kesken paikkajakotoimikunnassa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniesikunnan rahoitusryhmä vastaa konsernitilijärjestelmästä, johon ovat liittyneet lähes kaikki tytäryhtiöt. Maksuliikepalvelut ja konsernitilijärjestelmä on kilpailutettu ja keskitetty Danske Bank Oyj:hin. Lisäksi rahoitusryhmä valmistelee lainojen takauspäätökset ja kilpailuttaa tytäryhteisöjen pitkäaikaisen varainhankinnan sekä avustaa tytäryhteisöjä sijoitustoiminnassa.

Tytäryhtiöiden taloushallinto- ja tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2017. Kuntalain mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö. Tytäryhtiöiden ulkoistamista taloushallintopalveluista on merkittävin osa keskitetty ja keskittämistä jatketaan. Toimintojen keskittämällä varmistetaan kokonaistaloudellisuus, yhteiset toimintatavat sekä raportoinnin sujuvuus kaupungille.

Hankinnoissa yhteisöjen tulee selvittää mahdollisuus liittyä kaupungin kilpailuttamiin sopimuksiin. Konserniyhteisöjen ja hankintapalvelujen yhteistyötapaamiset jatkuivat vuoden 2020 aikana.

Espoolla on käytössä konsernisalkkujärjestelmä, jonka tavoitteena on koota samaan järjestelmään kaikki oleellinen tieto Espoo-konsernin tytäryhtiö- ja osakkuusyhtymistä. Järjestelmän tuotantokäyttö alkoi elokuussa 2018, ja se on ollut koko konsernin laajuisesti käytössä vuoden 2019 alusta lähtien.

Lisäksi kaupungilla on, kuten useilla sekä yksityisen että julkisen puolen konserneilla, keskitetyksi voimassa oleva hallinnon vastuuvakuutus, joka kattaa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen hallitusten ja johdon lainmukaisen korvausvelvollisuuden aiheutetusta taloudellisesta vahingosta.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä

Espoo-konsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen mukaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevaa kaupungin riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan yleisohjetta. Riskienhallinnan toteutuminen ja valvonta toteutuu myös yhteisöjen ja kuntayhtymien hallinnossa toimivien kaupungin edustajien kautta.

Valtuusto on päättänyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Niiden mukaan tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille kaupungin raportointiohjeiden mukaisesti. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Konsernin tytäryhteisöjen käytössä on riskienhallinnan seurannassa ja raportoinnissa avustava yhteinen työväline. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan yhtiön riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esim. johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet riskeistään ja niiden hallinnasta vakiintuneesti vuonna 2020. Kaikkiaan raportointihetkellä kaupungin tytäryhtiöt ovat tunnistaneet toiminnoissaan yli 300 riskiä, jotka jakautuvat eri osa-alueisiin, kuten kuvassa alla on esitetty. Riskeistä 73 on arvioitu keskeisiksi.

Kaupungin keskeisimmät tytäryhteisöt ovat kertoneet riskiensä kartoittamisesta ja omasta riskienhallinnastaan tarkemmin omissa toimintakertomuksissaan. Osa tytäryhteisöistä hyödyntää myös omia riskienhallintasovelluksia apuvälineenä sekä riskien tunnistamisessa ja hallinnassa että niistä raportoinnissa.

Keskeiset riskit lkm

	Riskejä yhteensä	joista keskeisiä
Asiakkaisiin ja palveluihin liittyvät riskit	63	14
Henkilöstöön ja johtamiseen liittyvät riskit	42	10
Kumppanuuksiin ja sopimuksiin liittyvät riskit	58	10
Resursseihin ja tukipalveluihin liittyvät riskit	43	9
Talouteen liittyvät riskit	60	14
Toimintaympäristöön, julkiseen valtaan ja normeihin liittyvät riskit	34	11
Muut riskit	17	5
Yhteensä	317	73

1.4.7 Konsernin talous 2020 tiivistetysti

Kaupungin tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen täysimääräisesti riippumatta omistuosuuden suuruudesta. Kuntayhtymät yhdistellään omistuosuuden mukaan. Osakkuusyhtiöistä yhdistellään vain tulos ja oman pääoman muutos, molemmat omistuosuuden mukaan.

Konsernin tulos vuonna 2020 oli 104 milj. euroa ylijäämäinen. Merkittävimpiä syitä ylijäämään tulokseen olivat kaupungin saamat koronatuet sekä koronatukena tehty yhteisöveron ja-ko-osuuden kuntaryhmän korotus.

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli -253 milj. euroa johtuen kaupungin voimakkaasta investointiohjelmasta, länsimetron toisen vaiheen investoinneista, Espoon Asuntojen investoinneista sekä HSY:n ja HUS:n suurista investoinneista. Mittavien investointien myötä konsernin lainakanta kasvoi 483 milj. euroa, vaikka konsernin vuosikate oli poikkeuksellisen suuri (435 milj. euroa).

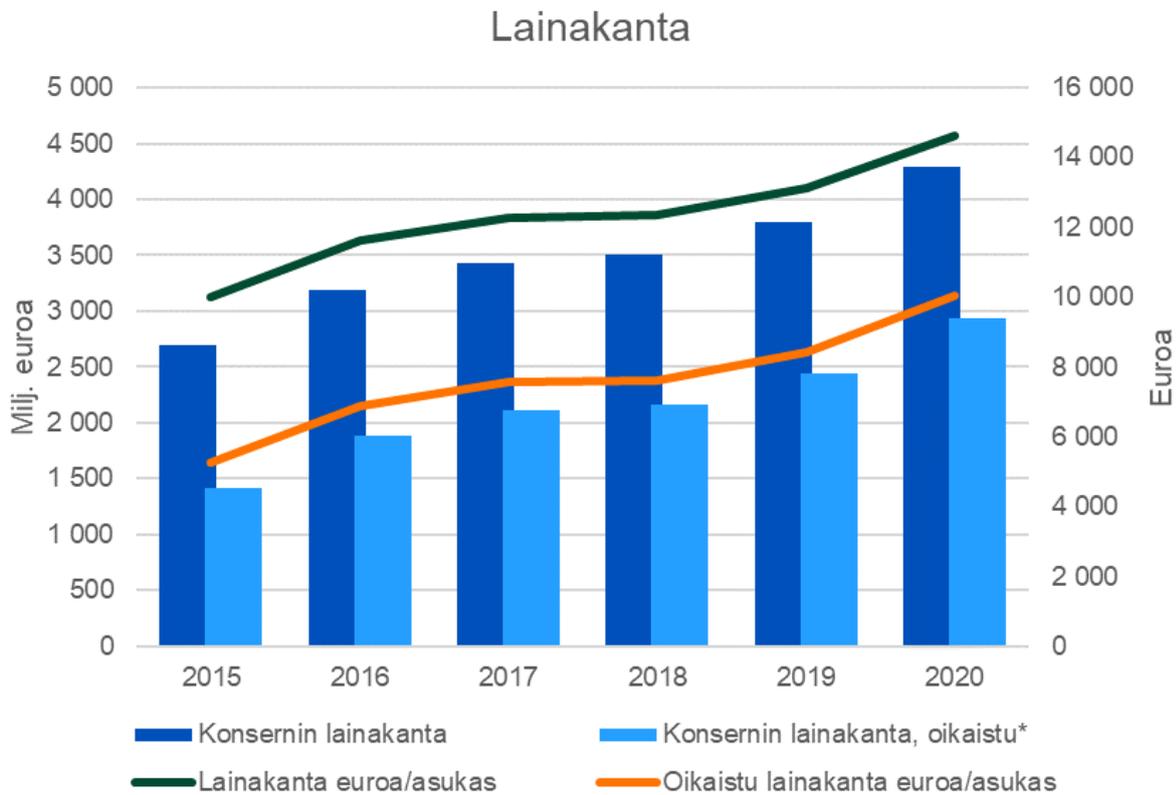
Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2020 5,1 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 7,7 miljardia euroa.

1.4.8 Konsernilainat

Kaupunki on järjestänyt investointeja tytäryhtiöiden kautta, minkä vuoksi Espoo-konsernin lainakanta on kaupungin lainakantaa huomattavasti korkeampi. Erityisesti Länsimetron rakentaminen on kasvattanut konsernin lainakantaa.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 286 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 483 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa, kun se edellisvuonna oli 13 125 euroa. Suurin osa konsernin lainakannasta koostui kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n, Espoon Koulu- ja päiväkotitilat Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta.

Vuonna 2020 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat kaupunki 252 milj. euroa, Länsimetro 175 milj. euroa, Espoon Asunnot 45 milj. euroa, HUS 25 milj. euroa ja HSY 31 milj. euroa.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 942 milj. euroa eli 497 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 10 044 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 8 438 euroa.

Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla sekä pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa omalla tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Näiden yhteisöjen lainat eivät ainakaan suoraan vaikuta Espoon kaupungin kassavirtaan.

Laskennallisella oikaistulla lainakannalla kuvataan pääosin verorahoituksella maksettavien lainojen määrää ja eriytetään yhteisöjen lainat, jotka hoidetaan pääosin yhteisöjen omalla tulorahoituksella.

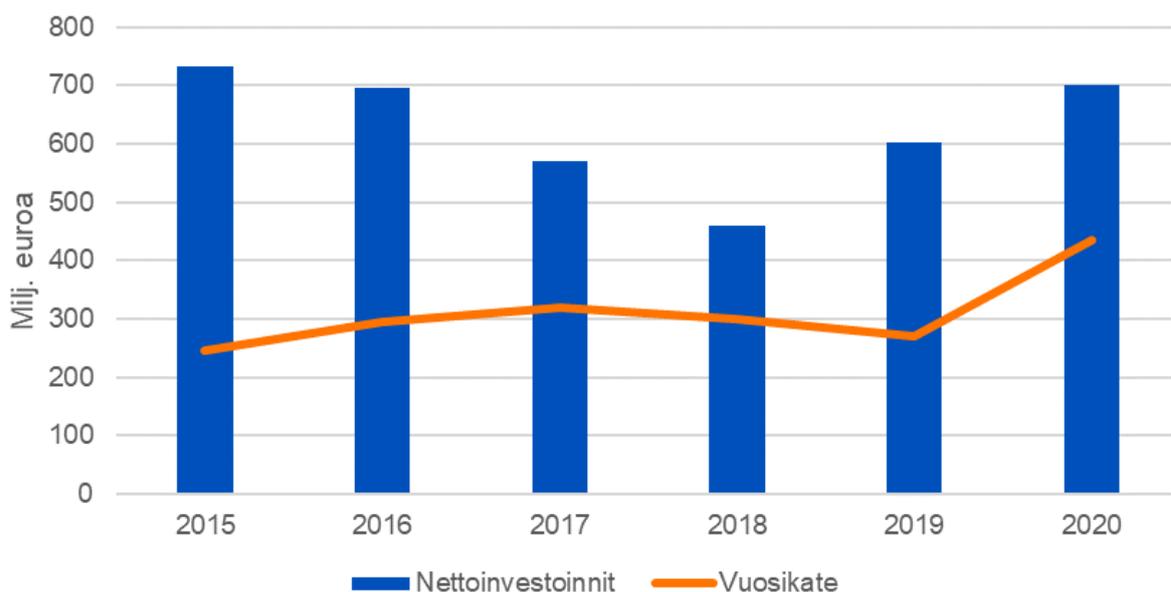
1.4.9 Investoinnit

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2020 785 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 381 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 404 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 85 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen sekä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 700 milj. euroa eli 97 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 62,1%. Konserniyhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Länsimetro Oy (166 milj. euroa valtionavustusosuus vähennettynä), Espoon Asunnot Oy (84 milj. euroa) ja Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat (22 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja puolestaan eniten toteuttivat HSY (Espoon osuus 65 milj. euroa) ja HUS (Espoon osuus 44 milj. euroa).

Merkittävimpiä investointihankkeita vuonna 2020 olivat Länsimetron ensimmäisen vaiheen hankesuunnitelman mukaisten töiden loppuunsaattaminen, käytönaikaiset investoinnit sekä toisen vaiheen rakennusaikaiset investoinnit ja aktivoitavat rahoituskulut. Espoon Asunnot aloitti 480 asunnon rakentamisen, ja vuoden aikana valmistui 374 asuntoa. Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen investoinnit kohdistuivat Kirstin koulun ja päiväkodin sekä Viherlaakson koulun ja lukion peruskorjaukseen ja laajennukseen sekä Laajalahden ja Tuomarilan koulujen peruskorjaukseen.

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

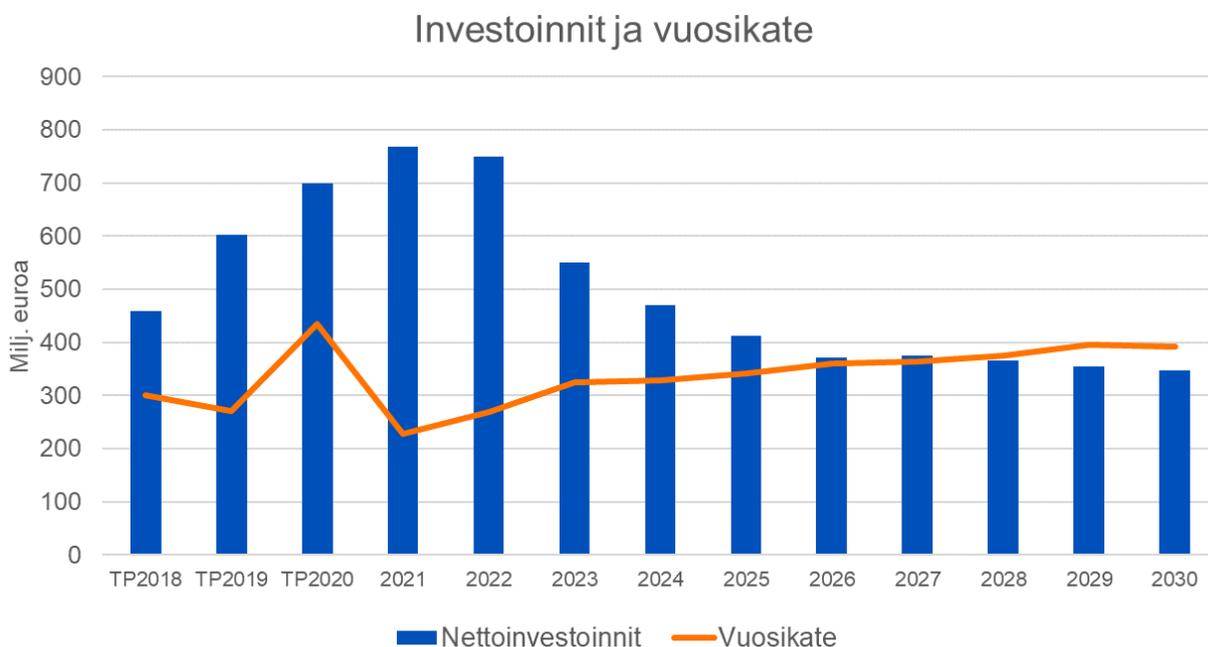

1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin investointitaso jatkuu edellisvuosien tapaan korkeana erityisesti kaupungin ja Länsimetron II-vaiheen investointien lisääntyessä sekä Espoon Asuntojen asuntotuotannon kasvussa. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2021 noin 800 milj. eurolla ja kauden 2021-2030 aikana yhteensä noin 4,8 mrd. eurolla, keskimäärin 480 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestointien ennustetaan vuonna 2021 olevan noin 768 milj. euroa.

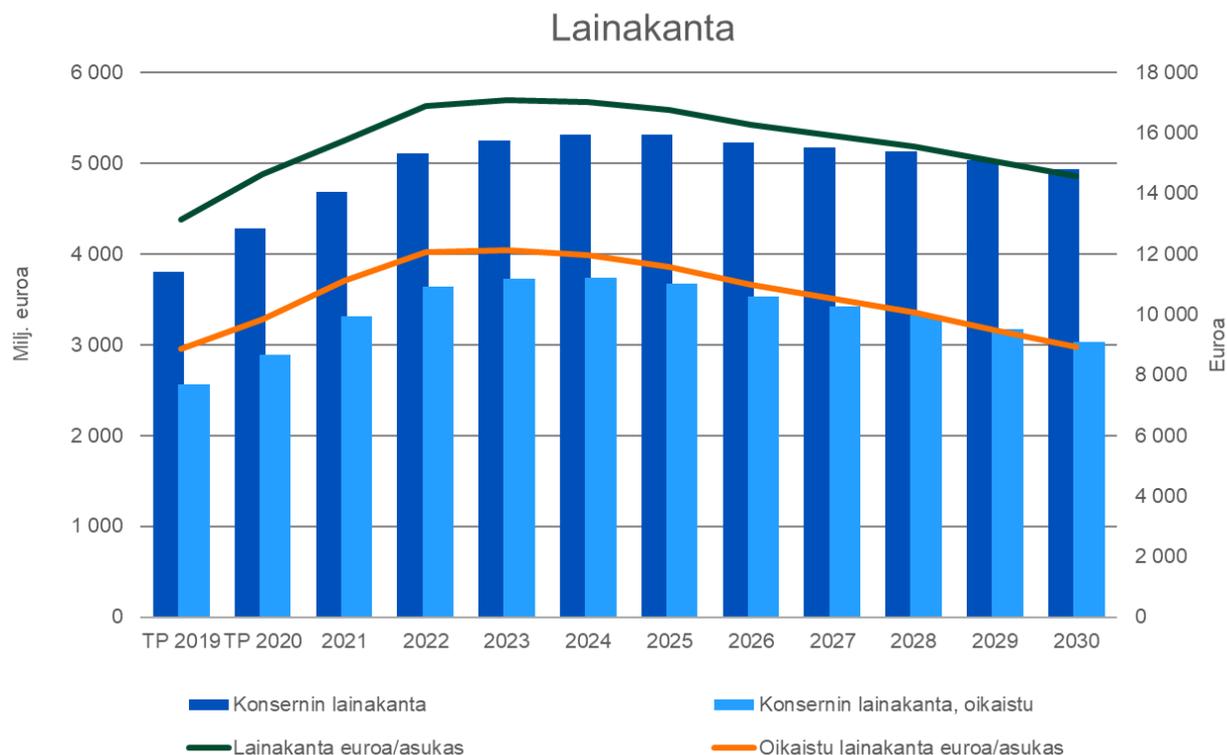
Koronavirusepidemian eteneminen ja rokotusten saatavuus tulevat vaikuttamaan vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien talouden toteutumiseen. Toteutumiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Talousarvio- ja suunnitelma perustuu valtiovarainministeriön syksyn 2020 talousennusteeseen, jossa oletettiin riittävä rokotuskattavuus saavutettavan kevään aikana 2021.

Talousarvion toteutuessa konsernin vuoden 2021 nettoinvestoinneista noin 30 prosenttia rahoitettaisiin kaupungin tulorahoituksella. Tulorahoituksen osuus on alhainen johtuen meneillään olevista mittavista rakennushankkeista, joilla varaudutaan kaupungin kasvuun sekä kaupungin verotulojen hitaasta kasvusta toimintakatteen alijäämän kasvuun nähden. Jatkuvuutena investointitason laskiessa tulorahoitusosuus nousee selkeästi. Koronavirusepidemian aiheuttama talouskasvun heikkeneminen voi heikentää tulorahoituskykyä. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman keskeisiä tavoitteita on investointien määrän vähentäminen ja rajaaminen taloudellisesti kestäväälle tasolle. Ohjelman yhteydessä kaupungin nettoinvestoinneille määritelty investointikatto on keskimäärin 250 milj. euroa vuodessa seuraavan 10 vuoden aikana.

Espoo-konsernin lainakanta kasvaa suuren investointiohjelman myötä arviolta noin 400 milj. eurolla vuonna 2021. Konsernin lainakanta on vuonna 2021 noin 4 685 milj. euroa, joka on 15 736 euroa asukasta kohden. Lainanottotarve vähenee Länsimetron 2-vaiheen valmistuessa ja lainakannan voimakas kasvu päättyy. Lainakannan arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 5,3 miljardia euroa, jonka jälkeen sen arvioidaan kääntyvän laskuun.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n, Länsimetron Oy:n Helsingin osuus ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla) vuonna 2021 on noin 3 309 milj. euroa. Konsernin oikaistu lainakanta vuonna 2024 on noin 3,57 miljardia euroa, jonka jälkeen sen arvioidaan kääntyvän laskuun.

Konsernin vuosikatteen odotetaan paranevan vuosina 2021-2030. Vuonna 2021 vuosikatteen ennustetaan olevan 227 milj. euroa, vuonna 2022 noin 269 milj. euroa ja vuodesta 2023 lähtien sen ennustetaan pysyvän 300 milj. euron yläpuolella ollen vuonna 2030 noin 392 milj. euroa. Poistojen ennustetaan kasvavan myös voimakkaasti alkuvuosina, poistoja on 2021 noin 328 milj. euroa ja vuonna 2026 noin 413 milj. euroa, jonka jälkeen poistot kääntyvät laskuun. Poistojen voimakasta kasvua selittää kaupungin ja isojen kuntayhtymien voimakas etupainotteinen investointiohjelma, länsimetron toisen vaiheen valmistuminen ja liikennöinnin aloitus sekä Espoon Asuntojen investoinnit asuntotuotannon kasvattamiseksi.

Konsernin tuloksen ennustetaan olevan vuosina 2021-2022 selvästi alijäämäinen. Vuonna 2023 konsernin tulos paranee edellisestä vuodesta, vaikka länsimetron toisen vaiheen poistot alkavat ja kasvattavat poistoja merkittävästi. Vuonna 2024 kuntayhtymien ennustetut ylijäämät pienentyvät, mikä heikentää konsernin tulosta. Vuosina 2025-2030 konsernin tulos vähitellen paranee, kun kaupungin tuloskehitys paranee, investointitaso laskee, kirkokoulut laskevat 2025 jälkeen lainakannan pienentyessä ja konsernin poistot alenevat.

1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit

KONSERNITULOSLASKELMA

	2020	2019
Toimintatuotot	1 178 887 687,71	1 171 297 683,74
Toimintakulut	-2 601 117 546,03	-2 544 377 625,63
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 586 521,44	-1 282 702,68
Toimintakate	-1 420 643 336,88	-1 374 362 644,57
Verotulot	1 605 339 965,75	1 521 183 803,96
Valtionosuudet	267 012 841,35	113 469 597,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 506 345,32	11 571 509,81
Muut rahoitustuotot	34 821 238,44	48 318 798,07
Korkokulut	-50 960 891,77	-46 261 040,72
Muut rahoituskulut	-12 336 167,30	-3 849 423,48
Vuosikate	434 739 994,91	270 070 600,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-328 888 629,47	-323 434 674,10
Omistuksen eliminointierot	-1 716 821,37	-71 517,82
Arvonalentumiset	-88 760,71	48 637,99
Tilikauden tulos	104 045 783,35	-53 386 953,86
Tilinpäätössiirot	15 019 442,67	15 025 515,34
Tilikauden verot	-836 928,92	-603 017,92
Laskennalliset verot	617 386,99	2 898 577,59
Vähemmistöosuudet	4 334 460,22	3 766 037,20
Tilikauden ylijäämä	123 180 144,32	-32 299 841,65
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,3	46,0
Vuosikate/Poistot, %	131,5	83,5
Vuosikate, euroa/asukas	1 484	932
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	292 913	289 731

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat mm. verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden yli-/alijäämään vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja mm. poisto-oikaisuksista, jossa tyttärien poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi.

Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tuloksen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosuudet. Tuloslaskelman tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

Toimintakate oli -1 421 milj. euroa eli noin 46 milj. euroa ja 3,4 % heikompi kuin vuotta aikaisemmin. Toimintatuotot kasvoivat 8 milj. euroa eli 0,6 %. Toimintatuottojen vähäiseen kasvuun merkittävimpana syynä oli maailmalla vallinnut koronavirusepidemia. Toimintakulut kasvoivat 57 milj. euroa eli 2,2 % edellisestä vuodesta. Toimintatuotot kattoivat 45 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate oli 435 milj. euroa eli 165 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikatetta paransi osaltaan vuoden 2019 verotulojen vaikutus vuodelle 2020, vuonna 2020 tehty yhteisöveron jako-osuuden korotus ja valtionosuuksiin ja avustuksiin sisältyvät koronatuotet. Asukas-kohtainen vuosikate oli 1 484 euroa kun se edellisvuonna oli 932 euroa.

Rahoitustuottojen- ja kulujen erotus heikkeni 26,7 milj. euroa edellisestä vuodesta, johtuen kaupungin rahastojen tuottojen pienentymisestä. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 5 milj. euroa edellisestä vuodesta. Vuosikatteen ja poistojen suhde parani 132,1 prosenttiin sen ollessa edellisenä vuonna 83,5 %.

Tilikauden tulos oli 104 milj. euroa eli 157 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuotena.

Tilikauden ylijäämä oli 123 milj. euroa eli 155 milj. euroa parempi kuin vuotta aikaisemmin.

Konsernin rahoituslaskelma ja analyysi

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	434 739 994,91		270 070 600,06	
Tilikauden verot	-836 928,92		-603 017,92	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-78 968 572,86</u>	354 934 493,13	<u>-85 541 178,53</u>	183 926 403,62
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-784 640 283,51		-661 148 289,07	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	84 955 749,32		58 029 792,79	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>91 312 140,05</u>	-608 372 394,14	<u>94 591 758,43</u>	-508 526 737,85
Toiminnan ja investointien rahavirta		-253 437 901,01		-324 600 334,23
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-1 307,95		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>2 750 493,24</u>	2 749 185,29	<u>2 909 347,23</u>	2 909 347,23
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	666 901 989,95		449 241 735,38	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-176 149 142,52		-147 551 168,24	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	<u>-4 876 526,61</u>	485 876 320,82	<u>-1 582 347,43</u>	300 108 219,71
Oman pääoman muutokset		-420 054,84		3 051 890,09
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-368 044,09		459 031,17	
Vaihto-omaisuuden muutos	-14 308 443,45		-88 422,31	
Saamisten muutos	-40 752 599,26		-59 706 305,64	
Korottomien velkojen muutos	<u>90 096 366,68</u>	34 667 279,87	<u>53 173 139,12</u>	-6 162 557,66
Rahoituksen rahavirta		522 872 731,14		299 906 899,37
Rahavarojen muutos		269 434 830,13		-24 693 434,86
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 249 091 321,84		979 656 491,70	
Rahavarat 1.1.	<u>979 656 491,70</u>	269 434 830,13	<u>1 004 349 926,56</u>	-24 693 434,86
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-1 333 820 875,48		-1 561 589 827,97
Investointien tulorahoitus, %		62,1		44,8
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8		0,6
Lainanhoitokate		2,1		1,6
Kassan riittävyys, pv		126		105

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli -253 milj. euroa eli se parani vuositasolla 71 milj. euroa. Espoo-konsernin vuosikate oli 165 milj. euroa edellisvuotta parempi sen ollessa 435 milj. euroa vuonna 2020. Investointimenot olivat 785 milj. euroa eli 123 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Rahoitusosuudet kasvoivat 27 milj. eurolla yhteensä 85 milj. euroon. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 700 milj. euroa. Investointien tulorahoitusosuus nousi 62,1 %:iin, kun se edellisenä vuonna oli 44,8 %. Investointien tulorahoitusosuutta paransi kasvanut vuosikate.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on vuoden 2020 lopussa -1 334 milj. euroa. Kertymä pienentyi vuodesta 2020 johtuen siitä, että vuoden 2015 toiminnan ja investointien rahavirta oli poikkeuksellisen heikko. Negatiivinen tunnusluku (alijäämäinen) tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Suurten investointien ja heikon investointien tulorahoitusosuuden myötä konsernin lainakanta kasvoi 486 milj. eurolla. Konsernin lainakanta on vuoden 2020 lopussa 4 286 milj. euroa. Antolainasaamisten vähennykset olivat 2,7 milj. euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset 34,7 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta oli 523 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 300 milj. euroa.

Konsernin lainanhoitokate oli hyvällä tasolla 2,1 kun se edellisenä vuonna oli 1,6. Laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8 yksikköä, joka on kriisikuntakriteeristön raja-arvo. Kassan riittävyys oli 126 päivää.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli 269 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 249 milj. euroa, joista rahoitusarvopapereita oli 741 milj. euroa.

Konsernitase ja analyysi**KONSERNITASE**

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	24 525 931,74	18 355 897,29
Muut pitkävaikutteiset menot	85 969 901,77	85 454 316,21
Ennakkomaksut	908 339,51	1 034 458,08
	<u>111 404 173,02</u>	<u>104 844 671,58</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	561 697 348,33	544 888 397,44
Rakennukset	2 593 446 053,76	2 605 661 993,21
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 386 549 392,62	1 336 745 604,71
Koneet ja kalusto	118 936 873,61	121 279 570,97
Muut aineelliset hyödykkeet	36 232 900,79	34 408 050,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 003 113 756,39	718 896 020,00
	<u>5 699 976 325,50</u>	<u>5 361 879 636,72</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	90 133 173,25	82 660 523,25
Muut osakkeet ja osuudet	31 482 448,15	31 725 539,88
Muut lainasaamiset	202 567 813,66	205 139 607,85
Muut saamiset	1 148 784,18	1 147 476,23
	<u>325 332 219,24</u>	<u>320 673 147,19</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	7 470 818,24	7 396 983,09
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 747 136,74	1 443 175,76
Muut toimeksiantojen varat	964 557,08	523 302,48
	<u>10 182 512,06</u>	<u>9 363 461,33</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	22 631 277,13	8 324 418,42
Muu vaihto-omaisuus	1 120 628,76	1 119 044,01
	<u>23 751 905,89</u>	<u>9 443 462,43</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	8 042 797,33	7 194 590,71
Muut saamiset	114 051,02	350 411,50
Siirtosaamiset	38 263 992,08	46 273 501,50
	<u>46 420 840,43</u>	<u>53 818 503,71</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	55 183 580,60	67 669 017,97
Lainasaamiset	347 810,35	323 657,73
Laskennalliset verosaamiset	3 456 090,21	2 820 648,48
Muut saamiset	39 472 254,35	35 506 877,71
Siirtosaamiset	132 831 719,39	76 195 909,60
	<u>231 291 454,90</u>	<u>182 516 111,50</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	113 444,07	109 209,76
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	33 049 237,15	32 593 525,04
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	14 036 420,00
Muut arvopaperit	742 696 466,07	677 180 224,06
	<u>787 859 147,29</u>	<u>723 919 378,86</u>
Rahat ja pankkisaamiset	461 232 174,55	255 737 112,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>7 697 450 752,87</u>	<u>7 022 195 486,17</u>

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	593 998 556,80	596 202 875,95
Edellisten tilikausien ylijäämä	542 507 084,12	591 548 133,85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>123 180 144,32</u>	<u>-32 299 841,65</u>
	2 704 426 489,15	2 600 191 872,06
VÄHEMMISTÖOSUUDET	8 520 642,30	9 283 584,06
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	144 699,75	182 249,90
Muut pakolliset varaukset	<u>24 010 755,79</u>	<u>25 474 033,95</u>
	24 155 455,54	25 656 283,85
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	7 471 635,55	7 396 983,09
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 325 196,59	1 020 927,61
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>3 994 071,45</u>	<u>3 921 986,25</u>
	12 790 903,59	12 339 896,95
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 714 551 473,42	3 222 174 110,58
Lainat julkisyhteisöiltä	332 328 630,23	355 059 763,87
Saadut ennakot	14 872 661,17	14 872 661,17
Liittymismaksut ja muut velat	19 719 916,18	19 738 869,25
Laskennalliset verovelat	<u>316 583,09</u>	<u>314 918,61</u>
	4 111 789 264,06	3 642 160 323,46
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	20 286 000,00	12 397 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	186 090 817,53	180 546 788,75
Lainat julkisyhteisöiltä	2 562 849,29	2 561 372,47
Lainat muilta luotonantajilta	82 458,81	0,00
Saadut ennakot	185 294 105,72	155 539 645,55
Ostovelat	202 662 770,70	156 495 022,64
Muut velat	43 082 010,67	32 912 327,65
Siirtovelat	<u>195 706 985,54</u>	<u>192 111 368,80</u>
	835 767 998,23	732 563 525,86
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>7 697 450 752,87</u>	<u>7 022 195 486,17</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,2	38,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	155,6	149,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	665 687	559 248
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 273	1 930
Konsernin lainat, euroa/asukas	14 632	13 125
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 285 902	3 802 739
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 142 734 156	4 402 995 941
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	17 557	15 197
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	202 568	205 140
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotie)	292 913	289 731
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	16 615	16 184

Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 7 697 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 670 milj. euroa.

Taseen vastaavaa -puolen merkittävin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 700 milj. euroa eli ne kasvoivat 334 milj. euroa vuodessa. Kasvu näkyy pääosin keskeneräisissä hankinnoissa, joista merkittävin oli Länsimetron II-vaihe. Rakennusten tasearvo laski 12 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Konsernin omavaraisuusaste oli 36,2 prosenttia, ja se pieneni 1,9 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Oma pääoma oli vuoden lopussa 2 704 milj. euroa eli 100 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2020 ylijäämä oli 123 milj. euroa eli 155 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Vieraan pääoman määrä, joka sisältää sekä korollisen että korottoman vieraan pääoman, oli 4 948 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 573 milj. euroa, josta suurin osa selittyy pitkäaikaisen vieraan pääoman, pääosin lainojen, kasvulla.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 155,6 % ja se kasvoi edellisvuodesta 5,8 prosenttiyksikköä. Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 286 milj. euroa eli se kasvoi 483 milj. euroa edellisestä vuodesta. Eniten lainakantaa kasvattivat kaupunki 252 milj. euroa, Länsimetro 175 milj. euroa, Espoon Asunnot 45 milj. euroa, HUS 25 milj. euroa ja HSY 31 milj. euroa. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen on 1 507 euroa. Vuodesta 2015 eli viidessä vuodessa lainakanta asukasta kohden on 1,5-kertaistunut.

Konsernin kertynyt ylijäämä on 666 milj. euroa eli 2 273 euroa asukasta kohden. Kokonaisylijäämän kertymä kasvoi 115 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espon Asunnot Oy	Espoo kasvaa kestävästi	Asuntojen keskimääräinen vuosittainen käyttöaste on vähintään 98 %	Käyttöaste %	98,40% Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espoo kasvaa kestävästi	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suositteluhallukkuus on +40	Puhelinasiakas-palvelun NPS 1-12/2020: Suositeltavuus 44 Asteikko (-100 ... 100) Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espoo kasvaa kestävästi	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus 400 vuodessa	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo	Asuntoaloituksia 1-12/2020 480 kpl. Tällöin liukuva ka. 328 kpl/vuosi. Tavoite ei toteutunut.
Espon Asunnot Oy	Espoossa rakennetaan ekologisesti kestävästi	Lämmityksen energiatehokkuus paranee	Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi	39,8 kWh/Rm3*) (40,1 kWh/Rm3 1-12/2019) *) lukema on normeerattu. Lämmitysenergiaa on kulunut edellisen vuotta vähemmän, mutta sääkorjauslaskelma muuttaa indeksilukeman suuremmaksi lämpimästä vuodesta johtuen. Kulutusseurantajärjestelmä on vaihtunut 2020 vuoden aikana. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espon Asunnot Oy	Espoo kasvaa kestävästi	Aktiivinen osallistuminen asunnottomuuden vähentämiseen Espoossa	Toimenpiteet asunnottomuuden vähentämiseksi	<ul style="list-style-type: none"> - Vuokravelkaisten asiakkaiden tavoittamisessa käytetty apuna uusia toimintatapoja (tekstiviestit ja postikortit) hyvin tuloksin. - 3/2020 alkaen asiakastyötä siirryttiin koronaepidemian vuoksi tekemään puhelimitse. - 5/2020 valmistui ASTA-asumisneuvojan tekemä Palveluohjauksen pikaopas EA:n työntekijöille (asiakkaiden versio 6/2020). - 6/2020 tiimiin palkattiin viides asumisneuvoja loppuvuodeksi - Osallistuminen Asunnottomien yöhön. - Mukana Espoon kaupungin sosiaalitoimen hankkeessa, jossa asiakkaita tuetaan tarvittaessa suunnitelmallisella sosiaalityöllä ja he saavat asumisen turvaamiseen liittyvää tukea, lähityötä ja ohjausta. Kehittämishankkeessa rakennetaan nopean/suoran polun malli, jossa tehdään yhteistyötä vuokranantajan kanssa asiakkaan nopeaksi asuttamiseksi. - ARA-rahoitteinen ASTA-talousneuvontahanke saatettiin suunnitellusti päätökseen 2020 lopussa. - Tarjottiin 2020 aikana asuntoa 240:lle asunnotonstatuksella hakeneelle. Asunnon otti vastaan 175 hakijaa ja tarjotusta asunnosta kieltäytyi 65 hakijaa, kieltäytymisprosentti oli 27,1 %. Asunnottomien osuus kaikista asunnon saaneista oli 9 %. <p>Tavoite toteutui.</p>
Espon Catering Oy	Espon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY)	Työn tuottavuus nousee vähintään 1,5 % / vuosi	Työn tuottavuuden nousu (=henkilöstökulut liikevaihdosta)	<p>Henkilöstökulut ja työvoimanvuokraus olivat yhteensä 48 prosenttia liikevaihdosta ja työn tuottavuustavoite saavutettiin.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa			
Espoo Catering Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Aterioiden hinnat säilyvät vakaina	Hintoja ei koroteta vuonna 2020	Vuoden 2020 hintoja ei korotettu. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Asiakastyytyväisyys kyselyn kokonaisarvosana palvelusta on paremmalla tasolla kuin vuonna 2018 ja jatkuva asiakaskokemuksen seuranta on toiminnassa	Tilaaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2019 ja päivittäinen asiakaspalautemäärä on saatu nousuun	Asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana oli 3,7 ja oli vuoden 2019 tasolla. Asiakaskokemuksia seurattiin säännöllisesti ja palautteiden määrä saatiin nousuun asiakaskokemuslaitteilla. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	Vastuullisuus toteutuu mitattuna sekä sosiaalisella että kestävään kehitykseen liittyvillä toimenpiteillä	Ruoan hävikki-% vähintään -1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman. Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön tyytyväisyysmittauksessa. ISO 9001 sertifiointi on valmiina tilikauden aikana. Lisäksi Espoo Catering osallistuu kahteen yhteiskunnallisesti merkittävään hankkeeseen,	Ruoan hävikki väheni 3,4 %. Espoo Catering osallistui hävikkiviikkoon sekä energiansäästöviikkoon. ISO 9001 sertifikaatti myönnettiin 3.1.2020 Sosiaalinen vastuu todennettiin fiilismittauksilla kvartaaleittain ja joulukuun tulos oli paras koko yhtiön olemassa olon aikana. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
			esim. energian säästöviikko, hävikkiviikko.	
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	<p>Espoon elinvoiman kasvattaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - houkuttelemalla yrityksiä asettumaan Espooseen, - törmäyttämällä sijoittajia startupeihin ja kasvuyrityksiin, - esittelemällä startupeja, kasvuyrityksiä ja tiedeyhteisön toimijoita kotimaisiin ja kansainvälisiin suuryrityksiin 	Vähintään 10 toteutunutta projektia, joita ovat yrityksen asettuminen, sijoitus yritykseen tai ekosysteemitomijan projekti suuryrityksen kanssa	<p>20 projektia yhteensä: 1 kv-sijoitus, 7 milj. euroa startupiin, 2 asettumista, 15 projektia startupin ja korporaation välillä, 2 projektia ekosysteemi-toimijan ja korporaation välillä</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	Espoon elinvoiman kasvattaminen houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen	480.000 yöpymistä (Yöpymisten määrä virallisissa majoituspaikoissa, Tilastokeskus)	<p>1-11/2020 237 000 yöpymistä. -46% vrt 2019. Koko vuoden tilasto valmistuu helmikuussa 2021. Koronan vaikutukset huomattavat.</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p>
Enter Espoo Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuranta kehitetään	Toteutetut toimenpiteet	Avainmittarit on valittu ja hyväksytty yhtiön hallituksessa. Tiimit sitoutettu keräämään tietoa ja kehittämään mittareita.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.			Kaupungin tarjoama controllerin apu on hyvin rajallista edelleen. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen kustannusennuste ≤ 1 159 miljoonaa	Hanke etenee budjetissa, eikä merkittäviä kustannusriskejä ole tunnistettu. Tavoitehinnan muutosesitysten määrä urakoissa on odotusten mukaisesti lisääntynyt rakennustöiden edetessä ja kustannusennusteita on korjattu ylöspäin. Kustannuskuria on tiukennettu ennusteen nousun vuoksi. Tavoitteen toteutuminen ei kuitenkaan hankkeen tilannekuvan perusteella ole vaarassa. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen odotettu luovutus liikennöintiä varten viimeistään vuoden 2023 aikana	Runkotyöt ovat lähes valmiit ja painopiste on selkeästi siirtynyt taloteknisiin töihin sekä pinta- ja sisäarakennustöihin. Sammalvuoren varikon rakennusurakka saatiin vastaanotettua joulukuussa. Urakkasopimusten mukaisiin tavoitteisiin nähden on havaittu muutamien kuukausien viiveitä. Viiveiden ei kuitenkaan arvioida vaikuttavan hankesuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Espoonlahdessa Lippulaivan urakoitsija Skanskan rakennustyöt sekä töiden yhteensovittaminen ovat edenneet, joskin viiveitä on edelleen havaittu. Yhteistyötä on tiivistetty viiveiden poistamiseksi ja etenemistä seurataan. Näiden toimien odotetaan pienentävän Espoonlahden kohteeseen liittyvää riskiä.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				Tavoitteen toteutuminen ei hankkeen tilannekuvan perusteella ole vaarassa. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	Koko LM2-hankkeen tapaturmataajuus ≤ 12	Työturvallisuuden toteuma oli joulukuun lopussa 13,25 tapaturmaa / miljoonaa työtuntia kohden. Koko LM2 hanketta koskeva tapaturmataajuus tavoite ≤ 15 / miljoonaa työtuntia kohden on Matinkylä-Kivenlahti hankkeessa asetettu merkittävästi tiukemmaksi kuin rakennusalan keskimääräinen taso Suomessa. Rakennusalan valtakunnallinen keskiarvo on 60 kpl/miljoonaa työtuntia kohden ja infrarakentamisen valtakunnallinen keskiarvo on 30 kpl/miljoonaa työtuntia kohden. Työturvallisuutta edistetään työmailla ja työturvallisuustilannetta seurataan aktiivisesti. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajille sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Projektin ja omistamisen riskejä seurataan jatkuvasti. Projektin riskit raportoidaan vuosikellon mukaisesti kvartaaleittain. Omistamisen riskienhallintaa ollaan kehittämässä. Omistamisen riskit ovat varsin vakaalla tasolla eikä niissä tapahdu merkittäviä muutoksia. Tämän vuoksi raportointiväli on jatkossa puolivuositainen. Koronaan liittyviä riskejä on tunnistettu ja niiden vaikutusten arviointia on tehty jatkuvasti koronariskipalavereissa. Koronan vaikutuksista on raportoitu Espoolle myös erilliseen kyselyyn vastaamalla. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Kiinteistöjä omistavat yhtiöt	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Rakennusten sisäilmaolosuhteiden parempi hallinta sekä turvalliset ja terveelliset sisäilmaolosuhteet käyttäjille ja rakennuksille	Energian kulutusjoustojen ja älykkään lämmönohjauksen asteittainen käyttöönotto ja siirtyminen käyttämään uusiutuvaa energiaa. Kokonaisenergian määrä, säästetty energian määrä, uusiutuvan energian määrä sekä sisäilmaolosuhteet	Käyttöönoton ensimmäinen vaihe on keskittynyt suoraan kaupungin omassa taseessa oleviin kiinteistöihin, kuten päiväkoteihin ja kouluihin. Tämän jälkeen selvitetään yhtiökohtaiset mahdollisuudet konsernissa. Tavoite ei ole toteutunut.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Espoon kulttuuripalveluiden haluttavuus ja toiminnan laatu	Näyttelyiden määrä vähintään 13 Kävijämäärä	Näyttelyt: 12 Kävijämäärä: 82 004 Tavoite ei toteutunut.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Museon asema valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvostettuna ja haluttuna yhteistyökumppanina	Lainattujen teosten määrä vähintään 340 (Museon oma tavoite 400)	355 Tavoite toteutui.
Espoon Kaupunginteatteri	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Asema Suomen johtavana vierailuteatterina	Vierailuesitysten määrä yhteensä 57. (Ulkomaiset 27 / kotimaiset 30)	Vierailuesitysten koko vuoden lopullinen määrä: 19 kotimaista ja 9 ulkomaista. Eli yhteensä 28 esitystä. Toteutuneet esitykset (kotim): 3 kuvaa huomisesta 3 es, Alkutuotanto 3 es, Kuin raivo äiti 2 es, O'DD 3 es, Verdrängen 1 es, Life as we know it 2 es, Rakkauskirjeitä 5 es. Ulkomaiset: Tabarnak 4 es, Fight Night 2 es, Macbeth 3 es. Koronapandemian vuoksi kaikki ulkomaiset maaliskuun jälkeen siirrettiin eteenpäin.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				Koronatilanne on pääsyy siihen ettei tavoitteeseen päästy. Toisaalta tavoite 57 esitystä ei ollut suunnitelmassa vuodelle 2020 edes alunperin. Tavoite ei toteutunut.
Espoon Kaupunginteatteri	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Toiminnan laatu	Asiakastyytyväisyys: keskimäärin 4/5. Vähintään 85 % yleisöstä suosittelisi tai on jo suositellut teatteria tuttavilleen	Asiakastyytyväisyys loka – joulukuussa 2020 Vuoden neljännellä vuosineljänneksellä (loka – joulukuu) 28 henkilöä antoi palautetta teatterikäynnistään - 22 henkilöä (79 %) oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kokemukseensa. - 2 henkilöä (7 %) oli tyytymättömiä kokemukseensa (näistä toinen ei pitänyt esityksestä ja toisen mielestä koronajärjestelyt olivat liian holhoavia) - 4 henkilön palaute (14 %) ei ollut myönteinen tai kielteinen, vaan sisälsi muuta asiaa. > Asiakastyytyväisyys saa tällä perusteella arvosanan 4/5. Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Liikevoitto ja liikevoittoprosentti	Liikevoitto, euroa Liikevoittoprosentti = liikevoitto/liikevaihto x 100, %	4,01 milj. euroa 4,8 % Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen	Vähintään 80 % (sijoittuneiden määrä / tutkinnon suorittaneiden määrä x 100, %	84% Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	syrjäytymistä vähennetään			
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään	Tutkintokoulutuksesta a eronneiden osuus	Enintään 10 % (eronneiden määrä / virtauma periodilla x 100, %)	12% Tavoite ei toteutunut.
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Tuottavuus nousee vähintään 1,5 % / vuosi	Tuottavuuden nousu	Joukkoliikenteen tuottavuutta mitataan joukkoliikenteen täyttöasteen painotetulla keskiarvolla HSL-alueella. Vuoden 2020 osalta täyttöasteeseen tulee vaikuttamaan suurella määrällä se, että matkustajien turvallisuus ja riittävä matkustusväljyys tulee varmistaa koronaepidemian aikana, jotta matkustajat voivat turvallisesti palata joukkoliikenteen käyttäjiksi. Matkustusmääriä vähentävät myös esim. terveysviranomaisten suositukset, työllisyyden laskeminen, etätyön lisääntyminen tai muu ihmisten matkustuskäyttäytymisen muutos. Täyttöastearvoja vuodelta 2020 ei ole vielä saatavilla tämän raportoinnin hetkellä. Tavoite ei toteutunut.
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Joukkoliikenne on sujuvaa ja sen kulkutapaosuus kasvaa	Joukkoliikenteen palvelutaso on parantunut	Saavuttavuustarkastelu ja asiakastytyväisyys alueittain	Valtaosa asiakkaistamme oli syksyn tutkimuksessa tyytyväisiä joukkoliikenteen palveluihin. Tyytyväisten asiakkaittemme osuus oli vajaat kolme prosenttiyksikköä suurempi kuin syksyllä 2019. Liikennevälineittäin katsottuna tyytyväisimpiä olivat metromatkustajat, joista 94 prosenttia antoi joukkoliikenteelle yleisarvosanan 4 tai 5. Raitiovaunu- ja bussiliikenteessä tyytyväisten asiakkaiden osuus oli 89 prosenttia ja lähijunaliikenteessä 86 prosenttia.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>Entistä tyytyväisempiä olivat syksyyn 2019 verrattuna etenkin metro- ja bussimatrustajat. Metrossa tyytyväisten osuus nousi viisi ja busseissa kolme prosenttiyksikköä. Lähijunaliikenteessä tyytyväisyys nousi prosenttiyksikön viime syksystä. Raitiovaunumatrustajien tyytyväisyys oli lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin.</p> <p>Eröt bussimatrustajien alueellisessa tyytyväisyydessä tasoittuivat vuoden takaisesta ja keväästä 2020. Tyytyväisimmät bussimatrustajat löytyivät edelleen seudullisesta liikenteestä, jossa 90 prosenttia vastaajista antoi bussiliikenteelle yleisarvosanan 4 tai 5. Helsingin sisäisessä bussiliikenteessä korkeimpia arvosanoja antoi 89 prosenttia vastaajista. Espoon ja Vantaan busseissa tyytyväisiä oli 87 prosenttia vastaajista. Vastaajista 69 prosenttia piti joukkoliikenteen käyttöä turvallisena syksyn koronatilanteessa, ja 82 prosenttia oli tyytyväisiä tiedonsaantiin niissä tilanteissa, kun pandemia aiheutti muutoksia joukkoliikenteeseen.</p> <p>Asiakkaiden halukkuus suositella palveluitamme muille on noussut joulukuun 2020 NPS mittauksessa verrattuna edelliseen syyskuun mittaukseen. HSL-alueen kaikkein tyytyväisimmät asiakkaat liikkuvat A- ja B-vyöhykkeillä, joilla myös joukkoliikenteen suosittelemuus oli suurinta.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)	Edistetään liikkumista palveluna	Jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja uusien	Kulutuspaosuuksien määrä ja yritysten tarjoamat liikkumispalvelut	Maaliskuussa HSL:n matrustajamäärät romahtivat parissa-kolmessa päivässä -70%. Kesäkuun alkupuolella oli matrustamisessa nähtävissä varovaisia elpymisen merkkejä, mutta syksyllä

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
		<p>liikkumispalvelujen kulkutapaosuus kasvaa ja uusia liikkumispalveluja otetaan käyttöön</p>	<p>Ajantasainen tieto joukkoliikenteen käytön ja lipputulosten kehityksestä vähintään puolivuositain</p>	<p>tartuntatapaukset alkoivat jälleen kasvaa, jolloin ihmisten varovaisuus lisääntyi ja julkisen liikenteen käyttö kääntyi laskuun. Tilinpäätöskäytännön mukaan lippujen myynti jää loppuvuonna edelleen yli 35 % alle normaalitason. Myös koko ensi vuosi ja lähivuodet näyttävät hyvin heikoilta koronan vuoksi.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
<p>Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)</p>	<p>Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä</p>	<p>Joukkoliikenteen energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön sähköbussseja ja muun linja-autokaluston osalta siirrytään käyttämään yhä enemmän biopohjaisia polttoaineita</p>	<p>Sähköbussien määrän kasvu Espoossa ja biopohjaisten polttoaineiden osuuden kehitys</p>	<p>HSL:n liikenteessä oli elokuun lopun tilanteessa 50 sähköbussia ja kuluvan vuoden syyskuussa liikenteeseen saatiin 9 kpl sähköbussia lisää sekä vuoden lopussa 14 sähköistä telibussia. Lisäksi aloitimme koeliikenteen uudella sähköbussilla syyskuussa, joten vuoden 2020 lopussa HSL:n liikenteessä on yhteensä 74 sähköbussia.</p> <p>Kilpailukierroksessa 50 (Ojanko) saatiin 40 kpl 2-akselista sähköbussia sekä 16 kpl sähkönivelbussia.</p> <p>Liikenteen oli tarkoitus alkaa elokuussa 2021. Kilpailukierroksesta tehdyn valituksen takia liikenne aloitetaan väliaikaisella sopimuksella ja kalustolla. Sähköbussien tulo tähän kohteeseen viivästyy. Kilpailukierroksen 51B myötä Helsinkiin on tulossa elokuuksi 2021 40 kpl sähkönivelbussia sekä 18 kpl 2-akselista sähköbussia. Ympäristöbonuksemme toimi hyvin kuluneella vuodella ja saamme liikenteeseen biopolttoainetta, joka vähentää vanhemman kaluston CO2 päästötasoja. Ajokilometrimäärät ovat koronaviruksen takia vähentyneet ja uusi kalusto on hieman myöhässä (telisähköbussit, mutta 2-akseliset etuajassa). Nämä seikat kompensoivat laskelmissa toisiaan.</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>Päivitämme ympäristöbonusjärjestelmäämme esim. tutkimushankkeiden avulla (päästötietokanta, VTT). Huomioimme myös Suomen biopolttoaineiden jakeluvaihtoehtoisuuden, joka vuonna 2019 oli 18 % ja nousi vuoden 2020 alusta 20 %:iin.</p> <p>Sähköbussien latauspisteitä on tällä hetkellä Helsingin ja Espoon alueella 21 kpl, joista 10 kpl on kaupungin järjestämiä ja 11 kpl HSL:n latauspalvelukumppanin järjestämiä. Vuoden 2021 aikana Helsinkiin ja Vantaalle on tulossa 7 kpl uusia latauspisteitä, joista HSL:n latauspalvelukumppani järjestää yhden ja liikennöitsijä järjestää 6 kpl. HSL on kilpailuttanut latauspalvelun Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle. Espoossa latauspalvelukumppanina toimii Plugit Finland Oy, Helsingissä ja Vantaalla Destia Oy.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)</p>	<p>Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asumus Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa</p>	<p>Tuottavuus nousee vähintään 1,5 % / vuosi</p>	<p>Tuottavuuden nousu</p>	<p>TP 2020 Alustavat luvut, tarkennetaan kun luvut lopullisesti valmiit</p> <p>Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä 81,7 €/as (tavoite ei toteudu)</p> <p>Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä Ennuste 186,8 €/tn (tavoite ei toteudu)</p> <p>Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä 15% (tavoite toteutui)</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				Tavoite ei toteutunut.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Kaupungin kasvaessa huolehditaan luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisestä	Tehostetaan toimenpiteitä vesijohtoverkon hävikin pienentämiseksi	Toimenpiteet ja hävikin määrä	<p>Vuotovesienhallinnan osalta useita toimenpiteitä käynnissä:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Verkostojen tilan seurannan kehittäminen IoT-ratkaisuja hyödyntämällä mm. linkittämällä IoT ratkaisut ml. etäluentaa osaksi vuototaselaskentaa, -Pumppaamoiden ja mittauksen online mittaustiedot täysimittakaavaisesti ennakoivan kunnossapidon hyödynnettävissä, -Verkostosaneerausten vaikuttavuusanalytiikan kehittäminen myös vuotovesien osalta käynnissä, -Verkostojen saneerausvelan laskenta jatkuu, tarkennetaan vuoden 2019 työtulosta, -Sekaviemäröinnin eriyttämiseksi noin neljäsoosan verkostopituudesta (50 km) verran on tehty suunnitelma ja laskettu sen vaikuttavuus vuotovesimäärän kehittymiseen. Kohteiden jatkotarve- ja tavoitemäärittelyt käynnissä -Munkkiniemen/Munkkivuoren Pilot-alueen toteuttaminen on suunnitteluvaiheessa, mutta toteutuminen siirtyi. <p>Tavoite toteutui.</p>
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Kotitalouksien jätteen kierrätysasteen ja palvelutason nostaminen	- Erilliskeräyksen, ml. muovinkeräyksen tehostaminen	<p>TP 2020; Toteuma Kierrätysasteelle 46% (Tavoite toteutui)</p> <p>Tavoite toteutui.</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
			- Sortti-asemien viikonloppuaukioloajat - Keräyspisteiden saavutettavuus	
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Tuottavuus nousee vähintään 1,0 % / vuosi	Laskutuksen kasvu verrattuna toiminnan volyymin kasvuun, ero vähintään 1 prosenttiyksikköä	1-12 2020 HUSin kustannus/potilas oli 3 107 euroa, kun se vuonna 2019 oli 3 032 euroa. Kasvu on 2,5 % (deflatoimaton). Deflatoituilla luvuilla kasvu on 1,3%. Tavoitteena on, että kustannus per potilas laskisi HUS tasolla -1% verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Tavoite ei toteutunut.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Investointien kokonaistaso mitoitettava rahoituksellisesti kestäväälle tasolle	HUS:n investointitaso, velkamäärän muutos. Arvio kestävydestä.	INVESTOINNIT: Vuoden 2020 investointimenot olivat 241,2 milj. euroa, joka oli 5,8 milj. euroa alle muutetun talousarvion 247 milj. euroa. Suurimmat rakennushankkeet olivat Siltasairaala (82 milj. euroa) ja Puistosairaalan peruskorjauksen vaihe 1 (23 milj. euroa). Rakennusinvestoinnit pysyivät annettujen kustannusraamien puitteissa, mutta hanketasolla oli useita yksittäisiä poikkeamia toisen hankkeiden ylittyessä ja alitussa budjettiin verrattuna. VELKAMÄÄRÄ: Pitkäaikaista lainaa nostettiin vuoden 2020 aikana talousarvion mukaisesti 225 milj. euroa, josta 125 milj. euroa nostettiin kesäkuussa ja 100 milj. euroa lokakuussa. Vuoden lopussa lainakanta oli 662,2 milj. euroa, joka koostui pitkäaikaisista lainoista. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Jorvin sairaala-alueen yhteisten palvelupolkujen asiakaslähtöistä kehittämistä jatketaan kaupungin kanssa yhteistyössä	Arvio toimenpiteiden riittävydestä	<p>HUS ja Espoo käynnistivät vuonna 2018 yhteisen hankkeen Jorvin kampuksen hoitoketjujen analysoimiseksi ja kehittämiseksi. Hanketta tukemaan laadittiin selvitys, josta tunnistettiin yhteisiä kehittämiskohteita:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ennakoilmoitusten nykyistä laajempi hyödyntäminen potilaiden siirtyessä HUSista jatkohoitoon Espoon vuodeosastoille 2. Siirtoviivemallin uudistaminen 3. Kotiuttamisen edellytysten parantaminen HUSin vuodeosastoilla: Espoon ja HUS:n yhteistyössä (ESH ja PTH-integraatiohanke) on aloitettu moniammatillinen kotiutustiimi-toimintamalli, joka ”etsii” potilaita Jorvin vuodeosastoilla ja tukee kotiutumisprosessia. Hanke etenee. 4. Jorvin kampuksen potilasvirtojen kokonaisuohjauksen kehittäminen: mm. Covid-19 potilaiden hoitoketjujen tarkastelu. 5. Eräiden erikoisalojen siirtokäytäntöjen tarkastelu 6. Jorvin kampuksen yhteinen kehittäminen: kehittäminen etenee usealla erikoisalalla. <p>Vuoden 2020 alussa puhjennut Covid-19-epidemia on vaikuttanut siten, että toimintaa on keskitetty epidemiaan varautumiseen ja hoidon suunnitteluun. Covid-19-potilaat ovat kuormittaneet myös Jorvin sairaalaa.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoo valvoo aktiivisesti etujaan maakuntauudistuksessa. Kehitetään kaupungin poliittista johtamista.	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja realisointi	Tuloutukset omistajille ja Espoolle	Raaseporin kerrostalojen kauppa allekirjoitettiin alkuvuodesta 2020. Lohjan Laurinkatu 24:n kauppa parhaan tarjoajan kanssa peruuntui. Kaupasta neuvoteltiin kolmanneksi parhaan tarjoajan kanssa ja kauppa esitettiin uudestaan hallituksen päätettäväksi toukokuussa, jolloin hallitus päätti Kiinteistö Oy

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>Laurinkatu 24:n koko osakekannan ja kiinteistön myynnistä Innovest Kiinteistöt Oy ja Nordic Business Investments Oy:lle. Kauppahinta oli yht. 3,153 milj. euroa.</p> <p>Lastenlinnan kiinteistön kauppaa koskeva aiesopimus Erikoissijoitusrahasto eQ Hoivakiinteistöt kanssa hyväksyttiin hallituksen kokouksessa syyskuussa 2020. Kauppahinta tulee olemaan n. 6-7 milj. euroa. Kiinteistöön liittyvät vanhat velkakirjat Helsingin kaupungin kanssa erääntyvät maksettaviksi, mikäli kiinteistöä ei käytetä sen alkuperäisessä tarkoituksessa lastenhoitolaitoksena. Asiasta on neuvoteltu Helsingin kaupungin kanssa ja se viedään tarvittaessa uudestaan HUSin hallituksen päätettäväksi.</p> <p>HUSin hallitus on hyväksynyt kolmen pienen kiinteistön ja yhden määräalan myymisen Kellokoskelta Tuusulan kunnalle. Kiinteistöjen yhteenlaskettu pinta-ala on n. 1000 m2 ja kauppahinta 9451 euroa.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
<p>Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)</p>	<p>Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa</p>	<p>HUS ei ylitä talousarviota</p>	<p>Toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi</p>	<p>Covid-19-epidemiasta seurannut elektiivisen toiminnan supistaminen on johtanut 1-12 2020 ajanjaksolla merkittävästi HUSin toimintatuottoihin. Valtionkompensaatiota saatiin 89,1 milj. euroa, joista 84,05 milj. euroa kirjattiin saatuihin tukiin ja avustuksiin. Lisäksi saatiin rajatetustukseen 35 milj. euroa, josta tuloutettiin kustannusten perusteella 22,7 milj. euroa muiden maksajien palvelutuloihin. Kuntayhtymän tulos valtionavustuksen kirjauksen jälkeen oli -66 milj. euroa. Tulostavoitteen -40 milj.</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>euroa saavuttamiseksi jäsenkunnilta veloitettiin 26,6 milj. euroa. HUSin ja kuntien strategisen tason yhteistyöelimen HUS-Straton esityksestä HUSin tavoitteen mukainen -40 milj. päätettiin laskuttaa jäsenkunnilta; alijäämän kattamisen onnistumista ei pidetty mahdollisena HUSiin kertyneen hoitovelan johdosta. Tilikauden päättyessä HUSin tulos on siis 0 euroa. Tulostavoitteen mukaisen alijäämän veloitus viedään valtuuston käsittelyyn maaliskuussa 2021.</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p>

1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle vuoden 2020 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- **Peruskaupunki** lisää poistoeroa 6 247 157,74 euroa.
- **Tilapalvelut-liikelaitos** vähentää poistoeroa 5 014 750,03 euroa.
- **Vahinkorahasto:** ylijäämä 12 119,50 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään.
- **Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto:** ylijäämä 666 717,26 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 220 894,20 euroa siirretään rahastopääomaan.
- **Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto:** ylijäämä 12 268 731,03 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus vuoden 2020 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Edellisten tilikausien ylijäämästä siirretään 900 056,70 euroa rahastopääomaan. Rahaston tuottoja puretaan edellisten tilikausien ylijäämästä 15 000 000,00 euroa.
- **Sosiaalisen luototuksen rahasto:** alijäämä 19 442,67 vähennetään rahastopääomasta.
- **Kaupungin** tilikauden ylijäämä 142 883 555,39 euroa lisätään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

2 TOTEUTUMISVERTAILUT

2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2020 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN

Espoo-tarina on Espoon strategia, jota toteutetaan toimialojen ja yksiköiden omilla tarinoilla, toimiala- ja tulosityksikkötasoisilla tuloskorteilla ja poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden asettamista. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Espoo-tarinassa on kaudella 2017-2021 neljä osa-aluetta: Sivistys ja hyvinvointi, Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys, Ympäristö, rakentaminen ja liikenne sekä Talous, henkilöstö ja johtaminen. Vuodelle 2020 asetettiin yhteensä 41 tulostavoitetta, joista 19 toteutui ja neljä toteutui osittain. Kahdeksantoista tulostavoitetta jäi saavuttamatta.

Koronavirusepidemia vaikutti laajasti Espoon kaupunkien tulostavoitteiden toteutumisiin. Alustavan arvion mukaan ainakin 10 toteutumatta jäänyttä tulostavoitetta johtui osittain koronavirusepidemiasta. Myös toteutuneissa tulostavoitteissa epidemia vaikeutti tulosten saavuttamista. Tulostavoitteiden lisäksi toimialat asettivat tavoitteita, jotka eivät olleet valtuustoon nähden sitovia. Niiden toteutumisen eteneminen raportoitiin lauta- ja johtokunnille.

2.1.1 Tulostavoitteiden toteutuminen osa-alueittain

Sivistys ja hyvinvointi

Espoon tavoitteena on olla sivistyksen kärkikaupunki, jossa kuntalaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Varhaiskasvatuksen kaikkien ikäryhmien osallistumisaste oli vuoden 2020 lopussa 78 prosenttia, ja erikseen viisivuotiaiden osallistumisaste oli 95 prosenttia. Espoon kaupungin lukiot olivat hyvin vetovoimaisia ja kilpailukykyisiä. Keväällä 2020 ylioppilastutkinnon hyväksytysti suorittaneiden kokelaiden pakollisten kokeiden arvosanapisteiden keskiarvo oli 4,86.

Kaikille peruskoulun päättäneille alle 18-vuotialle (3 059 nuorta) pystyttiin tarjoamaan koulutuspaikka, lisäopetusta, muuta koulutusta tai työpajapaikka. Espoon moninaistuminen on yhteinen haaste ja mahdollisuus kaikissa palveluissa. Varhaiskasvatusikäisistä jo joka neljäs on vieraskielinen. Suomenkielisessä perusopetuksessa vieraskielisten oppilaiden osuus oli 22 prosenttia ja lukiokoulutuksessa 10 prosenttia.

Koronavirusepidemian alkaessa kulttuurissa, liikunnassa ja nuorisopalveluissa siirryttiin nopealla aikataululla online-palveluihin. Striimikonsertit olivat keväällä erityisen suosittuja. Omatoimiliikuntaa tuettiin siirtämällä jumppatunnit verkkoon. Nuorisopalvelut veivät toimintaa sosiaaliseen mediaan. Peruskoulut (4-9 lk) ja toinen aste siirtyivät maaliskuun aikana poikkeusjärjestykseen etäopetukseen. Syyslukukausi aloitettiin epävarmassa tilanteessa. Koulujen ja opetuksen toimintatapoja muutettiin viranomaisten ohjeistusten mukaan tartuntojen minimoimiseksi. Monessa koulussa oppilasryhmiä joutui karanteeniin, mutta lähiopetusta voitiin kuitenkin pääosin jatkaa.

Kiusaamisen ennalta ehkäisy on parasta kiusaamisen vastaista työtä. Espoossa on jo pitkään tehty kiusaamisen vastaista työtä kouluissa. Espoo liittyi syksyllä 2020 kiusaamisen vastaiseen Samalla puolella -kampanjaan yhdessä muun pääkaupunkiseudun ja poliisin ja poliisihallituksen kanssa.

Espoolaisten hyvinvointia tukee laaja harrastus- ja kerhotoiminta kouluissa, KULPS-kulttuuri ja liikuntapolku sekä yhteistyö taiteen perusopetuksen, kulttuuripalvelujen sekä liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa. Koronavirusepidemian vaikutukset opetukseen, oppimiseen ja

hyvinvointiin näkyvät kenties koko laajuudessaan vasta tulevaisuudessa, mutta jo syksyn 2020 aikana käynnistettiin toimenpiteitä, joilla pyritään paikkaamaan poikkeusaikojen järjestelyjen negatiivisia vaikutuksia.

Lapsiperheiden hyvinvointipalvelujen asiakaskontaktien määrä kasvoi kokonaisuutena 20 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Osittain tämä on mahdollistunut sähköisten työvälineiden käyttönotolla. Palvelualueella 46 prosenttia kaikista asiakaskontakteista toteutettiin etänä sähköisten työvälineiden avulla.

Espoon Nuorisopoliklinikoiden (Perkkaa ja Matinkylä) asiakaskontaktimäärä kasvoi 40 prosentilla verrattuna vuoteen 2019. Eri asiakkaiden määrä kasvoi 52 prosenttia. Asiakasmäärän huomattavan suureen kasvuun vaikutti koronasta johtuvat liikkumisrajoitukset ja -suositukset ja se, että samaan aikaan nuorille ei ole ollut tarjolla normaaliin tapaan esimerkiksi opiskeluhuoltopalveluja.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita kehitetään osana Länsi-Uudenmaan Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta. Tavoitteena on sujuvoittaa palveluun pääsyä ja hoidon kohdentumista.

Valtuusto on hyväksynyt toimenpideohjelman lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi 2019–2021. Ohjelmaan on koottu toimenpiteitä voimassa olevista hyvinvointisuunnitelmista ja ohjelmista, ja ehdotettu uusia toimenpiteitä kuhunkin havaittuun ongelmakohtaan mittareineen.

Espoo-tarinan mukaan espoolaiset ikääntyneet asuvat kotona turvallisesti ja toimintakykyisinä, ja tarvittaessa varmistetaan pääsy tehostetun palveluasumisen piiriin. Vuonna 2020 kotona asuvien ikääntyneiden osuus kasvoi tavoitteen mukaisesti 93,5 prosenttiin (75 vuotta täyttäneistä) osuuden ollessa vuotta aiemmin 93,1 prosenttia. Pitkäaikaisten hoivapaikkojen määrä on pysynyt ennallaan vuodesta 2013 lähtien.

Vammaisten henkilökohtaisen avun saatavuutta parannettiin, ja kustannukset kasvoivat 11 prosenttia, vaikka avustajan tarve esimerkiksi vapaa-ajan toimintoihin väheni koronavirusepidemian takia. Erityisesti palvelusetelin käyttö lisääntyi merkittävästi.

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Yritys- ja yrittäjäasiakkaita palveleva Business Espoo (BE) sopeutti toimintaansa vastaamaan koronavirusepidemian aiheuttamiin toiminnallisiin rajoituksiin ja toisaalta tarpeisiin. Koko henkilöstö siirtyi etätöihin, ja kaikki palvelut siirrettiin digitaalisesti toteutettavaksi. Suuri osa yritystahtumista toteutettiin virtuaalisesti, ja vain osa peruttiin. BE-verkosto oli suuressa roolissa yksinyrittäjien toimintatukihakemusten käsittelyprosessissa. Tätä valtiontukea myönnettiin 2 092 yrittäjälle yhteensä 4,2 milj. eurolla. Uusia digitaalisia viestintäkanavia otettiin käyttöön. Säännöllisesti julkaistavan webcast BE-studion avulla jaettiin ajankohtaista tietoa esimerkiksi yksinyrittäjien toimintatuesta ja sen hakemisesta. Business Espoon toisen täyden toimintavuoden tulokset ovat vaikuttavia – palvelujen tunnettuus ja asiakaskohtaamisen määrä jatkoivat kasvuun, ja hyvät tulokset heijastuivat myös Kaupunki- ja kuntapalvelut Espoossa -tutkimukseen, jossa kaikkien kaupunkilaisten tyytyväisyys yritystoiminnan edistämiseen kasvoi merkittävästi.

Koronavirusepidemia vaikutti voimakkaasti Espoon työllisyyteen vuonna 2020. Kun tammi-kuussa työttömien tai lomautettujen osuus työvoimasta oli Espoossa 7,7 prosenttia (11 092 henkilöä), oli vastaava osuus marraskuussa jo 11,3 prosenttia (16 606 henkilöä). Kaupungin työllisyyspalvelujen kautta työllistyi, aloitti opinnot tai osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin (työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) yli 1000 asiakasta. Palvelujen kautta työllistyi yrityksiin tai muille työnantajille noin 200 henkilöä. Lisäksi 150 henkilöä sai palkkatuetun työpaikan

kaupungin toimialoilta ja kaupunki tuki taloudellisesti noin 250 espoolaisen työllistymistä yrityksiin tai välityömarkkinoille. Nuorten työllisyyden ekosysteemityöskentely käynnistettiin osana Ohjaamo-toimintaa ja työllisyyden kuntakokeiluun valmistautumista. Tavoitteeksi asetettiin nuorisotyöttömyyden puolittaminen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Työllisyyden kuntakokeilu toteutuu 1.3.2021–30.6.2023. Kokeilussa siirtyy valtiolta kunnille kaikkien alle 30-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja vieraskielisten sekä peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saavien työttömien työnhakijoiden työllisyydenhoidon järjestämisvastuu. Alkuvuonna kokeilun kohderyhmän koko Espoossa oli noin 14 000 henkilöä, mutta koronavirusepidemian vuoksi se kasvoi noin 18 000 henkilöön. Heistä yli puolet on vieraskielisiä. Osana kokeiluun valmistautumista työllisyyspalvelujen työpajatoimintaa valmisteltiin siirrettäväksi liikkeenluovutuksella Omniaan, ja henkilöstön kanssa käytiin YT-neuvottelut työllisyyden kuntakokeilun tuomista muutoksista ja työpajatoiminnan siirrosta. Työllisyyspalvelut yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa sai noin miljoonan euron hankerahoituksen hallituksen työkykyohjelmasta työttömien sote-prosessien kehittämiseen yhdistämällä työllisyyskokeilu ja tulevaisuuden sote-keskushankkeet.

Toimintansa 2019 alusta käynnistäneen Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskuksen asiakkaista, joiden asiakkuus päättyi vuoden 2020 aikana, työllistyi 75 (32 prosenttia päättyneistä asiakkuuksista) ja 128 (55 prosenttia päättyneistä asiakkuuksista) jatkoi opintoja esimerkiksi ammatillisessa tutkintokoulutuksessa. Osaamiskeskus tarjoaa työttömille espoolaisille maahanmuuttajille tukea oman ammatillisen osaamisen sekä suomen kielen vahvistamiseen sekä tekee yhteistyötä yritysten kanssa niiden työvoimatarpeisiin vastaamiseksi. Koronavirusepidemia vaikutti TE-toimiston asiakasohjaukseen, ja osaamiskeskukseen saatiin vuoden aikana tavoitteena olleen 600 asiakkaan sijaan 340 uutta asiakasta. Espoo sai valtiolta (TEM ja OKM) rahoitusta Omnian osaamiskeskustoiminnan jatkolle sekä työllisyyden kuntakokeilun myötä käynnistettävän korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskuksen toiminnalle. VTT tutkii viisivuotisessa seurantatutkimuksessa eri viranomaisrekisterien dataa yhdistäen osaamiskeskuksen palveluiden vaikutuksia asiakkaiden työmarkkina-asemaan ja hyvinvointiin sekä julkistalouteen.

Koronavirusepidemia vaikutti negatiivisesti yritystyöpaikkojen määrään Espoossa. Näiden määrä kääntyi laskuun vuoden 2020 toisella puoliskolla ja oli marraskuun lopussa 108 586, joista 53 459 metron kasvukäytävällä. Kansainvälisten tutkimus- ja kehitysintensiivisten toimijoiden investoinnit hiipuivat hetkeksi keväällä 2020, mutta palasivat normaalille tasolle vuoden loppuun mennessä.

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Tavoitteena oli maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksen asuntotuotantoa ja liikennettä koskevien velvoitteiden täyttäminen sekä energiasäästöavoitteiden ja ympäristökriteereiden edistäminen rakentamisessa, alueiden kehittämisessä ja palvelutuotannossa. Vuodelle 2020 asetetut tavoitteet saavutettiin.

Valtuuston hyväksymän Espoon asunto-ohjelman tavoitteena on riittävä, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotuotanto ja asuntoalueiden tasapainoinen kehittäminen. Toiminnalla varmistettiin kaupungin kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3 000 asunnon vuosituotannolle ja kunnallistekniikan investointien eteneminen alueilla. Koronasta huolimatta vuoden aikana aloitettiin ennätysellisesti yhteensä 6 159 asunnon rakentaminen Espooseen ja uusia asuntoja asukkaille valmistui yhteensä 4 081.

Kunnassa hyväksytyjen asemakaavojen uudesta asumisen kerrosalasta (386 800 k-m²) lähes kaikki sijoittui hyvien liikenneyhteyksien piiriin. Kunnallistekniikan investoinneista 72 prosenttia

sijoittui hyvillä saavutettavuusvyöhykkeille I-II. Merkittäviä elinkeinokaavoja on edistetty tilipäättökautella. KETS-tavoitteiden mukaisesti kaavoituksessa on ohjattu alueita uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja energiatehokkuuteen.

Keilalahdenportin kaava hyväksyttiin ehdotuksena kaupunginhallitukselle, ja sillä mahdollistetaan toimistotalon rakentaminen Keilalahdentien ja Kehä I:n väliin muodostettavaan kortteliin. Lisäksi Keilaniemen kalliopysäköintilaitoksen mahdollistava asemakaava hyväksyttiin.

Leppävaaran keskuksen asemakaavaehdotus hyväksyttiin nähtävillä ja Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotus oli nähtävillä loppuvuodesta. Kiviruukin osayleiskaava-alueelle sijoituvan Cleantech Garden -hankkeen sekä Omnian kampusalueen asemakaavoitus on käynnistynyt Kivenlahden metroaseman pohjoispuolelle.

Joukkoliikenteen matkustajien määrät vähentyivät voimakkaasti vuoden aikana koronavirusepidemian takia, ja palveluita jouduttiin järjestelemään uudelleen. Kaupunkilaisten liikkumismahdollisuudet turvattiin poikkeusoloista huolimatta.

Länsimetron laajeneminen Matinkylästä Kivenlahteen on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Metron viiden uuden asemahallin ja kulkureittien sekä Sammalvuoren varikon rakentaminen jatkuu.

Raide-Jokerin rakentaminen on edennyt suunniteltua nopeammin. Kaupunkiradan rakentamisen aloitus on valmistelussa, mikä on osa pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmän kehittämistä. Raide-Jokeri ja Kaupunkirata-hanke tukevat espoolaisten lähiliikenteen täsmällisyyttä ja sujuvuutta.

Matinkylän ja Leppävaaran välistä joukkoliikenneyhteyttä ja maankäyttöä esisuunnitellaan. Bus-sivarikkoselvitys on käynnissä, ja Leppävaaran joukkoliikenneterminaalia ja liityntäpysäköintiä kaavoitetaan. Pyöräilyn toteuttamisohjelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 20.5.2020. Ulkoilureittejä on edistetty yleissuunnitelman mukaisesti, ja pyöräilyn kehittämisohjelma on valmistunut. Muun muassa Finnoonbaana on rakenteilla.

Espoon tavoitteena ovat terveelliset, toimivat ja palveluiden toteuttamista palvelevat kustannustehokkaat toimitilat kuten koulut ja päiväkodit. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi valtuusto hyväksyi investointiohjelman vuosille 2019-2030 osana talousarviota. Päiväkoti- ja kouluhankkeiden investointiohjelman toteuttaminen eteni normaalisti koronavirusepidemiasta huolimatta.

Vuoden aikana tehtiin useita eri toimenpiteitä terveellisen sisäilman varmistamiseksi ja koulut kuntoon -ohjelmaa edistettiin. Sisäilmakohteiden hätäväistöjen määrä oli nolla vuonna 2020. Espoonlahden terveysasemalla tapahtui vesivahinko, minkä takia palvelut ohjattiin muualle.

Koronavirusepidemian vaikutuksesta toimitilojen käyttöasteet eivät ole olleet normaaleja. Toimistohenkilöstö on tehnyt etätöitä, ja osa kouluista ja päiväkodeista on ollut suljettuna tai vajaa käytössä. Myös sosiaali- ja terveyspalveluiden tiloja on jouduttu järjestelmään uudelleen palvelujen turvaamiseksi. Tilojen korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteitä on ajoitettu näihin tyhjillä oleviin tiloihin. Siivouksen toimenpiteitä on kasvatettu merkittävästi. Tilojen hyödyntämistä tehostava projekti on aloitettu.

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Valtuustokauden tavoite Espoon konsernin oikaistun lainankannan kääntämisestä laskuun valtuustokauden lopulla ei toteudu, mutta vuoden 2020 taloutta koskevat tulostavoitteet toteutuivat melko hyvin koronavirusepidemian torjunnan kustannuksista huolimatta. Epidemiasta johtuvat

sulkutoimet vähensivät määrärahojen käyttöä ja toisaalla epidemian testaus-, jäljitys ja suojava-rusteet lisäsivät kustannuksia. Verotulojen vuoden 2019 siirtymästä johtuva hyvä kehitys sekä valtion lisätalousarvioiden koronakompensaatiot paransivat Espoon talouden tulosta. Taloutta koskevista tuloskortin viidestä tavoitteesta toteutui kolme.

Patu palvelutuotteiden käyttö johtamisessa lisääntyy -tavoite toteutui, kun palvelutuotteet päivi-tettiin ja uudistettiin asiakas ja asiakkuuslähtöisiksi kevään 2020 aikana. Kaupungin investoin-tien tulo-rahoitus ja Konsernin lainakanta tavoitteet toteutuivat talousarviota paremmin. Palvelu-tuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,5 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioi-den tavoite toteutui osittain, mutta koronavirusepidemia vähensi monien palvelujen käyttöä, jol-loin yksikkökustannukset kasvoivat. Nettomenojen kasvu on enintään talousarvion mukainen tavoite ei toteutunut, kun alkuperäisen talousarvion toimintakate ylittyi 4,1 milj. eurolla.

Henkilöstöä koskevista tuloskortin kolmesta tavoitteesta toteutui yksi (henkilötyön tuottavuus paranee yhden prosentin verran). Tavoitetta seurattiin kaupungin oman henkilöstön henkilötyö-voosien sekä vuokratyövoiman käytön laskennallisten henkilötyövoosien määrän kehityksen kautta. Kaupungin henkilötyövoosien yhteenlaskettu määrä oli vuoden 2020 lopussa yh-teensä 12 431, kun vastaava määrä vuoden 2019 lopussa oli 12 364. Henkilötyövoosien mää-rän kehitys oli tuottavuustavoitteen mukaista. Tähän vaikutti vahvasti koronavirusepidemia, jonka vuoksi vuokratyövoiman käyttö väheni erityisesti sivistystoimen mutta myös sosiaali- ja terveystoimen palveluissa. Moni normaalisti vuokratyövoimaa käyttävä palvelu oli vuoden ai-kana koronavirusepidemian vuoksi suljettuna, ja sijaistarve pystyttiin täyttämään kaupungin si-säisin järjestelyin.

Kaksi muuta tulostavoitetta ei toteutunut. Kunta10-tutkimuksella seurattava tavoite henkilöstö-kokemukseen johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista sekä työnantajan suositte-lusta ei toteutunut halutulla tasolla. Asian seurantamittarina oli koko henkilöstölle toteutetun Kunta10 -kyselyn kokonaisindeksi vuonna 2020. Tavoitetaso oli, että kokonaisindeksi on vähin-tään vuoden 2018 kyselyn tasolla (v. 2018: 59, kun asteikon paras on 100). Kokonaisindeksi vuonna 2020 oli 56, joten indeksi laski hieman.

Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot vähenivät vuoden 2020 kuluessa, mutta eivät tavoiteltua 10 %:ia edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasoon verrattuna. Terveysperusteisia pois-saoloja oli vuonna 2020 yhteensä 15,4 päivää/henkilötyövuosi. Vuonna 2019 poissaolojen vas-taava määrä oli 15,7 päivää/henkilötyövuosi. Työntekijöistä lähes 30 prosenttia ei vuoden ai-kana ollut lainkaan poissa töistä sairauden vuoksi, mikä on selvästi suurempi osuus kuin aiem-pina vuosina. On todennäköistä, että tulokseen vaikutti monen siirtyminen kevästä alkaen te-kemään etätöitä.

2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteutuminen

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat toteuttavat osaltaan Espoo-tarinaa toimien innovatiivisina ja kokeilevina kehitysalustoina. Valtuustokaudella 2017-2021 on ollut käynnissä neljä poikkihallin-nollista ohjelmaa: Hyvinvoiva Espoo, Innostava elinvoimainen Espoo, Kestävä Espoo ja Osal-listuva Espoo. Ohjelmia on toteutettu projekteina ja toimenpiteinä verkostomaisesti, yhteis-työssä kumppanien ja asiakkaiden kanssa. Tuotoksia on syntynyt vuosittain projektien ja toi-menpiteiden valmistuessa. Ohjelmat ovat toteuttaneet osaltaan myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (Sustainable Development Goals, SDG).

Ohjelmien toteutusvaihe päättyi syksyllä 2020, jonka jälkeen laadittiin ohjausryhmien johdolla ohjelmakohtaiset loppuraportit. Valtuusto teki kauden 2017-2021 kehitysohjelmien lopetuspää-töksen 15.2.2021. Seuraavassa kuvataan keskeisiä tuloksia ohjelmittain. Ohjelmakohtaisissa

loppuraporteissa esitellään tarkemmin ohjelmakauden saavutuksia sekä näkymiä jatkokehitystä varten.

Hyvinvoiva Espoo

Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelmalla edistettiin espoolaisten mahdollisuuksia huolehtia hyvinvoinnistaan sekä osallistua ja kuulua yhteisöön. Ohjelman merkittävimpiä saavutuksia on ollut, että tietoisuus mielen hyvinvoinnin merkityksestä ja osaaminen sitä tukevista voimavaroista on noussut uudelle tasolle. Tätä on toteutettu viestimällä monikanavaisesti asukkaille ja henkilöstölle, järjestämällä yleisötapahtumia, vahvistamalla henkilöstön osaamista Mielenterveyden ensiapu@1 -koulutuksilla sekä kehittämällä uusia toimintamalleja mielenterveyden vahvistamiseen ja Hyvän mielen kunta -tarkistuslista tueksi mielenterveyden edistämistyöhön kunnassa. Järjestöyhteistyötä on vahvistettu kehittämällä uusia malleja järjestöjen toiminnan tunnettuuden lisäämiseksi sekä luomalla kaupungin ja eri alan järjestöjen yhteinen Kumppanuusfoorumi osaksi Espoon hyvinvointityön rakenteita.

Innostava elinvoimainen Espoo

Innostava Elinvoimainen Espoo -kehitysohjelmassa vahvistettiin osaltaan Espoon elinvoimaa kymmenillä projekteilla ja toimenpiteillä joko itse tekemällä, rahoittamalla tai osarahoittamalla. Osa toimenpiteistä on ollut luonteeltaan kokeiluja, kuten Bisnes treffit-tapahtumasarja, jossa tarkoituksena oli törmäyttää kansainvälisiä toimijoita, opiskelijoita, startupeja, konsultteja ja asiantuntijoita. Business Espoo -yrityspalveluverkosto taas on nopeasti noussut espoolaisten yritysten tietoisuuteen palvelutorina, josta yritykset saavat palvelunsa yhdestä paikasta fyysisesti ja digitaalisesti. Sen verkostomaisesta kumppaninyhteistyöstä on opittu paljon kaupungin palvelujen tulevaisuuden järjestämistäkin ajatellen. Keväällä 2021 alkavassa työllisyyden kuntakokeilussa päästään hyödyntämään verkoston yhteisesti tuotettavia rekrytointipalveluita suoraan espoolaisten yritysten osaajatarpeiden täyttämiseksi ja työnhakijoiden työllistämiseksi. Koronavirus-epidemiasta toipuminen elinvoimaa vahvistamalla ja yritysten selviytymisen palveluita nopeasti kehittämällä ovat olleet ohjelman viimeisen vuoden toimenpiteissä vahvasti mukana. Tästä esimerkkinä BE-studio-verkkotapahtumat ja ChatBot Bertta, joita on myös ohjelmasta tuettu.

Kestävä Espoo

Kestävän kehityksen ohjelmatyöllä tuettiin Espoon tavoitetta toimia globaalina esimerkkinä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, olla Euroopan kestävin kaupunki sekä hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Ohjelmassa kehitettiin älykkään kaupunkikehityksen, ilmastotyön, kiertotalouden sekä näitä tukevan digitalisaation edelläkävijäratkaisuja sekä edistettiin kestävä kasvun, talouden ja sen toimintaympäristön kehittymistä Espoossa. Ohjelmakauden keskeinen onnistuminen oli työn vaikuttavuuden kasvattaminen laajan kumppaniverkoston ja ulkoisen rahoituksen avulla sekä ohjelman tavoitteiden toteuttaminen kaupungin johtamisen kautta. Työllä luotiin vahva pohja kestävien ja älykkäiden ratkaisujen jatkokehittämiselle ja skaalaamiselle Espoossa sekä kehitettiin uusia toimintamalleja asukkaiden kestävämmän arjen mahdollistamiseksi ja asukkaiden omaehtoisen toiminnan tukemiseksi. Kestävä kehitys tuotiin vahvasti myös kaupungin omien yksiköiden sekä koululaisten ja opiskelijoiden tietoisuuteen.

Osallistuva Espoo

Osallistuva Espoo -kehitysohjelman tavoitteena oli edistää asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallistumista Espoo-tarinan mukaisesti. Päämääränä oli kaikkien Espoon kuntalaisten osallistumisen helppous, asukkaiden lähitekeminen ja omatoimisuus sekä vaikuttamisen, demokratian ja päätöksenteon kehittyminen. Ohjelmassa kehitettiin Espoon osallisuusmalli ja palkattiin

vakituiseen tehtävään kehittämispäällikkö kuntalaisten osallisuutta kehittämään. Lisäksi tehtiin malli uusien asukkaiden huomioimiseksi, palveluoppaan päivitys sähköiseksi (kolmella kielellä), valtuutetut suuralueittain -karttasivu espoo.fi-sivustolle, lähitekemisen tuen malli, Kauklahten aluekehittämisryhmä -kokeilu, asukasfoorumien somekoulutus, osallisuusasioiden koulutusmalli ja materiaali, Erätauko-mallin käyttöönotto ja henkilöstön osallisuusverkoston luominen.

2.1.3 TATU 2- ohjelmasta Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelmaan

Syyskuussa 2018 hyväksytyn uuden valtuustokauden 2018-2021 Espoo-tarinan keskeisenä päämääränä on, että Espoo on taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävä kaupunki. Taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi asetettiin tavoitteeksi TATU 2-ohjelma toimeenpaneminen ja kaupunkikonsernin talouden tasapainottaminen valtuustokauden loppuun mennessä. Tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että koronavirusepidemialla tulee olemaan Espoon talouteen merkittävät vaikutukset. Tarkastuslautakunta suositti, että talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden Tatu 2 -ohjelman tavoitteiden toteutuminen on välttämätöntä taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi sekä kaupungin ja konsernin talouden tasapainottamiseksi.

Vuonna 2020 valmisteltiin kaupunginhallituksen kehotuksesta Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma, joka noudattelee tarkastuslautakunnan suosituksia taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi. Ohjelma valmisteltiin yhteistyössä toimiala- ja tuloksikköjohtajien kanssa. Ohjelmasta järjestettiin valtuuston neuvottelutoimikunnan talousarvioneuvotteluja vastaavat neuvottelut. Kaupungin valtuusto hyväksyi ohjelman 19.10.2020. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa hyödynnetään kehyksen, talousarvioiden 2021-2025 ja seuraavan valtuustokauden Espoo-tarinan valmistelussa.

Ohjelman tavoitteena on

- suunnitelmallisesti hidastaa käyttötalouden kasvua 147 miljoonaa euroa perusuraan nähden vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman linjauksia ja toimenpiteitä toteuttaen. Tämä edellyttää toimintakatteen kasvun hillitsemistä 133 miljoonalla eurolla seuraavan viiden vuoden aikana, kiinteistöverotulojen kasvattamista 14 miljoonalla eurolla nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuodesta 2021 alkaen sekä varmistamalla, että kaikki kiinteistöt ovat verottajan verokannassa.
- laskea kaupungin investointitasoa 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 miljoonaan euroon /vuosi. Tavoitteella hidastetaan sekä konsernin lainakannan että toimialojen vuokratustannusten kasvua.
- kehittää palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta suunnitelmallisesti. Viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Ohjelmassa asetetut 34 linjausta ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Yksittäiset päätökset tehdään kuitenkin normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti. Linjaukset toimivat strategisina suuntaviivoina ja menettelytapoina kohti taloudellisesti kestävää Espoota sekä

uuden Espoo-tarinan valmistelussa. Ohjelman toimenpiteet konkretisoivat linjausten toimeenpanoa seuraavina vuosina. Toteuttamalla ohjelman 63:a toimenpidettä parannetaan tuottavuutta, karsitaan kustannuksia ja hidastetaan käyttötalouden kasvua perusuraan verrattuna 147 miljoonalla eurolla.

2.1.4 Strategiset ICT- ja hankintalinjaukset

Strategiset ICT-linjaukset

1. Digitalisoinnilla toimivat, luotettavat ja kustannustehokkaat palvelut

Kilpailutuksilla, järjestelmäprojekteilla, sovellusrobotiikalla, analytiikkaratkaisuilla ja uudella integraatioalustalla on edistetty prosessien automatisointia, sähköisiä asiointipalveluja ja viestintäratkaisuja. Esiselvitysvaiheessa on kaupunkiyhteinen OmaEspoo-asiointipalvelukanava. Kilpailutus- ja hankintavaiheessa ovat HR-digiratkaisu henkilöstöhallinnon ja -kehityksen palveluille, digiklinikka sote-palveluille (Länsi-Uudenmaan Sote -hanke eli LUS-hanke) ja sosiaali- ja terveystoimen tietoallasratkaisu (LUS-hanke). Toteutusvaiheeseen ovat edenneet johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäratkaisu Joto ja Espoo.fi-julkaisualusta.

Vuoden 2020 aikana on käyttöön otettu päätöksentekojärjestelmä, hankintojen hallinnan järjestelmä, varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä mukaan lukien sähköiset päiväkotijärjestelmät ja kerhohakemukset, sivistystoimen sähköiset avustushakemukset, hoivakotiportaali, Essi-intranet ja sähköiset työtilat ja sähköisen säilyttämisen järjestelmäratkaisu.

Ohjelmistorobotiikan sovelluksia on tuotannossa 15 kpl ja kehityksessä kolme sekä analytiikan sovelluksia tuotannossa viisi ja kehityksessä seitsemän.

Kyber- ja tietoturvan alueella on parannettu valvontaratkaisuja, otettu käyttöön kaksivaiheinen tunnistautuminen ja mobiililaitteiden hallinta sekä uusittu palomuureja ja vanhentuneita tietoliikennelaitteita. Käynnissä on tietoturvapalvelujen (Security Operations Center) ja tietoliikennepalvelujen kilpailutukset, käyttövaltuushallinnan uudistaminen sekä tietoturvakyvykkyyksiä parantavien lisenssien käyttöönotto kuten etäkäyttö ja sähköpostipalvelut liitteineen.

2. Digitaalisia palveluja ja ICT-ratkaisuja kehitetään yhteistyössä

Espoo on mennyt mukaan Vantaan johtamaan DigiOne-hankeeseen, jossa tavoitteena on luoda oppimisen sähköiset alustapalvelut. Yhteistyötä jatketaan Tampereen kaupungin kanssa varhaiskasvatuksen järjestelmän jatkokehitykseen liittyen. Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa tehdään yhteistyötä sote-uudistuksessa ja sote-digiratkaisuissa. Sosiaali- ja terveystoimen UNA-yhteistyösopimukset on irtisanottu.

Strategiset hankintalinjaukset

1. Espoo hyödyntää toimivia markkinoita ja edistää tervettä kilpailua

Vaikuttavuusarviointi: hankintoja suunniteltaessa on otettu huomioon hankintakokonaisuus ja toimittajamarkkinat. Markkinavuoropuhelut on todettu erinomaiseksi keinoksi varmistaa oikeanlaisen palvelun hankkiminen kokonaistaloudellisesti edullisesti. Vuoden aikana olemme yhdistelleet ja muilla tavoin uudelleenjärjestelleet kymmeniä yksittäisiä hankintoja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. Espoon oma toiminta on kilpailukykyistä muihin toimijoihin verrattuna

Vaikuttavuusarviointi: uusi hankintojen suunnitteluprosessi on vakiintunut vuoden aikana osaksi hankintakeskuksen ja toimialojen yhdessä toteutettavaa hankintasalkun suunnittelua ja ohjausta. Yhteistyö tulosyksiköiden kanssa on edennyt erinomaisesti. Suunnittelun ja hankintojen toteuttamisen aikajänteen takia varsinaiset vaikutukset tästä toiminnasta alkavat näkyä seuraavan vuoden aikana.

3. Espoo tekee hankintoja vastuullisesti ja kestävästi

Vaikuttavuusarviointi: hankinnoissa on huomioitu jokin Espoo-tarinan mukainen vastuullisuuden tai kestävyys-teema. Taloudellisen kestävyys-teema huomioidaan jokaisessa hankinnassa. Esimerkkejä teemojen hyödyntämisestä hankinnoissa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä:

- ekologinen kestävyys
- sosiaalinen kestävyys
- kulttuurinen kestävyys
- yritysvaikutukset
- työllisyysvaikutukset
- edelläkävijyys sekä asukas- ja asiakaslähtöisyys.

4. Espoo tekee innovatiivisia hankintoja

Vaikuttavuusarviointi: yhtenä esimerkkinä on Ikääntyneiden tehostettu palveluasuminen -hankinta, jossa yhdistelimme elementtejä dynaamisesta hankintamenettelystä ja ranskalaisesta urakasta. Tähän yhdistettiin asiakkaiden valinnanvapaus ja valintaa tukevan tiedon tarjoaminen asiakkaille kuten yksiköiden valvontaraportit.

Toisena esimerkkinä toimii kuntouttavan työtoiminnan hankinta, jossa palvelutuottajan on mahdollisuus saada bonuksia, jos se onnistuu asiakkaan aktivoimisessa ja siirtymisessä työkeiluun, työvoimakoulutukseen, ammattiin tai tutkintoon johtavaan koulutukseen tai siirtymään työtoiminnasta työssäoloehdon täyttävään toimintaan. Kolmantena esimerkkinä mainittakoon kotihoidon asiakkaille tuotettavien palveluiden hankinta. Se toteutettiin mukautetulla neuvottelunettelyllä, ja hankinnan innovatiivinen laatuksiteeri oli vertaiskehittäminen oman tuotannon ja ostopalvelutuotannon välillä.

5. Hankintatoimen kyvykkyyden kehittäminen

Vaikuttavuusarviointi: olemme aloittaneet yhteistyön Sarastia Oy:n kanssa osallistamalla uusien hankintapalvelujen hankintaan Sarastialta.

Vuonna 2020 LOGY ry valitsi Espoon ”Vuoden 2020 hankintaorganisaatioksi”, mukana oli sekä yksityisiä että julkisia hankintayksiköitä.

Yli puolet Espoon kaupungille hakevista hankintakeskuksen työnhakijoista mainitsee voitettujen palkinnot ja/tai näkemänsä esitykset yhtenä syynä, miksi hakevat töihin Espoon kaupungin hankintakeskukseen.

2.1.5. Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen

Kehittämiprojektit ja kehitysohjelmat ovat keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Niiden avulla kehitetään Espoon palveluja ja toimintaa. Kehittämiprojektit ja kehitysohjelmat toteutetaan ja johdetaan Espoossa projekti- ja ohjelmajohtamisen EsPro-mallilla. Projektien ja ohjelmien tiedot on koottu yhteiseen projektisalkkujärjestelmään.

Vuoden 2020 lopussa projektisalkussa oli 116 käynnissä olevaa projektia, joista noin 40 prosenttia oli palvelujen kehittämistä ja 60 prosenttia liittyi toiminnan kehittämiseen. Kehittämiprojektien määrä laski hieman edellisestä vuodesta. Kehittämiprojekteista 41 prosenttia sisälsi toiminnan tarpeista lähtevien IT-ratkaisujen kehittämistä. Projekteista 22 oli riskitasoltaan haastavia ja johtamiseltaan vaativia projekteja. Vaativien projektien määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2018. Vaativista projekteista yli puolet liittyi toiminnalle keskeisten IT-ratkaisujen kehittämiseen.

Vuonna 2020 päättyi 80 kehittämiprojektia. Projektien avulla edistettiin useimpia valtuustokauden tavoitteita. Lisäksi projektisalkussa oli neljä poikkihallinnollista kehitysohjelmaa ja viisi muuta kehitysohjelmaa tai vastaavaa projektikokonaisuutta.

2.1.6 Espoo-tarinan 2017-2021 tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Konsernihallinto

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Päämäärä: Espoo on kansainvälisesti kiinnostava ja vetovoimainen osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava yhteiskuntavastuullinen Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Työllisyys- ja työttömyysasteet lähestyvät Espoo-tarinan tavoitetasoja.	Työllisyysaste, %. (Lähde: Tilastokeskus työvoimatutkimus / vuosikeskiarvo) Työttömyysaste, % (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk)	Viimeinen kokonainen vuosi 2018 työllisyysaste 75,8 % (2019 I/IV 73,4 %) Työttömyysaste 1-4/2019; ka. 7,625 % 1-7/2019; ka. 7,9 %	Työllisyysaste 73% (2020) / 74,5% (2019). Työttömyysaste ka.12,1% (2020) / ka. 7,7% (2019). Tulostavoite ei toteutunut. Työllisyysaste on laskenut ja työttömyysaste noussut koronavirusepidemian vaikutuksesta.
Työmarkkinatukikustannukset laskevat.	Työmarkkinatuen kustannukset kaupungille.	2018; 19 933 182 € 2019; tieto saatavissa 1/2020	Työmarkkinatuen kustannukset 24 566 691€ (2020). 20 573 876€ (2019). Tulostavoite ei toteutunut. Koronavirusepidemia heijastui vuonna 2020 voimakkaasti työttömyyteen ja sen myötä

			kasvaneisiin työmarkkinatuen kuntaosuuskustannuksiin.
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laskee.	Alle 25 -vuotiaiden työttömien lukumäärä (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk)	1-4/2019; ka. 921 1-7/2019; ka. 1008	Alle 25-vuotiaat työttömät ka.1 870 (2020) /ka.954 (2019). Tulostavoite ei toteutunut. Nuorten työttömien määrä on noussut koronavirusepidemian takia.
Vieraskielisten työttömien määrä laskee.	Ulkomaalaisten työttömyysaste % (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk)		Ulkomaalaisten työttömyysaste 2020 ka. oli 23,9 % (2019: ka.17,9 %). Tulostavoite ei toteutunut. Ulkomaalaisten työttömyysaste on kasvanut koronavirusepidemian vaikutuksesta.
Kansainväliset toimijat sijoittuvat Espoon kasvukäytävälle.	Espooseen sijoittuneet merkittävät kansainväliset yritykset ja muut toimijat.		IoT-yritys Silicon Laboratories Oy (emoyhtiö amerikkalainen Silicon Laboratories Inc.) laajentaa T&K-keskustaan Espoossa. Belgialainen paikantamisteknologiayhtiö Septentrio avaa uuden T&K-keskuksen Espooseen. Sähköpyöräyritys Loiva ja lääketieteellisten suojarusteiden valmistaja Vissu päättivät sijoittumisesta Espooseen. Tulostavoite toteutui.

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä: Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehittyä taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espooisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Työpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	Yritystyöpaikkojen nettomuutos Espoossa ja kasvukäytävillä.	<p>Koko Espoossa</p> <p>1-11/2018: 107 927</p> <p>Länsimetron kehityskäytävällä</p> <p>1-11/2018: 51 812</p> <p>Kaupunkiradan kehityskäytävä</p> <p>1-11/2018: 34 517</p>	<p>Tammi-marraskuu 2020/2019</p> <p>Koko Espoo: 2020: 108 585 2019: 112 148 Muutos ed. vuodesta -3562 / -3,18%</p> <p>Länsimetron kehityskäytävä: 2020: 53 459 2019: 54 631 Muutos ed. vuodesta -1172 / -2,15%</p> <p>Kaupunkiradan kehityskäytävä: 2020: 33 980 2019: 35 242 Muutos ed. vuodesta -1262 / -3,58%</p> <p>Koronavirusepidemian aiheuttama irtisanomisaalto iski toden teolla Espooseen vasta vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla. Tämä selittää työpaikkamäärän vähenemisen useamman vuoden jatkuvan kasvun jälkeen.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>
Yritysten määrä Espoossa kasvaa.	Yritysten lukumäärän nettomuutos Espoossa.	Q2/2019: 17 953	<p>Tuoreimmat käytettävissä olevat tiedot: Q2/2020: 19 312 Q2/2019: 18 052</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käänämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyi ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,5 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden.	Toimialojen merkittävimpien Patu-palvelutuotteiden suoritteiden yksikkökustannusten muutos-%.		Koronavirusepidemia ja poikkeusolot ovat vähentäneet palvelutuotannon suoritelmääriä useassa palvelussa, mutta toimintamenot eivät ole sopeutuneet samassa suhteessa. Tuottavuus paranee kaikista palvelutuotteista yleishallinto 4/22, Sote 32/76, Sito 24/63 ja Tyt 12/36 tuotteessa. Tulostavoite toteutui osittain.
Henkilötyön tuottavuus paranee 1,0 %.	Oman ja vuokratyövoiman henkilötyövuosien määrän muutos yhteensä suhteessa asukasmäärän muutokseen (tai alemmalla organisaatiotasolla suoritelmäärään).	Viimeisin koko vuoden tieto 12/2019: Henkilötyövuodet: kaupunki 11 464, vuokratyö 900, yhteensä 12 364. Asukasmäärä: 289 731.	Kaupungin henkilötyövuosien (oman henkilöstön henkilötyövuodet, johon on lisätty vuokratyövoiman laskennalliset henkilötyövuodet) määrä oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 12 431, kun vastaava määrä vuoden 2019 lopussa oli 12 364. Henkilötyövuosien määrän kehitys oli tuottavuustavoitteen mukaista. Tulostavoite toteutui.
Patu-tuotteiden käyttö palvelujen järjestämisen ja operatiivisen toiminnan johtamisessa lisääntyy.	Tulosityksiköiden asiakkuusperusteinen palvelujen tuotteistus Patu 2.0 on valmistunut 30.5.2020 mennessä.		Tulosityksiköiden asiakkuusperusteinen palvelujen tuotteistus (Patu 2.0) valmistui lokakuussa 2020. Tehtyä tuotteistusta tarkastellaan vielä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden näkökulmasta sekä arvioidaan mahdollisuudet toteuttaa esitettyjen tuotteiden kustannus seurannan automatisointi osana

			johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmä uudistusta (JoTo). Tulostavoite toteutui.
Nettomenojen kasvu on enintään talousarvion mukainen.	Toimintakatteen alijäämän muutos-%, eli toimialan nettomenojen kasvu-%.	Kaupungin nettomenojen kasvu 5,8 % TP 2019.	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenojen kasvu oli 4,9 %. Nettomenot kasvoivat 4 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Korona vähensi asiakasmaksutuloja ja sekä lisäsi että vähensi toimintamenoja. Tilinpäätöksen yhteydessä kirjattiin Espoon maksuosuudet HUS ja HSL kuntayhtymien alijäämien kattamiseen. Tulostavoite ei toteutunut.
Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.	Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) enintään talousarvion mukainen.		Lainakanta tilinpäätöksessä oli 3 195 milj. euroa ja alitti talousarvion. Tulostavoite toteutui.
Kaupungin investointien tulorahoitusaste on suurempi kuin tilinpäätöksessä 2019.	Investointien tulorahoitusaste.	TP 2019 58,3 %	Vuosikate toteutui talousarviota parempana ja investointien tulorahoitusaste oli 89 %. Tulostavoite toteutui.
Henkilöstökokemus johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista on korkea ja työnantajaa halutaan suositella.	Mittarina Kunta10 -kyselyn kokonaisindeksi 2020. Tavoitetaso on, että kokonaisindeksi on vähintään vuoden 2018 kyselyn tasolla.	Kunta 10:n kokonaisindeksi 2018: 59,0	Tavoitetaso on, että kokonaisindeksi on vähintään vuoden 2018 kyselyn tasolla (v. 2018: 59, kun asteikon paras on 100). Kokonaisindeksi oli 56 v. 2020, joten laskua oli hieman. Tulostavoite ei toteutunut.
Terveysperusteiset poissaolot vähenevät 10 % edellisen vuoden vastaavan ajankohdan tasosta.	Terveysperusteisista poissaoloista aiheutuva kuorma päivää per henkilö. (Terveysperusteisiin poissaoloihin kuuluvat palkalliset ja palkattomat sairaspöissaolot, kuntoutustuki, työ- ja	Viimeisin koko vuoden tieto: kuorma 1-12/2019: 15,7 pv/htv	Terveysperusteisia poissaoloja oli vuonna 2020 yhteensä 15,4 päivää/henkilötyövuosi. Vuonna 2019 poissaolojen vastaava määrä oli 15,7 päivää/henkilötyövuosi. Tulostavoite ei toteutunut.

	työmatkatapaturmiin liittyvät poissaolot.)	Kuorma 1-3/2019: 18,7 pv/htv Kuorma 1-6/2019: 16,6 pv/htv	
--	--	--	--

Sosiaali- ja terveystoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Terveysasemien palvelukyky paranee ja tavoitteena, on että lääkärin kiireettömälle vastaanotolle (T3) päästään 14 vuorokauden sisällä (Q1-Q4≤14).	Kolmas vapaa aika lääkärin kiireettömälle vastaanotolle Espoon terveysasemilla. Seuranta kvartaaleittain. Kvartaalitaso tietä viikkotasosta, viikkotasosta tietä terveysasemien mediaani. Tavoite saavutetaan kaikkien kvartaalien osalta.	Q2/2019: 21	Loka-joulukuu: 90. Koronavirusepidemiasta johtuvat toiminnan muutokset terveysasemilla ja henkilöstön sijoittaminen koronavirusepidemiatyöhön ovat heikentäneet kiireettömien lääkärin vastaanottoaikojen saatavuutta. Tulostavoite ei toteutunut. Tehdyt toimenpiteet tulostavoitteen edistämiseksi: Lääkäretyöryhmän edelleen kehittäminen yhdessä rekrytointiasiantuntijoiden kanssa (työryhmä aloittanut työn loppuvuodesta 2020)
Terveysasemien asiakkaista yli 90 prosenttia on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä saamaansa palveluun.	Terveysasemien Happy or not - seuranta: yhteenlaskettu tyytyväisten ja erittäin tyytyväisten osuus vastanneista.	6/19: 91%	NPS-mittaus on otettu jälleen käyttöön terveysasematoiminnassa joulukuussa 2020. NPS-mittari kertoo, miten suuri osa asiakkaista suosittelisi palvelua läheisilleen ja tuttavilleen. NPS 82 (12/2020) eli asiakastyytyväisyys on erinomaisella tasolla (>80). Tulostavoite toteutui.

			Koronavirusepidemian takia mittaus oli poissa käytöstä monta kuukautta, mutta muuten epidemialla ei ollut vaikutusta tavoitteen saavuttamiseen.
Kehitetään perussoten ja esh:n integraatiota, tavoitteena potilaan hyöty.	Ikääntynyt potilas voidaan kotiuttaa nykyistä useammin ilman siirtoa uuteen sairaalaan (HUS:iin otetut 75 + potilaat / sairaalaan otetut 75 + potilaat) Ikääntyneen potilaan sairaalahoitajakso lyhenee ja kotiutus tapahtuu onnistuneesti (75 + potilaan sairaalahoitajakson pituus HUS:ssa, Espoon sairaalassa ja yhteensä)		ESH integraation mittareiden työstäminen HUS:n ja Espoon välillä on kesken. Sopivien mittareiden löytäminen on osoittautunut haastavaksi. Tulostavoite ei toteutunut.
Kotona asuu vähintään 93,5 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä.	Kotona asuvien %-osuus 75 vuotta täyttäneistä. Vuoden lopun tilanne. Tavoite: 93,5 %.	7/19: 93,0 %	12/20: 93,54 % Kotona asuvien osuus on kasvanut tavoitteen mukaisesti. Tulostavoite toteutui.
Pitkäaikaishoidon asumispalvelut järjestetään viiveettä, 90 prosenttia päätöksen saaneista saavat asumispalvelupaikan 2 kuukauden sisällä (kaikki saavat asumispalvelupaikan 3 kuukauden sisällä).	Kahden kuukauden sisällä päätöksestä asumispalvelupaikan saaneiden asiakkaiden osuus kaikista asumispalvelupaikkapäätöksen saaneista asiakkaista (pl. ulkokuntalaiset). Tavoite: 90 %.	7/19: 86,2 %	12/2020 kum. 92,1 % Koko vuoden kuukausien toteuman keskiarvo oli 92,1 %. Joulukuussa mittarin arvo oli alhaisempi, koska kotona odottajia oli enemmän. Sairaalan koronavirusepidemian vuoksi sairaalasta pitkäaikaishoitoon siirtyvät olivat ensisijaisia paikkapäätöksen saajia ja lisäksi kotona odotettiin myös pääsyä haluttuun hoitopaikkaan. Tulostavoite toteutui.

<p>Säännöllisen kotihoidon asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrä vähenee.</p>	<p>Viiden tutuimman hoitajan käyntien osuus kolmen kuukauden aikana.</p> <p>Tavoite: 60 %</p>	<p>6/19: 57 %</p>	<p>12/2020: 58%.</p> <p>Elä ja asu -keskusten erilaiset toimintakäytännöt laskevat kokonaiskeskiarvoa.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>
<p>Kotihoidon asiakkaiden kipu hoidetaan hyvin.</p>	<p>RAI-kipumittari %-osuus kotihoidon asiakkaista.</p> <p>Tavoite: 15,0 %.</p>	<p>7/19: 19 %</p>	<p>09/2020: 19%</p> <p>Koronavirusepidemian takia panostus koulutukseen ja huomion kiinnittäminen kipumittariin on jäänyt aiempaa vähemmälle. Valtakunnallisessa RAI-vertailussa Espoo suoriutuu keskitasoa paremmin.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>
<p>Kevyemmän tuetun asumisen osuus vammaisten asumispalveluista kasvaa.</p>	<p>Tuetun asumisen %-osuus vammaisten asumispalveluista.</p> <p>Tavoite > 25 %.</p>	<p>6/19: 23,5 %</p>	<p>12/20: 28,3%</p> <p>Tuetun asumisen osuus on kasvanut.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Vammaispalvelujen saatavuus paranee.</p>	<p>Päätöksen tekeminen 3 kk (=90 vrk) kuluessa hakemuksen saapumisesta (% toteuma).</p> <p>Tavoite 100 %.</p>	<p>Päätöksenteko: 6/19: 96,8 %</p>	<p>12/20: 98%.</p> <p>Päätöksentekoon tarvitaan paljon selvityksiä ja muiden tahojen arvioiteja, verkostomainen työ vaatii paljon aikaa. Käsittelyajoissa on tapahtunut parannusta, vaikka 100 prosenttia ei saavuteta.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>

<p>Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten suhteellinen osuus ikäluokasta ei kasva.</p>	<p>Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret</p> <p>0-12 v (% ikäluokasta). Tavoite vuoden lopussa ≤ 0,61%</p> <p>13-17 v (% ikäluokasta). Tavoite vuoden lopussa ≤ 2,39%</p>	<p>0-12 v. 12/18: 0,61%</p> <p>13-17 v. 12/18: 2,39 %</p>	<p>0-12 v. 12/20: 0,61%</p> <p>13-17 v. 12/20: 2,52%</p> <p>Tavoite toteutuu 0-12-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta ei 13-17-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa päihde-, mielenterveys-, väkivalta - ja rikosoireilu on kasvussa.</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p>
<p>Tarve lasten ja nuorten psykiatriin palveluihin vähenee.</p>	<p>Lastenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 0-12 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). Lastenpsykiatrinen avohoito + HUS lastenpsykiatria.</p> <p>Tavoite: Tarve vähenee, ≤ 4,6 % vuoden lopussa</p> <p>Nuortenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 13-17 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). HUS nuortenpsykiatria.</p> <p>Tavoite: Tarve vähenee / ei kasva, ≤ 7,4 % vuoden lopussa</p>	<p>12/18: 5,2 %</p> <p>12/18: 7,4 %</p>	<p>Lastenpsykiatria 12/20: 5,0%</p> <p>Lastenpsykiatrian tilastointi on muuttunut, lähtöarvo 12/18: 3,9%, tavoitearvo 2020: ≤ 4,3%</p> <p>Nuortenpsykiatria 12/20: 6,5%</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p> <p>Lastenpsykiatrisessa hoidossa kokonaisasiakasmäärä on kasvanut Espoon kaupungin avohoidon potilasmäärän kasvun takia. HUS:n potilasmäärä on edellisvuotta pienempi. Oman avohoidon osuuden kasvu HUS:n hoidon sijaan on tavoitteen mukaista. Nuortenpsykiatriassa asiakasmäärän osuus on pienentynyt edellisestä vuodesta.</p>

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,5 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden.	Toimialan Patu-palvelutuotteiden painotettu yksikkökustannusten muutos-%.	12/18: Vanhusten palvelut +0,9 % Terveyspalvelut -0,8 % Perhe- ja sosiaalipalvelut +1,4 %	Tulosityksiköiden palvelutuotteiden painotettu yksikkökustannus 2020 (vertailu vuoteen 2019 peruspalvelujen hintaindeksi huomioiden, uusi ennuste annettu 12.10.20): Vanhusten palvelut 13 %:n heikennys Terveyspalvelut 25,9 %:n heikennys Perhe- ja sosiaalipalvelut 2,7 %:n heikennys Toimialatasoinen tuottavuuden heikennys 13,9 % Koronavirusepidemiasta johtuva poikkeustila on edellyttänyt henkilöstösiirtoja kriittisiin tehtäviin ja palvelujen supistamisia. Tämä näkyy suoritteiden allokoinnin muutoksina sekä määrän vähennyksinä supistetutuissa tai suljetuissa toiminnoissa, mikä vuorostaan nostaa yksikkökustannusta. Tulostavoite ei toteutunut.

Sivistystoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.	Varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä ikäluokittain (%). Tavoitearvo: vähintään 0,5% prosenttiyksikön nousu.	Vuoden 2019 lopun tilanne Espoo-taso 79 %: 10 kk-2v 50,3 % 3-4-vuotiaat 91,4 % 5-vuotiaat 95,1 % 6-vuotiaat 95,6 %	Vuoden 2020 lopun tilanne Espoo-taso (ennakkotieto) 78 %: 10 kk-2-vuotiaat 49,1 % 3-4-vuotiaat 89,6 % 5-vuotiaat 94,5 % 6-vuotiaat 93,6 % Ennakkotiedon mukaan osallistumisaste on hieman alhaisempi kuin vuonna 2019. Merkittävin tekijä osallistumisasteen muutokseen on vallitseva koronavirusepidemia. Viestintää varhaiskasvatukseen osallistumisen nostamiseksi on kehitetty ja toteutettu ottaen huomioon epidemian myötä tulleet rajoitukset asukas- ja asiakaskohtaamisissa. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyöllä on edistetty varhaiskasvatuspalveluihin ohjautumista. Hankerahoituksella on toteutettu mm. Päiväkoti tutuksi -konseptia Tulostavoite ei toteutunut.

<p>Espoon oppimistulokset ovat Suomen parhaat (olemassa olevilla mittareilla.)</p>	<p>Peruskoulut:</p> <p>M1: Karvin 9.-luokkalaisten A- ja B-ruotsin oppimistulosten arviointi (suko)</p> <p>Tavoitearvo: Espoon tulos on kansallista kärkeä.</p> <p>M2: Karvin 9.-luokkalaisten matematiikan oppimistulosten arviointi (suko ja svebi)</p> <p>Tavoitearvo: Espoon tulos on kansallista kärkeä.</p> <p>2. aste:</p> <p>M3: Yo-kirjoitusten tulokset.</p> <p>Lähtöarvo: 4,84</p> <p>Tavoitearvo: Espoon keskiarvo suurempi kuin koko maan keskiarvo</p>	<p>Peruskoulut:</p> <p>M1-M2: Karvin oppimistulosten kys. arvioinnit tehdään ensimmäistä kertaa.</p> <p>2. aste:</p> <p>M3: Yo-kirjoitusten tulokset: Kevään 2019 pakollisten yo-kokeiden arvosanojen keskiarvo: Espoo 4,84 (12 lukiota, suom. ja ruots.), 2020 koko maa 4,37.</p>	<p>M1-M2: Karvin 9. luokkalaisten kevään matematiikan ja ruotsin arvioinnit peruttiin poikkeustilan vuoksi. Arvioinnit siirtyvät myöhempään ajankohtaan. (Koska kyse on keväällä tapahtuvasta päättöarviointista, kys. arviointeja ei voi enää tehdä vuonna 2020.)</p> <p>M3: Keväällä 2020 ylioppilastutkinnon hyväksytysti suorittaneiden kokelaiden pakollisten kokeiden arvosanapisteiden keskiarvo oli 4,86.</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p>
<p>Sivistystoimessa kansainvälisyyttä (kv) ja kansainvälistymistä on edistetty tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti toimialan kansainvälisyys- ja globaalikasvatusohjelman 2019-2021 mukaisesti.</p>	<p>Toimenpiteiden suunnitelma on valmis.</p>	<p>Toimenpiteiden suunnitelmaa ei ole.</p>	<p>Vuoden 2020 toimenpiteistä päätettiin alkuvuodesta. Suunnitelmaa muokattiin koronavirusepidemian takia. Vuoden 2021 toimenpiteiden suunnitelma valmisteltiin sivistystoimen tulosityksiköissä ja sivistystoimen kv-ryhmässä syksyn 2020 aikana. Suunnitelma on valmis.</p> <p>Vuonna 2021 kehitetään lasten ja nuorten kansainvälisyyspolkua ja tasa-arvoisia kv-mahdollisuuksia virtuaalista yhteistyötä ja kotikansainvälisyyttä hyödyntämällä. Lisäksi</p>

			<p>sivistystoimi ja tulosityksiköt hyödyntävät kansainvälistä kokemusta toiminnan kehittämiseksi tekemällä yhteistyötä kansainvälisissä avainverkostoissa (erityisesti YK:n oppivien kaupunkien verkosto, Eurocities ja InterCity Youth).</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Eri kieli- ja kulttuuriryhmien lasten ja nuorten osallistumisaste kasvaa.</p>	<p>M1: Vieraskielisten alle 3-vuotiaiden sekä 3-5-vuotiaiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen (osa- tai kokopäiväinen varhaiskasvatus). Vieraskielisten 6-vuotiaiden lasten osallistumisaste esiopetukseen tai valmistavaan opetukseen.</p> <p>Tavoitearvo: >vuoden 2019 arvo.</p> <p>M2: Lukiokoulutuksessa olevien S2-oppilaiden määrä.</p> <p>Tavoitearvo: >4,5%</p> <p>M3: Luva-oppilaiden määrän kasvu.</p> <p>Tavoitearvo: >12 oppilasta</p>	<p>M1:</p> <p>Vuoden 2019 lopun tilanne Espoo-taso: 10 kk-2v 38,5 % 3-4-vuotiaat 83,6 % 5-vuotiaat 88,4 % 6-vuotiaat 89,0 % (ei sis. sukun esiopetuksen oppilaita, joilla ei ole liittyvää varhaiskasvatusta)</p> <p>M2: 4,5%</p> <p>M3: 12 luva-oppilasta.</p> <p>M4: Lähtöarvoa ei saada.</p>	<p>M1: Valmistavaa opetusta saa elokuusta 2020 alkaen kaikissa suomenkielisen varhaiskasvatuksen esiopetusyksiköissä, joissa on valmistavaa opetusta tarvitsevia lapsia. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen valmistavassa opetuksessa on noin 450 lasta (toimintavuonna 2019-2020 noin 150 lasta).</p> <p>Varhaiskasvatuksen osallistumisaste saadaan väestötiedon vahvistumisen jälkeen maaliskuussa. Ennakoarvion mukaan osallistumisaste ei ole noussut ensisijaisesti koronavirusepidemian takia.</p> <p>M2: 7,1 % M3: Luvaan valittiin 20 opiskelijaa. 31.12.2020 opiskelijoita on 17.</p> <p>Lukioihin on pyritty ottamaan aiempaa enemmän opiskelijoita, jotta alin keskiarvo laskisi. Matalampi keskiarvo edistää S2-opiskelijoiden pääsyä lukiokoulutukseen. Lisäksi on panostettu S2-oppilaiden perheiden tiedotukseen ja tarvittaessa perustettu Luva-lisäryhmä.</p> <p>M4: Ohjaamotalon vieraskielisten asiakkaiden sijoittuminen työhön: 22,2 %</p> <p>Ohjaamotalon yhteisenä työnä jalkautettiin nuorten pariin julkisille paikoille kesän aikana yhteensä 20 kertaa ja kohdattiin 103 nuorta aikuista. Jalkautumisiin osallistui 41 Ohjaamotalon työntekijää.</p>

	<p>M4: Niiden Ohjaamotalon vieraskielisten asiakkaiden määrä, jotka sijoituivat työhön tai työllistämistä edistäviin toimenpiteisiin.</p> <p>Tavoitearvoa ei saada tässä vaiheessa.</p>		<p>Tällä toimenpiteellä tavoiteltiin etenkin vieraskielisiä nuoria, jotka selvimmin jäivät etäpalvelujen tavoittamisen ulkopuolelle.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>
--	--	--	--

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä: Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehittyä taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espooisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<p>Kaupunki palveluna -ajattelun oppeja hyödyntäen tehdään vähintään kaksi uutta kokeilua sivistystoimen palveluissa.</p> <p>(TATU)</p>	<p>Aloitettut kokeilut.</p> <p>Tavoitearvo: vähintään 2 kokeilua</p>		<p>Merimatin ja Leppävaaran lukioiden kohdalla tehtiin Saas-kokeilu (Tractr) ja työpajat. Lisäksi toteutettiin Tilat palveluna -palvelumuotoilu. Tietokylän ja Opinmäen kuntalaiskäytön edistäminen tältä pohjalta jouduttiin toteuttamaan pienimuotoisena simulaationa Tietokylässä koronavirusepidemia vuoksi.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Tilojen käyttö- ja täyttöasteet paranevat.</p> <p>(TATU)</p>	<p>M1: m2 /lapsi</p> <p>M2: m2 /oppilas</p> <p>M3: m2 /opiskelija</p> <p>Tavoitearvoja ei saada tässä vaiheessa suunnittelua.</p> <p>M4: Opetuksen tilankäytön tehostaminen (tavoitteet asetettu vähintään viidelle uudelle toimenpiteelle, seuranta toimii, mittareiden positiivinen kehitys).</p>	<p>Lähtöarvoja ei saada tässä vaiheessa suunnittelua.</p>	<p>M1-M3: suunnitteluohjeistus on päivitetty ja suunnitteilla olevissa kohteissa on onnistuttu laskemaan rakennusneliöitä/lapsi, oppilas ja opiskelija supistamalla hyötyneliöitä tilaohjelmassa ja lisäämällä monikäyttöisyyttä ja tilatehokkuutta suunnittelussa.</p> <p>Mittarit on kehitetty ja voimme seurata vuokraneliöiden kehitystä per lapsi, oppilas ja nuori.</p> <p>M1: m2/lapsi: suva: 2019 13,35m2/lapsi 2020 12,10m2/lapsi</p> <p>M2+M3: m2/oppilas, opiskelija: suko: 2019 11,55m2/oppilas 2020 11,41 m2/oppilas</p> <p>M1+M2+M3: sveb: 2019 11,49m2/lapsi, oppilas 2020 11,56m2/ oppilas, lapsi</p>

			<p><i>Käyttö ja täyttöasteet</i></p> <p>M4: Vuoden 2020 aikana on suomenkielisessä opetuksessa otettu käyttöön 800 oppilaspaikkaa (Maarintie, Pakankylä, Karhusuon yläkouluosa (josta Vindängens skolanin väistö vei noin 200 paikkaa) ja Keinumäki. Käytöstä on poistunut noin 900 oppilaspaikkaa (Sepon koulu, osa Pohjois-Tapiolan koulusta sekä Kalajärven yläkouluosa). Samaan aikaan oppilasmäärä on kasvanut 1000 oppilaalla. Tilankäyttö on siis tehostunut 1100 oppilaalla.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	--

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,5 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden.	Toimialojen merkittävimpien Patu-palvelutuotteiden suoritteiden yksikkökustannusten muutos-%.		Tuottavuus paranee tavoitteen mukaisesti lukuun ottamatta suomenkielisen varhaiskasvatuksen merkittävimpiä palvelutuotteita, joissa kehitykseen vaikuttaa mm. volyymin vähentyminen koronavirusepidemian takia erityisesti keväällä. Lopulliset patu-laskelmat saadaan tilinpäätöksen yhteydessä. Tulostavoite ei toteutunut.

Tekninen ja ympäristötoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotanto kehittyä asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.	Kaupunki- ja kuntapalvelut, laaja asuinkuntaindeksi. Monituottajamallin hyödyntäminen. City as a Service -palvelut.	Edellinen kaupunki- ja kuntapalveluiden laaja asuinkuntaindeksi. Kaupunki- ja kuntapalveluiden laajan asuinkuntaindeksin (2019) tuloksien mukaan kaupunkilaiset ovat olleet tyytyväisiä ympäristöön ja rakentamiseen kohdistuviin palveluihin.	Vuoden 2020 kaupunki- ja kuntapalveluiden (Kapa) laaja asuinkuntaindeksien seurantatietojen mukaan kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä kaupunkiympäristön palveluihin. Toimintaympäristön tila raportin mukaan espoolaiset olivat muihin vertailukaupunkeihin verrattuna kaikkien tyytyväisimpiä katujen ja teiden hoitoon. Espoossa puisto- ja viheralueiden hoitoon oltiin varsin tyytyväisiä – tyytyväisten osuus nousi viisi prosenttia. Espoon kuntoratoja ja ulkoilureittejä piti 88 prosenttia vastaajista hyvin hoidettuna, mikä on vertailuryhmään nähden korkea arvio. Palveluiden tuottamisessa hyödynnetään monituottajamallia kustannustehokkaasti. Kiinteistöjen ostopalveluiden osuus on siivouspalveluissa 60 %, kiinteistönhoidossa 25 % ja kunnossapidossa 80 %. Rakennuttamisessa ostojen suuruus on suunnittelussa 99 % ja rakentamisessa 100 %. Katujen, teiden ja viheralueiden rakentamisessa ja ylläpidossa optimoidaan ostopalveluiden suhdetta

			<p>omaan tuotantoon. Monituottajamallin kehittämistä on uudelleen organisoitu ja työryhmä on aloittanut tuottavuuden arvioinnin kehittämisen.</p> <p>Uusia palvelutuotannon kehittämisen kohteita:</p> <ul style="list-style-type: none">• Leppävaaran lukiokampuksen suunnittelun linjauksien (SAAS) valmistelu käynnissä.• Tapiolan uimahallin tutkimukset ja selvitykset ovat valmistuneet ja hanke etenee päätöksentekoon.• Rakennusvalvonnan asiakaspalvelun lupaprosessin robotiikka otettu käyttöön syyskuussa.• Kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen kaavoituksessa uusilla sähköisen vuorovaikutuksen työkaluilla. Mun Espoo karttakysely lokakuussa. <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	---

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Päämäärä: Espoo on kansainvälisesti kiinnostava ja vetovoimainen osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava yhteiskuntavastuullinen Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<p>Edistetään yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin.</p>	<p>Investointiohjelman ja kaavoitustavoitteiden toteutuminen.</p>	<p>Kaavoitusohjelman ja investointiohjelman suunnitellut tavoitteet ja toimenpiteet 2020, MAL-tavoitteet 2020</p>	<p>Merkittävät elinkeinokaavat on priorisoitu kaupunkisuunnittelun työohjelmassa.</p> <p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 20.10.2020 saakka.</p> <p>Kiviruukin osayleiskaava-alueelle sijoittuvan Cleantech Garden hankkeen sekä Omnian kampusalueen asemakaavoitus on käynnistynyt Kivenlahden metroaseman pohjoispuolelle. Ruukinhuhdan valmisteluaineisto on hyväksytty nähtäville.</p> <p>Espoon toimitilojen kaavoituksen Cityfier-analyysi viideltä pilottialueelta on valmistunut (Otaniemi-Keilaniemi, Niittykumpu, Kiviruukki, Nimismiehenpelto ja Sinimäki).</p> <p>Asemakaavahankkeet Karakallio II, Gräsantulli Olarissa ja Kiltaportti Espoon keskuksessa ovat saaneet lainvoiman.</p> <p>Keilaniemen kalliopysäköintilaitoksen mahdollistava asemakaava on hyväksytty.</p> <p>Keilalahdenportin kaava on hyväksytty ehdotuksena kh:lle. Kaavalla mahdollistetaan toimistotalon</p>

			<p>rakentaminen Keilalahdentien ja Kehä I:n väliin muodostettavaan kortteliin.</p> <p>Leppävaaran keskuksen asemakaavaehdotus on hyväksytty nähtäville.</p> <p>Kiinteistöjen investointien toteuma on 124,1 milj. euroa, joka on 103,7 % muutetusta talousarvioista 119,7 milj. euroa (TA 131,6 milj. euroa).</p> <p>Investointihankkeet eivät ole ylittäneet hankekohtaista määrärahaa, mutta vuosittainen määräraha on ylittynyt seuraavien kohteiden osalta: Monikon koulukeskus 4,99 milj. euroa, Kungsgårdskolan och daghem 1,64 milj. euroa, Suviniityn päiväkoti 0,87 milj. euroa, Matinraitin päiväkoti 0,86 milj. euroa, Meritorin koulun peruskorjaus 0,80 milj. euroa ja Mankkaan päiväkoti 0,21 milj. euroa.</p> <p>Infrarakentamisen investointiohjelma toteutui suunnitelmien mukaisesti.</p> <p>Infrainvestoinneista on 72 % sijoittunut MAL-sopimuksen saavutettavuusvyöhykkeille (SAVU I-II).</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	---

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä: Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehittyä taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espoolaisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden hätäväistöjen lukumäärä on nolla.	Päiväkoti- ja kouluhankkeet etenevät investointiohjelman ja koulut kuntoon -ohjelman mukaisesti laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Sisäilmakohteiden määrä. Hätäväistöjen määrä.	Päiväkoti ja kouluhankkeiden investointiohjelma. Koulut kuntoon -ohjelma. Sisäilmakohteiden hätäväistöjen lukumäärä. Vuonna 2019 kolme kohdetta korjaushätäväistöissä. Sisäilmakohteiden määrä 36 kpl (TAJA 7.10.2019).	Investointien toteuma on 124,1 milj. euroa, joka 103,7 % muutetusta talousarvioista 119,7 (TA 131,6 milj. euroa) Uudisrakentamisen muutettu talousarvio on 83,2 milj. euroa (TA 107,7 milj. euroa). Toteuma 31.12.2020 on 86,9 milj. euroa, joka vastaa 104,5 %:n käyttöä. Tilikaudella uusinvestointihankkeet ovat 72 milj. euroa, jotka sisältävät uudisrakennuksia 17,5 milj. euroa, korvaavat uudisrakennukset 38 milj. euroa ja peruskorjaukset 16,6 milj. euroa sekä muut korjausinvestoinnit 14,8 milj. euroa. Sisäilmakohteiden määrä 25 kpl (TAJA-ajankohtaiset sisäilma-asiat listaus 30.11.2020) Sisäilmakohteiden hätäväistöjen määrä oli nolla vuonna 2020. Espoonlahden terveysaseman väistö johtui vesivahingosta. Tulostavoite toteutui.

<p>Toimitilat tukevat palvelujen toteuttamista kustannustehokkaasti.</p>	<p>Koulu e/brm2. Päiväkodit e/brm2. Tavoitelasku 2 % / vuosi.</p>	<p>Kustannustehokkuus e/brm2. Vuoden 2019 vertailuarvot; Tilatehokkuus: Tilatehokkuus 4,17 m2/asukas. Koulujen osalta keskimääräinen kustannus on 2778 €/brm2 ja 43 609 €/oppilaspaiikka (vertailussa 8 koulua) (Luvuissa on sekä uudisrakennukset että peruskorjaukset). Päiväkotien osalta keskimääräinen kustannus on 3 888 €/brm2 ja 51 989 €/hoitopaikka (vertailussa 7 päiväkotia, pelkkiä uudisrakennuksia).</p>	<p>Tilatehokkuus 3,88 m2/asukas 31.12.2020 (parantunut 3,2 %). Karamäen päiväkotia, Karhusuon koulun vaihe 2-3, Karaportin lukiotilat ja sivistystoimen hallinnon tilat ovat valmistuneet. Martinraitin päiväkotia, Suviniityn päiväkotia ja Postipuun lastentalo valmistuivat joulukuussa 2020. Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Asuntotuotantoa ja liikennettä koskevien velvoitteiden täyttäminen.</p>	<p>Espoon kaupungissa hyväksytyt asemakaavat sisältävät 350 000 k-m² uutta asumisen kerrosalaa. Kaupungilla on kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3 000 asunnon vuosituotannolle.</p>	<p>Espoon kaupungissa hyväksytyt asemakaavat sisältävät 249 000 k-m² uutta asumisen kerrosalaa. Kaupungilla on kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3 000 asunnon vuosituotannolle.</p>	<p>Vuonna 2020 hyväksytyt asemakaavat sisälsivät 386 800 k-m² uutta asumisen kerrosalaa. Infra-investoinneista 57 % toteutunut SAVU I - alueella. Vuoden alusta aloitettu yhteensä 6 159 asunnon rakentaminen, josta Ara asuntoja 1 335 kpl. Aloitetuista vapaarahoitteisia oli yhteensä 4 824 asuntoa, joista omistusasuntoja 2 7537 kpl.</p>

			<p>Vuoden alusta valmistuneita asuntoja yhteensä 4 081 asuntoa, josta Ara asuntoja 794 kpl.</p> <p>Valmistuneista vapaarahoitteisia oli yhteensä 3 287 asuntoa, joista omistusasuntoja 2 222 kpl.</p> <p>Myönnettyt luvat 6 432 asunnolle.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Edistetään energiasäästö tavoitteita ja ympäristökriteereitä rakentamisessa, alueiden kehittämisessä ja palvelutuotannossa.</p>	<p>KETS-tavoitteiden toteutuminen.</p> <p>Eri kaupunginosien Smart & Clean ratkaisujen kehittäminen.</p> <p>Kestävien ja innovatiivisten hankintojen edistäminen.</p> <p>Covenant of Mayorsin mukaisen ilmastosuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.</p>	<p>KETS - Kuntien energiatehokkuussopimus.</p> <p>Espoon kasvihuonekaasupäästöt.</p> <p>Espoon Ilmasto-ohjelma 2016 - 2020.</p> <p>Ilmastotoimenpideohjelman 2016 - 2020.</p> <p>Covenant of Mayors 2030-sopimuksen mukaisen SECAP-suunnitelma.</p>	<p>KETS-tavoitteiden mukaisesti kaavoituksessa on ohjattu alueita uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja energiatehokkuuteen.</p> <p>Kaupunki on yhteistyökumppaneiden kanssa kehittänyt Smart & Clean eli älykkäitä energiaratkaisuja Keran alueelle.</p> <p>Hiilineluselvitys on valmistunut ja sen viestintää suunnitellaan yhdessä pks ja hsy kanssa. Espoon hiilinelut ovat pääkaupunkiseudun suurimmat.</p> <p>Hankinnat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valtaosa infrainvestoinneista on suuntautunut joukkoliikenteelle hyvin saavutettaviin kohteisiin (SAVU I-II -alueille 72 %) • Lukutorin työmaapilotti on valmistunut. • Katuvalojen varustelu Led-valoilla etenee. • Ympäristöministeriön kanssa allekirjoitetaan Green Deal -sopimus, missä vähennetään rakennustyömaiden koneiden päästöjä. • Espoon kaupungin kiinteistöissä käytettävä sähkö (1.4.2020 alkaen) on täysin hiilineutraalia sähköä. Hiilineutraali kaukolämpö otettiin käyttöön kulutusjouston

			<p>yhteydessä 163 kohteeseen ja myöhemmin otetaan 99 kohteessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupungin työkoneissa ja autoissa käytetään uusiutuvaa polttoainetta <p>Liikenne ja joukkoliikeratkaisut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raide-Jokerin ja Metron jatkeen rakentaminen etenee. Tunnin junan suunnittelu etenee. Leppävaara-Kauklahti kaupunkiradan rakentamisesta on tehty sopimus. • Ulkoilureittejä edistetään yleissuunnitelman mukaisesti. Kävely huomioidaan kaikessa infran suunnittelussa. Pyöräilyn kehittämisohjelma on valmistunut. Finnoonbaana on rakenteilla. • Sähköautojen latausverkoston laajentamista yleisillä alueilla edistetään. • Matinkylän läntisen sisäänkäynnin ja Urheilupuiston itäisen sisäänkäynnin toteutukset valmistuneet. • Leppävaaran sähköbussien latausasema on valmistunut. <p>Jätehuolto ja kiertotalouden ratkaisut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupungin kiviaineshuoltoa tehostetaan. • Betonimurskeen hyödyntäminen on aloitettu. <p>Ilmastonmuutos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viherrakentamisella ja hulevesien hallinnalla varaudutaan rankkasateisiin yms. • Nuottalahden ja Kirkkojärven tulvasuojelutyöt ovat käynnissä
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none">• Siirrettävät tulvapumppaamot ovat tulossa käyttöön.• Taloyhtiöklubihanke on käynnistynyt Matinkylässä ja Suvelassa. <p>SECAP-suunnitelma raportoitu Covenant of Mayorsille. SECAP-toimenpiteet on viety vuoden 2021 tulostavoitteisiin ja niistä on koottu yhteenveto kaupunginjohtajan käyttöön.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	---

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,5 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden.	Toimialan merkittävimpien palvelutuotteiden suoritteiden yksikkökustannusten muutos-%.	<p>Toimialan keskeiset mittarit ovat vuositason mittareita.</p> <p>Yleisten alueiden kunnossapidon neliöhinta €/m², (2019, 0,67 €/m²).</p> <p>Asemakaava, €/kem², (2019, 19,7 €/kem²).</p> <p>Asuntojen välivuokraus, €/suorite (kpl), (2019, 7 162 €/suorite).</p> <p>Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontapalvelut €/suorite. (2019, 1 626 €/suorite).</p>	<p>Yleisten alueiden kunnossapidon yksikkökustannuksen kertymä 0,55 €/m² (TA 0,63 €/m²).</p> <p>Asemakaavan yksikkökustannus, 12,95 €/kem². (TA 2020 17,4 €/kem²).</p> <p>Asuntojen välivuokraus, 587 €/suorite (kpl). (KS 2020 987 €/suorite, kpl). – ei täytä tulostavoite kriteeriä.</p> <p>Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontapalvelut 1 564 €/suorite. (TA 1 604 €/suorite),</p> <p>Yllä mainittujen kolmen merkittävän Patu-tuotteen kustannukset toteutuivat tulostavoitteen kriteerien mukaisesti.</p> <p>Kokonaisuudessa 12 palvelutuotetta toteutti tulostavoitekriteerit eli alitti edellisen vuoden yksikkökustannuksen yli 1,5 %. 26 palvelutuotetta ei toteuttanut tavoitekriteeriä.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>

2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutumisvertailu suoritetaan valtuustoon nähden sitovalla määrärahasolla. Yksiköitä, joiden toimintakate on sitova, tarkastellaan erikseen. Taulukoiden poikkeamasarakkeissa tuloylitykset ja menoalitukset näkyvät positiivisina, ja tuloalitukset ja menoylitykset negatiivisina.

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

1000 EUR		Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
YLEISHALLINTO	Toimintatulot	118 025		118 025	109 302	-8 723
	Valmistus omaan käyttöön	0		0	542	542
	Toimintamenot	-214 183	638	-213 546	-201 059	12 487
	Toimintakate	-96 158	638	-95 521	-91 215	4 306
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	Toimintatulot	73 131	-8 400	64 731	68 264	3 533
	Valmistus omaan käyttöön				20	20
	Toimintamenot	-834 966	-15 113	-850 079	-867 430	-17 351
	Toimintakate	-761 835	-23 513	-785 348	-799 147	-13 799
SIVISTYSTOIMI	Toimintatulot	46 160	-1 486	44 674	44 927	253
	Valmistus omaan käyttöön				97	97
	Toimintamenot	-800 399	-166	-800 565	-773 377	27 188
	Toimintakate	-754 239	-1 652	-755 891	-728 352	27 538
TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI	Toimintatulot	188 494	4 000	192 494	213 016	20 522
	Valmistus omaan käyttöön	13 615		13 615	11 087	-2 528
	Toimintamenot	-261 525	-7 609	-269 134	-273 956	-4 822
	Toimintakate	-59 416	-3 609	-63 025	-49 853	13 172
KÄYTTÖTALOUSOSA	Toimintatulot	425 810	-5 886	419 924	435 509	15 585
	Valmistus omaan käyttöön	13 615		13 615	11 746	-1 869
	Toimintamenot	-2 111 074	-22 250	-2 133 324	-2 115 822	17 502
	Toimintakate	-1 671 649	-28 136	-1 699 785	-1 668 567	31 218

YLEISHALLINTO

Toiminnan toteutuminen

Koronaviruksen aiheuttama epidemia vaikutti konsernihallinnon yksiköiden toimintaan ja kehittämiseen. Kehittämishankkeita jouduttiin lykkäämään ja suuntaamaan voimavaroja epidemian hallintaan liittyviin asioihin. Toisaalta useat toiminnan ja kehittämisen tavoitteet saavutettiin, ja merkittäviä tehokkuutta lisääviä järjestelmien käyttöönottoja vietiin päätökseen.

Epidemian aikana ateriapalvelut järjestettiin yhteistyössä järjestöjen kanssa erityisesti niille kuntalaisille, joilla on ollut ongelmia ruokailun järjestämisessä poikkeustilanteessa. Sivistystoimen kanssa järjestettiin etäopiskelussa oleville koululaisille ja lukiolaisille korvaava kouluruokailu.

Koronavirusepidemian aiheuttamien hankintatarpeiden täyttämiseksi kehitettiin koronatiimi, jossa työskenteli parhaimmillaan kahdeksan henkilöä. Suojavarusteita toimitettiin kaupungin toimipisteiden lisäksi Omnialle, vähävaraisille kuntalaisille sekä yksityisille yrityksille, joilla oli haasteita varusteiden saatavuudessa.

Asiointipisteillä käyntimäärät laskivat 25 prosenttia (32 000 kävijää) ja Iso Omenan palvelutorin 37 prosenttia (0,6 milj. kävijää). Kävijämäärien vähenemiseen vaikuttivat palvelujen rajoitukset,

asiointipisteiden sulut ja vetoaminen asiakkaisiin tulla paikan päälle vain välttämättömissä asioissa.

Koronavirusepidemiaan liittyvää viestintää tehtiin aktiivisesti kaikissa kaupungin kanavissa useilla kielillä yhteistyössä toimialojen ja Omnian kanssa. Kaupungin talouteen ja palveluihin liittyvä viestintä korostui. Etätyöskentelyn myötä uusia viestinnän ja kaupungin sisäisen yhteistyön ja tiedonkulun sähköisiä välineitä otettiin päivittäiseen käyttöön. Toimielinten kokoukset siirryttiin pitämään pääsääntöisesti etänä Teams:n välityksellä.

Toukokuussa ja marraskuussa toteutettiin Covid-19 -turvallisuus selvitykset, joissa tutkittiin espoolaisten kokemuksia arjesta sekä näkemyksiä palveluista ja toimijoista koronavirusepidemian aikana. Laajan kunta- ja kaupunkipalvelututkimuksen toteuttaminen siirtyi keväästä loppusyksyn koronavirusepidemian vuoksi.

Yritys- ja yrittäjäasiakkaita palveleva Business Espoon (BE) kaikki palvelut siirrettiin digitaalisesti toteutettavaksi. BE-verkosto oli suuressa roolissa yksinyrittäjien toimintatukihakemusten käsitteilyprosessissa. Tätä valtiontukea myönnettiin 2 092 yrittäjälle yhteensä 4 184 000 eurolla.

Yhteistyössä toimialojen kanssa perustettiin resurssipooli kaupungin henkilöstön sijoittamiseksi muualta organisaatiosta toimintoihin, joiden ylläpitäminen on kriittistä epidemian aikaan. Resurssipooli oli toiminnassa maaliskuusta ja uudestaan joulukuusta alkaen ja sen kautta sijoitettiin väliaikaisesti 350 työntekijää eri tehtäviin.

Koronavirusepidemiasta huolimatta useat toiminnan ja kehittämisen tavoitteet saavutettiin. Espoo-tarinan päivittämiseksi käynnistettiin asukkaiden ja henkilöstön osallistamiset. Mun tulevaisuuden Espoo -kyselyyn osallistui yhteensä noin 7800 henkilöä, joista koululaisia muokatulla kyselyllä oli noin 1800. Lisäksi eri asukasryhmien osallistamiset alkoivat syksyllä ja jatkuvat alkuvuodesta 2021.

Kaupungin työllisyyspalvelujen kautta työllistyi, aloitti opinnot tai osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin (työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) yli 1000 asiakasta. Palvelujen kautta työllistyi yrityksiin tai muille työnantajille noin 200 henkilöä. Lisäksi 150 henkilöä sai palkkatuetun työpaikan kaupungin toimialoilta ja kaupunki tuki taloudellisesti noin 250 espoolaisen työllistymistä yrityksiin tai välityömarkkinoille. Nuorten työllisyyden ekosysteemityöskentely käynnistettiin osana Ohjaamotoimintaa ja työllisyyden kuntakokeiluun valmistautumista.

Kaupunki palveluna ajattelu- ja toimintamallin mukaista toimintaa ja elinvoimaisuuden vahvistamista kaupunkiyhteisössä edistettiin skaalaamalla kaupunki innovaatioalustana -toimintaa uusille alueille ja uusiin palveluihin sekä otettiin käyttöön kaupunkitasoinen MakeWithEspoo -yhteiskehittämisen alusta.

Strategisen kumppanuussopimus Aalto yliopiston kanssa päivitettiin. Uudet strategiset kumppanuussopimukset solmittiin VTT:n ja Helsingin yliopiston kanssa. Espoon innovaatiomainetta vahvistettiin sijoittamalla jo toistamiseen EU:n iCapital kilpailun voittajakaupunkina kuuden parhaan joukkoon,

Vuonna 2020 Espoo laati ensimmäistä kertaa vapaaehtoisen arvion (Voluntary Local Review, VLR) kaupungin toiminnasta suhteessa YK:n Agenda 2030 -ohjelman 17 kestävä kehityksen tavoitteeseen (Sustainable Development Goals, SDG). Arvion laatimiseen osallistui yli 1000 henkilöä ja se toimii pohjana kaupungin kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa tulevan strategiakauden aikana.

Kestävä kehityksen työssä Espoo toimii kehittämisalustana vähähiilisille ja innovatiivisille kaupunkiratkaisuille. Espoon ilmastopäästöt laskivat prosentilla edellisvuodesta. Asukasta kohti

päästöt laskivat Espoossa kolme prosenttia ja olivat kolmatta vuotta peräkkäin seudun pienimmät. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiselle keskeistä Espoo Clean Heat -yhteistyötä Fortumin kanssa jatkettiin ja sen odotetaan tuovan merkittäviä päästövähennyksiä tulevina vuosina, kun mm. kivihiilestä luovutaan kaukolämmön tuotannossa.

Leppävaaran asiointipisteellä toteutettiin asiakaspalvelun sujuvoittamiseen tähtäävä toimintamallimuutos Tapiolan asiointipalvelupisteen kokemukseen perustuen. Kalajärven palvelutorikoikeilu käynnistyi. Iso Omenan palvelutorilla aloitti uutena toimijana Espoon asunnot. Lisäksi Ison Omenan palvelutorilla aloitettiin Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama kokeilu kaupunkilaisten ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittämiseksi. Palautteiden kuntalaisraportin kehittämistyö saatiin päätökseen.

Some-, henkilöstö- ja mediaviestintä oli aktiivista ja kaupungin yhteisillä some-kanavilla seuraajamäärät kasvoivat. Asukkaille suunnattu Espoo-lehti ja henkilöstölehti Espresso uudistuivat. Uuden Espoo.fi-sivuston hankinnan keskeinen vaatimus koski saavutettavuutta ja vuoden 2021 lopulla valmistuva uusi sivusto tulee täyttämään lain vaatimukset vielä nykyistä paremmin. Osana uudistusta otetaan käyttöön Espoo Events -tapahtumatietokanta. Kaupungin visuaalinen ohjeisto ja erilaiset asiakirjapohjat uudistettiin Espoo-tarinan mukaisiksi ja saavutettaviksi, ja ne otetaan laajaan käyttöön helmikuussa 2021.

Hankintakeskuksessa luotiin toimittajahallinnan malli ja käynnistettiin pilotit yhdessä toimialojen kanssa. Sopimushallinnan kyvykkyyttä parannettiin kehittämällä prosesseja sekä rakentamalla järjestelmätuki.

Talospalvelujen talouden ydinprosessien sähköistämistä kasvatettiin hyödyntämällä robotiikkaa ja prosessiautomaatiota. Kirjanpidossa aloitettiin kvartaalitulinpäätösten tekeminen.

Vuonna 2020 tehtiin monia digiagendan kokeiluja kuten arabiankielisten nuorten verkkopalvelu, VR-sisältöjen kokeilu varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa, Business Espoon chattibotti, käännös- ja tulkkauksovellus työllisyys- ja asiointipalveluissa ja yritysten digitaalinen tapahtumakalenteri.

Vuoden aikana otettiin käyttöön useita tietojärjestelmiä, joista suurimpia ovat uusi päätöksentekojärjestelmä, palkkahallinnon järjestelmä ja varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä. Lokakuussa otettiin tuotantokäyttöön uusi päätöksentekojärjestelmä Dynasty 10 ja järjestelmän sopimushallintaosio. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön uusi sähköinen kokousjärjestelmä Cloud Meeting, jota käytetään myös valtuuston kokouksissa. Uusi palkkahallinnanjärjestelmän Sarastia 360 ja sivistystoimen varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä Evaka (versio1.0) on otettu käyttöön.

Kouluissa etäopiskeluvälineet ja toimintatavat otettiin onnistuneesti käyttöön koronavirusepidemian keskellä. Sosiaali- ja terveystoimialalta tuli useita kiireisiä toimeksiantoja koronaan liittyen, esimerkiksi näyttötoimen koronabotti otettiin käyttöön. Koronan myötä myös etäpalvelujen käyttö kuten videovastaanotot lisääntyivät. Vuoden aikana käynnistettiin anonyymi rekrytointi. Tietoliikenteen laajat häiriöt työllistivät tietohallintoa.

Espoon kaupungin johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäkokonaisuuden (JoTo) määrittelyt ja toteutus etenivät suunnitellusti. Järjestelmä on määrä ottaa käyttöön taloushallintoon, taloussuunnitteluun ja -ennustamiseen sekä kustannuslaskentaan vuodenvaihteessa 2021-2022.

Länsi-Uudenmaan kuntien yhteisen Kulkukeskuksen toiminnan aloitus siirtyi vuoden 2021 alkuun. Kulkukeskus tuottaa sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulakien mukaisia kuljetuspalveluita Espoon Sosiaali- ja terveystoimelle sekä muille Länsi-Uudenmaan kunnille.

1 YLEISHALLINTO (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	118 025	0	118 025	109 302	-8 723
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	542	542
Toimintamenot	-214 183	638	-213 546	-201 059	12 487
Toimintakate	-96 158	638	-95 521	-91 215	4 306

112 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	0	0	0	1	1
Toimintamenot	-932	0	-932	-614	318
Toimintakate	-932	0	-932	-613	319

Menot alittuivat merkittävästi sekä henkilöstökuluissa että ulkoisten palvelujen ostoissa. Henkilöstömenojen alitus johtuu ulkoisen tarkastuksen yksikön resurssivajeesta. Lisäksi tarkastuslautakunta varautuu vuosittain ennakoimattomiin asiantuntijapalvelujen ostoihin, joita ei vuonna 2020 käytetty. Koronaepidemian takia myös koulutus- ja matkakuluihin varatut määrärahat jäivät lähes kokonaan käyttämättä.

1 YLEISHALLINTO pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	118 025	0	118 025	109 301	-8 724
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	542	542
Toimintamenot	-213 251	638	-212 614	-200 445	12 168
Toimintakate	-95 226	638	-94 589	-90 602	3 987

Tulojen alittumiseen vaikuttivat ruokapalvelujen talousmallin purkaminen -4 milj. euroa. Sisäiset ICT-veloitukset alittuivat -7,7 milj. euroa, koska kaikkia kehitystoimenpiteitä ei toteutettu tai niitä siirrettiin. Espoo sai vahingonkorvausta 2,7 milj. euroa asfalttikartellista. Valmistus omaan käyttöön kirjauksissa kohdistettiin henkilöstökuluja johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäratkaisujen hankkeelle.

Menojen alittumiseen vaikuttivat edellä mainittujen ruokapalvelujen ja ICT:n lisäksi koronavirusepidemian vaikutukset muun muassa keskitetysti varattujen kaupunkitasoisten henkilöstörahjojen toteutumiseen sekä useiden konsernihallinnon yksiköiden toiminnan, tilaisuuksien ja hankkeiden siirtymiseen seuraavalle vuodelle. Kuntien Tieran Oy:n kanssa tehtiin sovintosopimus ERP-palvelun käyttöönoton valmistelua ja käyttövaltuuksien ja käyttöönottomaksun maksamista koskevan sopimuksen purkamisesta. Vahingonkorvauksesta, saamisen alaskirjauksesta, arvonnlisäverosta sekä SAP Hana-lisensseistä tehtiin 2,3 milj. euron kulukirjaukset. Sopimuksen mukaan Tiera palauttaa Espoolle vuosina 2020-2024 yhteensä 2,7 milj. euroa.

Työmarkkinatuen kustannukset olivat 24,6 milj. euroa, ylitys talousarvioon 6,6 milj. euroa. Kasvua edellisvuodesta 19,4 prosenttia (4 milj. euroa).

Toimintakatteen alijäämä toteutui 4,9 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana, kasvua edellisvuodesta 2,2 milj. euroa (2,5 prosenttia).

Investointien toteutuminen

ICT-investoinnit toteutuivat 2,2 milj. ja nettomenot 3,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota alhaisempana. Koronavirusepidemian vuoksi henkilöresursseja kohdennettiin kriittisten järjestelmien tuotannon turvaamiseen ja kiristyneessä taloustilanteessa tehtiin priorisointeja projekteissa ja hankinnoissa. Valtiolta saadaan avustusta digitalisaation kehittämiseen. IT-infrainvestoinnit kuituverkkoon ja verkon kytkimisiin olivat 2,1 milj. euroa ja logistiikan auto- ja konehankinnat 2 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtaja on vuoden aikana siirtänyt kaupunginhallituksen tehtäväalueelta keskitettyjä henkilöstö- ja työllistämismäärärahoja 762 522 euroa toimialoille ja konsernihallintoon. TASSU tasa-arvopalkintorahaa siirrettiin 1 000 euroa sekä innovaatiopalkintorahoja 9 000 euroa.

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma TATU2 toteuttaminen

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma TATU2:n yhtenä kaupunkitasoisena projektina on ollut palvelujen tuotteistaminen ja kustannusvaikuttavuuden johtaminen -projekti. Konsernihallinnon palvelujen tuotteistaminen toteutettiin sisäisiä tukipalveluja tuottavissa yksiköissä ja työllisyyspalveluissa. Palvelujen tuotteistaminen ja kustannusvaikuttavuuden kehittäminen -projektissa (Patu 2.0) palveluja ja palvelutuotteita arvioitiin, päivitettiin ja täydennettiin asiakkuusajattelua hyödyntäen ja tulevia palvelutarpeita huomioiden. Palvelujen tuotteistaminen mahdollistaa jatkossa oikeiden palvelujen kohdistumisen oikealle asiakkaalle oikea-aikaisesti oikealla kanavalla ja oikealla tuotantotavalla. Resurssien tehokas käyttö ja palvelujen kustannusvaikuttavuus paranee.

Palvelujen sähköisyysasteen kasvattamista on toteutettu useissa konsernihallinnon yksiköissä. Talouspalveluissa Ostot kuntoon Espoon kaupungilla -projektissa (OSKU) asetettiin tavoitteeksi, että kaupungin tilausjärjestelmillä ja sähköisillä tilauksilla tehtyjen ostojen osuus kaikista kaupungin tilauksista olisi 45 prosenttia. Toimintatavan muutos sekä digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto ostot-vastuualueella on tehostanut toimintaa arvioitua enemmän. Vuoden 2020 loppuun mennessä päästiin 58 prosentin sähköistämistasteeseen. Ohjelmistorobotiikkaa on hyödynnetty kolmessa palvelutuotantoprosessissa.

Asiointi-vastuuyksikön sähköisen asiointipalvelun palveluvalikoimaa laajennettiin ja neuvontaa annetaan nyt myös ruokapalveluun, koulukuljetuksiin sekä matka- ja kuluhallintaan. Uudet palvelut ovat neuvontatilanteessa pitkäkestoisempia, joten asiakaskontaktien määrään muutoksella ei juuri ole ollut vaikutusta. Myös muissa konsernihallinnon yksiköissä otettiin käyttöön uusia järjestelmiä ja sähköisiä asiointikanavia.

Kamreerintie 5:n toimitilojen muutostyöt monitilatoimistoksi saatiin päätökseen vuoden 2018 lokakuussa, ja talous- ja henkilöstöpalvelut pääsivät muuttamaan tiloihin marraskuussa. Uudet toimitilat ovat mahdollistaneet uusien toimintatapojen käyttöönoton. Myös Virastopiha 3:n tiloja uudistettiin moderneihin työtapoihin sopivimmiksi. Ykköskerrokseen perustettiin kokouskeskus.

Hankintakeskuksessa otettiin käyttöön LEAN-menetelmän avulla kehitetyt hankintaprosessit ja hankinnan elinkaaren hallinnan järjestelmä HanSa. Prosessikehitystä on tehty myös toimittaja- ja sopimushallintaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019- 2020 (€)				
	TP2019	TA2020	TP2020	2019-2020 muutos-%
C058 RUOKAPALVELUT				
Henkilöstömäärä	431	450	465	7,9 %
Htv				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 203 000	16 720 000	14 876 000	-8,2 %
Varhaiskasvatuksen kokopäiväateria EC/kpl	2 464 000	2 533 000	2 227 803	-9,6 %
- yksikkökustannus €/kpl	6,58	6,60	6,68	1,5 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 145 000	11 632 000	10 424 000	2,8 %
Kouluateria EC lounas/kpl	5 907 412	6 022 327	5 134 740	-13,1 %
- yksikkökustannus €/kpl	1,72	1,93	2,03	18,2 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 196 000	3 271 000	3 212 000	0,5 %
Ikäihmisten ateriat	228 095	232 000	230 953	1,3 %
- yksikkökustannus €/kpl	14,01	14,10	13,91	-0,7 %

Koronaviruspidemian vaikutuksesta varhaiskasvatuksen lasten aterioiden määrät laskivat, mutta toimipaikkojen määrä pysyi ennallaan. Kaikki toimipisteet pidettiin asiakasmäärien vähennyksistä huolimatta avoinna, ja henkilöstökulut pysyivät lähes ennallaan. Näistä syistä tavoitekustannukseen ei päästä.

Espoo Cateringin tuottamien kouluaterioiden (Kouluateriat EC) tavoitekustannus oli alhainen vuodelle 2020, koska siinä oli huomioitu Espoo Catering Oy:n vuoden 2019 kouluruokailun palvelumaksun palautukset. Vuonna 2020 kouluaterioiden määrä on laskenut. Kouluaterioita on korvattu kalliimmilla lounaskasseilla ja eväspusseilla. Korvaavat ateriat ja niihin liittyvät erityisjärjestelyt nostavat ateriakustannusta, jonka takia tavoitekustannukseen ei päästä.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C182 TALOUSPALVELUT				
Henkilöstömäärä	89	89	81	-9,0 %
Htv	74,4	74,4	70,5	-5,2 %
Myyntireskontra ja myyntilaskutus				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 176 001	1 217 203	1 155 459	-1,7 %
- suorite: myyntilasku, manuaalinen/kpl	15 556	14 802	10 383	-33,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	18,24	16,11	21,80	19,5 %
- suorite: myyntilasku, sähköinen/kpl	550 930	580 000	456 150	-17,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	1,62	1,69	2,04	25,8 %
Ostotilaukset, ostolaskutus, ostoreskontra ja maksuliikenteen hoitaminen				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 122 302	2 117 130	1 987 297	-6,4 %
- suorite: ostolasku, manuaalinen/kpl	168 799	143 100	123 321	-26,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	10,25	11,28	12,29	19,9 %
- suorite: ostolasku, sähköinen/kpl	179 628	174 900	172 770	-3,8 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,18	2,88	2,73	24,9 %

Tilaus-toimitusketjun palvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	756 574	2 267 144	3 145 621	315,8 %
- suorite: Terminaali- ja kuljetustoiminta	122 000	130 000	141 000	15,6 %
- yksikkökustannus e/ tapahtuma	6,20	5,81	7,43	19,8 %
- suorite: asiantuntijatyö	0	12 418	9 853	
- yksikkökustannus e/kpl	0,00	121,77	212,94	
Muut palvelutuotteet *)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 110 718	2 384 975	2 284 836	-44,4 %
- yksikkökustannus: e/kokonaispalvelu				

*) Muut palvelutuotteet = Kirjanpito ja tilinpäätökset, myyntilaskutuksen vain SOTET:lle tehtävät erityistehtävät sekä tilaus-toimitusketjun suorite: asiantuntijatyö, josta ei ole käytettävissä tilinpäätöstietoa 2019. Tilaus-toimitusketjun palvelut on vuodesta 2020 alkaen omana palvelutuotteenaan.

Muut mittarit 2019-2020

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
- eMemo/Aico, kpl	7 479	5 800	5 845	-21,8 %
- Sähköinen maksumääräys, kpl	989	6 500	8 017	710,6 %
- Perintään siirto, kpl	67 826	71 500	56 395	-16,9 %
- eLasku (B2B, Netposti ja eLasku, ei suoramak)	33,2	38,0	38,1	14,8 %
- Paperilasku, %	65,4	61,0	60,4	-7,6 %
- Digitalisointisaste (sähköinen tilaaminen), %	52,8	55,0	57,9	9,7 %
- Automaattikäsitely, kpl	49 437	65 000	62 678	26,8 %
- Verkkolasku, %	88,2	88,0	90,7	2,8 %

Sähköisten liittymien kautta tulevien myyntilaskujen suoritelmäärät laskivat koronavirusepidemian takia 17 prosenttia ja manuaalisten laskumäärät 33 prosenttia edellisvuoden tilanteeseen verrattuna. Pienentyneiden laskumäärien myötä myyntilaskujen yksikkökustannukset ovat alkuvuoden ennustetta suuremmat. eLasku-mahdollisuutta on markkinoitu asiakkaillemme, ja sen osuus on jatkanut nousuaan. Sähköisessä muodossa lähetettyjen laskujen osuus on 2020 jälkeen 38 prosenttia, joten niiden osuus on noussut 5 prosenttiyksikköä verrattuna vuoden 2019 tilanteeseen (33 prosenttia).

Sähköisten ja manuaalisesti käsiteltävien ostolaskujen kokonaismäärä pieneni koronavirusepidemian sekä ruokapalvelujen talousmallin purkamisen vuoksi. Yksikkökustannukset ovat manuaalisen ostolaskun kohdalla nousseet, koska kustannus laskua kohden kasvoi pienentyneiden toimintatulojen vuoksi. Sähköisten ostolaskujen yksikkökustannukset pienenevät talousarvioennusteesta. Kulujen vähentyminen selittyy henkilöstösuunnittelun onnistuneesta toteuttamisesta. Tulevien osavuosisuunnitelmissa on painopiste edelleen talouspalvelujen strategian mukaan digitaalisissa ja automatisoiduissa ratkaisuisissa, joiden vaikutuksena manuaalisten suoritteiden määrä on vähenevä ja vastaavasti asiantuntijatyön sekä sähköisten ostolaskujen painotus suurempi.

Toimitusketjuratkaisujen palvelutuotteet päivitettiin vuodelle 2020. Kuljetus- ja terminaalityön volyymit ovat kasvaneet kokonaisuutena edellisvuoteen verrattuna edelleen voimakkaasti. Varastoterminaalien kautta tehdyt tilaukset kasvoivat 16 prosenttia ja kuljetusmäärät kasvoivat 34 prosenttia. Kasvu tulee muun muassa koronavirusepidemiaan liittyvistä suojarusteiden kuljetuksista.

Mikään palvelutuote ei yltänyt tavoitekustannukseen.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C192 HENKILÖSTÖPALVELUT				
Henkilöstömäärä	97	99	97	0,0 %
Htv	76,7	78,5	90,8	18,4 %
HR-neuvomon erityissasiantuntemusta vaativa työ (koulutukset, viestintä, sanktiotoimenpiteet, kohdennettu konsultointi)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	564 600	620 652	576 485	2,1 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu kpl	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	564 600	620 652	576 485	2,1 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdetehtävät (Lisälaskenta, huomiointitapaukset, palvelusuhdetodistukset)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	112 900	248 261	115 297	2,1 %
- suorite: Tehtävien lukumäärä kpl	7 000	7 000	5 006	-28,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	16,13	35,47	23,03	42,8 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdepalvelut (sähköposti ja puhelin)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	451 700	372 391	461 188	2,1 %
- suorite: Yhteydenotot kpl	14 191	16 000	15 106	6,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	31,83	23,27	30,53	-4,1 %
Rekrytointi-ilmoitukset				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	904 000	1 026 632	933 779	3,3 %
- suorite: Rekrytointi-ilmoitukset kpl	3 137	2 650	3 177	1,3 %
- yksikkökustannus e/ilmoitus	288,17	387,41	293,92	2,0 %
Kaupunkitasoiset rekrytointipalvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	301 000	342 211	311 260	3,4 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kokonaispalvelu	301 000	342 211	311 260	3,4 %
Kaupunkitasoiset palkanlaskennan palvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 287 000	5 638 471	5 507 628	28,5 %
- suorite: palkanlaskennan suoritteet/kpl	277 804	260 000	267 867	-3,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	15,43	21,69	20,56	33,2 %
Muut palvelutuotteet				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 449 419	1 500 811	1 705 097	17,6 %
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT				
Henkilöstömäärä	36	38	39	8,3 %
Htv	25,3	28,6	31,5	24,5 %
KELA I				
Tietojen anto ja ohjaus, organisaatio (työpaikkatoiminta)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	63 600	77 118	63 907	0,5 %
- suorite: kpl	143	150	71	-50,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	444,76	514,12	900,10	102,4 %
Työpaikkaselvitys (työpaikkatoiminta)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	98 400	99 655	100 931	2,6 %
- suorite: selvitys/kpl	290	320	180	-37,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	339,31	311,42	560,73	65,3 %
Työkykyarviot (yksilöön kohdistuva toiminta)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	93 300	102 930	97 878	4,9 %
- suorite: käynnit/kpl	559	600	326	-41,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	166,91	171,55	300,24	79,9 %

Työterveysneuvottelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	104 700	117 195	110 128	5,2 %
- suorite: käynnit/kpl	1 114	1 200	1 423	27,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	93,99	97,66	77,39	-17,7 %
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	78 600	84 077	80 719	2,7 %
- suorite: neuvottelut/kpl	464	400	384	-17,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	169,40	210,19	210,21	24,1 %
Terveystarkastukset muut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	303 700	352 303	328 209	8,1 %
- suorite: kpl	5 240	5 000	4 279	-18,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	57,96	70,46	76,70	32,3 %
Tietojen anto ja ohjaus yksilö				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	477 830	494 552	490 812	2,7 %
- suorite: selvitys/kpl	26 263	27 000	33 954	29,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	18,19	18,32	14,46	-20,5 %
B-lausunnot				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	88 450	103 630	92 981	5,1 %
- suorite: käynnit/kpl	938	1 000	942	0,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	94,30	103,63	98,71	4,7 %
Erikoislääkärikonsultaatiot				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	158 400	182 804	172 841	9,1 %
- suorite: neuvottelut/kpl	14	520	257	1735,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	11314,29	351,55	672,53	-94,1 %
Fysioterapiaostot				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	161 500	230 122	117 984	-26,9 %
- suorite: kpl	2 082	1 800	1 241	-40,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	77,57	127,85	95,07	22,6 %
Laboratoriotutkimukset (KELA I)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	104 660	111 798	153 816	47,0 %
- suorite: selvitys/kpl	17 429	20 000	13 496	-22,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	6,00	5,59	11,40	89,8 %
Kuvantamistutkimukset (KELA I)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	70 850	77 403	67 785	-4,3 %
- suorite: käynnit/kpl	366	350	307	-16,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	193,58	221,15	220,80	14,1 %
Muut Kela I				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	369 160	354 218	376 491	2,0 %
- suorite: neuvottelut/kpl	12 012	15 000	13 496	12,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	30,73	23,61	27,90	-9,2 %
KELA II				
Lääkärikontaktit				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 005 400	973 173	1 252 350	24,6 %
- suorite: kpl	20 020	20 000	20 970	4,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	50,22	48,66	59,72	18,9 %
Hoitajakontaktit				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	126 990	140 779	128 358	1,1 %
- suorite: kpl	1 430	1 500	4 761	232,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	88,80	93,85	26,96	-69,6 %
Erikoislääkärikonsultaatiot				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	109 270	122 951	109 994	0,7 %
- suorite: selvitys/kpl	964	350	687	-28,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	113,35	351,29	160,11	41,2 %

Laboratoriotutkimukset (KELA II)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	256 200	286 710	396 436	54,7 %
- suorite: käynnit/kpl	21 263	22 000	19 736	-7,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	12,05	13,03	20,09	66,7 %
Kuvantamistutkimukset (KELA II)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	220 950	258 206	204 935	-7,2 %
- suorite: neuvottelut/kpl	1 325	1 300	1 486	12,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	166,75	198,62	137,91	-17,3 %
Muut Kela II				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	149 490	147 711	145 190	-2,9 %
- suorite: käynnit/kpl	13 682	10 000	12 705	-7,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	10,93	14,77	11,43	4,6 %
KELA 0				
KELA 0 palvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	119 495	98 024	126 004	5,4 %
- suorite: neuvottelut/kpl	2 885	2 900	3 504	21,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	41,42	33,80	35,96	-13,2 %

HR-neuvomon kaupunkitasoisten palvelussuhdepalvelujen yksikkökustannukset laskivat edellisvuodesta. Palvelussuhdetehtävien määrä laski johtuen muun muassa henkilöstön huomioiduissa käyttönotetusta palveluportaalista. Lisäksi toimintaa kohdistui HR-neuvomon erityisasiantuntemusta vaativaan työhön. Rekrytointi-ilmoituksia oli hieman edellisvuotta enemmän, mutta kustannuksia nosti kasvaneet sisäiset ICT-kustannukset sekä resurssipoolin perustaminen. Rekrytoinnin palvelutuotteiden yksikkökustannukset toteutuivat kuitenkin huomattavasti talousarviota parempina. Palkanlaskennan kustannuksia kasvatti edellisvuodesta kasvaneet sisäiset ICT-kustannukset, jotka johtuivat HIJAT2-järjestelmän kehitystyöstä, siitä irtisanoutumisesta sekä sen korvanneesta Sarastia365 HR- ja palkkajärjestelmän käyttöönottoprojektista. Tästä huolimatta palkanlaskennan palvelujen yksikkökustannukset toteutuivat talousarviota parempina.

Koronavirusepidemia vaikutti työterveyspalvelujen palvelutuotteisiin merkittäväällä tavalla. Työpaikkatoiminnan ja työkykyarvioiden suoritelmäärät jäivät noin puoleen normaalista, ja merkittävä osa työterveyshoitajien työpanoksesta siirtyi koronavirusepidemiatehtäviin. Tämä näkyy hoitajakontaktien 233 prosentin kasvussa, ja ydintoiminnan pienenemisessä. Työterveyslääkäreiden kasvanut määrä kasvatti KELA1 puolen palvelutuotteiden kustannuksia, mutta osa heidänkin työpanoksestaan kohdistui epidemiatehtäviin. Koronatestaaminen kasvatti merkittävästi laboratoriotutkimuksia, joten sekä KELA1 että KELA2 laboratoriotutkimusten yksikkökustannukset nousivat.

Tavoitehintaan päästiin 8/26 palvelutuotteessa.

Palvelutuotteet 2019–2020(€)

	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 Muutos%
C201 TYÖLLISYYSPALVELUT				
Henkilöstömäärä	88	85	91	3,4 %
Htv	73,2	70,72	75,7	3,4 %
Työllisyyspalvelut ilman TMT	10 975 000	11 923 000	10 326 000	-5,9 %
Työllisyyden palveluohjaus				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 218 000	1 749 000	1 495 000	22,7 %
– suorite: kontakti, päätös, suunnitelma	5 437	10 700	6 798	25,0 %
– yksikkökustannus e/kpl	224	163	220	-1,8 %
Työtoiminta oma				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 628 000	1 638 000	1 573 000	-3,4 %
– suorite: toimintapäivä	24 451	28 700	13 952	-42,9 %
– yksikkökustannus e/kpl	67	57	113	69,3 %
Työtoiminta osto				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 468 000	1 133 000	1 087 000	-26,0 %
– suorite: toimintapäivä	23 748	33 000	22 347	-5,9 %
– yksikkökustannus e/kpl	62	34	49	-21,3 %
Valmennuspalvelut oma				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	438 000	365 000	330 000	-24,7 %
– suorite: asiakas	924	1 360	432	-53,2 %
– yksikkökustannus e/kpl	474	268	764	61,1 %
Valmennuspalvelut osto				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	214 000	184 000	167 000	-22,0 %
– suorite: asiakas	311	400	33	-89,4 %
– yksikkökustannus e/kpl	688	460	5061	635,4 %
– työnantajapalveluiden taloudellinen tuki				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 164 000	5 548 000	4 641 000	-10,1 %
– suorite: henkilö	889	830	408	-54,1 %
– yksikkökustannus e/kpl	5809	6684	11375	95,8 %
– työnantajapalveluiden rekrytointipalvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	438 000	365 000	330 000	-24,7 %
– suorite: henkilö	805	980	381	-52,7 %
– yksikkökustannus e/kpl	544	372	866	59,2 %
Työmarkkinatuki TMT				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 574 000	18 000 000	24 567 000	19,4 %
– suorite: tuensaaja/kk (ka)	4 080	3 700	4 461	9,3 %
– yksikkökustannus e/tuen määrä/v (ka)	5 043	4 865	5 507	9,2 %
Muut palvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	407 000	941 000	703 000	72,7 %

Yleisesti ottaen koronavirusepidemia on vaikuttanut siihen, että työllisyyspalveluissa jäätiin reilusti suunnitelluista tavoitteista palvelutuotannon osalta. Epidemian vaikutukset näkyivät työllisyyspalveluissa kasvokkain tehtävien asiakastapaamisten loppumisena keväällä, mutta syksyllä tapaamisia pystyttiin jatkamaan osittain etäpalveluna. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi epidemian vaikutuksesta, sillä työnhakijoille ei pystytty tarjoamaan palveluja eikä heitä ohjautunut TE-toimistosta. Palvelutuotannon ja -ohjauksen ongelmat vaikuttavat eniten kaikista vaikeimmassa työttömyystilanteessa oleviin.

Työllisuuden palvelutorin palvelupiste suljettiin ja neuvonta siirrettiin puhelinpalveluksi. Muu palveluohjaus toteutettiin pääasiassa puhelimitse, mikä tehosti palvelua siten, että yksikkökustannustavoite alitettiin.

Kuntouttavan työtoiminnan palvelu suljettiin hallituksen päätöksellä maaliskuussa eikä omaa työtoimintaa pystytty tarjoamaan etäpalveluna, sillä ohjaavat työntekijät hoitivat mm. sopimuksen mukaista pyykkihuollon palvelua varhaiskasvatukselle ja vanhuspalveluille. Tämän vuoksi yksikkökustannuksen tavoitehinta omassa palvelutuotannossa ei toteudu. Ostopalvelut pystyivät tarjoamaan etäpalvelua ja kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelujen yksikkökustannustavoite alitettiin.

Työntajapalvelujen sekä valmennuspalvelujen asiakastyötä tekevät työntekijät siirtyivät puhelinpalveluun ja käsittelivät kevään ajan yksinyrittäjien toimintatuen hakemuksia eikä uusia asiakkaita ohjautunut TE-toimistosta koronavirusepidemian vuoksi. Valmennuspalvelujen kustannuksia nosti järjestelmähankinta.

Palvelutuotteiden tuottavuustavoitteeseen, eli yksikkökustannusten lasku -1,5 prosenttia peruspalvelujen hintaindeksin muutos 0,9 prosenttia huomioiden, ei toteutunut kuudessa palvelutuotteessa ja toteutui kahdessa tuotteessa.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C215 ASIOINTI				
Henkilöstömäärä (asiointipalvelut)	54	55	57	5,6 %
Htv	39	39,80	40,10	2,8 %
Toimipisteasiointi				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 797 791	1 969 689	1 806 219	0,5 %
- suorite: asiointi kpl	198 640	210 000	149 602	-24,7 %
- yksikkökustannus e/asiointi	9,05	9,38	12,07	33,4 %
Palvelutorikonseptin koordinointi				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	780 228	854 622	813 181	4,2 %
- suorite: asiakaskäynti kpl	1 546 133	1 800 000	963 667	-37,7 %
- yksikkökustannus e/asiakaskäynti	0,50	0,47	0,84	67,2 %
Sähköinen asiointi(Vaihdepalvelu + cc)				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	772 601	830 000	804 567	4,1 %
- suorite: asiointi kpl	106 013	105 000	82 944	-21,8 %
- yksikkökustannus e/asiointi	7,29	7,90	9,70	33,1 %
Muut palvelutuotteet				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	768 235	1 236 138	970 217	26,3 %

Asiakaskontaktien määrän lasku vaikutti merkittävästi palvelutuotteiden mittareihin. Asiointikohdainen kustannus ylittää kaikissa tuotteissa tavoitteen, sillä supistetusta toiminnasta huolimatta toimintamenot olivat ennallaan, johtuen kiinteistä kuluista. Jonkin verran säästöä syntyi peruuntuneista asiakas- ja yhteistyötilaisuuksista.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C216 TIETOHALLINTO				
Henkilöstömäärä	54	57	58	7,4 %
Htv	45,4	45,4	48,6	7,0 %
Päätelaitepalvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 071 900	8 070 779	6 924 000	-14,2 %
- suorite: laitemäärä	53 275	60 027	55 058	3,3 %
- yksikkökustannus ka € / laitemäärä	151,51	134,45	125,76	-17,0 %
IT-järjestelmien ylläpito				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	19 601 000	30 101 000	22 059 010	12,5 %
- suorite: järjestelmien ylläpitopäivä	54 180	69 680	50 866	-6,1 %
- yksikkökustannus € / ylläpitopäivä	361,78	431,99	433,67	19,9 %
Keskitetyt IT- ja infrapalvelut				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 923 000	11 118 247	9 823 040	-24,0 %
- suorite:	486 903	448 047	367 399	-24,5 %
- yksikkökustannus € / IT-palvelu	26,54	24,81	26,74	0,7 %
Muut palvelutuotteet				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 504 545	12 998 974	13 901 991	32,3 %

Tuottavuustavoite, yksikkökustannusten lasku -1,5 prosenttia saavutettiin päätelaitepalveluissa, tulostuspalveluissa sekä järjestelmäpalvelujen kehittämisessä. Järjestelmien ylläpidossa, IT-tekniologiaustapalveluissa sekä loppukäyttäjäpalveluissa ei saavutettu tuottavuustavoitetta sillä kriittisiin jatkuvaan palveluun ja laajojen häiriöiden hallintaan ja korjaamiseen on jouduttu kohdentamaan suunniteltua enemmän resursseja. Edellä mainitut palvelutuotteet jäivät kuitenkin merkittävästi alle markkinahinnan.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C217 LOGISTIikka				
Henkilöstömäärä	16	17	17	6,3 %
Htv	12,1	12,8	14	5,8 %
Kalustonvuokrauspalvelu				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 194 559	5 209 126	5 145 126	-1,0 %
- suorite: vuokrattu kalusto kpl	770	740	776	0,8 %
- yksikkökustannus e/kalusto	6 746	7 039	6 630	-1,7 %
Muut palvelutuotteet				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	856 022	1 114 875	1 336 681	30,2 %

Patu-tavoitteet saavutettiin kalustonvuokrauspalveluissa. Leuto talvi on aiheuttanut polttoaine- ja korjauskuluja arvioitua vähemmän.

Palvelutuotteet 2019-2020 (€)				
	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
C218 HANKINTAKESKUS				
Henkilöstömäärä	33	36	35	9,1 %
Htv	28,1	30,6	29,2	8,9 %
Kevyt kilpailutus				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	422 977	263 107	270 694	-36,0 %
- suorite: Kevyt kilpailutus / kpl	28	40	37	32,1 %
- yksikkökustannus €/kpl	15 106	6 578	7 316	-51,6 %
Keskiraskas kilpailutus				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	804 513	526 214	541 389	-32,7 %
- suorite: Keskiraskas kilpailutus / kpl	29	40	29	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	27 742	13 155	18 669	-32,7 %
Raskas kilpailutus				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 154 135	855 098	879 757	-23,8 %
- suorite: Raskas kilpailutus / kpl	29	40	35	20,7 %
- yksikkökustannus €/kpl	39 798	21 377	25 136	-36,8 %
Hankintojen suunnittelu				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	793 875	1 151 094	1 184 288	49,2 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	793 875	1 151 094	1 184 288	49,2 %
Toimittajahallinta				
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	95 265	493 326	507 552	432,8 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	95 265	493 326	507 552	432,8 %

Kilpailutuksia keskeytettiin koronavirusepidemian aiheuttaman poikkeustilan seurauksena, jonka vuoksi kilpailutusmäärät jäivät talousarviota pienemmiksi. Sopimuskauden aikaiset poikkeustehtävät lisääntyivät. Toimittajahallintaan käytetty aika lisääntyi uuden systemaattisen toimittajahallinnan konseptin käyttöönoton sekä koronan aiheuttaman toimittajien vaikean tilanteen seurauksena. Edelliseen vuoteen nähden toiminnan painopistettä muutettiin suunnitelman mukaisesti kilpailutuksista hankintojen suunnitteluun ja toimittajahallintaan hankintojen läpimeinoajan pienentämiseksi ja laadun parantamiseksi. Tämän vuoksi kilpailutusten yksikkökustannukset laskivat ja muun toiminnan yksikkökustannukset nousivat vuoteen 2019 verrattuna.

Tavoitehintaan päästiin kolmen tuotteen osalta ja kahden tuotteen osalta ei.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Toiminnan toteutuminen

Vuosi 2020 oli toiminnassa poikkeuksellinen koronavirusepidemian takia. Epidemia vaikutti toimialan palvelujen tarjontaan, kun toimintoja jouduttiin väliaikaisesti sulkemaan. Tämä taas näkyi asiakasmäärissä sekä tulojen alentumisena. Epidemia vaikutti suuresti toimialan kuluihin liittyen testaukseen, suojarusteisiin sekä jäljitykseen.

Tilikauden poikkeuksellisuuden takia, eivät tilikauden tuotot ja kulut ole suoraan vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Vanhusten palveluissa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä kasvoi 93,5 prosenttiin (+0,4 prosenttia).

Pitkäaikaishoidon käytössä oleva paikkamäärä säilyi lähes ennallaan ja sairaalahoitajaksojen määrä väheni samaan aikaan kun kotihoidon toiminnan ja kotona asumista tukevien palvelujen volyyymi kasvoi. Kotihoidon käyntien määrä kasvoi noin seitsemän prosenttia. Kotikuntoutuksen toiminta kattoi koko Espoon ja mahdollisti uudistuneen sairaalasta kotiutumisen prosessin koko vuoden aikana. Kriisiasiakkaan toimintakäytännöistä sovittiin yhdessä sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa. Tehostetun palveluasumisen uusi asiakkaiden valinnanvapauden mahdollistama toimintamalli otettiin käyttöön 2020 alussa. Asiakkuuksien hallintaa vahvistettiin kehittämällä Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestorin asiakasohjauksen asiakaskokemuspolkua ja omatyöntekijämallia.

Palvelujen saatavuus säilyi hyvällä tasolla. Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi toteutettiin pääsääntöisesti lakisääteisessä ajassa. Kotihoidon palvelut käynnistettiin viiveettä. Pitkäaikaishoidon paikkatarpeeseen pystyttiin vastaamaan hyvin. Myös sairaala pystyi vastaanottamaan erikoissairaanhoidosta jatkohoitoa tarvitsevat potilaat viiveettä, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Terveyspalveluissa koronavirusepidemian takia monissa palveluissa jouduttiin tekemään toiminnallisia muutoksia ja supistamaan palvelutuotantoa. Useiden palvelujen saatavuustilanne heikentyi.

Samarian terveysasema muutettiin maaliskuussa infektioasemaksi ja vastavuoroisesti muut terveysasemat vastaanottivat myös Samarian asiakkaita. Henkilöstöstä merkittävä osuus siirtyi tekemään epidemiatyötä kuten tartunnanjäljitystä, epidemian muuta tartuntatautiasiantuntijatyötä tai siirtyivät Espoon sairaalaan.

Epidemian ansiosta etäpalveluita kehitettiin ja laajennettiin kaikilla palvelualueilla. Lääkäreiden videovastaanotot aloitettiin hyvin nopealla tahdilla ja sähköisessä Omaolo-oirearvioissa otettiin käyttöön korona-oireisiin liittyvä palvelu, joka auttoi asiakasta arvioimaan vointiaan ja saamaan ohjeistusta vointiinsa liittyen sekä linkin suoraan sähköiseen ajanvaraukseen. Tunnistautumista vaativa chat-palvelu ei päässyt käynnistymään vielä vuoden 2020 aikana.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa on jatkettu palvelurakenteen keventämistä ja palvelujen integraation lisäämistä muun muassa asiakaskokemuksen ja toimintamallien kehittämisen avulla. Espoon keskuksen alueelle sijoittuvan perhekeskus-campusin suunnittelu jatkui.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa koronavirusepidemian aiheuttamat vaikutukset toimintaan olivat merkittävät. 40 työntekijää siirrettiin kahdeksi kuukaudeksi koronakriittisiin palveluihin turvaamaan toimintaa. Täten palvelualueen suoritteet laskivat. Asiakkaiden määrä laski noin 5 000 edelliseen

vuoteen verrattuna. Onnistumisia oli epidemian tuomista muutoksista huolimatta. Saimme asiakasystävällisen ja monialaisen toiminnan kehittämistä ("Elämä edessä") laatualueen kunniamaininnan ja Ison Omenan palvelutorin pääpalkinnon neuvolan ja mielenterveyspalvelujen yhteistoiminnasta asiakkaan palvelujen sujuvoittamiseksi.

Lapsiperheiden hyvinvointipalvelujen asiakaskontaktien määrä on kasvanut 20 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Osittain tämä on mahdollistunut sähköisten työvälineiden käyttöön otolla: palvelualueella 46 prosenttia kaikista asiakaskontakteista toteutettiin sähköisten työvälineiden avulla. Aiemmin kasautuneen palvelutarpeen ja koronavirusepidemian tuomien haasteiden takia on perhesosiaalityön palveluihin kertynyt jonoa, eikä lakisääteisiin aikarajoihin ole päästy palvelutarpeen arvioinnissa.

Lasten psykiatrisessa yksikössä koronavirusepidemia hidasti keväällä yhteistyötä, kun koulut siirtyivät etäopetukseen ja havainnointikäyntejä ei pystytty toteuttamaan. Tämä on ruuhkauttanut työtä syksyllä ja odotusaika palveluun kasvoi. Lastensuojelussa tehtiin edelliseen vuoteen verrattuna vähemmän kiireellisiä sijoituksia ja huostaanottoja kodin ulkopuolelle, mutta sijaishuollon piirissä oli lukumääräisesti aiempaa enemmän lapsia ja heillä enemmän hoitovuorokausia. Avohuollon sijoitusten määrä kodin ulkopuolelle kasvoi edellisestä vuodesta ja tässä näkyy perhekuntoutusta saaneiden perheiden määrän kasvu. Palvelutarpeen arvioinnit on pääsääntöisesti pystytty toteuttamaan määräaikaisten puitteissa.

Aikuissosiaalityössä ei pystytty vastaamaan palvelutarpeen arviointien kysyntään säädettyssä aikarajassa kuin noin 50 - 60 prosenttisesti. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tilanne pysyi hallinnassa vastoin epidemian aiheuttamia ennako-odotuksia. Asumisen tuen palvelujen tarpeen nousu aiheutti sekä tuetun asumisen että tilapäismajoituksen kustannusten ylitystä. Lähisuhde- ja perheväkivaltatyön yksikön Omatilan palvelut ruuhkautuivat loppuvuoden aikana.

Vammaissosiaalityön saatavuus parani merkittävästi vuoden 2019 aikana, minkä jälkeen hakemukset on käsitelty lakisääteisessä määräajassa. Vammaispalvelujen asiakasmäärän kasvu oli suurinta ammatillisessa tukihenkilötoiminnassa, omaishoidon tuessa ja henkilökohtaisen avun palvelussa.

Esikunnassa digikehittämysyksikkö edisti toimialan digitalisaatiota ja vuoden aikana valmistui yhteensä 38 projektia. Projekteissa otettiin käyttöön palvelusetelit terveysasemien ja suun terveydenhuollon palveluihin, liitettiin sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä kansalliseen Kanta-palveluun, toteutettiin Espoon hoivakotien valintaa tukeva nettiportaali sekä toteutettiin ja otettiin käyttöön useita koronavirusepidemian hallinnointia automatisoivia järjestelmiä ja palveluita.

Sote-uudistuksen valmisteluun liittyvä Länsi-Uudenmaan sote -hanke käynnistyi lokakuussa 2020 ja Espoon vetämässä hankkeessa ovat mukana kaikki Länsi-Uudenmaan kunnat.

Hankkeessa keskitytään aluksi sosiaali- ja terveystalouden sisällön kehittämiseen ja työn alla on kolme isoa kokonaisuutta, joita kehitämme yhdessä asukkaiden ja henkilöstön kanssa. Kokonaisuudet ovat Tulevaisuuden sote-keskuksen toimintakonsepti, Uusia digi- ja ict-ratkaisuja sote-palvelujen järjestämiseen ja Yhteinen organisaatio ja yhteiset toimintamallit.

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma TATU2 toteutuminen

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman (TATU2) tavoitteita toteutetaan osana normaalia linjajohtamista ja toiminnan kehittämistä. Osana ohjelmaa on parannettu työn tuottavuutta Lean-periaatteiden mukaisesti päivittäisjohtamisessa. Palvelujen tuottavuutta kuvaavat PATU-mittarit ovat käytössä jokaisessa tulosyksikössä. Digitaalisten palvelujen ja työskentelyvälineiden osuuden edistämistä on edelleen jatkettu.

Palvelujen järjestämistavoissa on edelleen edistetty palveluseleiden käyttöä, ja palveluseteli on otettu käyttöön terveysasematoiminnassa ja suun terveydenhuollossa.

Digitalisaatiota on edistetty kaikilla tulosalueilla. Palvelujen ja työskentelytapojen ja -välineiden digitalisointia on edistetty ja laajennettu uusiin palveluihin, sekä nostettu jo olemassa olevien palvelujen sähköisten palvelujen käyttöastetta. Työtä digitalisaation edistämiseksi tehdään pitkäjänteisesti ja jatkuvana osana toiminnan kehittämistä.

Toimiala on jatkanut palvelujen jatkuvaa kehittämistä strategian mukaisesti. Palvelujen kehittämisessä painopiste on ennaltaehkäisevissä ja matalan kynnyksen palveluissa, mikä on TATU 2 -ohjelman mukaista työtä tuottavuuden parantamiseksi pitkällä aikajänteellä. Palvelujen saataavuuteen ja asiakastytyväisyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Prosessien kehittämisessä on jatkettu Lean-oppien mukaisia menetelmiä.

Kotona asuvien osuus on kasvanut tavoitteen mukaisesti ja kotona asuu yhä suurempi osuus 75 vuotta täyttäneestä väestöstä. Myös kotona asumista tukevien palvelujen volyyymi on kasvanut asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Pitkäaikaishoidon paikkamäärä on samanaikaisesti pysynyt ennallaan ja sairaalassa toteutettuja hoitajaksoja on aikaisempaa vähemmän.

Terveyspalveluissa on edistetty ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja ja lisäksi eri ammattiryhmien välisen työnjaon kehittämistä on jatkettu edelleen tavoitteen mukaisesti. Palveluseteli on otettu käyttöön terveysasematoiminnassa ja suun terveterveydenhuollon palveluissa. Uusilla toimintamalleilla pyritään parantamaan asiakkaiden hoitoon pääsyä ja vastaamaan palvelutarpeen kasvuun.

Lapsiperheille on tarjottu palveluita varhaisemmin ja palvelujen painopistettä on pyritty siirtämään ennaltaehkäisevään toimintaan.

2 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	73 131	-8 400	64 731	68 264	3 533
Valmistus omaan käyttöön		0		20	20
Toimintamenot	-834 966	-15 113	-850 079	-867 430	-17 351
Toimintakate	-761 835	-23 513	-785 348	-799 147	-13 799

Sosiaali- ja terveystoimen tulokertymä laski edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna ja alitti alkuperäisen talousarvion 4,8 milj. eurolla. Maksutuotot alittivat alkuperäisen talousarvion lähes 3,9 milj. eurolla, ja olivat vuonna 2020 yhteensä 33,8 milj. euroa. Myyntituotot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 1,3 milj. eurolla, ja olivat 33,1 milj. euroa vuonna 2020.

Toimialan kokonaismenot ylittivät 32,5 milj. euroa alkuperäisen talousarvion päätyen 867,4 milj. euroon. Oman toiminnan menot ilman erikoissairaanhoidon menoja ylittivät alkuperäisen talousarvion 25,9 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 6,5 milj. eurolla. Oman toiminnan menojen kasvusta 17,4 milj. euroa aiheutui koronavirusepidemiaan liittyvistä kustannuksista kuten testaus, suojarusteet ja jäljitys. Loput ylityksestä selittyy ennakoitua suuremmalla volyymin kasvulla palveluissa.

Henkilöstömenot yhdessä palveluostoihin sisältyvien työvoimavuokrausmenojen kanssa, yhteensä 206,0 milj. euroa, ylittivät alkuperäisen talousarvion 3 milj. eurolla. Ylitys johtui työvoimavuokrauksesta.

Aineet ja tarvikkeet -menolajin menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,9 milj. eurolla, josta 1,8 milj. euroa johtui koronavirusepidemiaan liittyvistä tarvikehankinnoista.

Avustukset -menolajin menoihin, sisältäen mm. toimeentulotuen ja vammaisille henkilöille annetun kuljetustuen, käytettiin 45,9 milj. euroa, ja se alitti alkuperäisen talousarvion 2,1 milj. eurolla. Vuoteen 2019 verrattuna avustusten määrä laski 1 milj. euroa.

Toimialan toimintamenot ilman erikoissairaanhoidon kasvoivat edelliseen vuoteen 24,6 milj. euroa (4,5 %). Vanhusten palveluissa menot kasvoivat 2,8 milj. euroa (1,5 %) edelliseen vuoteen verrattuna, josta 1,8 milj. euroa oli koronaan liittyvää kuluja ja loput henkilöstökulujen kasvua. Terveyspalvelujen menot kasvoivat ilman erikoissairaanhoidon 16,5 milj. euroa (13,9 %) edelliseen vuoteen verrattuna, josta 14,4 milj. euroa oli koronavirusepidemiaan liittyvää kuluja ja loput henkilöstökulujen kasvua. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimintamenot kasvoivat 3,7 milj. euroa (1,6 %) edellisvuoteen verrattuna, josta 1,1 milj. euroa oli epidemiaan liittyvää kuluja ja loput henkilöstökulujen kasvua.

Toimialan toimintakate toteutui 37,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompana.

Investointien toteutuminen

Sosiaali- ja terveystoimen koneet- ja kalustomenot vuonna 2020 olivat 0,4 milj. euroa. Määrärahoilla varustettiin Postipuu nimisen uuden kiinteistön edellyttämät kalustehankinnat ja Viherlaakson terveysaseman väistötilojen kalustehankinnat. Lisäksi määrärahoilla hankittiin alueellisen kotihoidon ja terveysasema toiminnan sekä suun terveydenhuollon keskitetyn ajanvaraus-toimintojen uusien toimitilojen edellyttämät kalustehankinnat.

24 VANHUSTEN PALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	30 887	0	30 887	34 459	3 572
Toimintamenot	-187 922	-3 003	-190 925	-193 127	-2 202
Toimintakate	-157 035	-3 003	-160 038	-158 668	1 370

Vanhusten palvelujen tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,6 milj. eurolla johtuen lakimuutoksesta, joka lisäsi valtion korvauksia rintamaveteraaneille.

Vanhusten palvelujen toimintamenot kasvoivat 8,8 milj. euroa (4,8 prosenttia) vuoden 2019 vertailukelpoiseen tilinpäätökseen verrattuna. Alkuperäinen talousarvio ylittyi 5,2 milj. euroa, josta korona-hankekoodeille kirjatut kustannukset olivat yhteensä 3,1 milj. euroa: lisäkustannukset 1,8 milj. ja toimialan sisäiset siirrot 1,4 milj. euroa. Kustannusten ylitystä aiheutui myös kotihoidon budjetoitua suuremmasta palvelutuotannon volyymin kasvusta sekä lisääntyneistä palvelujen ostoista ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnasta erityisesti sairaalassa.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi 7.12.2020 määrärahaa palvelujen ostoihin kotihoidossa 2 000 000 euroa ja Espoon uudessa sairaalassa 800 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosyksikköön 5.8.2020 maahanmuuttajien rekrytointimallia varten 23 510 euroa, 10.9.2020 kesätyöntekijöiden palkkausmäärärahaa 25 281 euroa sekä 7.12.2020 maahanmuuttajien rekrytointimallia varten 5 768 euroa ja rekrytoivan oppisopimus-koulutuksen osalta 30 228 euroa.

Perusturvajohtaja siirsi tulosyksikköön 27.3.2020 Perhe- ja sosiaalipalveluista 118 433 euroa omaishoidon tuen järjestämistä varten.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
24 VANHUSTEN PALVELUT					
Henkilöstömäärä	1420	1 454	1 624	1 490	2,5 %
Htv	1068	1 118	1 114	1 146	2,5 %
Tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	67 581 340	61 494 776	63 765 000	64 128 000	4,3 %
- suorite: hoitopäivä	465 997	477 317	492 385	482 793	1,1 %
- yksikkökustannus e/hp	145,03	128,83	129,50	132,83	3,1 %
Lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 586 233	2 798 096	2 956 000	2 632 000	-5,9 %
- suorite: hoitopäivä	23 702	20 719	28 590	15 235	-26,5 %
- yksikkökustannus e/hp	109,11	135,05	103,39	172,76	27,9 %
Auroranmäen lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusyksikkö (aiemmin laitoshoido)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 890 921	4 944 515	4 930 000	5 163 000	4,4 %
- suorite: hoitopäivä	20 521	19 436	18 983	18 857	-3,0 %
- yksikkökustannus e/hp	287,07	254,40	259,71	273,80	7,6 %
Kotihoido					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	30 646 989	34 409 706	34 627 000	38 605 000	12,2 %
- suorite: käynti	942 703	1 092 650	1 097 821	1 152 846	5,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	32,51	31,49	31,54	33,49	6,4 %
Kotihoidon tukipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 275 238	1 443 924	1 524 000	2 035 000	40,9 %
- suorite: käynti	9 286	14 698	15 500	20 685	40,7 %
- yksikkökustannus e/käynti	137,33	98,24	98,32	98,38	0,1 %
Päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 236 341	2 481 923	2 405 000	1 440 000	-42,0 %
- suorite: käynti	16 706	18 612	19 850	8 168	-56,1 %
- yksikkökustannus e/käynti	133,86	133,35	121,16	176,30	32,2 %
Omaishoidon tuki*					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 331 700	5 965 776	5 951 000	6 127 000	2,7 %
- suorite: tukikuukausi	6 814	7 459	7 600	7 486	0,4 %
- yksikkökustannus e/tukikk	782,46	799,81	783,03	818,46	2,3 %
Kuntoutusosasto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		30 764 755	29 768 800	34 225 000	11,2 %
- suorite: hoitopäivä		76 204	76 650	72 009	-5,5 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä		403,72	388,37	475,29	17,7 %
Perustason akuuttiosasto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		3 616 262	3 498 200	3 757 000	3,9 %
- suorite: hoitopäivä		7 650	7 227	6 599	-13,7 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä		472,71	484,05	569,33	20,4 %
Saattohoito-osasto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		2 507 064	2 445 000	2 773 000	10,6 %
- suorite: hoitopäivä		4 807	5 201	4 851	0,9 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä		521,54	470,10	571,63	9,6 %
Avosairaanhoido					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		1 620 886	2 953 000	3 055 000	88,5 %
- suorite: kontakti		11 495	13 500	11 324	-1,5 %
- yksikkökustannus e/kontakti		141,01	218,74	269,78	91,3 %

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
24 VANHUSTEN PALVELUT					
Kotisairaala					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		2 332 093	2 307 760	2 401 000	3,0 %
- suorite: kontakti		19 198	36 000	18 957	-1,3 %
- yksikkökustannus e/kontakti		121,48	64,10	126,66	4,3 %
Espoon sairaala					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	47 729 272	53 800 509	54 438 000	58 620 000	9,0 %
Muut palvelutuotteet**					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 866 838	22 946 992	17 326 000	14 376 886	-37,3 %

* TP2018 ja TP2019 muutettu vertailukelpoiksi

** tilastointi muuttunut

Koronavirusepidemian vuoksi suoritelukujen vertailu edelliseen vuoteen 2019 ei ole kaikilta osin tarkoituksenmukaista. Tuottavuustavoite, yksikkökustannusten lasku 1,5 prosenttia, jäi saavuttamatta kaikissa palvelutuotteissa poikkeustilanteen takia. Useissa palvelutuotteissa suoritteet vähenivät koronan takia samalla kun kustannukset pysyivät ennallaan tai kasvoivat. Kotihoidossa volyymi kasvoi kaikissa tuotteissa ja voimakkainta kasvu oli kotihoidon tukipalveluissa, jossa 41 prosentin suoritekasvun taustalla oli normaalin palveluntarpeen kasvun ohella myös rintamaveteraanien lakimuutos 1.11.2019, jossa palveluita tuli laajemmin lain piiriin. Pitkäaikais- hoidossa suoritteet kasvoivat ostopaikkojen osalta, jossa kasvu oli 4 prosenttia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

25 TERVEYSPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	17 405	-5 700	11 705	13 682	1 977
Toimintamenot	-412 724	-6 970	-419 695	-436 213	-16 519
Toimintakate	-395 319	-12 670	-407 990	-422 531	-14 542

Terveyspalvelujen toimintatulot olivat vuonna 2020 13,7 milj. euroa ja alittivat alkuperäisen talousarvion 3,7 milj. eurolla. Tulot laskivat 0,9 milj. euroa eli 6,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Toimintatulot laskivat etenkin suun terveydenhuollossa ja avosairaanhoidossa koronasta johtuvien palvelutuotannon muutosten vuoksi.

Terveyspalvelujen toimintamenot kasvoivat 24,6 milj. euroa (6,0 prosenttia) edellisvuoden tilinpäätöksestä päätyen 436,2 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden menot ylittivät 23,5 milj. eurolla (5,7 prosenttia). Koronavirusepidemiasta aiheutui ylimääräisiä kustannuksia terveyspalveluissa yhteensä 16,3 milj. euroa. Terveyspalvelujen oman toiminnan osalta menot kasvoivat 16,5 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ylittivät 17,0 milj. eurolla alkuperäisen talousarvion. Erikoissairaanhoidon menot kasvoivat 8,1 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ylittivät 6,5 milj. eurolla alkuperäisen talousarvion. HUS:n tilinpäätöksen 2020 alijäämän kattamisen osuus Espoolelle oli 10,6 milj. euroa.

Suurin toimintamenojen kasvu oli avosairaanhoidossa, jossa menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 20,0 milj. eurolla eli 39,5 prosentilla. Avosairaanhoidon menot kasvoivat 18,1 milj. euroa eli 34,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Menojen kasvusta 15,6 milj. euroa johtui koronavirusepidemian aiheuttamista kustannuksista. Covid-19 näytteenoton ja analytiikan kustannukset olivat 12,0 milj. euroa vuonna 2020. Ylimääräisestä henkilöstöresursoinnista aiheutui 2,3 milj. euron kustannukset erityisesti tartuntatautiyksikössä ja Samarian infektiotasemalla. Henkilöstömäärää kasvatettiin siirtämällä henkilöstöä muilta terveysasemilta, kouluttamalla jäljitystyöhön sote-henkilöstöä muualta toimialalta ja rekrytoimalla ulkopuolista työvoimaa. Ulkopuolisen

palveluntuottajan koronapuhelinneuvontapalvelun ja koronajäljityksen kustannukset olivat 0,8 milj. euroa ja koronasuojavarusteiden kustannukset 0,2 milj. euroa.

Avosairaanhoidon maksuttomien hoitotarvikkeiden kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 1,5 milj. euroa johtuen hoitotarvikkeiden jakelumäärän lisääntymisestä ja logistiikkakustannusten noususta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen alkuperäinen talousarvio ylittyi menoissa 0,7 milj. eurolla. Ylitys kohdistui mielenterveyspalveluasumisen ja tehostetun mielenterveyspalveluasumisen ostopalveluihin, joissa palvelujen tarve kasvoi edellisestä vuodesta.

Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna terveystalouden toimintakate heikkeni 6,4 prosenttia ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 6,9 prosenttia.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto korotti 7.12.2020 tulosityksikön määrärahoja 6 900 000 euroa. Määrärahat kohdistettiin avosairaanhoidon ostopalveluihin. Valtuusto vähensi tuloarviota yhteensä 5 700 000 euroa, kohdistuen 700 000 euroa mielenterveys ja päihdepalveluista, 1 300 000 euroa avosairaanhoidosta, 3 470 000 euroa suun terveydenhuollosta, 60 000 avokuntoutuksesta ja 170 000 euroa ympäristöterveydenhuollosta.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosityksikköön 7.12.2020 rekrytoivan oppisopimuksen käyttöön 144 845 euroa, 10.9.2020 kesätyöntekijöiden palkkausmäärärahaa 602 euroa. Lisäksi kaupunginjohtaja myönsi tulosityksikölle 28.8.2020 Innovaatiopalkinnon 1 500 euroa.

Perusturvajohtaja siirsi päätöksellään 20.9.2019 vakanssin määrärahoineen toimialan esikuntaan 76 481 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
25 TERVEYSTALOUS					
Henkilöstömäärä	922	972	1 029	1 057	8,7 %
Htv	661	695	689	741	6,5 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, avohoito (oma ja osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 638 641	3 966 743	4 421 232	4 224 161	6,5 %
- suorite: käynti	36 857	38 316	45 000	44 351	15,8 %
- yksikkökustannus €/käynti	98,72	103,53	98,25	95,24	-8,0 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, korvaushoito, osto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 744 430	1 673 817	1 850 000	1 823 010	8,9 %
- suorite: asiakas	256	271	280	279	3,0 %
- yksikkökustannus €/asiakas	6 814,18	6 176,45	6 607,14	6 534,09	5,8 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen, osto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 259 950	9 900 145	9 376 000	9 971 932	0,7 %
- suorite: vuorokausi	93 187	101 846	99 000	105 657	3,7 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	99,37	97,21	94,71	94,38	-2,9 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, päihdelaitoshoidon, oma					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 174 410	2 098 249	2 121 187	2 218 153	5,7 %
- suorite: vuorokausi	5 057	4 850	5 050	4 682	-3,5 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	429,98	432,63	420,04	473,76	9,5 %
Avosairaanhoidon, vastaanottopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 679 359	40 451 754	37 913 530	49 062 987	21,3 %
- suorite: käynti	487 600	515 383	517 000	302 697	-41,3 %
- yksikkökustannus €/käynti	75,22	78,49	73,33	162,09	106,5 %
Suun terveydenhuolto, perustaso					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	23 850 772	24 146 852	26 160 742	23 041 383	-4,6 %
- suorite: asiakas	90 311	93 265	102 000	79 367	-14,9 %
- suorite: käynti	226 186	230 555	255 000	172 988	-25,0 %
- yksikkökustannus €/asiakas	264,10	258,91	256,48	290,31	12,1 %
- yksikkökustannus €/käynti	105,45	104,73	102,59	133,20	27,2 %

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
25 TERVEYSPALVELUT					
Erikoissairaanhoito, HUS-palvelusopimus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	257 483 456	278 158 118	279 116 000	285 233 077	2,5 %
- suorite: tuote	590 773	610 731	619 777	606 707	-0,7 %
- yksikkökustannus €/tuote	435,84	455,45	450,35	470,13	3,2 %
Erikoissairaanhoito, yhteispäivystys					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 927 953	3 789 008	4 416 000	4 017 447	6,0 %
- suorite: käynti	29 778	32 628	33 339	24 981	-23,4 %
- yksikkökustannus €/käynti	131,91	116,13	132,46	160,82	38,5 %
Avokuntoutus, fysioterapiapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 350 893	2 458 027	2 504 926	2 138 334	-13,0 %
- suorite: asiakas	10 649	11 576	11 800	10 215	-11,8 %
- yksikkökustannus €/asiakas	220,76	212,34	212,28	209,33	-1,4 %
Avokuntoutus, apuvälinepalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 031 313	3 561 244	3 200 000	3 525 792	-1,0 %
- suorite: luovutetut apuvälineet	22 398	23 328	23 600	24 321	4,3 %
- yksikkökustannus €/apuväline	135,34	152,66	135,59	144,97	-5,0 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	37 722 505	41 375 884	41 644 449	50 956 987	23,2 %

Muut mittarit 2018-2020					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
Avosairaanhoidon vastaanottokäynnit	487 600	515 383	517 000	302 697	-41,3 %
Hoitajakäynnit	285 923	315 310	300 000	163 324	-48,2 %
Lääkärikäynnit	201 677	200 073	217 000	139 373	-30,3 %

Terveyspalvelujen henkilöstömäärä lisääntyi 85 henkilöllä vuodesta 2019. Lisäys johtui suurelta osin koronavirusepidemiasta. Avosairaanhoidon koronatyön resursseja täydennettiin määrällisesti. Tuottavuustavoitetta, yksikkökustannusten laskua 1,5 prosentilla, ei saavutettu terveyspalveluissa vuonna 2020 poikkeustilanteen takia. Koronavirusepidemiasta johtuvien toiminnan muutosten vuoksi suoritteet olivat selvästi alhaisemmalla tasolla normaalitilanteeseen nähden. Lisäksi terveyspalveluille aiheutui epidemiasta huomattavan paljon ylimääräisiä kustannuksia, jonka vuoksi yksikkökustannukset olivat useissa palveluissa edellisvuotta selvästi suuremmat. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen merkittävimmässä palvelutuotteissa avohoidon, palveluasuminen ja tehostetun palveluasumisen ostopalveluissa sekä avokuntoutuksen fysioterapiapalvelujen ja apuvälinepalvelujen tuottavuustavoite toteutui.

27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	24 720	-2 700	22 020	19 927	-2 093
Toimintamenot	-222 899	-5 062	-227 962	-227 296	666
Toimintakate	-198 179	-7 762	-205 942	-207 369	-1 427

Tulosityksikön toimintatulot nousivat 0,5 milj. euroa, eli 2,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Tulot jäivät kuitenkin 4,8 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion. Talousarvion tulokehys oli arvioitu liian suureksi. Toimintamenot kasvoivat 1,7 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä päättyen 227,3 milj. euroon. Toimintamenojen alkuperäinen talousarvio ylittyi 4,4 milj. euroa, eli 2,0 prosenttia.

Tulosityksikön suurimmat menokasvut olivat lasten sijaishuollon ja aikuisten asumisen ostopalveluissa. Sijaishuollon laitosostot kasvoivat 1,8 milj. euroa edellisestä vuodesta (+6,4 %). Lasten sijaishuollon kasvu on kohdistunut suunnitellusti perhehoitoon, mutta myös laitostoihin. Laitostosta on jouduttu käyttämään ennakoitua enemmän oman palvelun varautumissuunnitelmien ja järjestämistapamuutokseen valmistautumisen takia. Erityisesti vaikeat sijoitukset

näkyvät ostopalveluissa. Aikuisten tilapäisessä ja tuetussa asumisessa kasvua on edellisvuoteen 1,4 milj. euroa (+28,3 prosenttia). Kasvu on ollut perusteltua asunnottomuuden vähentämiseksi. Koronavirusepidemiasta johtuvat poikkeusolosuhteet ovat aiheuttaneet ennakoimattomia kuluja johtuen suojavarusteiden hankinnasta ja niiden ilmaisjakelusta vähävaraisille. Epidemia on myös vaikuttanut kustannusten säästymiseen muun muassa kotiin vietävissä palveluissa, vammaisten kuljetuspalvelussa ja työ- ja päivätoiminnan palvelussa.

Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna toimintakate heikkeni 1,6 prosenttia. Alkuperäiseen talousarvioon nähden kate heikkeni 4,6 prosenttia.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto korotti 7.12.2020 tulosityksikön määrärahoja 5 000 000 euroa. Määrärahat kohdistettiin asiakaspalvelujen ostoihin, lastensuojelun sijaishuoltoon 3 500 000 euroa, aikuisten tuettuun asumiseen 750 000 euroa ja tilapäismajoitukseen 750 000 euroa. Lisäksi valtuusto vähensi pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen tuloarviota 2 700 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosityksikköön 7.12.2020 maahanmuuttajien rekrytointimallin käyttöön 43 354 euroa, 10.9.2020 kesätyöntekijöiden palkkausmäärärahaa 24 077 euroa sekä 5.8.2020 maahanmuuttajien rekrytointimallin käyttöön 109 456 euroa. Lisäksi kaupunginjohtaja myönsi tulosityksikölle 25.9.2020 TASSU - tasa-arvopalkinnon 1000 euroa ja 28.8.2020 Innovaatiopalkinnon 3000 euroa.

Perusturvajohtaja siirsi 27.3.2020 tulosityksiköstä Vanhusten palveluille 118 433 euroa omaishoidontuen järjestämistä varten.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 274	1 319	1 333	1 325	0,5 %
Htv	928	949	1 008	992	4,5 %
Terveystoimi (ilman YTHS)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 751 208	14 322 506	15 128 035	15 285 697	6,7 %
- suorite: kontakti	264 385	261 903	262 000	236 177	-9,8 %
- yksikkökustannus e/kontakti	52,01	54,69	57,74	64,72	18,4 %
Lasten perheneuvola- ja kuntoutuspalvelut (ilman perheasiain neuvottelukeskus) *					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 533 175	6 796 775	6 957 695	6 923 874	1,9 %
- suorite: kontakti	37 291	36 255	37 400	38 454	6,1 %
- yksikkökustannus e/kontakti	175,19	187,47	186,03	180,06	-4,0 %
Lasten sijaishuolto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	38 931 497	43 730 782	41 096 536	46 215 165	5,7 %
- suorite: hoitovuorokausi	182 174	191 947	184 300	194 096	1,1 %
- yksikkökustannus e/hoitovuorokausi	213,71	227,83	222,99	238,10	4,5 %
Lastensuojelun avohuollon tukitoimet *					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 544 160	3 966 835	4 675 997	3 710 032	-6,5 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	19 687	21 131	12 500	16 723	-20,9 %
- yksikkökustannus e/suorite	230,82	187,72	374,08	221,85	18,2 %
Aikuissosiaalipalvelujen tuettu ja tilapäinen asuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 609 667	4 838 356	4 417 024	6 208 708	28,3 %
- suorite: asiakas/kk (ka)	397	460	470		-100,0 %
- yksikkökustannus e/asiakas/kk (ka)	967,60	876,51	783,16	#JAKO/0!	#JAKO/0!
- suorite: vuorokausi 2020 alk.			186 000	217 533	#JAKO/0!
- yksikkökustannus e/vuorokausi			23,75	28,54	#JAKO/0!

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Toimeentulotuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 205 540	6 018 531	6 602 803	5 618 297	-6,7 %
- suorite: kotitalous	7 084	6 730	7 500	7 285	8,2 %
- yksikkökustannus e/kotitalous	875,99	894,28	880,37	771,21	-13,8 %
Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 862 346	11 771 353	10 860 841	9 296 820	-21,0 %
- suorite: yhdensuuntainen matka	319 953	331 846	322 000	246 697	-25,7 %
- yksikkökustannus e/yhdensuuntainen matka	33,95	35,47	33,73	37,69	6,2 %
Vammaisten asumispalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	35 053 244	36 972 987	39 132 977	40 221 569	8,8 %
- suorite: käyttövuorokausi	219 990	236 573	248 107	245 483	3,8 %
- yksikkökustannus e/käyttövuorokausi	159,34	156,29	157,73	163,85	4,8 %
Vammaisten työ- ja päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 335 121	13 414 708	13 460 118	11 491 751	-14,3 %
- suorite: toimintapäivä	88 773	95 691	96 848	76 635	-19,9 %
- yksikkökustannus e/toimintapäivä	138,95	140,19	138,98	149,95	7,0 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	74 787 866	81 737 183	80 567 375	82 324 067	0,7 %

* TA2020 suoriteluku ei ole vertailukelpoinen, suoritteen laskentatapa on muuttunut.

Muut mittarit 2018-2020					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
- Terveystieteiden asiakkaita *	77 139	76 768	83 200	71 950	-6,3 %
- Sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita lapsiperheiden sosiaalipalveluissa **	2 717	3 941	3 600	3 138	-20,4 %
- Avohuollon lastensuojeluasiakkaita 0-17 v.	2 485	2 443	2 450	2 152	-11,9 %
- Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaita **	1 507	1 187	1 620	954	-19,6 %
- Pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen asiakkaita	2 200	2 692	2 970	2 488	-7,6 %
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydenottoja	12 019	13 847	20 706	14 463	4,4 %
- Vammaispalvelujen asiakkaita ***	5 166	5 167	5 246	4 539	-12,2 %

* sis. päällekkäisyyttä

** TA 2020 luku on arvioitu virheellisesti, korjattu ennusteessa

*** tilastointi korjattu

Tuottavuustavoite, yksikkökustannusten lasku 1,5 prosenttia, ei saavutettu tulosityksikkötasolla monien tuotteiden hyvästä tuloksesta huolimatta. Tuottavuustavoite saavutettiin äitiys- ja lastenneuvolapalveluissa, perheneuvolapalveluissa, toimintaterapiassa, psykologipalvelussa, lapsiperheiden kotipalvelun ja perhetyön omassa ja ostopalvelussa, perhesosiaalityössä, perheoikeudellisissa palveluissa, lasten sijaishuollon ammatillisissa perhekotipalvelussa, lastensuojelun sosiaalityössä ja perhekuntoutuksessa (oma), pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen sosiaalityön palveluissa, sosiaali- ja kriisipäivystyksessä, toimeentulotuessa, vammaispalvelujen omaishoidon tuessa, vammaisten tuetun asumisen ostopalvelussa sekä vammaissosiaalityössä. Myös lasten sijaishuollon perhehoidon yksikkökustannus on hyvällä tasolla. Muissa palvelutuotteissa tavoitetta ei saavutettu. Poikkeustilanne, Kantaan siirtyminen sekä ostettavien palvelujen hinnankorotukset selittävät osaltaan epäsuotuista kehitystä. Lasten sijaishuollon omassa palvelussa on jouduttu tekemään varautumissuunnitelmia, mikä on laskenut hoitovuorokausien määrää ja nostanut yksikkökustannusta poikkeuksellisen korkeaksi. Vammaisten asumispalveluissa tuetun asumisen osuus on kasvanut sekä omassa että ostopalvelussa. Samaan aikaan ympärivuorokautisessa asumisessa yksikkökustannus on noussut, kun palveluun jää yhä suurempi osuus raskaiden palvelujen tarpeessa olevia asiakkaita. Perhe- ja sosiaalipalveluissa palvelurakenteen keventämistä jatketaan raskaiden palvelujen kasvun hillitsemiseksi. Palvelujen painopisteen siirtäminen kevyempiin palveluihin edellyttää avun tarpeen varhaista tunnistamista, nopeaa tarpeeseen vastaamista sekä tarvittaessa palvelujen vahvaa integraatiota eri toimijoiden välillä. Lasten sijaishuollossa vahvistetaan omaa palvelua.

29 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN ESIKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	119	0	119	195	76
Valmistus omaan käyttöön		0		20	20
Toimintamenot	-11 421	-76	-11 498	-10 794	703
Toimintakate	-11 302	-76	-11 379	-10 579	799

Esikunnan tuloja kertyi 0,2 milj. euroa ylittäen alkuperäisen talousarvion noin 0,1 milj. eurolla. Tuloja kertyi noin 0,2 milj. euroa enemmän verrattuna vuoteen 2019 Länsi-Uudenmaan sote-hankkeen aloituksen myötä.

Esikunnan toimintamenot kasvoivat 15,6 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä ollen 10,8 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon nähden menot alittuivat 0,6 milj. eurolla. Sisäisten palvelujen ostojen alitus vuoden 2020 alkuperäiseen talousarvioon nähden oli 0,5 milj. euroa, vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna sisäisten palvelujen ostot ylittyivät 0,9 milj. eurolla.

Talousarviomuutokset:

Perusturvajohtaja siirsi päätöksellään 20.9.2019 vakanssin määrärahoineen terveystoimen toimialan esikuntaan 76 481 euroa.

SIVISTYSTOIMI

Toiminnan toteutuminen

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä on kasvanut. Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä 20.9.2020 oli 30 272, joka on 806 oppilasta eli 2,7 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden syksyllä. Perusopetuksen lisäopetukseen valittiin 112 oppilasta, joka on kuusi oppilasta enemmän kuin vuotta aiemmin.

Koulujen toimintakulttuuria ja osaamista on kehitetty opetussuunnitelman mukaisesti osaamisverkostoja hyödyntäen. Koulutuksellista tasa-arvorahaa saatiin suomenkieliseen opetukseen noin 1,6 milj. euroa ja sivistystoimeen noin yhteensä 1,8 milj. euroa. Tuki on suunnattu kriteerien mukaan tukemaan koulujen toimintaa.

Valtuustokauden tavoite koulut kuntoon on erittäin keskeinen suomenkieliselle opetukselle. Vuoden 2020 lopussa peruskorjauksen tai sisäilmasyiden takia väistössä omasta koulurakennuksesta oli noin 3600 oppilasta ja opiskelijaa. Väistöt pyritään toteuttamaan omaa vapaata kapasiteettia hyödyntäen. Kesällä 2020 käytössä ollut tilakapasiteetti pysyi suunnilleen ennallaan. Oppilas- ja opiskelijamäärä kasvoi noin 1100:lla, joten tilankäyttö tehostui merkittävästi.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut. Espoon suomenkielisissä lukioidissa opiskeli vuoden 2020 syyskuussa 5596 opiskelijaa (2019: 5211). Vuonna 2020 Leppävaaran lukio on siirtynyt Karaporttiin, ja Matinkylään rakennettavan lukion suunnittelu on aloitettu. Leppävaaran lukion muutto on rasittanut lukiokoulutuksen taloutta.

Varhaiskasvatukseen osallistui vuoden 2020 aikana keskimäärin 15 558 lasta kuukaudessa. Vuodesta tuli poikkeuksellinen koronavirusepidemian vuoksi. Kevään poikkeusolojen aikana, jolloin varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on tavallisesti korkeimmillaan, lähes 1000 lasta jäi väliaikaisesti pois varhaiskasvatuksesta ja varhaiskasvatuksessa kirjoilla olevistakin vain noin 30 prosenttia oli läsnä. Lasten ennakoitua pienempään määrään vaikutti lisäksi varhaiskasvatukseen väestön määrän väheneminen. Vuoden lopussa Espoossa oli väestön ennakkotiedon mukaan 652 varhaiskasvatukseen lasta vähemmän kuin vuoden 2019 lopussa. Varhaiskasvatukseen osallistumisaste oli 78 prosenttia, yhden prosenttiyksikön pienempi kuin vuoden 2019 lopussa. Kuitenkin kunnallisissa päiväkodeissa alle 3-vuotiaiden määrä ja osuus oli arvioitua suurempi. Lasten kotihoidon tuen käyttö kasvoi loppukevään ja kesän aikana muun muassa varhaiskasvatuspaikkatakuun ehtojen väliaikaisen muutoksen myötä. Lapsia oli kotihoidon tuella ennakoitua enemmän myös syksyllä.

Varhaiskasvatuksessa vakituinen ja määräaikainen henkilöstö lisääntyi noin 0,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolot kasvoivat muun muassa koronaviruksen takia. Vähäistenkin oireiden vuoksi varhaiskasvatukseen henkilöstön on jätävä pois työstä ja hauduttava testiin ennen työhön paluuta. Varhaiskasvatukseen opettajan ja erityisopettajan tehtävissä kelpoisten hakijoiden määrä väheni edelleen. Tilanne kelpoisten henkilöstön saatavuuden osalta on erityisen huolestuttava.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatukseen lapsimäärä kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Perusopetuksen oppilasmäärä 20.9.2020 oli 3 068, joka on 68 oppilasta enemmän kuin edellisen vuoden syksyllä. Perusopetuksen lisäopetuksessa oli 15 oppilasta. Ruotsinkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut. Vuonna 2019 syksyllä opiskelijoita oli 575 ja vuonna 2020 syksyllä 600. Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuudessa oli edelleen suuria haasteita erityisesti oppilashuollossa ja varhaiskasvatuksessa. Yhteistyötä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on jatkettu erityisesti yliopistojen kanssa.

Koronavirusepidemian takia nuorisotilan avoimen toiminnan kohtaamiskerrat jäivät aikaisempaa pienemmiksi, ja samalla kohtaamiskerrat muissa toiminnoissa kasvoivat. Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis toteutti merkittävän osan kursseistaan etäopetuksena. Ruotsinkielisen kulttuuritoiminnan tapahtuma- ja yleisömäärä laski koronavirusepidemian takia. Uusia digitaalisia tuotantotapoja kokeiltiin yhdessä Arbiksen kanssa.

Kulttuurin tulosityksikkö vastaa Espoon kulttuuritarjonnasta ja kulttuuriprofiilista. Tulosityksikköön kuuluu neljä palvelualueita: kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri Tapiola Sinfonietta sekä tapahtuma- ja kulttuuripalvelut. Tulosityksikön esikunta vastaa avustuksista, strategia- ja arviointityöstä, Kulttuuria kaikille -palveluista ja tulosityksikkötasoisesta viestinnästä. Vuosi 2020 oli kulttuurin tulosityksikölle poikkeuksellinen täysin ennennäkemättömällä tavalla. Koronavirusepidemian vuoksi satoja esityksiä ja tilaisuuksia peruttiin tai siirrettiin. Esimerkiksi tapahtuma- ja kulttuuripalveluissa kävijämäärät laskivat 53,2 prosenttia vuodesta 2019 ja Tapiola Sinfonietalla 76 prosenttia.

Liikuntapalvelujen kevätkauden kaikki toiminta jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa koronavirusepidemia vuoksi. Syyskauden toiminta keskeytyi joulukuussa. Keskeytykset vähensivät merkittävästi kaikkien toimintaan osallistumista. Ulkoliikuntaryhmiä lisättiin ulkoliikuntapaikoille, rannoille ja puistoihin. Etäliikunnanohjaamista netin välityksellä toteutettiin kannustaen erityisesti ikäihmisiä ja erityisryhmiä liikkumaan turvallisesti kotona voimistellen. Kotivoimisteluharjoituksia jaettiin ruokakassien mukana espoolaiskoteihin. Omatoimisen liikkumisen tueksi korostettiin ulkoliikunnan mahdollisuuksia ja liikuntavinkkejä.

Henkilöstö

Sivistystoimen henkilöstömäärä kasvoi 1,9 prosenttia vuoden 2020 aikana (156 henkilöä). Oma henkilöstö tuotti 6 593 henkilötyövuotta ja vuokratyövoima 364,8 henkilötyövuotta. Oman henkilöstön henkilötyövuodet kasvoivat 0,9 prosenttia ja vuokratyövoiman henkilötyövuodet laskivat 26 prosenttia. Vuokratyövoiman osuus kaikista henkilötyövuosista oli 5,2 prosenttia. Koronan vuoksi vuokratyövoimaa käytettiin 109 henkilötyövuotta vähemmän kuin vuonna 2019.

Henkilöstömäärän kasvu jäi alhaisemmaksi kuin lapsi- ja oppilasmäärän sekä palvelutarpeen kasvu. Erilaisilla projekti, hanke- ja avustusrahoituksella teki töitä 168 koko-aikaista ja 201 osa-aikaista työntekijää. Eniten projektihenkilöstöä oli suomenkielisen opetuksen perusopetuksessa. Koko-aikaisen projektihenkilöstön määrä kasvoi 207,3 prosenttia (92 henkilöä) vuodesta 2019. Projektihenkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 2,1 prosenttia.

Koronavirusepidemian myötä sivistystoimesta siirtyi 305 henkilöä tekemään määrärajan töitä muille toimialoille, erityisesti sosiaali- ja terveystoimeen. Eniten henkilöstö siirtyi kulttuurista 128 henkilöä ja suomenkielisestä varhaiskasvatuksesta 152 henkilöä.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyivät useissa ammattiryhmissä, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstössä. Varhaiskasvatuksen opettajien saatavuus oli erittäin huolestuttava, koska yhtä hakua kohden oli vain 0,7 kelpoista hakijaa. Henkilöstön saatavuuden haasteita esiintyi myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan, psykologien ja ruotsinkielisten lastenhoitajien tehtävissä. Sairauspoissaolokuorma oli 15,5 päivää henkilöä kohden. Kuorma kasvoi 0,5 päivää henkilöä kohden. Koronavaatimusten takia kynnys sairauspoissaoloon oli normaalia alhaisempi.

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman (TATU2) tavoitteita toteutetaan osana normaalia linjajohtamista ja toiminnan kehittämistä ja niistä raportoidaan osana tuloskortteja. Sivistystoimella oli kaksi TATU2-tulostavoitetta. Sekä kaupunki palveluna -ajattelun kehitystoiminnan edistämiseen että tilakustannusten hallintaan liittyvät tavoitteet saavutettiin. Merkittävin parannus on m²/lapsi ja m²/oppilas tunnuslukujen parantuminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.

3 SIVISTYSTOIMI (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	46 160	-1 486	44 674	44 927	253
Valmistus omaan käyttöön		0		97	97
Toimintamenot	-800 399	-166	-800 565	-773 377	27 188
Toimintakate	-754 239	-1 652	-755 891	-728 352	27 538

Sivistystoimen toimintatulot jäivät alkuperäisestä talousarviosta noin 1,2 milj. euroa. Asiakasmaksut vähenivät merkittävästi koronavirusepidemian takia, mutta tätä kompensoi erilaisten hankeavustusten kasvu sekä covid-19 -erityisavustukset.

Sivistystoimen toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 27 milj. eurolla pääasiassa koronavirusepidemian takia. Säästöä on tullut henkilöstömenoihin, työvoimanvuokraukseen, koulukuljetuksiin sekä ruokapalvelujen ostoihin. Sisäisissä erissä säästöjä on tullut ICT-kuluista. Lisäksi kustannuksia kertyi noin 2 milj. euroa vähemmän Matinraitin ja Suviniityn päiväkotien valmistumisen myöhästymisen takia.

Investointien toteutuminen

Suomenkielisen opetuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,9 milj. eurolla. Osa ensikertaisen kalustamisen hankinnoista kirjataan käyttötalouteen.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,78 milj. eurolla. Useiden kohteiden valmistuminen viivästyi syksyllä sekä joulukuun loppuun 2020. Näiden kohteiden ensikertainen varustaminen ja kalustaminen vaikeutui muun muassa tavaran toimitusten viivästymisen takia. Ensikertaisen varustamisen tarpeita siirtyi jonkin verran vuodelle 2021. Osa ensikertaisen varustamisen hankinnoista kirjataan käyttötalouteen.

Liikuntapaikkojen perusparantamisen määrärahat toteutuvat talousarvion mukaisesti. Kulttuurilautakunnan koneiden ja kaluston alkuperäinen talousarvio alittui 0,3 milj. euroa. Muu sivistystoimi -yksikön investoinnit kohdistuivat Karaportti 1-kiinteistöön ja alittivat talousarvion 0,15 miljoonalla eurolla.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto alensi tuloarviota 1,5 milj. eurolla. Svenska rum -lautakunnan tuloarviota vähennettiin 624 000 euroa ja liikunta- ja nuorisolautakunnan tuloarviota vähennettiin 862 000 euroa. Toimialajohtaja siirsi kulttuurin tulosityksiköltä suomenkieliseen opetukseen määrärahoja yhteensä 164 000 euroa sekä liikunta- ja nuorisopalvelujen tulosityksiköltä Muu sivistystoimi -yksikölle määrärahoja 106 000 euroa toimitilakustannuksia varten.

3 SIVISTYSTOIMI (pl. kulttuuri netto, ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	45 370	-1 486	43 884	43 716	-168
Valmistus omaan käyttöön		0		97	97
Toimintamenot	-783 390	-119	-783 509	-757 285	26 223
Toimintakate	-738 020	-1 605	-739 625	-713 473	26 152

Ilman nettobudjetoitua kulttuurin yksikköä sivistystoimen toimintatulot jäivät alkuperäisestä talousarviosta noin 1,7 milj. euroa.

Toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion 26 milj. eurolla. Toimintamenot ovat laskeneet pääosin koronavirusepidemian takia.

31 OPETUS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	30 969	0	30 969	31 309	340
Valmistus omaan käyttöön		0		24	24
Toimintamenot	-592 950	-308	-593 258	-576 321	16 938
Toimintakate	-561 981	-308	-562 289	-544 988	17 301

Suomenkielisen opetuksen toimintatulot ylittyivät 1,6 milj. eurolla yli arvioidun, ja kokonaisuudessaan tulot olivat 13,3 miljoonaa euroa. Tulojen ylitykseen vaikutti suurimmaksi osaksi valtiolta saatu Covid-19 -lisäraha.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön tulot alittivat talousarvion 1,2 milj. eurolla. Perheille hyvitetiin asiakasmaksuja koronavirusepidemian poikkeustilanteen aikana 18.3. – 14.5.2020 lapsen ennakkoon ilmoitetun poissaolon ajalta. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja alensi koko vuoden ennakoitua alhaisempi lapsimäärä. Hanketuloja kirjattiin vuoden 2020 tilinpäätökseen yli miljoona euroa, ja lisäksi saatuja hanketuloja siirrettiin vuodelle 2021 lähes 3 milj. euroa.

Suomenkielisen opetuksen toimintamenot olivat 347,7 milj. euroa ja alittivat talousarvion 6,9 milj. eurolla. Tämä johtui osin henkilöstö-, koulukuljetus-, ICT-, kouluruokailu- ja iltapäivätoiminnan kulujen toteutumisesta alle talousarvion. Budjetoimattomat toimitilavuokrat olivat 0,7 milj. euroa ja ne katettiin muista toiminnan menoista. Palvelutuotannon tuottavuus parani tavoitteen mukaisesti vähintään 1 % tuottavuuden kasvun ollessa 1,6 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioon ottaen.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön menot alittivat talousarvion 9,7 miljoonalla eurolla. Kustannuksia alensi koronavirusepidemiasta johtuva poikkeustilanne ja epidemian jatkuminen koko loppuvuoden, mikä vähensi mm. henkilöstö-, työvoimanvuokraus-, ateria-, koulutus- ja matkakustannuksia yhteensä 6,8 milj. euroa. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstöä siirtyi poikkeustilanteen aikana resurssipoolin välityksellä eri tehtäviin sosiaali- ja terveys-toimessa. Henkilöstökustannuksia hyvitetiin tältä ajalta 0,6 milj. euroa.

Lisäksi toimitila- ja henkilöstökustannuksia alensi Matinraitin ja Suviniityn päiväkotien valmistuksen siirtyminen joulukuun loppuun 2020. Niiden toiminta käynnistyi vasta vuoden 2021

puolella. Henkilöstömenoihin vaikutti myös lasten määrä, joka jäi talousarvioon ennakoitua alhaisemmaksi etenkin 3 vuotta täyttäneissä.

Koronavirusepidemia aiheutti suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa myös lisäkustannuksia yhteensä 1,9 milj. euroa. Yksityisille ja ostopalvelupalveluntuottajille korvattiin menetettyjä asiakasmaksutuloja lasten ennalta ilmoitetuilta poissaolopäiviltä. Kotihoidon tuen menot kasvoivat perheiden siirryttyä varhaiskasvatuksesta hoitopaikkatakuulle.

Työvoiman saatavuus sekä oman rekrytoinnin että Seuren kautta oli erittäin haastavaa koko vuoden ajan, mikä vaikutti henkilöstö- ja työvoimanvuokrausmenojen ennakoitua alhaisempiin kustannuksiin. Työvoimanvuokrauksen kustannukset olivat 19,3 prosenttia edellisvuotta alhaisemmat. Alituksesta osa on johtunut koronavirusepidemiasta ja osa työvoiman saatavuusongelmista.

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi kulttuurin tulosityksiköltä suomenkieliseen opetukseen määrärahoja yhteensä 164 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
311-313 SUOMENKIELINEN OPETUS					
Henkilöstömäärä	3679	3 782	3 887	3 933	3,99 %
Htv	3119	3 222	3 342	3 292	2,17 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	199 297 397	216 865 112	224 951 003	214 271 273	-1,20 %
- suorite: oppilas	23 146	23 627	23 896	24 115	2,07 %
- yksikkökustannus €/oppilas	8 610	9 179	9 414	8 885	-3,20 %
Erityisopetus 9v.					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	24 760 849	26 796 439	25 424 756	29 212 316	9,02 %
- suorite: oppilas	2 036	2 164	2 178	2 275	5,13 %
- yksikkökustannus €/oppilas	12 162	12 383	11 673	12 841	3,70 %
Mamu/valmistava opetus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	19 192 621	15 798 460	19 429 848	18 073 695	14,40 %
- suorite: oppilas	1 586	1 734	2 110	1 853	6,86 %
- yksikkökustannus €/oppilas	12 101	9 111	9 208	9 754	7,05 %
Lukiokoulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	37 806 420	40 876 688	45 344 631	43 707 468	6,93 %
- suorite: opiskelija	4 658	5 062	5 374	5 374	6,16 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 116	8 075	8 438	8 133	0,72 %
Muut palvelutuotteet	38 198 981	39 186 301	39 639 762	42 384 605	8,16 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	319 256 268	339 523 000	354 790 000	347 649 358	2,39 %
Muut mittarit 2018-2020					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko peruskoulu	13,4	12,7	13,1	12,9	1,57 %

Kasvaneet työvoimakustannukset ja toimitilavuokrat kasvattivat perusopetuksen kokonaiskuluja. Yleisopetuksen 1-9 lk yksikkökustannus laski 3,2 prosenttia vuonna 2020. Tämä johtui kokonaiskustannusten arvioitua pienemmäksi jääneistä ja tarkentuneista kuluista (-1,2 prosenttia) samalla kun yleisopetuksen oppilasmäärä kasvoi (2,1 prosenttia).

Erityisopetuksen yksikkökustannus kasvoi 3,7 prosenttia kulujen kasvaessa (9,0 prosenttia) ja tarkentuessa oppilasmäärän kasvua (5,1 prosenttia) suuremmaksi.

Mamu/valmistavan opetuksen yksikkökustannus kasvoi 7,1 prosenttia kokonaiskustannusten tarkentuessa aiempia vuosia suuremmaksi samalla kun oppilasmäärä kasvoi 6,9 prosenttia.

Lukiokoulutuksen yksikkökustannus kasvoi maltillisesti 0,7 prosenttia johtuen kokonaiskulujen kasvusta (6,9 prosenttia) verrattuna oppilasmäärän kasvuun (6,2 prosenttia). Henkilöstö- ja vuokratulot kasvattivat lukiokoulutuksen kokonaiskuluja.

Palvelutuotteiden tuottavuustavoite toteutui yleisopetuksen 1-9 luokissa. Tavoitekustannus ei toteutunut erityisopetuksen 9v., eikä mamu/valmistavan opetuksen palvelutuotteissa, mihin vaikuttivat työvoimakustannusten ja vuokrien kasvaneet sekä tarkentuneet kulut verrattuna oppilasmäärän kasvuun. Yleislukiokoulutuksen tavoitehintaa ei toteutunut kokonaiskustannusten kasvun ollessa suuremmat suhteessa oppilasmäärän kasvuun.

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
314 SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS					
Henkilöstömäärä	2 765	2 867	2 943	2 886	0,66 %
Htv	2 011,3	2 055	2 095	2 055,1	0,00 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	31 804 183	36 178 955	36 134 063	36 500 386	0,89 %
- suorite: Lapsia	1 991	2 180	2 120	2 181	0,05 %
- yksikkökustannus e/lapsi	15 974	16 596	17 044	16 736	0,84 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	102 705 947	108 162 212	115 810 519	108 598 859	0,40 %
- suorite: Lapsia	9 063	9 168	9 568	9 079	-0,97 %
- yksikkökustannus e/lapsi	11 332	11 798	12 104	11 962	1,39 %
Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 945 213	8 227 620	8 128 740	7 541 256	-8,34 %
- suorite: Lapsia	1 042	1 281	1 190	1 267	-1,09 %
- yksikkökustannus e/lapsi	6 665	6 423	6 831	5 952	-7,33 %
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	986 485	1 684 881	1 815 425	1 553 200	-7,82 %
- suorite: Lapsia	3 011	3 350	3 300	3 374	0,72 %
- yksikkökustannus e/lapsi	328	503	550	460	-8,47 %
Yksityisen hoidon tuki päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja lapsen kotona annettavaan varhaiskasvatukseen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 657 120	21 638 953	22 284 772	21 814 780	0,81 %
- suorite: Lapsia	2 529	2 548	2 808	2 423	-4,91 %
- yksikkökustannus e/lapsi	8 168	8 493	7 936	9 003	6,01 %
Kotihoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 337 891	20 476 881	19 862 424	19 999 797	-2,33 %
- suorite: Lapsia	3 961	3 743	3 810	3 673	-1,87 %
- yksikkökustannus e/lapsi	5 387	5 471	5 213	5 445	-0,47 %
Muut palvelutuotteet	29 535 225	29 411 621	29 882 891	28 157 862	-4,3 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	213 972 063	225 781 123	233 918 834	224 166 141	-0,72 %
Muut mittarit 2018-2020					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
Lapset keskimäärin vuoden aikana					
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	15 847	16 004	16 601	15 571	-2,71 %
- kunnalliset päiväkodit	11 054	11 348	11 688	11 260	-0,78 %
- perhepäivähoito	618	582	590	543	-6,70 %
- kerhotoiminta	483	426	425	367	-13,85 %
- ostopalvelut	1 163	1 100	1 090	978	-11,09 %
- yksityisen hoidon tuki	2 529	2 548	2 808	2 423	-4,91 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 961	3 743	3 810	3 673	-1,87 %

Koronavirusepidemia vaikutti maaliskuusta lähtien varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrään. Vaikutus näkyi koko vuoden lasten määriin, koska seurannassa käytetään lasten keskimääräistä määrää vuoden aikana (kuukausien keskiarvo).

Kunnallisissa päiväkodeissa olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvoi talousarvioon nähden, mutta 3-vuotta täyttäneiden lasten määrä ei toteutunut. Vuoden 2020 talousarviossa lasten määrän kehitys oli ennakoitu edellisen vuoden väestöennusteen pohjalta, jossa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu oli toteumaa ja uutta väestöennustetta suurempi. Lapsimäärä toteutui lähes vuoden 2019 tasolla.

Koronavirusepidemia, kahden kohteen valmistumisen siirtyminen vuoden 2021 alkuun sekä erittäin vaikea rekrytointitilanne ja sijaisten saatavuus vaikuttivat kustannuksia alentavasti. Kustannukset olisivat olleet suuremmat, mikäli henkilöstöä olisi saatu tarpeen mukaisesti.

Varhaiskasvatus päiväkodissa oma alle 3-v. -palvelun kustannukset nousivat hieman, mutta yksikkökustannus aleni, koska alle 3-v. suhteellinen osuus päiväkodeissa olevista lapsista kasvoi. Tämä vaikuttaa alle 3-vuotiaiden palvelujen menojen kasvuun, koska henkilöstömitoitus on suurempi pienillä lapsilla. 3-vuotta täyttäneiden kustannukset ja yksikkökustannus alittuivat. Kokonais- ja yksikkökustannukset kasvoivat hieman vuoteen 2019 nähden, mikä johtui Kiky-sopimuksen päättymisen vaikutuksesta lomarahoihin sekä toimitilavuokrien kasvusta.

Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen sekä kielen ja kulttuurin tuen palvelujen lasten määrä kasvoi talousarvioon nähden, mutta pysyi kuitenkin lähes vuoden 2019 tasolla. Kokonaiskustannukset ja yksikkökustannus alittuivat koronavirusepidemian takia.

Yksityisen hoidon tuen lapsimäärä jäi ennakoidusta ja väheni vuoteen 2019 nähden. Väheneeseen vaikutti koronavirusepidemia. Varhaiskasvatuksen kysyntä kohdistuu edelleen merkittävästi kunnalliseen päiväkotitoimintaan. Yksityisen hoidon tuen kokonaiskustannukset alittivat talousarvion, mutta yksikkökustannukset kasvoivat poikkeusoloaikana yksityisille korvattavien asiakasmaksuhyvityksien takia. Kokonais- ja yksikkökustannukset kasvoivat vuoteen 2019 nähden poikkeusoloajan korvauksien takia.

Kotihoidon tuen lapsimäärä vähenee samalla kun tavoitteen mukaisesti varhaiskasvatuksen osallisuusaste nousee. Kotihoidon tuen kustannukset ja yksikkökustannukset kasvoivat koronaepidemian takia, kun perheitä siirtyi hoitopaikkatakuulle merkittävässä määrin kevään poikkeustilanteen aikana. Suurin osa palasi kesän jälkeen varhaiskasvatukseen, mutta osa jäi myös loppuvuodeksi kotihoidon tuelle. Kokonais- ja yksikkökustannus aleni kuitenkin vuoteen 2019 nähden lapsimäärän vähenemisen myötä.

Muiden palvelujen kustannusten aleneminen johtui koronavirusepidemiasta ja kysynnän painotumisesta entistä enemmän kunnalliseen päiväkotitoimintaan. Kaupungin asettamat laskennalliset tavoitekustannukset toteutuivat osittain. Ostopalvelun ja perhepäivähoidon lasten määrä väheni kysynnän myötä.

32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	4 341	-624	3 717	3 667	-50
Toimintamenot	-66 200	-28	-66 228	-62 364	3 864
Toimintakate	-61 859	-652	-62 511	-58 697	3 815

Toimintatulot jäivät alkuperäisestä talousarviosta 0,7 milj. euroa ja muutetusta talousarviosta 50 000 euroa. Koronavirusepidemian takia varhaiskasvatuksen ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksut alittivat alkuperäisen talousarvion 0,6 milj. euroa. Saatuja avustuksia siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021 yhteensä 1,3 milj. euroa.

Toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 3,9 milj. eurolla koronavirusepidemian, varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen saajien pienemmän määrän ja saatujen avustusten käytön seuraavalle vuodelle siirtämisen takia.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto alensi Svenska rum-lautakunnan tuloarviota 624 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	814	827	842	838	1,33 %
Htv	667,6	671,1	694	674,1	0,45 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 477 617	5 342 891	5 080 615	5 012 911	-6,18 %
- suorite: Lapsia	279	299	279	310	3,68 %
- yksikkökustannus e/lapsi	19 633	17 869	18 210	16 171	-9,51 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 759 987	13 393 503	14 248 924	12 482 329	-6,80 %
- suorite: Lapsia	1 125	1 060	1 125	1 108	4,53 %
- yksikkökustannus e/lapsi	11 342	12 635	12 666	11 266	-10,84 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	26 665 328	27 427 968	28 257 688	27 542 317	0,42 %
- suorite: Oppilas	2 817	2 846	2 860	2 873	0,95 %
- yksikkökustannus e/oppilas	9 466	9 637	9 882	9 587	-0,53 %
Yleislukio koulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 282 921	4 565 880	4 850 332	4 638 400	1,59 %
- suorite: Opiskelija	538	564	588	585	3,72 %
- yksikkökustannus e/opiskelija	7 961	8 096	8 249	7 929	-2,06 %
Muut palvelutuotteet	12 225 003	12 569 907	13 790 929	12 688 041	0,9 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	61 410 856	63 300 148	66 228 488	62 363 998	-1,48 %

Muut mittarit 2018-2020

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
Opetuksen muut mittarit					
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkooko peruskoulu	13,2	13,2	13,2	13,2	0,00 %
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkooko lukio	17,3	17,3	17,3	17,3	0,00 %
Lapset keskimäärin vuoden aikana					
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	1588	1 519	1 588	1 574	3,62 %
- kunnalliset päiväkodit	1404	1359	1404	1418	4,34 %
- perhepäivähoito	40	35	40	30	-14,29 %
- ostopalvelut	72	59	72	60	1,69 %
- yksityisen hoidon tuki	72	66	72	66	0,00 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	325	307	325	290	-5,54 %

Varhaiskasvatuksen tärkeimpien palvelutuotteiden yksikköhinnat laskivat noin 10 prosenttia lähinnä koronavirusepidemian takia. Suoritettujen perusteella lapsimäärät kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ovat nousseet hieman vuodesta 2019, mutta epidemian takia menoja on säästynyt, varsinkin henkilöstömenoissa (mukaan lukien työvoimanvuokrauksen) sekä palvelujen ostoissa. Yksikköhintojen laskuun vaikuttaa myös avustajien kustannusten siirto eri tuotteelle, jotta yksikköhinnat olisivat vertailukelpoiset suomenkielisen varhaiskasvatuksen vastaviin. Avustajakustannusten siirron vaikutus yksikköhintoihin on vajaa kolme prosenttia.

Perusopetuksen merkittävimmän palvelutuotteen yleisopetus 1-9 lk yksikköhinta laski 0,5 prosenttia johtuen lähinnä koronavirusepidemiasta ja palvelujen pienemmästä käytöstä. Myös saattujen avustusten käytön siirto seuraavalle vuodelle vaikutti henkilöstömenoihin.

Lukion yleisopetuksen yksikköhinta laski noin 2 prosenttia johtuen lähinnä koronavirusepidemian vaikutuksesta toimintaan ja palvelujen ostoisiin. Myös lukion puolella avustusten käytön siirto seuraavalle vuodelle vaikutti menoihin.

Tavoitekustannuksiin päästiin osassa tuotteissa lähinnä koronavirusepidemiasta tulleiden säästöjen takia.

35 KULTTUURILAUTAKUNTA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	1 740	0	1 740	1 965	225
Toimintamenot	-53 350	86	-53 264	-48 857	4 407
Toimintakate	-51 610	86	-51 524	-46 892	4 632

35 KULTTUURILAUTAKUNTA (pl. kulttuuri netto, tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	950	0	950	753	-197
Toimintamenot	-36 341	133	-36 208	-32 765	3 443
Toimintakate	-35 391	133	-35 258	-32 012	3 246

Toiminnan toteutuminen

Koronavirusepidemian aiheuttama tilanne vaikutti merkittävästi niin ammatillisiin taidetoimijoihin kuin laajaan järjestökenttäänkin. Vaikka uusia tapoja järjestää palveluita kehitettiin ketterästi, toimiltilojen sulkemiset ja ohjelmistoperuutukset johtivat omarahoituksen romahtamiseen. Kulttuurilautakunta päätti keväällä, että yhteistyökumppaneiden vuosivastuuksia ei peritä takaisin, jos toiminnan muutokset johtuvat koronavirusepidemiasta.

Vuosi 2020 haastoi Kulttuuria kaikille -palvelujen toteuttamista. Esimerkiksi Kulttuurikaveritoiminta ja Kulttuurineuvola olivat epidemian vuoksi tauolla. Koulujen sulkeminen hiljensi kulttuuri- ja liikuntapolun eli KULPS-toiminnan kevätlukukaudella, mutta syksyllä toimijat vastasivat haasteeseen kehittämällä ulko- ja etätoimintaa. Koronavirusepidemian vuoksi merkittävä osa

päiväkoti-ikäisille toteutettavien Kulttuurikurkkauksen työpajoista ja esityksistä järjestettiin ulkona, päiväkotien pihilla tai lähiluonnossa.

Kaupunginkirjaston suosittuja tapahtumia, kuten ukuleleryhmiä ja kielikahviloita, siirrettiin verkkoon onnistuneesti heti epidemian puhjettua. Digitukea ja kirjavinkkauksia alettiin tarjota etäpalveluina. Koska kirjastot jouduttiin sulkemaan keväällä kokonaan ja loppuvuodenkin ajan palvelut olivat rajoitetut, siirtyi osa henkilökunnasta muihin tehtäviin kaupungilla. Työtä tehtiin esimerkiksi koulukirjastojen kehittämiseksi ja monikielisessä koronavirusepidemian puhelinneuvonnassa. Espoonlahden uuden aluekirjaston suunnittelu ja kirjaston rakentaminen osaksi uutta Lippulaivan kauppakeskusta alkoi.

Talous

Kulttuurin bruttobudjetoitu tulosityksikkö sisältää tulosityksikön johdon, yhteyspalvelujen, avustusten sekä kaupunginkirjaston määrärahat. Bruttobudjetoidun tulosityksikön toimintatulot olivat noin 0,8 milj. euroa. Toimintamenot olivat noin 32,8 milj. euroa.

Kulttuurin bruttobudjetoidun tulosityksikön toimintatulot ja toimintamenot alittivat muutetun talousarvion. Merkittävin tekijä oli covid-19 -epidemiasta johtuvat palvelujen sulkemiset sekä viranomaisten asettamien rajoitusten vaikutukset talousarviovuoden aikana.

Toimintatulot alittivat talousarvion 0,2 milj. euroa. Merkittävin tekijä oli aineistokorvauksien ja myöhästymismaksujen pienentynyt kertymä. OKM:n Venäjänkielisen kirjastolle myöntämästä avustuksesta palautettiin 0,04 milj. euroa. Lisäksi osa valtakunnalliseen kulttuuripalvelujen kehittämistehtävään myönnetystä avustuksesta jaksotettiin vuodelle 2021.

Toimintamenojen alituksen merkittävimmät tekijät olivat henkilöstökulujen, toimitilavuokrien, työvoimavuokrauksen ja postituskulujen säästyminen. Rekrytointeja siirtyi myöhempään ajankohtaan, ja erilliskorvauksia säästyivät kirjastojen palvelurajoitusten vuoksi. Lisäksi henkilöstökuluja säästyi, kun resurssipoolin menot siirtyivät sotet-toimialalle. Kulttuurilautakunnan päätöksellä kumppaneille maksettua avustusta ei peritty takaisin. Toimitilavuokrien veloitukset tarkentuivat alkuvuoden aikana.

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi kulttuurin tulosityksiköltä suomenkieliseen opetukseen määrärahoja yhteensä 164 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
35 KULTTUURILAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	246	231	243	228	-1,30 %
Htv	194,7	192	199	174,7	-9,01 %
Kirjastopalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 223 492	21 403 703	22 199 400	20 229 669	-5,49 %
- suorite: aukiolotunti	67 902	74 497	69 000	54 020	-27,49 %
- yksikkökustannus e/tunti	312,56	287,31	321,73	374,48	30,34 %
- suorite: käynti	4 277 753	4 494 626	4 150 000	2 761 013	-38,57 %
- yksikkökustannus e/käynti	4,96	4,76	5,35	7,33	53,86 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 208 545	12 982 280	13 334 138	12 173 710	-6,23 %
- suorite: asiakas	608 937	833 087	715 500	575 781	-30,89 %
- yksikkökustannus e/asiakas	20,05	15,58	18,64	21,14	35,68 %
KULTTUURI, NETTO					
Henkilöstömäärä	132,0	138	138	134	-2,90 %
Htv	107,9	109	106	108,6	-0,37 %
Kulttuurin olo-/tilapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 898 889	9 767 690	9 084 374	7 948 813	-18,62 %
- suorite: aukiolotunti	15166	15 520	16 240	8 846	-43,00 %
- yksikkökustannus e/tunti	586,77	629,36	559,38	898,58	42,78 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 792 238	9 325 360	8 732 087	8 504 363	-8,80 %
- suorite: palvelu asiakas	279695	339 082	267 580	84 743	-75,01 %
- yksikkökustannus e/asiakas	31,44	27,50	32,63	100,35	264,90 %

Kulttuuri, brutto

Koronavirusepidemian takia kulttuurin tulosityksikön palvelut olivat kokonaan suljettuna alku- ja loppuvuodesta sekä muina aikoina avoinna rajoitetusti viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti. Merkittävimmät säästöt tapahtuivat henkilöstökuluissa, johtuen mm. resurssipoolissa olleiden työntekijöiden kulujen siirroista sotet-toimialalle, rekrytointien siirtämisestä myöhempään ajankohtaan, asiantuntijapalkkioiden ja erilliskorvausten säästymisestä sekä Kelan korvaamien sairaus- ja tapatumapäivärahojen hyvitysten takia. Alitusta aiheutui myös matkakorvausten ja työvoimavuokrauksen sekä postituspalvelujen kulujen säästymisestä. Ulkoisissa vuokrissa saatiin säästöä WeeGeen toimitilavuokrien veloituksien tarkentuessa alkuvuoden aikana.

Palvelurajoitusten vuoksi suoritelmäärät putosivat merkittävästi vuoteen 2019 verrattuna. Kirjastopalvelujen aukiolotuntien määrä laski 28 prosenttia yksikkökustannuksen kasvaessa 30 prosenttia. Kohdennettujen kulttuuripalvelujen suoritelmäärät laskivat 31 prosenttia yksikkökustannuksen kasvaessa 36 prosenttia.

Kulttuuri, netto

Koronavirusepidemian takia kulttuurin tulosityksikön palvelut olivat kokonaan suljettuna alku- ja loppuvuodesta sekä muina aikoina avoinna rajoitetusti viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti. Merkittävimmät säästöt ovat henkilöstökuluissa. Resurssipoolissa olleiden työntekijöiden kuluja siirtyi sotet-toimialalle. Rekrytoinnit viivästyivät, ja kapellimestarien ja solistien palkkiot peruuntuivat. Säästöä tuli lisäksi erilliskorvauksiin tapahtumien peruutusten takia. Työvoimavuokrauksessa säästöä aiheutui opastusten ja tilaisuuksien peruuntumisen takia. Lisäksi toimitilavuokrien veloitukset tarkentuivat alkuvuoden aikana.

Palvelurajoitusten vuoksi suoritelmäärät putosivat merkittävästi vuoteen 2019 verrattuna. Olo ja tilapalvelujen aukiolotuntien määrät laskivat 43 prosenttia yksikkökustannuksen kasvaessa 43 prosenttia. Kohdennettujen kulttuuripalvelujen, netto suoritelmäärät laskivat 75 prosenttia yksikkökustannuksen kasvaessa 265 prosenttia.

Palveluita tuotettiin korvaavasti sosiaaliseen mediaan muun muassa taltiointeina ja livestriimuksina.

KULTTUURI, brutto

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	950	0	950	753	-197
Toimintamenot	-36 341	133	-36 208	-32 765	3 443
Toimintakate	-35 391	133	-35 258	-32 012	3 246

Toiminnan toteutuminen

Koronanvirus epidemia aiheuttama tilanne vaikutti merkittävästi niin ammatillisiin taidetoimijoihin kuin laajaan järjestökenttäänkin. Vaikka uusia tapoja järjestää palveluita kehitettiin ketterästi, toimitilojen sulkemiset ja ohjelmistoperuutukset johtivat omarahoituksen romahtamiseen. Kulttuurilautakunta päätti keväällä, että yhteistyökumppaneiden vuosivastuksia ei peritä takaisin, jos toiminnan muutokset johtuvat koronavirusepidemiasta.

Vuosi 2020 haastoi Kulttuuria kaikille -palvelujen toteuttamista. Esimerkiksi Kulttuurikaveritoiminta ja Kulttuurineuvola olivat epidemian vuoksi tauolla. Koulujen sulkeminen hiljensi kulttuuri- ja liikuntapolun eli KULPS-toiminnan kevätlukukaudella, mutta syksyllä toimijat vastasivat haasteeseen kehittämällä ulko- ja etätoimintaa. Koronavirusepidemian vuoksi merkittävä osa päiväkotikäisille toteutettavien Kulttuurikurkkauksen työpajoista ja esityksistä järjestettiin ulkona, päiväkotien pihilla tai lähiluonnossa.

Kaupunginkirjaston suosittuja tapahtumia, kuten ukuleleryhmiä ja kielikahviloita, siirrettiin verkkoon onnistuneesti heti epidemian puhjettua. Digitukea ja kirjavinkkauksia alettiin tarjota etäpalveluina. Koska kirjastot jouduttiin sulkemaan keväällä kokonaan ja loppuvuodenkin ajan palvelut olivat rajoitetut, siirtyi osa henkilökunnasta muihin tehtäviin kaupungilla. Työtä tehtiin esimerkiksi koulukirjastojen kehittämiseksi ja monikielisessä koronavirusepidemian puhelinneuvonnassa. Espoonlahden uuden aluekirjaston suunnittelu ja kirjaston rakentaminen osaksi uutta Lippulaivan kauppakeskusta alkoi.

Talous

Kulttuurin bruttobudjetoitu tulosityksikkö sisältää tulosityksikön johdon, yhteyspalvelujen, avustusten sekä kaupunginkirjaston määrärahat. Bruttobudjetoidun tulosityksikön toimintatulot olivat noin 0,8 milj. euroa. Toimintamenoja käytettiin noin 32,8 milj. euroa.

Kulttuurin bruttobudjetoidun tulosityksikön toimintatulot ja toimintamenot alittivat muutetun talousarvion. Merkittävin tekijä oli koronavirusepidemiasta johtuvat palvelujen sulkemiset sekä viranomaisten asettamien rajoitusten vaikutukset talousarviovuoden aikana.

Toimintatulot alittivat talousarvion 0,2 milj. euroa. Merkittävin tekijä oli aineistokorvauksien ja myöhästymismaksujen pienentynyt kertymä. OKM:n venäjänkielisen kirjastolle myöntämästä

avustuksesta palautettiin 0,04 milj. euroa. Lisäksi osa valtakunnalliseen kulttuuripalvelujen kehittämistehtävään myönnetystä avustuksesta jaksotettiin vuodelle 2021.

Toimintamenojen alitus johtui suurimmaksi osaksi henkilöstökulujen, toimitilavuokrien, työvoimavuokrauksen ja postituskulujen säästymisestä. Rekrytointeja siirtyi myöhempään ajankohtaan, ja erilliskorvauksia kului vähemmän kirjastojen palvelurajoitusten vuoksi. Lisäksi henkilöstökulujen säästymiseen vaikutti resurssipoolin menosiirrot sotet-toimialalle. Kulttuurilautakunnan päätöksellä kumppaneille maksettuja avustuksia ei peritty takaisin. Toimitilavuokrien veloitukset tarkentuivat alkuvuoden aikana.

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi kulttuurin tulosityksiköltä suomenkieliseen opetukseen määrärahoja yhteensä 164 000 euroa.

357 KULTTUURI, netto (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	790	0	790	1 212	422
Toimintamenot	-17 009	-47	-17 056	-16 091	965
Toimintakate	-16 219	-47	-16 266	-14 879	1 386

Toiminnan toteutuminen

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut panostivat vuonna 2020 kotona ja lähiympäristössä koettaviin taide-elämyksiin tapahtumatoiminnan lisäksi. Kulttuuritalot ja -tilat olivat suljettuina noin neljän kuukauden ajan koronarajoitusten vuoksi, ja syksyllä toimitiin rajoitusten puitteissa. Tilojen ollessa suljettuina korvaavaa toimintaa tehtiin muun muassa virtuaalisille alustoille.

Poikkeusvuonna kävijämäärä jäi noin puoleen edellisestä vuodesta: kävijöitä oli yhteensä 440 000. Toisaalta kasvua näkyi digitaalisten palvelujen käytössä (noin 24 %). Virtuaalisia palveluita, taltiointeja ja livestriimeja tehtiin erityisesti Espoon kulttuurikeskuksessa ja Selloalissa. Espoo-päivän tapahtumat siirtyivät suurelta osin verkkoon, kuten myös Tapiola-salista striimattu Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti, jota pystyi seuraamaan kotona.

Myös Espoon kaupungin museo KAMU:lle vuosi 2020 oli poikkeuksellinen koronavirusepidemian ja siitä johtuvien sulkujen ja palvelurajoitusten vuoksi. Tästä huolimatta KAMU:n viidessä museokohteessa vieraili vuoden 2020 aikana yhteensä 84 760 kävijää. Vaikka kokonaiskävijämäärä väheni kevään ja syksyn sulkujaksojen vuoksi, kävijämäärä kasvoi kesäkaudella Talo-museo Glimsissä ja Saaristomuseo Penttalassa. Näissä museoissa vieraili vuoden aikana yhteensä 57 662 kävijää. Sulkujen aikana KAMU loi ketterästi uusia keinoja välittää museoiden sisältöjä ja palveluja digitaalisesti.

Tapiola Sinfoniettan vuosi alkoi lupaavasti lähes loppuunmyytyin konsertein tammi-helmikuussa. Kevään sulun aikana 15.3.–31.5.2020 orkesteri teki todellisen digiloikan: kamarimusiikkonsertteja striimattiin yhteistyössä tapahtuma- ja kulttuuripalvelujen kanssa, ja somessa julkaistiin lukuisia tallenteita. Syyskaudella käytössä olivat lukuisat erikoisjärjestelyt, kuten turvavälit, ja yleisökapasiteetti oli noin neljännes normaalista. Kauden 2020–21 residenssitaitelijana aloitti sopraano Tuuli Takala. Toisen koronasulun aikana 23.11.–31.12.2020 jouduttiin tekemään joitakin ohjelmamuutoksia ja Melnikov-Faust-Payaren huippuvierailu peruuntui, mutta muutoin konsertit striimattiin orkesterin YouTube-kanavalla.

Talous

Nettobudjetoidun kulttuurin tulosityksikön sitova toimintakate oli -16 219 000 euroa.

Kulttuurin nettobudjetoidun tulosityksikön toimintatulot ylittivät talousarvion noin 0,4 milj. euroa ja toimintamenot alittuivat 1,0 milj. euroa. Sitova toimintakate alittui noin 1,4 milj. euroa. Palvelurajoitusten vuoksi toimintatuloja kertyi noin 1,1 milj. euroa vähemmän vuoteen 2019 verrattuna.

Merkittävimmät tekijät toimintamenojen alittumiseen olivat koronavirusepidemiasta johtuvat palvelujen sulkemiset sekä viranomaisten asettamien rajoitusten vaikutukset talousarviovuoden aikana. Henkilöstökulujen säästymiseen vaikuttivat resurssipoolin menosiirrot sotet-toimialalle, rekrytointien viivästyminen, Kelan korvaamien sairaus- ja tapaturmapäivärahojen hyvitykset, lomapalkkajaksotusten hyvitykset sekä kapellimestarien ja solistipalkkioiden peruuntumiset. Taapahtumien peruuntumisten vuoksi myös erilliskorvauksissa tuli säästöä. Lisäksi toimitilavuokrien veloituksia tarkennettiin alkuvuoden aikana.

38 LIIKUNTA- JA NUORISOLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	5 877	-862	5 015	4 803	-212
Toimintamenot	-55 450	-54	-55 504	-54 311	1 194
Toimintakate	-49 573	-916	-50 489	-49 508	982

Liikuntapalvelut järjestivät lapsille, nuorille ja perheille maksutonta harrasteliikuntaa. Toiminta toteutettiin yhteistyössä espoolaisen seurakunnan kanssa. Kevätkauden kaikki toiminta jouduttiin keskeyttämään maaliskuun 18. päivänä koronavirusepidemian vuoksi. Koululaisten lomajan toimintaa pystyttiin järjestämään lomien aikana joululomaa lukuun ottamatta. Syyskauden toiminta keskeytyi joulukuussa. Liikuntapalvelujen hallinnoimat liikuntatilat suljettiin jälleen 30.11. Keskeytykset vähensivät merkittävästi kaikkeen toimintaan osallistumista.

Ohjatut liikuntapalvelut sisäliikuntapaikoilla ja alakoulujen uimaopetus oppilaskuljetuksineen olivat keskeytettyinä suurimman osan vuodesta. Maksetut liikuntakurssimaksut palautettiin asiakkaille. Ulkoliikuntaryhmiä lisättiin ulkoliikuntapaikoille, rannoille ja puistoihin. Kesällä toteutettiin parvekejumppia palvelukeskuksissa ja asumisyksiköissä. Myös liikuntataapahtumat Rantaloma- viikko ja Syyslomaviikko koululaisille sekä Kutsuntojen liikuntaneuvonta toteutettiin. Etäliikunnan ohjaamista netin välityksellä toteutettiin kannustaen erityisesti ikäihmisiä ja erityisryhmiä liikumaan turvallisesti kotona voimistellen. Kotivoimisteluohteita jaettiin ruokakassien mukana espoolaiskoteihin. Omatoimisen liikkumisen tueksi korostettiin ulkoliikunnan mahdollisuuksia ja liikuntavinkkejä.

Nuorisopalvelujen menot alittuivat 1,1 milj. eurolla koronavirusepidemian takia. Nuorisotilat olivat suljettuina suurimman osan vuodesta. Lisäksi kesätoiminnan kurssi- ja leiripaikkoja jouduttiin vähentämään. Kesäseteleitä jäi palautumatta kaikkiaan 105 000 euron arvosta. Nuorisotyötä toteutettiin pääsääntöisesti jalkautuvan ja digitaalisen nuorisotyön keinoin. Tulot ylittyivät n. 0,3 milj. eurolla, pääasiassa etsivän nuorisotyön valtionavustuksien takia. Lisäksi eSports Espoo-projektille saatiin valtionavustusta 36 000 euroa.

Talouden toteutuminen

Liikunta- ja nuorisopalveluissa on toteutettu ohjetta kestävästä taloudesta. Toimintatuloihin ja -menoihin koronavirusepidemialla on ollut merkittävä vaikutus. Liikunta- ja nuorisopalvelut noudattivat hallituksen antamia ohjeita ja suosituksia liikunta- ja nuorisotilojen sulkemisista ja kävijämäärien rajoituksista. Liikunta- ja nuorisotilat olivat suljettuina ensin keväällä 2,5 kuukauden ajan ja vielä loppuvuodesta noin 1 kuukauden ajan.

Tulot

Liikunta- ja nuorisopalvelujen alkuperäisessä talousarviossa ollutta 5,9 milj. euron tuloa pienennettiin arvioidun tulovajeen vuoksi 5,0 milj. euroon. Talousarvion muutos tehtiin liikuntapalvelujen maksutuottoihin, johon epidemian vaikutukset olivat merkittäviä.

Liikuntapalvelujen tulot alittivat muutetun talousarvion (4,8 milj. euroa) noin 0,5 milj. eurolla, kun taas nuorisopalvelujen tulot ylittivät talousarvion (0,23 milj. euroa) noin 0,3 milj. eurolla etsivään nuorisotyöhön myönnetyn valtionavustuksen takia. Liikunta- ja nuorisopalvelujen tulovaje muutettuun talousarvioon nähden on yhteensä 0,2 milj.euroa. Tulokertymä on yhteensä 4,8 milj. euroa. Tulovaje on 18 prosenttia alkuperäiseen talousarvioon ja 4 prosenttia muutettuun talousarvioon verrattuna.

Menot

Alkuperäisen talousarvion 55,45 milj. euroon tuli vuoden aikana muutoksia toimitilavuokriin ja henkilöstömenoihin. Muutetun talousarvion toimintamenot olivat vuoden lopussa 55,5 milj. euroa. Toteutuneet toimintamenot olivat 54,3 milj. euroa ja alittivat muutetun talousarvion noin 1,2 milj. eurolla (2 %).

Liikuntapalvelujen osalta toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 0,8 milj. eurolla. Merkittävin tekijä liikuntapalvelujen menojen ylitykseen olivat seuroille myönnetty ylimääräiset vuokra- ja toiminta-avustukset, joita myönnettiin seuroille tasoittamaan koronavirusepidemian vaikutuksia. Ylimääräistä vuokra- ja toiminta-avustusta myönnettiin 1,2 miljoonaa euroa.

Nuorisopalvelujen toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,1 milj. eurolla. Merkittävin säästö, 0,6 milj. euroa, tuli henkilöstömenoista, kun rekrytoinnit olivat tauolla. Palvelujen ostosta säästy 0,2 milj. euroa, kun muun muassa ostoja Seurelta vähennettiin.

Hallinnon kustannukset alittivat talousarvion 0,8 milj. eurolla. Hallintoon oli budjetoitu sisäisten palvelujen ostoja 1,1 milj. euroa, joista hallintoa oli veloitettu vain 0,6 milj. euroa ja loput oli veloitettu liikuntapalveluista. Myös ulkoisten palvelujen ostoista säästy, kun epidemian takia kaikki liikuntatapahtumat jätettiin toteuttamatta. Liikunta- ja nuorisopalvelujen toimintakate toteutui 98 prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto alensi liikunta- ja nuorisolautakunnan tuloarviota 862 000 euroa. Toimialajohtaja siirsi liikunta- ja nuorisopalvelujen tulosityksiköltä muu sivistystoimi -yksikölle määrärahoja 106 000 euroa toimitilakustannuksia varten.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
38 LIIKUNTA- JA NUORISOLAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	285	271	277	256	-5,54 %
Htv	221,3	220	223	218,4	-0,73 %
Uimahallipalvelut, omana toimintana					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 777 772	7 004 611	7 265 727	7 227 550	3,18 %
- suorite: kävijät	953 744	920 634	950 000	556 161	-39,59 %
- yksikkökustannus e/kävijä	7,11	7,61	7,65	13	70,86 %
Uimahallipalvelut, ostopalveluna					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 846 524	1 892 467	2 018 830	1 919 482	1,43 %
- suorite: kävijät	224 828	222 842	220 000	130 836	-41,29 %
- yksikkökustannus e/kävijä	8,21	8,49	9,18	14,67	72,74 %
Omat liikuntahallit ja urheilupuistot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 887 918	15 991 468	15 954 484	16 216 773	1,41 %
- suorite: aukiolotunnit	138 000	142 828	140 000	102 485	-28,25 %
- yksikkökustannus e/aukiolotunti	115,13	111,96	113,96	158,24	41,33 %
Mannerulkoilu ja liikuntapaikkojen kunnossapito ja merelliset ulkoilupalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 086 254	5 930 898	6 159 117	6 899 319	16,33 %
Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja pojille kohdennetut avustukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 560 013	1 468 198	1 470 000	1 633 338	11,25 %
- suorite: harrastajat	44 631	44 600	52 000	43 407	-2,67 %
- yksikkökustannus e/harrastaja	34,95	32,92	28,27	37,63	14,31 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 312 836	10 723 495	11 317 125	10 219 515	-4,7 %
Alueellinen nuorisotyö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 854 692	6 276 343	6 724 688	6 066 802	-3,34 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	150 259	141 127	157 000	101 765	-27,89 %
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori	32,31	44,47	42,83	59,62	34,06 %
Ohjaamotalo					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 360 372	3 571 941	4 008 543	3 733 289	4,52 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat		31 800	31 200	34 835	9,54 %
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori		112,33	128,48	107,17	-4,59 %
Avustukset nuorisjärjestöille					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	578 472	539 929	531 486	394 455	-26,94 %
- suorite: osallistumiskerrat	135 806	139 179	130 000	164 660	18,31 %
- yksikkökustannus e/osallistumiskerta	4,26	3,88	4,09	2,4	-38,13 %
Muut palvelutuotteet					
Lautakunta yhteensä	50 612 863	53 399 350	55 450 000	54 310 524	

Liikunta- ja nuorisopalvelujen suoritteisiin, tuloihin ja menoihin koronavirusepidemiolla on ollut merkittäviä vaikutuksia. Liikunta- ja nuorisotilat olivat vuoden aikana kahteen eri otteeseen suljettuina yhteensä 3,5 kuukautta.

Kesän rajoitettu kävijämäärä sekä syksyn epävarma epidemiatilanne vaikuttivat uimahallien kävijämääriin, jotka jäivätkin huomattavasti alemmiksi aikaisempiin vuosiin verrattuna, mutta koronavirusepidemian myötä ulko- ja luontoliikunta kasvattivat suosiotaan.

Hallinnon ja yhteisten kustannusten jakoperusteita päivitettiin siten, että niiden kustannukset vyörytettiin palvelutuotteille eurojen suhteessa. Ajankohta muutokselle oli hyvä, koska vuosi oli poikkeuksellinen koronavirusepidemian takia. Vuoden 2020 palvelutuotteita ei siis voi verrata edellisiin vuosiin epidemian vaikutuksien sekä hallinnon ja yhteisten kustannusten jakoperusteiden päivittämisen takia.

Palvelutuotteiden kustannukset nousivat hyvin maltillisesti vuoteen 2019 verrattuna. Syinä kustannusten hillittyyn nousuun koronavirusepidemian lisäksi olivat rekrytointien viivästyminen sekä määräaikaisten työsuhteiden väliaikainen väheneminen.

Liikunnan avustukset ylittivät talousarvion seuroille myönnettyjen ylimääräisten toiminta- ja vuokra-avustuksien ja toteutuneiden suoritemäärien takia. Palvelutuotteen suoritemäärä oli arvioitu liian optimistisesti talousarvioon.

Yksikköhinnat kuitenkin nousivat liikunnan kaikissa palvelutuotteissa kustannusten alenemisesta huolimatta. Yksikköhintojen nousun merkittävin tekijä oli suoritemäärien väheneminen kaikissa liikunnan palvelutuotteissa.

Nuorisopalveluissa yksikköhinta aleni suoritemäärän nousun takia Ohjaamotalon ja avustukset ja järjestöyhteistyö -palvelutuotteiden osalta. Koronavirusepidemian alettua nuorisotyöntekijät siirtyivät nopealla aikataululla digipalveluihin sekä jalkautuvaan nuorisotyöhön.

39 MUU SIVISTYSTOIMI (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	3 233	0	3 233	3 184	-49
Valmistus omaan käyttöön		0		73	73
Toimintamenot	-32 449	139	-32 310	-31 525	785
Toimintakate	-29 216	139	-29 077	-28 268	809

Toimintatulot olivat alkuperäisen talousarvion mukaiset. Toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 0,9 milj. eurolla johtuen henkilöstömenoista, vuokrista ja sisäisistä menoista (mm. ICT).

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi liikunta- ja nuorisopalvelujen tulosityksiköltä muu sivistystoimi -yksikölle määrärahoja 106 000 euroa toimitilakustannuksia varten.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
39 MUU SIVISTYSTOIMI					
Henkilöstömäärä	87	91	95	92	1,10 %
Htv	66	67	72	73,3	9,40 %

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

Toiminnan toteutuminen

Pikaraitiotie Raide-Jokerin rakennustyöt ovat jatkuneet suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2020 lopussa rakennustyöistä oli valmiina 44 prosenttia ja rataa oli rakennettu noin 9,1 kilometriä. Vuoden 2020 tavoitteena oli rakentaa kahdeksan kilometriä rataa. Ensimmäinen rataosuus luovutettiin Espoon kaupungille marraskuun lopussa.

Länsimetron kakkosvaiheen rakentaminen etenee aikataulun ja budjetin mukaisesti. Rakentamisen kokonaisvalmius oli joulukuussa 85,2 prosenttia.

Valtio ja kaupunkiseudut allekirjoittivat maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset. Sopimuksilla tavoitellaan hiilineutraaleja kaupunkiseutuja, lisätään asuntotuotantoa ja nostetaan kestävien liikkumismuotojen, kuten joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Sopimukset on laadittu ensimmäistä kertaa 12-vuotisiksi eli vuosille 2020–2031.

MAL-sopimus mahdollistaa Espoon kaupunkiradan toteuttamisen Leppävaaran ja Kaukalahden välille. Kaupunkiradan rakentamisesta valmisteltiin sopimus Väyläviraston, Espoon kaupungin ja Kauniaisten kaupungin välille. Sopimuksessa sovitaan muun muassa radan toteuttamisen kustannuksista, toteutustavasta ja aikataulusta. Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin seudun ja valtion välisen MAL-sopimuksen 2020–2031 kokouksessaan 31.8.2020.

Kaupunkikeskusten kehittäminen etenee Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti.

Tapiolan keskuksen länsireunan asemakaava tuli voimaan elokuussa. Alueen toteutussopimus tulee kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2021 alussa. Samoin Satakielenrinteen asemakaavan muutosehdotus tulee kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2021 alussa. Kiinteistö Oy Raitinkartanon uudistamishanke eteni.

Weegee-talon viereen tulevan Kulttuurimajakka-hankkeen toteutus etenee. Kulttuurimajakkan ja Weegee-talon yhteisen pysäköintilaitoksen rakentaminen alkoi marraskuussa.

Tuuliniityssä HOAS:n puurakenteisen opiskelijatornitalon ja ensimmäisen vapaarahoitteisen asuinkerrostalon rakentaminen jatkuvat.

Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen hankesuunnitelma valmistuu päätöksentekoon vuoden 2021 aikana.

Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan ja jalkapallostadionin asemakaavan valmistelu eteni. Kaava tulee hyväksyttäväksi vuoden 2021 alussa.

Jousenpuiston alueella asuntorakentaminen jatkui neljällä tontilla. Kolmella tontilla käynnistettiin suunnittelu.

Keilaniemessä Keilaniemenrannan asemakaavan muutoksesta tehty valituslupahakemus oli edelleen korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyssä. Hankkeen toteutus kuitenkin eteni kaupunginhallituksen voimaan saattamalla kaavalla ja saadulla vesiluvalla. Ruoppaus- ja täyttötyöt valmistuivat kesällä.

Keilaniementorin alapuolinen pysäköintilaitos valmistui kesällä. Tori ja sen päälle tulevat paviljongit valmistuivat vuoden lopussa. Keilalampi-toimistorakennuksen peruskorjaus eteni.

Keilaniemen metrokorttelin pohjoispäähän tulevan uuden toimistotalon rakentaminen jatkuu. Raide-Jokerin pääte pysäkin ns. Valokeilan asemakaava tuli voimaan ja pääte pysäkin ympäristön kehittämistä jatkettiin. Keilaniemen keskuspysäköintilaitoksen maanalainen asemakaava hyväksyttiin joulukuussa. Tavoitteena on rakentamisen käynnistäminen vuonna 2021.

Kehä I:n tunnelin eteläpäähän suunnitteilla olevan puurakenteisen toimistorakennuksen mahdollistava asemakaavoitus etenee. Tavoitteena on kaavan hyväksyminen vuoden 2021 alussa ja rakentamisen aloitus 2021.

Otaniemen eteläosassa sijaitsevien Aallon ja Senaatin alueiden asemakaavan valmistelu eteni. Alueelle on tulossa uusia asuntoja noin 3 000 asukkaalle. Entisen poliisiopiston tontin länsiosaan suunnitellaan palasemaa ja opiskelija-asuntoja. Uuden hotelli- ja toimistokohteen rakentaminen Miestentien varrella eteni.

Niittykummun asuntorakentaminen jatkuu edelleen vahvana muun muassa Niittykalliossa ja Merituulentien varrella. Keskustan lopullisen muodon mahdollistava Niittykumpu I -kaava sai lainvoiman.

Matinkylässä uimahallin rakennustyöt jatkuvat. Uusi uimahalli avautuu keväällä 2022. Hotelli-kiinteistön yhteydessä oleva metron läntinen sisäänkäynti otettiin käyttöön lokakuussa ja samalla avautui myös Tynnyritie.

Finnoon puukerrostalotonttien ostaja valittiin kolmentoista ostajaehdokkaan joukosta. Tonteille saa rakentaa kolme kuusikerroksista puukerrostaloa. Infrastruktuurin rakentaminen ja asuinrakentaminen Finnoossa jatkuvat. Ensimmäisenä valmistuvan kerrostalon asukkaat muuttavat alueelle syksyllä 2021. Uutta asuntorakentamista on käynnistymässä. Myös asemakaavoitus jatkuu.

Espoonlahdessa kauppakeskus Lippulaivan ja lähiympäristön rakentaminen jatkuu. Uimahallin peruskorjaus- ja laajennussuunnittelu etenee.

Kivenlahden metrokeskusalueen katurakennusurakoitsija valittiin. Alueen katuverkko uudisrakennetaan kokonaan ja Länsiväylän alitse rakennetaan uudet alikulkuväylät. Katujen, kävelykatujen, aukoiden ja puistojen rakentaminen on käynnissä ja myöhemmin käynnistytävä talonrakennus muuttaa alueen kaupunkimaisemmaksi luoden Kivenlahteen kävelykeskusta-alueen.

Kiviruukin alueelle tehtiin suunnitteluvaraus koulutusta, tutkimusta ja yritystoimintaa yhdistävälle kokonaisuudelle.

Leppävaaran keskuksen kehittämistä koskeva asemakaava palautettiin kesällä valmisteluun ja hyväksyttiin nähtävillä marraskuun alussa. Päivitetty asemakaavaehdotus parantaa vilkkaan joukkoliikenteen solmukohtan palvelutasoa, laajentaa Leppävaaran kävelykeskustaa ja tiivistää keskustan hajautunutta kaupunkirakennetta. Hanke mahdollistaa laajentuvan joukkoliikenneterminalin odotustilojen sijoittamisen uudelle Leppävaaran asemasillalle sekä bussiterminalin kattamisen kauppakeskus Sellon laajennuksella.

Säterinkallionkulman asemakaava hyväksyttiin valtuustossa. Kaava mahdollistaa noin 40 000 kerrosneliometriä asuinrakentamista Raide-Jokerin varrelle. Kaavasta on valitettu.

Leppävaaran urheilukeskuksen asemakaava sai lainvoiman. Asemakaavan vahvistuttua yleisurheilupainotteisen monitoimihallin rakentaminen käynnistyy suunnitellusti keväällä 2021.

Vermoonniityssä rakentaminen jatkuu vilkkaana ja Hatsinanpuiston OOPS -liike- ja liikuntakeskuksen sekä niiden edellyttämien katujen ja Monikonpuron uuden uoman rakentaminen etenee suunnitellusti.

Espoon keskuksessa vanhan kaupungintalon eteen tuleva Vaakunatori on lähes valmis. Torille nousi syksyn aikana näyttävä taideteos, joka valaistiin. Aseman viereen valmistui uusi katettu ja valaistu pyöräparkki, johon mahtuu 156 pyörää. Pyöräparkki otettiin käyttöön vuoden lopulla. Kirkkojärventien perusparannus valmistui.

Virastotalo 2:n purkutyöt ovat alkaneet. Vanhan virastotalon tilalle on suunnitteilla Espoolaistentalo. Alueen uudistumista tuotiin esiin laajalle yleisölle paikan päällä valoesityksellä ja eri viestintäkanavissa.

Uuden Suviniityn asuinalueen kehittyminen jatkuu. Osittain jo valmiille alueelle tehtiin suunniteluvaraus uusien asuinrakennusten sekä pysäköintitalon rakentamiseen.

Aseman läheisyyteen asuinrakentamista mahdollistava Jokisillan asemakaava eteni hyväksymiskäsittelyyn.

Espoon keskus valittiin Matinkylän ohella toiseksi Espoon kohteeksi ympäristöministeriön Lähiohjelmaan vuosille 2020–2022.

Keran ensimmäinen asemakaava on hyväksytty lautakunnassa. Radan pohjoispuolista asemakaavaa valmistellaan nähtäville.

Suurpellossa pohjoisosan asemakaava-alueille laadittu uusi runkoasemakaava. Sen avulla alueen asemakaavoitus on mahdollista tehdä aiempia kaavoja pienempinä kokonaisuuksina. Sepänkallion alueen rakentaminen käynnistyy lähivuosina ja Kuurinniity-Suurpelto joukkoliikenteen yhteyden avautumisen aikatauluarvio on vuodenvaihte 2021–2022.

Kehä II:n itäpuolen alueen asemakaavat etenevät.

Asuinrakentamista on meneillään Opinmäen eteläpuolella, Henttaanlaaksossa, Lukutorin lähettyvillä sekä Ylismäentien pohjoispuolella. Lukutorin rakentaminen pilotoitiin päästöttömänä työmaana. Kyläsepäntien kaavan eteläisten katujen rakentaminen saadaan käyntiin vuoden 2021 alussa.

Talouden tasapainotus ja tuottavuusohjelma TATU2 toteuttaminen

Valtuustokauden tulostavoitteissa on ollut joukkoliikenteeseen asetettuja tavoitteita, ja niissä on ollut merkittäviä tapahtumia. Valtuustokauden aikana valmistui ainutkertainen hanke, sillä metrolinnoitus alkoi Espoossa marraskuussa 2017. Toinen merkittävä hanke, joka käynnistyi, oli RaideJokeri, jolla Leppävaara ja Keilaniemi yhdistyvät. Myös kaupunkiradan toteutuksesta Leppävaaran ja Kauklahden välille sovittiin MAL-sopimuksessa. Kaavoitus ja asuntotuotanto ovat olleet vilkkaita koko valtuustokauden. Ilmastotavoitteita edistettiin ja toimialan, sekä tulosityksiköiden tulokortteihin on viety ilmasto-ohjelmasta ja secapista tulevia tavoitteita.

Valtuustokauden viimeiselle vuodelle osui koronavirusepidemia, jonka vaikutuksia ei kukaan osannut arvioida sen puhjetessa. Teknisessä ja ympäristötoimessa tulostavoitteet saavutettiin epidemiasta huolimatta, mutta sillä oli merkittäviä vaikutuksia, kuinka työtehtäviä jouduttiin keväällä 2020 järjestelmään uudelleen etenkin Tilapalvelut-liikelaitoksessa. Toimialan toimistotyöt siirtyivät käytännössä kokonaan etätyöksi.

4 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	188 494	4 000	192 494	213 016	20 522
Valmistus omaan käyttöön	13 615	0	13 615	11 087	-2 528
Toimintamenot	-261 525	-7 609	-269 134	-273 956	-4 822
Toimintakate	-59 416	-3 609	-63 025	-49 853	13 172

4 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI (pl. nettositovat tehtäväalueet, ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	173 494	4 000	177 494	189 422	11 928
Valmistus omaan käyttöön	3 615	0	3 615	2 817	-798
Toimintamenot	-236 525	-7 609	-244 134	-243 027	1 107
Toimintakate	-59 416	-3 609	-63 025	-50 788	12 238

Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 15,9 milj. euroa. Maanmyyntivoitot toteutuivat talousarvion mukaisesti, maanvuokrat ylittyivät 0,9 milj. euroa, myyntituotot 3,4 milj. euroa ja eri tulosityksiköiden maksutuotot yhteensä 9,9 milj. euroa. Myyntituotoissa maamassoista kertyi 2 milj. euroa talousarviota enemmän ja maksutuotoissa maankäyttösopimuskorvauksia tuloutettiin 6,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän.

Kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä valtuusto korotti kaupunkitekniikan keskuksen tulotavoitetta 5,0 milj. euroa. Korotus perustui vastaavan suuruiseen investointimenojen korotukseen maankäyttösopimuskorvausten talousarviota suuremman käytön vuoksi. Samalla valtuusto alensi maanmyyntivoittojen tulotavoitetta 1 milj. eurolla tulojen kertymiseen liittyneen epävarmuuden vuoksi.

Menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 6,5 milj. euroa ja alittivat voimassa olevan talousarvion 1,1 milj. euroa. Valtuusto lisäsi ensimmäisen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä toimialan määrärahoja 4,6 milj. euroa virastotalo II:n omistusjärjestelyjä varten ja kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä 3 milj. euroa joukkoliikenteen epävarman tilanteen vuoksi. Muut talousarvion menomäärärahoihin tehdyt muutokset liittyivät kesätyöllistämisen sekä muihin henkilöstömenoihin ja olivat euromääräisesti vähäisiä.

HSL:n kuntaosuus toteutui 13,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempana joukkoliikenteen matkustajamäärien vähentymisen vuoksi. Länsimetro Oy:n vastikkeisiin varatuista määrärahoista säästy, koska vastikemenoja voitiin kattaa edellisen tilikauden ylijäämästä. Loppu selittyi pääosin kaupunkitekniikan keskuksen toimintamenojen hyvällä kehityksellä.

Tuloja kertyi 9,7 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019. Maksutuottoja kertyi 7,3 milj. euroa enemmän pääosin maankäyttösopimuskorvausten hyvän kertymän vuoksi. HSL:n maksamat infrakorvaukset kasvoivat 2,6 milj. euroa.

Menot kasvoivat 30,5 milj. eurolla vuodesta 2019. Kasvu johtui pääosin joukkoliikenteestä. HSL:n kuntaosuudet kasvoivat 21,5 milj. euroa. Tonttiyksiköllä oli maanomistukseen liittyviä kertaluonteisia menoja muun muassa Finnoossa ja Espoon keskustassa.

Henkilöstölukumäärä on kasvanut kahdeksalla henkilöllä, joista neljä on vakituisia. Kasvu johtuu paremmasta henkilöstön saatavuudesta ja alemmasta lähtövaihtuvuudesta. Henkilötyövuodet ovat kasvaneet vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna 2,8 prosenttia. Lähtövaihtuvuus laski 12 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna.

Toimialan sairauspoissaolojen kokonaismäärä on vähentynyt tasaisesti vuodesta 2018 alkaen. Vuoden 2020 sairauspoissaolojen määrä laski vuoteen 2019 verrattuna 13,5 prosenttia.

Investointien toteutuminen

Maanhankintamahdollisuudet olivat hyvät. Valtuusto lisäsi määrärahaa 7,5 milj. euroa. Maanhankintaan käytettiin yhteensä 15,9 milj. euroa. Määräraha ylittyi 0,4 milj. euroa. Vuonna 2020 laitettiin täytäntöön runsaasti maankäyttösopimusten yhteydessä tehtyjä kiinteistökaupan esisopimuksia ja osa niistä mahdollistui ennakoitua aikaisemmin ajoittuen jo loppuvuoteen 2020.

Teknisen lautakunnan kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 124 milj. euroa. Rakentamisolosuhteet olivat suotuisat. Leuto talvi ja poikkeusolosuhteiden takia vähentynyt ajoneuvoliikenteen määrä mahdollistivat rakentamistyömaiden tehokkaan edistymisen ympäri vuoden. Raide-Jokeri ja Kehä I Laajalahdessa etenivät merkittävästi suunniteltua nopeammin. Maankäyttösopimuksilla rahoitettavia investointeja tehtiin 6,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Hankkeiden suunniteltua nopeamman etenemisen vuoksi valtuusto lisäsi kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä määrärahaa 20,8 milj. euroa. Toteutuneet investointimenot 148 milj. euroa ylittivät muutetun talousarvion 3,9 milj. euroa. Yksittäiset hankkeet toteutuvat kustannusarviossaan, mutta hankkeiden nopean etenemisen vuoksi vuosimääräraha ylittyi.

Teknisen lautakunnan kone- ja kalustoinvestointeihin oli varattu 0,8 milj. euroa. Toteutuneet investoinnit ovat 0,8 milj. euroa.

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanhennyksiä varten yhteensä 22,6 milj. euroa. Tämän lisäksi hankittiin Maapallonkadun Autopaiikat Oy osakkeita ja merkittiin Turun Tunnin Juna Oy:n osakkeita. Länsimetro Oy:n vastikkeiden rahastoitava osuus oli talousarviossa varattua määrärahaa suurempi. Käyttötalouden puolelle kirjattava osuus vastikkeista on vastaavasti pienempi. Valtuusto lisäsi edellisen vuoksi määrärahaa 0,91 milj. euroa.

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	52 773	5 000	57 773	73 303	15 530
Valmistus omaan käyttöön	13 400	0	13 400	10 875	-2 525
Toimintamenot	-84 990	-54	-85 044	-89 356	-4 312
Toimintakate	-18 817	4 946	-13 871	-5 178	8 693

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (pl. nettositovat tehtäväalueet, tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	37 773	5 000	42 773	49 709	6 936
Valmistus omaan käyttöön	3 400	0	3 400	2 605	-795
Toimintamenot	-59 990	-54	-60 044	-58 427	1 617
Toimintakate	-18 817	4 946	-13 871	-6 113	7 758

Teknisen lautakunnan taloudellinen kehitys jatkui vuonna 2020 jo viidettä vuotta positiivisena ylittäen talousarvion tulotavoitteet sekä alittaen menotavoitteet.

Toimintatulot 49,7 milj. euroa ylittivät talousarvion tulostavoitteen 6,9 milj. eurolla. Maankäyttö- sopimustulot 31,6 milj. euroa ylittivät muutetun talousarvion 1,6 milj. euroa.

Loput tulojen ylityksestä kertyi lupatuotoista, myyntituotoista ja useista pienemmistä eristä. Tulojen kertymä kertoo aktiivisesta rakentamisvuodesta Espoossa. Maamassoista kertyi myyntituottoihin 2 milj. euroa talousarviota enemmän. Yleisillä alueilla tehtävien töiden lupia käsiteltiin ennätysmäärä. Tonttijakojen ja maanomistajien tilaamien kiinteistötoimitusten määrät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakulut olivat 58,4 milj. euroa (60,0 milj. euroa), alittaen talousarvion 1,6 milj. eurolla. Säästöä syntyi käyttöaineissa ja tarvikkeissa sekä sähkömenoissa. Toimintavuosi alkoi lauhana ja talvea ei oikeastaan tullut lainkaan.

Lautakunnan vuosikatetavoite oli -13,9 milj. euroa vuodelle 2020, mutta toteutunut vuosikate oli -6,1 milj. euroa, peräti 7,8 milj. euroa tavoitetta parempi.

Talousarviomuutokset:

Kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä valtuusto korotti kaupunkitekniikan keskuksen tulotavoitetta 5,0 milj. euroa. Korotus perustui vastaavan suuruiseen investointimenojen korotukseen maankäyttösopimuskorvausten tavallista suuremman käytön vuoksi.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
411 HALLINTO					
Henkilöstömäärä	42	43	44	41	-4,7 %
Htv	40	41	42	39	-4,7 %
Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	943 963	850 000	930 000	800 246	-5,9 %
- suorite: saapuneet kirjalliset palautteet, puhelut, k	39 643	39 990	43 000	44 390	11,0 %
- yksikkökustannus e/kpl.	23,81	21,26	21,63	18,03	-15,2 %
Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 084 872	1 147 000	1 356 000	1 350 673	17,8 %
- suorite: valvontasuoritteet (maksukehoitukset ja h	39 337	39 625	46 600	45 885	15,8 %
- yksikkökustannus e/kpl.	27,58	28,95	29,10	29,44	1,7 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 414 751	1 184 000	1 387 000	1 208 348	2,1 %
- suorite: käytetty työaika	23 594	12 524	12 642	12 592	0,5 %
- yksikkökustannus e/h	59,96	94,54	109,71	95,96	1,5 %

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
413 INFRAPALVELUT					
Henkilöstömäärä	237	237	232	242	2,1 %
Htv	224	224	219	229	2,1 %
Yleisten alueiden hoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 425 236	17 261 000	14 137 009	12 955 861	-24,9 %
- suorite: m ²	25 957 161	25 661 100	22 419 736	22 547 526	-12,1 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,63	0,67	0,63	0,57	-14,6 %
Yleisten alueiden korjaus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 718 642	3 928 000	4 313 364	3 429 006	-12,7 %
- suorite: m ²	23 957 161	23 661 100	22 419 736	22 547 526	-4,7 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,16	0,17	0,19	0,15	-8,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 462 647	10 979 000	16 417 627	17 690 756	61,1 %
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
417 KAUPUNKIMITTAUS JA GEOTEKN.					
Henkilöstömäärä	110	108	109	107	-0,9 %
Htv	104	102	103	101	-0,9 %
Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 262 000	1 258 000	1 324 350	1 277 332	1,5 %
- suorite: tallennetut kohteet sekä julkaisussa olevat	495 637	490 296	360 000	636 784	29,9 %
- yksikkökustannus €/kpl	2,55	2,57	3,68	2,01	-21,8 %
Kiinteistömuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 076 000	1 047 000	1 253 258	1 106 567	5,7 %
- suorite: tonttijaot ja toimitukset sekä asemapiirrosten tarkistus ja sijaintikatselmukset	2 606	2 411	2 125	2 441	1,2 %
- yksikkökustannus €/kpl	412,89	434,26	589,77	453,33	4,4 %
Maastomittaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 956 004	2 052 000	2 106 237	2 018 307	-1,6 %
- suorite: pyykitykset, rakennusvalvontamittaukset ja täydennyskartoitukset sekä johtokartoitukset ja	4 569	3 996	3 300	4 199	5,1 %
- yksikkökustannus €/kpl	428,10	513,51	638,25	480,66	-6,4 %
Geotekniset palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 152 000	2 176 000	2 258 571	2 085 863	-4,1 %
- suorite: maastomallimittaukset, kairaukset ja asiat	444	494	400	440	-10,9 %
- yksikkökustannus €/kohde	4 846,85	4 404,86	5 646,43	4 740,60	7,6 %
419 INVESTOINNIT					
Henkilöstömäärä	172	168	170	170	1,2 %
Htv	163	159	161	161	1,2 %
Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 703 152	1 632 000	2 003 000	1 384 890	-15,1 %
- suorite: HTV	15	13	17	14	7,7 %
- yksikkökustannus e/HTV	113 543	125 538	117 824	98 921	-21,2 %
Suunnittelun asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 575 806	3 169 000	2 722 000	3 320 870	4,8 %
- suorite: HTV	44	43	42	43	0,0 %
- yksikkökustannus e/HTV	58 541	73 698	64 810	77 230	4,8 %
Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 421 039	1 929 000	2 012 000	2 119 989	9,9 %
- suorite: HTV	25	23	26	24	4,3 %
- yksikkökustannus e/HTV	56 842	83 870	77 385	88 333	5,3 %
Rakentamisen valvonta ja rakentaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 201 519	4 234 000	4 075 000	4 316 107	1,9 %
- suorite: HTV	90	79	77	69	-12,7 %
- yksikkökustannus e/HTV	46 684	53 595	52 922	62 552	16,7 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 437 524	3 280 000	3 473 443	3 362 056	2,5 %

Hallinnon tuottamien palvelujen yksikkökustannukset toteutuivat talousarvion tavoitteiden mukaisesti, mutta laskennallista tavoitekustannusta suhteessa vuoden 2019 tasoon ei saavutettu.

Pysäköinninvalvonta kärsi koko toimintavuoden henkilöstövajauksesta, mutta sairauspoissaolujen vähentyminen tasapainotti tilannetta. Työtapojen muutos sekä uusien valvontatapojen käyttöönotto, muun muassa sähköpolkupyörillä tapahtuva valvonta, tehostivat toimintaa.

Kaupunkitekniiikan keskuksen toimintaan liittyviä asiakaspalautteita käsiteltiin vuoden aikana 44 390 kappaletta, joista 9 165 kohdistui kiinteistönmuodostukseen ja muutoin lähinnä yleisten alueiden toimintoihin. Noin puolet asioinnista tapahtui edelleen puhelimitse, mutta sähköisten palautteiden määrä lisääntyi hieman kuten edellisinäkin vuosina. Myös chatin avulla sai yhteyden asiakaspalveluhenkilöstöön. Asiointia pyrittiin myös ohjaamaan sähköisiin palveluihin. Palautteiden määrä ja aiheet poikkesivat hieman edellisten vuosien trendeistä. Syynä tähän oli vähäluminen talvi.

Infrapalvelujen palvelutuotteiden yksikkökustannukset toteutuvat sekä talousarvion että laskennallisen tavoitteen suhteen. Kaupunki kasvaa vauhdilla ja yhtä lailla ylläpidettävä pinta-ala kasvaa vuosi vuodelta. Toimintavuosi alkoi lauhana ja talvea ei oikeastaan tullut lainkaan. Lauha talvi mahdollisti yleensä hyvin kiireisen katutuotannon resurssien käyttämisen tavallista enemmän muihin kuin perinteisiin talven kunnossapitotöihin; esimerkiksi ojien kunnostamiseen panostettiin laajasti. Vähälumisen talven vuoksi syntyneillä säästöillä voitiin myös uudelleenpäällystä katuja suunniteltua enemmän. Tästä oli merkittävä apu pienentämään katujen korjausvelkaa. Energiatohokkuuden parantamiseksi jatkettiin vanhojen katuvalojen uusimista LED-valaisimiksi.

Kaupunkimittaus ja geotekniikkapalvelujen palvelutuotteiden yksikkökustannukset toteutuivat talousarvion tavoitteiden mukaisesti, mutta laskennallista tavoitekustannusta suhteessa vuoden 2019 tasoon ei saavutettu. Suoritemääriin (palvelukysyntään) vaikuttaa yleinen rakentamisaktiivisuus aloitusten valmistelun eri toimintojen osalta. Kiinteistönmuodostuksen keskeisten tehtävien määrä riippuu merkittävästi asemakaavapäätösten tulemisesta lainvoimaiseksi. Myös kiinteistökaupan ja uudisrakentamisen volyyymeillä Espoossa on merkitystä. Tonttijakojen ja maanomistajien tilaamien kiinteistötoimitusten määrät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointien palvelutuotteiden yksikköhinnat eivät toteutuneet talousarvion eikä laskennallisen tavoitehinnan suhteen. Henkilöstömenot ovat kasvaneet 2,8 prosenttia sopimusten myötä ja niiden merkitys kulurakenteessa on merkittävä. Suoritteiden määrittelyssä palvelualueelle on ollut haastetta ja niiden kehittämisen vuoksi yksikköhinnat eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia.

Henkilöstölukumäärä on noussut viime vuoteen verrattuna kolmella henkilöllä (0,6 %). Vakituisten osuus on laskenut vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna kolmella henkilöllä ja määräaikaisten määrä on kasvanut kuudella. Vakituisten osuus on vähentynyt kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalveluissa, mutta samalla vakituisia henkilöitä on tullut lisää infrapalvelujen yksikköön. Infrapalvelujen osalta kasvu johtuu tuntipalkkaisten henkilöiden siirtymästä kuukausipalkkaiseksi, ja paikat täytetään viiveellä kausiluontoisesti eikä heti vapautuessaan. Henkilötyövuodet ovat nousseet hieman (3 %) vuoden takaiseen nähden. Lähtövaihtuvuus oli vuonna 2020, 28 henkilöä ja näin ollen se on noussut vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna 9 henkilöllä.

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet huomattavasti viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (16,45 %). Sairauspoissaolujen kuormaluku oli alhaisimmillaan viime vuonna (2020) viiden vuoden tarkastelujaksolla.

415 ULKOPUOLISET TYÖT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	15 000	0	15 000	20 886	5 886
Toimintamenot	-15 000	0	-15 000	-19 915	-4 915
Toimintakate	0	0	0	971	971

Kadunrakentamisen ohessa rakennettiin vesihuoltoa Helsingin seudun ympäristö -kuntayhtymälle (HSY). Muiden johtolaitosten kanssa tehtiin yhteistyötä erilaisten johtojen ja kaapelien sijoittamisessa katualueelle.

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova. Sitova toimintakate toteutui.

418 RAKENTAMISEN SISÄISET PALVELUT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot		0		2 708	2 708
Valmistus omaan käyttöön	10 000	0	10 000	8 270	-1 730
Toimintamenot	-10 000	0	-10 000	-11 014	-1 014
Toimintakate	0	0	0	-36	-36

Rakentamisen sisäisten palvelujen menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Tehtäväalueelle kirjataan näiden rakentamishankkeiden tavara- ja palveluostot. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön -kirjauksen kautta.

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova. Sitova toimintakate toteutui.

43 KAUPUNKISUUNNITTELUKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	550	0	550	675	125
Toimintamenot	-10 801	-2	-10 803	-10 752	51
Toimintakate	-10 251	-2	-10 253	-10 078	176

Toimintatulot ylittivät käyttösuunnitelman ennakoarvion. Toimintamenot olivat hyvin käyttösuunnitelman mukaiset ja toimintakateen ero käyttösuunnitelmaan oli 0,176 milj. euroa positiivinen.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
43 KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	125	123	123	125	1,6 %
Htv	118	116	98	102	-12,3 %
Asemakaava					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 093 699	5 187 637	5 427 121	5 533 337	6,7 %
- suoritämäärä (kaavoitettu kerrosala)	362 409	263 375	312 500	386 847	46,9 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kem2)	14	20	17	14	-27,4 %
Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 868 065	4 170 766	4 291 548	4 219 233	1,2 %
- suoritämäärä (käytetty työaika)	92 270	92 000	92 000	91 000	-1,1 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	42	45	47	46	2,3 %
KSK-luvat					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	940 437	998 753	1 082 331	999 654	0,1 %
- suoritämäärä (lupien määrä)	123	129	128	148	14,7 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	7 646	7 742	8 456	6 754	-12,8 %

Asemakaavoitettu kerrosneliöala oli 24 prosenttia arvioitua suurempi. KSK-lupien määrä ylitti talousarvion määrän 16 prosenttia. Yleissuunnittelun ja asiantuntijapalvelun kustannukset jäivät vain prosentin talousarviosta. Suoritteiden kasvusta huolimatta kustannukset eivät ylittyneet ja siksi raportoitiin asemakaavoituksen hinnan lasku 18 prosenttia ja KSK-lupien hinnan lasku 20 prosenttia.

Henkilöstön lukumäärä on kasvanut kahdella hengellä ja vakituisten osuus on kasvanut neljällä henkilöllä. Vakituksia henkilöitä on tullut lisää yleis- ja asemakaavayksikköihin. Henkilötyövuosissa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna. Kasvu johtuu paremmasta henkilöstön saatavuudesta ja alemmasta lähtövaihtuvuudesta. Lähtövaihtuvuus oli vuonna 2020 viisi henkilöä ja näin ollen vaihtuvuudessa oli laskua vuoteen 2019 verrattuna kolme henkilöä. Sairauspoissaolot ovat laskeneet merkittävästi viimevuoden vastavaan ajankohtaan verrattuna (37,27 prosenttia).

44 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	223	0	223	498	275
Toimintamenot	-3 359	-2	-3 361	-2 933	429
Toimintakate	-3 136	-2	-3 138	-2 435	704

Toimintatulot ylittivät käyttösuunnitelmassa arvioidun ja edellisen vuoden tason Kulmakorpi-hankeen muiden tuottojen ansiosta. Toimintamenot jäivät edellisen vuoden tasolle ja käyttösuunnitelmasta vajaaksi 13 prosenttia.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
44 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	31	31	34	32	3,2 %
Htv	29	29	27	27	-8,2 %
Ympäristötarkastus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	581 656	658 901	757 052	656 975	-0,3 %
- suoritämäärä (tehdyt tarkastukset)	646	839	800	831	-1,0 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	900	785	946	791	0,7 %
Ympäristökonsultointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 346 422	1 500 071	1 705 165	1 484 425	-1,0 %
- suoritämäärä (käytetty työaika)	33 767	38 817	37 265	1 986	-94,9 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	40	39	46	747	1834,1 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	820 938	821 989	896 782	791 165	-3,7 %

Ympäristötarkastuksia tehtiin 831 kappaletta vuonna 2020, mikä vastaa melko hyvin talousarviossa suunniteltua 800 kappaletta. Tarkastusten keskihinta oli 791 euroa eli 16 prosenttia alle talousarvion 946 euroa.

Henkilöstöluvumäärä on kasvanut yhdellä määräaikaisella henkilöllä ja henkilötyövuodet ovat laskeneet 0,7 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli kolme vuonna 2020 ja kasvua vuoteen 2019 verrattuna oli kaksi henkilöä. Sairauspoissaolojen määrät ovat laskeneet vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna (18,1 prosenttia). Huomioitavaa on kuitenkin se, että kyseessä on pieni tulosityksikkö, jossa pienilläkin muutoksilla voi olla isoja tilastollisia vaikutuksia.

45 RAKENNUSLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	5 000	0	5 000	7 907	2 907
Toimintamenot	-3 737	0	-3 737	-3 955	-217
Toimintakate	1 263	0	1 263	3 952	2 689

Maksutuotot nousivat edellisestä vuodesta 13 prosenttia, vaikka käyttösuunnitelmassa oli ennakoitu 27 prosenttia laskua. Tähän vaikutti lupahakemusten yllättävä kasvu koronavuotena.

Toimintamenot nousivat maltillisemmin kolme prosenttia edellisestä vuodesta, kun oli ennakoitu kolmen prosentin laskua. Toimintakate tasolla käyttötalous oli hyvin talousarvion ja käyttösuunnitelman raameissa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
45 RAKENNUSLAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	52	52	52	54	3,8 %
Htv	49	49	43	45	-9,5 %
Valvonta- ja lupapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 145 023	2 976 894	2 888 068	3 056 067	2,7 %
- suoritämäärä (saapuneet hakemukset)	1 797	1 831	1 800	1 953	6,7 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1 750	1 626	1 604	1 565	-3,8 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	924 624	875 194	849 080	898 471	2,7 %

Lupahakemuksia tuli yhdeksän prosenttia arvioitua enemmän. Lupapalvelun yksikköhinta laski kaksi prosenttia talousarvioon verrattuna. Asiantuntijapalvelujen kustannuksiin sen sijaan raportointiin kuuden prosentin ylitystä talousarvioon nähden.

Rakennusvalvontakeskuksen vuoden 2020 toiminta on toteutunut seuraavasti:

- Lupahakemuksia on tullut 1 953 kpl. Lupahakemuksista 100 prosenttia on jätetty sähköisesti.
- Lupapäätöksiä on tehty 1 954 kpl. Niistä 90 prosenttia on annettu arvioidussa käsittelyajassa.
- Aloituskokouksia on pidetty 829 kpl ja katselmuksia on toimitettu 7 450 kpl.
- Uusia Rakentamisen Topten -käytäntöjä on laadittu 12 kpl ja päivitettyjä kortteja on laadittu 20 kpl.
- Esteettömyys selvityksiä on tehty 24 rakennushankkeessa. Vireillä olleista erityisen esteettömyyden kohteita on ollut kahdeksan hanketta. Esteettömyystarkastuksia 25 kohteessa. Tarkastetuista hankkeista kuusi on ollut erityisen esteettömyyden kohteita.

Henkilöstön lukumäärä on kasvanut kahdella vakituisella työntekijällä vuoteen 2019 verrattuna. Henkilötyövuodet ovat kasvaneet vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna 2,1 prosenttia. Lähtövaihtuvuus on ollut hyvin vähäisellä tasolla (yksi henkilö). Sairauspoissaolot ovat nousseet hie-
man viime vuoteen verrattuna (12,24 prosenttia) Kuormaluku on joka tapauksessa alhainen (5,5), eli sairauspoissaolojen määrä on yleisesti hyvällä tasolla. Huomioitavaa on kuitenkin se, että kyseessä on pieni tulosityksikkö, jossa pienilläkin muutoksilla voi olla isoja tilastollisia vaikutuksia.

46 JOUKKOLIIKENNE (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	58 016	0	58 016	57 883	-133
Toimintamenot	-139 622	-3 000	-142 622	-143 718	-1 095
Toimintakate	-81 606	-3 000	-84 606	-85 835	-1 229

Tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Menot ylittävät alkuperäisen talousarvion 4,1 milj. euroa. HSL:n kuntaosuus toteutui 13,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempana ja Länsimetro Oy:n vastikelaskutus 8,7 milj. euroa talousarviota pienempänä. Länsimetro Oy:n vuosi 2019 oli ylijäämäinen sekä hoito- että hallintovastikkeiden osalta, mikä pienensi vuonna 2020 kerättyjen vastikkeiden määrää. Lisäksi investointeihin kirjattavien vastikkeiden ja käyttötalouteen kirjattavien vastikkeiden osuus painottui suunniteltua enemmän investointipuolelle.

Valtuusto lisäsi kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä määrärahaa 3 milj. euroa joukkoliikenteen epävarman tilanteen vuoksi. Lipputulokertymä oli jäänyt merkittävästi suunnitellusta.

HSL:n maksamat infrakorvaukset kasvoivat 2,6 milj. euroa vuoteen 2019 verrattuna.

Menot kasvoivat 22,8 milj. euroa vuodesta 2019. Kasvun syy oli HSL:n kuntaosuuden kasvu 21,5 milj. euroa.

Muut mittarit 2018-2020					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
Sisäisten linjojen linjakilometrit (milj.km/vuosi)	18,560	18,882	19,690	18,430	-2,4 %
Seutulinjoiden linjakilometrit Espoon suunta (milj.km)	5,870	7,067	7,820	6,816	-3,6 %
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vuosi)	6,002	6,037	6,110	5,955	-1,4 %
Metron linjakilometrit Espoossa (milj. km/vuosi)	1,517	1,526	1,540	1,505	-1,4 %

49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toimintatulot	71 932	-1 000	70 932	72 751	1 819
Valmistus omaan käyttöön	215	0	215	212	-3
Toimintamenot	-19 016	-4 550	-23 566	-23 243	323
Toimintakate	53 131	-5 550	47 581	49 721	2 139

Maanmyyntivoitot toteutuivat talousarvion mukaisesti ja maanvuokrat ylittyivät 0,9 milj. euroa. Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,8 milj. euroa.

Toimintakate toteutui talousarviomuutosten vuoksi alkuperäistä talousarviota heikompana, mutta muutettua talousarviota paremmin.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto alensi maanmyyntivoittojen tulotavoitetta kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä 1 milj. eurolla tulojen kertymiseen liittyneen epävarmuuden vuoksi.

Valtuusto lisäsi ensimmäisen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä esikunnan määrärahoja 4,6 milj. euroa virastotalo II:n omistusjärjestelyjä varten. Muuten menot toteutuivat alkuperäisen talousarvion mukaisesti.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT					
Henkilöstömäärä	65	64	64	58	-9,4 %
Htv	61	60	49	51	-16,0 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 230 500	2 995 604	3 421 752	2 599 753	-13,2 %
- suorit määrä (käytetty työaika, htv)	29	27	32	32	19,1 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	111 397	110 948	106 445	80 874	-27,1 %
Alueiden kehittäminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	760 720	666 881	1 322 999	689 744	3,4 %
- suorit määrä (käytetty työaika, htv)	6	6	6	6	0,0 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	126 787	111 147	220 500	114 957	3,4 %
Välivuokraus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 597 470	8 043 017	8 377 279	8 003 105	-0,5 %
- suorit määrä (vuokrasopimusten määrä)	1 136	1 123	1 127	1 110	-1,2 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	6 688	7 162	7 433	7 210	0,7 %
Maanhankinta, maanluovutus sekä maankäyttösopimukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 356 560	3 494 929	1 628 969	6 870 161	96,6 %
- suorit määrä (yhteenlaskettu kappalemäärä)	188	183	220	211	15,3 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	17 854	19 098	7 404	32 560	70,5 %
Asumisoikeusasunnot sekä ara-vuokra-asunnot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	323 510	366 189	682 200	326 673	-10,8 %
- suorit määrä (viranomaispäätösten ja valvottavien)	5 737	7 814	7 200	8 125	4,0 %
- yksikkökustannus e/suorite (kpl)	56	47	95	40	-14,2 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 101 065	2 876 882	3 367 701	4 541 087	57,8 %

Asiantuntija- ja hallintopalvelujen sekä asumisoikeus- ja ara-vuokra-asuntojen yksikkökustannukset toteutuvat sekä talousarviossa että laskennallisessa tavoitteessaan. Asumisoikeuspäätösten ja asukasvalintojen määrä nousi edellisvuodesta, koska uusia asumisoikeus- ja ara-vuokrakohteita valmistui.

Välivuokrauksen yksikkökustannus toteutui talousarvion tavoitteiden mukaisesti, mutta laskennallista tavoitekustannusta suhteessa vuoden 2019 tasoon ei saavutettu. Välivuokrattavien asuntojen määrä väheni vuoden aikana 13 asunnolla. Kievarinpolulta poistui 16 ja Jupperin koululta kolme asuntoa. Välivuokraukseen otettiin kuusi uutta Y-säätiön asuntoa.

Myös alueiden kehittäminen palvelutuotteen yksikkökustannukset toteutuivat talousarvion tavoitteiden mukaisesti, mutta laskennallista tavoitekustannusta suhteessa vuoden 2019 tasoon ei saavutettu. Henkilöstömenot ovat kasvaneet sopimusten myötä ja niiden merkitys kulurakenteessa on merkittävä.

Maanhankinnan, maanluovutuksen sekä maankäyttösopimusten menoja kertyi 4,6 milj. euroa talousarviota enemmän maanomistukseen liittyvien kertaluonteisten erien vuoksi. Suorit määrä kasvoi. Kaavoitus ja rakentaminen ja on jatkunut Espoossa voimakkaana ja sen myötä tehtyjen maankäyttösopimusten sekä tonttien ja tontinosien luovutusten määrät ovat kasvaneet edellisestä vuodesta.

Henkilöstön lukumäärä on laskenut kuudella henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Tämä johtuu ajankohtaan osuneesta henkilöstövaihtuvuudesta, joka aiheuttaa hetkellisen notkahduksen henkilöstöluvumäärässä. Vakituisten osuus laskee viidellä henkilöllä. Henkilötyövuodet ovat kasvaneet 2,8 prosenttia. Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli vuonna 2020 neljä henkilöä ja näin ollen vaihtuvuus on kasvanut yhdellä henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Sairauspoissaolojen määrät ovat laskeneet maltillisesti viimevuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (1,9 prosenttia).

2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen (ml. sisäiset erät)

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020	Tot.-%
Toimintatulot	425 809 833,06	-5 886 000,00	419 923 833,06	435 509 054,95	15 585 221,89	104
Myyntitulot	169 437 302,00	-2 740 000,00	166 697 302,00	168 830 539,29	2 133 237,29	101
Maksutulot	99 081 182,00	-2 146 000,00	96 935 182,00	100 844 348,87	3 909 166,87	104
Tuet ja avustukset	13 942 630,00	0,00	13 942 630,00	16 581 577,36	2 638 947,36	119
Muut toimintatulot	143 348 719,06	-1 000 000,00	142 348 719,06	149 252 589,43	6 903 870,37	105
Valmistus omaan käyttöön	13 615 000,00		13 615 000,00	11 745 899,79	-1 869 100,21	86
Toimintamenot	-2 111 073 743,66	-22 250 000,00	-2 133 323 743,66	-2 115 822 150,93	17 501 592,73	99
Henkilöstömenot	-656 409 200,37	343 719,00	-656 065 481,37	-632 725 612,17	23 339 869,20	96
Palvelujen ostot	-985 896 202,39	-17 543 282,00	-1 003 439 484,39	-1 016 340 688,23	-12 901 203,84	101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 791 369,64	-455 000,00	-41 246 369,64	-44 371 993,80	-3 125 624,16	108
Avustukset muille	-134 456 225,00	21 300,00	-134 434 925,00	-138 257 498,73	-3 822 573,73	103
Muut toimintamenot	-293 520 746,26	-4 616 737,00	-298 137 483,26	-284 126 358,00	14 011 125,26	95
Toimintakate	-1 671 648 910,60	-28 136 000,00	-1 699 784 910,60	-1 668 567 196,19	31 217 714,41	98
Verotulot	1 576 800 000,00		1 576 800 000,00	1 605 339 965,75	28 539 965,75	102
Valtionsuudet	97 616 000,00		97 616 000,00	205 086 851,00	107 470 851,00	210
Rahoitustulot- ja menot						
Korkotulot muilta	15 231 000,00		15 231 000,00	14 470 292,03	-760 707,97	95
Korkotulot liikelaitoksilta	364 000,00		364 000,00	361 611,92	-2 388,08	99
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 533 000,00	0,00	2 533 000,00	2 415 995,31	-117 004,69	95
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	28 157 352,00		28 157 352,00	28 417 814,36	260 462,36	101
Korkomenot	-12 852 000,00		-12 852 000,00	-9 339 960,98	3 512 039,02	73
Muut rahoituskulut	-2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-52 228,46	1 947 771,54	3
Vuosikate	34 200 441,40	-28 136 000,00	6 064 441,40	178 133 144,74	172 068 703,34	2 937
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 195 606,59		-83 195 606,59	-90 121 897,90	-6 926 291,31	108
Arvonalentumiset	0,00		0,00	-117 119,15	-117 119,15	
Tilikauden tulos	-48 995 165,19	-28 136 000,00	-77 131 165,19	87 894 127,69	165 025 292,88	-114
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)				-6 247 157,74	-6 247 157,74	
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)				15 019 442,67	15 019 442,67	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-48 995 165,19	-28 136 000,00	-77 131 165,19	96 666 412,62	173 797 577,81	-125

Verotulojen toteuma (1 000 euroa)

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Ansioverotulo	1 320 000	0	1 320 000	1 356 824	36 824
Yhteisövero	133 300	0	133 300	136 178	2 878
Kiinteistövero	123 500	0	123 500	112 338	-11 162
Yhteensä	1 576 800	0	1 576 800	1 605 340	28 540

Käyttötalouden valtionsuudet (1 000 euroa)

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	20 902	0	20 902	297 622	276 720
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus		0		-168 405	-168 405
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionsuudet		0		-10 015	-10 015
Verotulomenetysten kompensaatio	76 714	0	76 714	85 885	9 171
Valtionsuudet	97 616	0	97 616	205 087	107 471

Tuloverojen perusteet verovuosina 2014–2020

Verovuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2014	18,00 %	6373	2,0
2015	18,00 %	6594	3,5
2016	18,00 %	6736	2,1
2017	18,00 %	6769	0,5
2018	18,00 %	6955	2,8
2019	18,00 %	7247	4,2
2020	18,00 %		

verotettava tulo = tuloveroprosentti x verovuoden maksuunpantu vero

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2018–2020

	TP2018	TP2019	TP2020
	%	%	%
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93	0,93	0,93
Voimalaitosrakennus	0,93	0,93	0,93
Yleishyödyllinen yhteisö			
- rakennus	0,00	0,00	0,00
- maapohja	0,00	0,00	0,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93	3,93	3,93
Yleinen			
- rakennus	0,93	0,93	0,93
- maapohja	0,93	0,93	0,93

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

81 VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	1 674 416	0	1 674 416	1 810 427	136 011
Netto	1 674 416	0	1 674 416	1 810 427	136 011

Verorahoitusta, joka on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summa, tilitettiin yhteensä 1 810,4 milj. euroa, kasvua 14,5 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna.

Kunnallisveroja tilitettiin 1356,8 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen 84,5 milj. euroa ja 6,6 prosenttia. Kunnallisverotilitykset ylittivät talousarvion 37 milj. eurolla vuoden 2019 verotuksen

verovajeen tilityksien, veronpalautusten pienenemisen sekä vuoden 2020 aikana tehtyjen oikaisujen seurauksena.

Yhteisöveroa tilitettiin 136,2 milj. euroa, joka on 7,6 milj. euroa ja 5,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019. Kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin kymmenellä prosenttiyksiköllä kompensoimaan koronavirusepidemian vaikutusta yhteisöverotulokertymään.

Kiinteistöveroa tilitettiin 112,3 milj. euroa, 6,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Kiinteistöverossa siirryttiin jatkuvaan valmistumiseen 2020, mikä hidasti monikuntaisten yritysten verotuksen valmistumista. Osa kiinteistöverojen toisesta maksuerästä siirtyi vuodelle 2021.

Espoo sai valtionosuuksia yhteensä 118,9 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatioita yhteensä 85,8 milj. euroa. Espoon verotuloihin perustuva valtionosuuden tulopohjan tassa oli -168,4 milj. euroa. Ero talousarvioon johtuu valtion vuoden 2020 lisätalousarvioissa päätetyistä koronavirusepidemian vaikutusten kompensatioista.

82 RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	46 285	0	46 285	45 666	-620
Menot	-14 852	0	-14 852	-9 392	5 460
Netto	31 433	0	31 433	36 274	4 840

Rahoitustulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, verontilityskoroista ja liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista sekä kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuotoista, osinkotuotoista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista.

Rahoitustulot, yhteensä 45,7 milj. euroa, alittivat talousarvion 0,6 milj. eurolla. Rahoitustulojen suurimmat erät muodostuivat liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista 28,7 milj. euroa sekä kuntayhtymien maksamista antolainojen koroista 14,5 milj. euroa. Poikkeama talousarvioon johtui pääasiassa ennakoitua alhaisemmasta korkotasosta ja pienemmistä antolainojen korkotuotoista.

Rahoitusmenot koostuvat talousarviolainoista maksettavista korkomenoista sekä verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

Rahoitusmenot vuonna 2020 olivat 9,4 milj. euroa, jotka alittavat talousarvion 5,5 milj. eurolla. Poikkeama talousarvioon johtuu edelleen jatkuneesta poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta, joka laski toteutuneita korkokuluja suhteessa budjetoituihin meno-odotuksiin.

2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

1 000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset	Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	-72 700			-72 700	-77 366	4 666
92 MAA- JA VESIALUEET	-8 000	-7 500		-15 500	-15 934	434
94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	-126 150	-20 800		-146 950	-150 851	3 901
941 Liikenneväylät	-60 500	-15 800		-76 300	-73 711	-2 589
942 Alueellinen kunnallistekniikka	-16 350			-16 350	-16 508	159
HA KT-sopimusrakentaminen	-25 000	-5 000		-30 000	-31 625	1 625
948 Muu sopimus- ja projektirakentaminen	-18 900	0	0	-18 900	-22 463	3 563
949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen	-2 200			-2 200	-2 200	0
95 KONEET JA KALUSTO	-12 540	0		-12 540	-9 371	-3 169
96 OSAKKEET JA OSUUDET	-22 700	-910		-23 610	-22 817	-793
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS YHTEENSÄ	-139 113	19 420	0	-119 693	-124 119	4 425
Aineettomat		-1 622		-1 622	-1 549	-73
Uudisrakentaminen	-107 703	24 542		-83 161	-86 879	3 718
Perusparantaminen	-9 000	-3 000		-12 000	-12 248	248
Koneet ja kalusto					0	0
Osakkeet ja osuudet	-22 410	-500		-22 910	-23 443	532
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	-2 300			-2 300	-2 261	-39
SUURPELLON TASEYKSIKKÖ	-3 600	1 350		-2 250	-2 086	-164
TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ	-17 500	-1 850		-19 350	-19 720	370
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-404 603	-10 290	0	-414 893	-424 525	9 632

Kaupungin investointimenot vuonna 2020 olivat 424,5 milj. euroa. Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 342,2 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 48 milj. euroa. Bruttoinvestoinnit ylittivät muutetun talousarvion 9,6 milj. eurolla ja nettoinvestoinnit 1,5 milj. eurolla. Kunnallistekniset investoinnit olivat yhteensä 164 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 17 milj. euroa, ja talonrakennusinvestoinnit 99 milj. euroa, kasvua 33 milj. euroa. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 92 prosenttia.

Aineettomien investointien kautta kanavoidaan länsimetron valtiovastuukset metroyhtiölle. Sekä menoihin että tuloihin oli budjetoitu metron II-vaiheen valtiovastuksia 60 milj. euroa. Vuodelle 2020 valtiosuosuuksia kirjattiin 66,8 milj. euroa. II-vaiheen rakennustyöt etenivät arvioitua nopeammin ja samalla valtiosuus toteutui 6,8 milj. euroa budjetoitua suurempana.

Maata hankittiin vuoden aikana yhteensä 15,9 milj. eurolla. Määrärahaan siirrettiin vuoden aikana 7,5 milj. euroa lisää.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat 150,9 milj. euroa. Menot ylittivät muutetun talousarvion 3,9 milj. eurolla. Liikenneväyliä, ratahankkeita ja kulutuskerroksien uusintaa toteutettiin 73,7 milj. eurolla. Alueelliseen kunnallistekniikkaan investointiin 16,5 milj. euroa ja kunnallistekniikan sopimus- ja projektirakentamiseen 54,1 milj. euroa, josta Finnöö-Espoonlahti -projektialueelle 7,9 milj. euroa, Saunalahti-Kurttila -projektialueelle 4,6 milj. euroa, Espoon keskuksen projektialueelle 5,2 milj. euroa ja kunnallistekniikan sopimusrakentamiseen 31,6 milj. euroa. Investointimenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 52 milj. euroa. Raide-Jokeri hankkeeseen investointiin 32 milj. euroa edellisvuotta enemmän, yhteensä 45 milj. euroa.

Peruskaupungin investoinnit koneisiin ja kalustoon olivat 9,4 milj. euroa. Investoinnit alittivat muutetun talousarvion 3,2 milj. eurolla. Suurimpia hankintoja olivat kuituverkon rakentaminen miljoona euroa, ICT-verkon kytkimet 1,1 milj. euroa, logistiikan kalusto 2 milj. euroa, koulujen ja päiväkotien ensikertainen varustaminen 2,3 milj. euroa, liikunnan koneet ja kalusto 0,9 milj. euroa ja kaupunkitekniikan kalusto 0,8 milj. euroa.

Peruskaupungin osakkeista ja osuuksista maksettiin Länsimetro Oy:n rahoitusvastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 22,6 milj. euroa.

Tilapalvelujen investoinnit olivat yhteensä 124,1 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 31 milj. euroa. Uudisrakentamisen investoinnit olivat 86,9 milj. euroa, jotka sisältävät uudisrakennuksia 17,5 milj. euroa, korvaavat uudisrakennukset 38 milj. euroa ja peruskorjaukset 16,6 milj. euroa sekä muut korjausinvestoinnit 14,8 milj. euroa. Uudisrakentamisen investoinnit ylittivät muutetun talousarvion 3,7 milj. eurolla. Uudisrakentamisen hankkeilta siirrettiin vuoden aikana osavuosikatsausten yhteydessä investointimäärärahoja muille hankkeille perustuen sen hetken määrärahaennusteisiin. Ennusteet osoittautuivat osin virheelliseksi ja aiheutti vuoden lopun tilanteessa uudisrakentamisen kokonaismäärärahojen ylityksen. Osakkeisiin investointiin 23,4 milj. euroa (Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistön, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon keskuskeittiön sekä Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 22,6 milj. euroa). Osakeinvestoinnit ylittivät muutetun talousarvion 0,5 milj. eurolla.

Tapiolan taseyksikön investoinnit olivat 19,7 milj. euroa. Kunnallistekniikan rakentamiseen investoitiin 11,2 milj. euroa ja osakkeisiin ja osuuksiin 8,5 milj. euroa.

I INVESTOINTIOSA (kaupunki ilman liikelaitoksia, taseyksiköitä ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	67 300	6 550	73 850	82 591	8 741
Menot	242 090	29 210	271 300	276 339	5 040
Netto	174 790	22 660	197 450	193 748	-3 702

Peruskaupungin investointimenojen toteuma oli 276,3 milj. euroa. Menot ylittivät muutetun talousarvion 5 milj. eurolla. Suurimmat poikkeamat syntyivät aineettoman omaisuuden investoinneissa, joissa länsimetron valtionosuuksia kirjattiin 6,8 milj. euroa budjetoitua enemmän sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investoinneissa, joissa toteuma oli 3,9 milj. euroa budjetoitua suurempi. Kone- ja kalustoinvestointeja toteutettiin 3,2 milj. euroa ja ICT-investointeja 2,2 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Investointituloja kertyi 82,6 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 8,7 milj. eurolla. Länsimetron valtionavustus ylittyi 6,8 milj. euroa. Muita tuloja kertyi 1,9 milj. euroa budjetoitua enemmän.

91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

911 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	60 000	0	60 000	68 214	8 214
Menot	72 700	0	72 700	77 366	4 666
Netto	12 700	0	12 700	9 152	-3 548

Aineettomien investointien kautta kanavoidaan länsimetron valtionavustukset metroyhtiölle. Sekä menoihin että tuloihin oli budjetoitu metron II-vaiheen valtionavustuksia 60 milj. euroa.

Vuodelle 2020 valtionosuuksia kirjattiin 66,8 milj. euroa. II-vaiheen rakennustyöt etenivät hie-
man talousarviossa arvioitua nopeammin.

ICT-investoinnit toteutuivat 2,2 milj. alkuperäistä talousarviota alhaisempina. Koronavirusepi-
demian vuoksi henkilöresursseja kohdennettiin kriittisten järjestelmien tuotannon turvaamiseen
ja kiristyneessä taloustilanteessa tehtiin priorisointeja projekteissa ja hankinnoissa. Suurimmat
hankkeet olivat varhaiskasvatuksen eVaka2.0, ja johtamisen ja talousohjauksen järjestelmä-
uudistus.

92 MAA- JA VESIALUEET

92 MAA- JA VESIALUEET

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	1 300	-550	750	436	-314
Menot	8 000	7 500	15 500	15 934	434
Netto	6 700	8 050	14 750	15 498	748

(tulot ja menot sitovia)

Maanhankintaan käytettiin yhteensä 15,9 milj. euroa. Määräraha ylittyi 0,4 milj. euroa. Vuonna
2020 laitettiin täytäntöön runsaasti maankäytösopimusten yhteydessä tehtyjä kiinteistökaupan
esisopimuksia ja osa niistä mahdollistui ennakoitua aikaisemmin, ajoittuen jo loppuvuoteen
2020.

Maa-alueiden tuloja (tase-arvo) investointeihin kirjautui 0,4 milj. euroa.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi määrärahaa 7,5 milj. euroa syyskuussa ja alensi tuloarviota 0,55 milj. euroa jou-
luussa.

94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

A94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET (pl. liikuntapaikkojen perusparantaminen)

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	6 000	7 100	13 100	13 673	573
Menot	123 950	20 800	144 750	148 651	3 901
Netto	117 950	13 700	131 650	134 977	3 328

(tulot ja menot sitovia)

Teknisen lautakunnan kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa va-
rattu 124 milj. euroa. Rakentamisolosuhteet olivat suotuisat: leuto talvi ja poikkeusolojen takia
vähentynyt ajoneuvoliikenteen määrä mahdollistivat rakentamistyömaiden tehokkaan edistymi-
sen ympäri vuoden. Raide-Jokeri ja Kehä I Laajalahdessa etenivät merkittävästi suunniteltua
nopeammin. Maankäytösopimuksilla rahoitettavia investointeja tehtiin 6,6 milj. euroa alkupe-
räistä talousarviota enemmän. Hankkeiden suunniteltua nopeamman etenemisen vuoksi kol-
mannen osavuosisikatsauksen yhteydessä valtuusto lisäsi määrärahaa 20,8 milj. euroa. Toteutu-
neet investointimenot 148 milj. euroa ylittivät muutetun talousarvion 3,9 milj. euroa. Yksittäiset

hankkeet toteutuvat kustannusarviossaan, mutta hankkeiden nopean etenemisen vuoksi vuosimääräraha ylittyi.

Avustuksia ja rahoitusosuuksia kertyi 13,7 milj. euroa, muun muassa Raide-Jokeri hankkeelle.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi menomäärärahaa 20,8 milj. euroa ja tuloarviota 7,1 milj. euroa joulukuussa.

949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	2 200	0	2 200	2 200	0
Netto	2 200	0	2 200	2 200	0

(tulot ja menot sitovia)

95 KONEET JA KALUSTO

Peruskaupungin kone- ja kalustoinvestointeihin käytettiin kaikkiaan 9,4 milj. euroa.

951 Yleishallinto

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	4 100	0	4 100	4 095	-5
Netto	4 100	0	4 100	4 095	-5

(tulot ja menot sitovia)

IT-infrainvestoinnit kuituverkkoon ja verkon kytkimiin olivat 2,1 milj. euroa ja Logistiikan auto- ja konehankinnat 1,7 milj. euroa.

952 Sosiaali- ja terveyslautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	1 440	0	1 440	397	-1 043
Netto	1 440	0	1 440	397	-1 043

(tulot ja menot sitovia)

Sosiaali- ja terveystoimen koneet- ja kalustoinvestoinnit olivat 0,4 milj. euroa. Määrärahoilla varustettiin muun muassa Postipuu-nimisen uuden kiinteistön kalustehankinnat ja Viherlaakson terveysaseman väistötilojen kalustehankinnat. Osa suunnitelluista hankinnoista siirtyi vuodelle 2021.

953 Sivistystoimi**9531 Opetus- ja varhaiskasvatustk**

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	4 556	-600	3 956	2 272	-1 684
Netto	4 556	-600	3 956	2 272	-1 684

(tulot ja menot sitovia)

Koneet ja kalusto investointimäärärahat alittuivat 1,7 milj. eurolla opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa viivästyneiden toimitilahankkeiden takia. Lisäksi osa tilojen ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannuksista kirjataan käyttötalouteen.

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi 0,6 milj. euroa tammikuussa Karaportin tilojen varustamiseen.

9532 Svenska rum -lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	20	0	20		-20
Netto	20	0	20		-20

(tulot ja menot sitovia)

9535 Kulttuuritk

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	680	0	680	418	-262
Netto	680	0	680	418	-262

(tulot ja menot sitovia)

9538 Liikunta- ja nuorisotk

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot	944	0	944	940	-4
Netto	944	0	944	940	-4

(tulot ja menot sitovia)

9539 Muu sivistystoimi

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Menot		600	600	448	-152
Netto		600	600	448	-152

Talousarviomuutokset:

Toimialajohtaja siirsi 0,6 milj. euroa tammikuussa Karaportin tilojen varustamiseen.

954 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI**9541 Tekninen ltk**

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
1000 EUR					
Menot	800	0	800	803	3
Netto	800	0	800	803	3

(tulot ja menot sitovia)

9544 Rakennusltk

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
1000 EUR					
(tulot ja menot sitovia)					

96 OSAKKEET JA OSUUDET**961 YLEISHALLINTO**

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
1000 EUR					
Tulot		0		268	268
Menot	800	0	800	7	-793
Netto	800	0	800	-261	-1 061

(tulot ja menot sitovia)

Tuloja kertyi osakemyynneistä muun muassa Uudenmaan sairaalapesulan osakkeiden myynti.

964 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
1000 EUR					
Menot	21 900	910	22 810	22 810	0
Netto	21 900	910	22 810	22 810	0

(tulot ja menot sitovia)

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 22,6 milj. euroa. Tämän lisäksi hankittiin Maapallonkadun Autopai-
kat Oy osakkeita ja merkittiin Turun Tunnin Juna Oy:n osakkeita. Länsimetro Oy:n vastikkeiden rahastoitava osuus oli talousarviossa varattua määrärahaa suurempi. Käyttötalouden puolelle kirjattava osuus vastikkeista on vastaavasti pienempi. Valtuusto lisäsi edellisten vuoksi määrärahaa 0,91 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 910 000 euroa joulukuussa.

2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020	Tot.-%
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	34 200 441,40	-28 136 000,00	6 064 441,40	178 133 144,74	172 068 703,34	2 937
Tulorahoituksen korjaukset	-30 400 000,00	1 000 000,00	-29 400 000,00	-30 794 734,39	-1 394 734,39	105
	3 800 441,40	-27 136 000,00	-23 335 558,60	147 338 410,35	170 673 968,95	-631
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-242 089 600,00	-29 210 000,00	-271 299 600,00	-276 339 232,48	-5 039 632,48	102
Rahoitusosuudet investointeihin	66 000 000,00	7 100 000,00	73 100 000,00	81 887 092,71	8 787 092,71	112
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	31 700 000,00	-1 550 000,00	30 150 000,00	31 001 060,30	851 060,30	103
	-144 389 600,00	-23 660 000,00	-168 049 600,00	-163 451 079,47	4 598 520,53	97
Toiminta ja investointien rahavirta, netto	-140 589 158,60	-50 796 000,00	-191 385 158,60	-16 112 669,12	175 272 489,48	8
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	-47 583 000,00		-47 583 000,00	-27 000 000,00	20 583 000,00	57
Antolainasaamisten vähennykset muilta	3 650 000,00		3 650 000,00	4 251 855,07	601 855,07	116
	-43 933 000,00	0,00	-43 933 000,00	-22 748 144,93	21 184 855,07	52
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	285 000 000,00		285 000 000,00	285 000 000,00		100
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-68 676 000,00		-68 676 000,00	-68 169 655,92	506 344,08	99
Lyhytaikaisten lainojen muutos				34 749 003,39	34 749 003,39	
	216 324 000,00	0,00	216 324 000,00	251 579 347,47	35 255 347,47	116
Oman pääoman muutokset	15 000 000,00		15 000 000,00	15 000 000,00		100
Muut maksuvalmiuden muutokset				48 367 476,66	48 367 476,66	
Vaikutus maksuvalmiuteen	46 801 841,40	-50 796 000,00	-3 994 158,60	276 086 010,08	280 080 168,68	-6 912

Vuonna 2020 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli -16 milj. euroa. Rahavirta toteutui alkuperäistä talousarviota parempana. Vaikutus maksuvalmiuteen oli kaikkiaan 276 milj. euroa.

Kaupungin sisäinen rahoitus on järjestelty siten, että peruskaupunki nostaa pitkäaikaiset lainat ja rahoittaa liikelaitoksia ja taseyksiköitä sisäisesti välitystilin kautta. Tämän vuoksi peruskaupungin vaikutus maksuvalmiuteen on huomattavasti enemmän positiivinen kuin koko kaupungin tarkastelussa, jossa mukana ovat myös liikelaitokset ja taseyksiköt. Lyhytaikaisten velkojen muutos johtuu pääosin tytäryhtiöiden konsernitilillä olevien kassavarojen muutoksista, jotka näkyvät kaupungin lyhytaikaisena velkana tai saatavana. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida talousarviossa.

Talousarvioon merkitty 15 milj. euron rahastojen purku toteutui talousarvion mukaisesti. Lainanottovaltuutta oli budjetoitu 285 milj. euroa, joka nostettiin kokonaisuudessaan. Lainan lyhennykset toteutuivat hiukan talousarviota alhaisempana. Vuoden aikana nostettiin lyhytaikaista rahoitusta kuntatodistuksilla kaikkiaan 40 milj. eurolla.

Muut maksuvalmiuden muutokset sisältävät tilikauden aikaiset muutokset muun muassa saamisissa ja korottomissa veloissa.

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

87 Antolainat

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	3 650	0	3 650	4 252	602
Menot	-47 583	0	-47 583	-27 000	20 583
Netto	-43 933	0	-43 933	-22 748	21 185

Vuonna 2020 antolainojen tulot muodostuivat lainojen lyhennyksistä tytäryhtiöiltä. Yhtiöt lyhensivät lainoja enemmän kuin budjetoitu, mikä selittää korkeamman toteuman.

Antolainojen menot ovat lainanantoa konsernin sisällä. Talousarviossa oli budjetoitu antolainaa 47,6 milj. euroa, josta nostettiin 27,0 milj. euroa. Kouluprojekteilte oli budjetoitu antolainaa, josta nostettiin 15 milj. euroa. Lisäksi Matinkylän Uimahalli Koy:lle antolainattiin yhteensä 12 milj. euroa. Antolainojen nostot toteutuivat alle talousarvioon budjetoidun kouluprojektien viivästyessä, ja lainannostotarpeen siirtyessä seuraavan vuoden puolelle.

88 Talousarviolainat

1000 EUR	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Tulot	285 000	0	285 000	285 000	0
Menot	-68 676	0	-68 676	-68 170	506
Netto	216 324	0	216 324	216 830	506

Vuodelle 2020 oli talousarviossa budjetoitu 285,0 milj. euroa uutta lainannostovaltuutta, jota nostettiin kokonaisuudessaan. Lainat nostettiin etupainotteisesti ensimmäisen vuosipuoliskon aikana, ja varauduttiin näin poikkeusvuoden taloudellisiin haasteisiin. Lainoja lyhennettiin vastaavana aikana noin 68,2 milj. eurolla ja pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 1 110,5 milj. euroa.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2020		01.01.-31.12.2019	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	96 348 485,42		89 472 220,60	
Maksutuotot	107 874 985,20		115 769 334,13	
Tuet ja avustukset	20 193 111,09		19 296 809,04	
Muut toimintatuotot	<u>179 589 927,91</u>	404 006 509,62	<u>193 540 026,96</u>	418 078 390,73
Valmistus omaan käyttöön		12 157 934,74		12 438 367,54
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-553 421 199,38		-539 757 100,07	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-114 763 453,78		-113 775 723,36	
Muut henkilösivukulut	-19 805 811,15		-18 906 012,89	
Palvelujen ostot	-918 495 125,42		-881 701 256,39	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 805 494,53		-70 818 524,53	
Avustukset	-139 002 412,17		-133 993 175,01	
Muut toimintakulut	<u>-132 261 936,02</u>	-1 942 555 432,45	<u>-127 283 083,13</u>	-1 886 234 875,38
Toimintakate		-1 526 390 988,09		-1 455 718 117,11
Verotulot		1 605 339 965,75		1 521 183 803,96
Valtionosuudet		205 086 851,00		60 874 052,96
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 430 494,34		15 524 400,23	
Muut rahoitustuotot	23 810 966,12		39 724 214,68	
Korkokulut	-9 339 960,98		-8 630 293,83	
Muut rahoituskulut	<u>-9 521 668,78</u>	20 379 830,70	<u>-1 545 680,33</u>	45 072 640,75
Vuosikate		304 415 659,36		171 412 380,56
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-174 975 920,65		-166 922 591,09	
Arvonalentumiset	<u>-343 218,28</u>	-175 319 138,93	<u>-12 019 534,35</u>	-178 942 125,44
Tilikauden tulos		129 096 520,43		-7 529 744,88
Poistoeron muutos				
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	<u>-1 232 407,71</u>	-1 232 407,71	<u>-2 232 407,70</u>	-2 232 407,70
Rahastojen muutos				
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	<u>15 019 442,67</u>	15 019 442,67	<u>15 025 515,34</u>	15 025 515,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		142 883 555,39		5 263 362,76
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		20,9		22,3
Vuosikate/Poistot, %		173,6		95,8
Vuosikate, euroa/asukas		1 039		592
Asukasmäärä (ennakkotieto)		292 913		289 731

3.2 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	304 415 659,36	171 412 380,56
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-68 979 981,13</u>	<u>-85 588 792,52</u>
	235 435 678,23	85 823 588,04
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-424 525 224,08	-351 520 806,30
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82 340 802,35	57 414 184,96
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>71 140 745,27</u>	<u>92 413 185,66</u>
	-271 043 676,46	-201 693 435,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-35 607 998,23	-115 869 847,64
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-27 000 000,00	-33 013 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	<u>4 901 975,91</u>	<u>3 901 469,37</u>
	-22 098 024,09	-29 111 530,63
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	285 000 000,00	220 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-68 169 655,92	-57 850 458,49
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>34 749 003,39</u>	<u>28 507 511,12</u>
	251 579 347,47	190 657 052,63
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-376 962,98	487 172,72
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 701 319,71	-14 136,21
Saamisten muutos	-27 450 474,01	-46 853 719,34
Korottomien velkojen muutos	<u>81 999 978,41</u>	<u>44 603 484,57</u>
	47 471 221,71	-1 777 198,26
Rahoituksen rahavirta	276 952 545,09	159 768 323,74
Rahavarojen muutos	241 344 546,86	43 898 476,10
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 134 795 911,26	893 451 364,40
Rahavarat 1.1.	<u>893 451 364,40</u>	<u>849 552 888,30</u>
	241 344 546,86	43 898 476,10
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-300 271 304,94	-412 334 467,04
Investointien tulorahoitus, %	89,0	58,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,4
Lainanhoitokate	4,0	2,7
Kassan riittävyys, pv	169	140
Asukasmäärä (ennakkotieto)	292 913	289 731

3.3 TASE

TASE 31.12.	2020	2019
V A S T A A V A A	4 609 214 375,55	4 148 040 190,38
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 250 211 539,96	3 063 906 728,29
I Aineettomat hyödykkeet	66 871 901,54	62 823 989,18
1. Aineettomat oikeudet	16 561 373,08	11 345 107,36
2. Muut pitkävaikutteiset menot	50 310 528,46	51 478 881,82
II Aineelliset hyödykkeet	2 125 626 557,96	2 019 516 472,23
1. Maa- ja vesialueet	391 685 107,41	376 128 237,31
2. Rakennukset	592 115 890,17	578 925 979,66
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 042 271 571,06	994 947 101,21
4. Koneet ja kalusto	26 117 859,91	25 901 673,87
5. Muut aineelliset hyödykkeet	877 480,69	877 480,69
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	72 558 648,72	42 735 999,49
III Sijoitukset	1 057 713 080,46	981 566 266,88
1. Osakkeet ja osuudet	696 773 809,18	642 725 019,69
3. Muut lainasaamiset	359 896 579,86	337 798 555,77
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	7 067 939,57	7 694 906,65
1. Valtion toimeksiannot	6 609 423,54	7 236 270,62
2. Lahjoitusrahastojen varat	458 516,03	458 636,03
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 351 934 896,02	1 076 438 555,44
I Vaihto-omaisuus	8 296 948,50	1 595 628,79
1. Aineet ja tarvikkeet	8 296 948,50	1 595 628,79
II Saamiset	208 842 036,26	181 391 562,25
Pitkäaikaiset saamiset	38 372 248,11	56 463 905,42
2. Lainasaamiset	114 667,33	139 864,53
4. Siirtosaamiset	38 257 580,78	56 324 040,89
Lyhytaikaiset saamiset	170 469 788,15	124 927 656,83
1. Myyntisaamiset	28 208 874,02	32 919 464,80
2. Lainasaamiset	259 154,26	251 344,18
3. Muut saamiset	20 126 691,46	16 846 004,90
4. Siirtosaamiset	121 875 068,41	74 910 842,95
III Rahoitusarvopaperit	747 498 781,50	677 758 426,25
1. Osakkeet ja osuudet	91 993,58	95 831,49
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	14 036 420,00
4. Muut arvopaperit	735 406 787,92	663 626 174,76
IV Rahat ja pankkisaamiset	387 297 129,76	215 692 938,15

TASE 31.12.	2020	2019
VASTATTAVAA	4 609 214 375,55	4 148 040 190,38
A OMA PÄÄOMA	2 673 695 164,94	2 545 831 052,22
I Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
III Muut omat rahastot	591 991 752,53	589 890 244,30
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	494 687 073,26	506 544 661,40
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	142 883 555,39	5 263 362,76
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	189 376 854,74	188 144 447,03
1. Poistoero	189 376 854,74	188 144 447,03
C PAKOLLISET VARAUKSET	9 063 830,79	9 561 561,87
1. Eläkevaraukset	0,00	29 600,00
2. Muut pakolliset varaukset	9 063 830,79	9 531 961,87
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	9 642 701,12	10 646 631,18
1. Valtion toimeksiannot	6 609 423,54	7 236 270,62
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	33 516,03	33 636,03
3. Muut toimeksiantojen pääomat	2 999 761,55	3 376 724,53
E VIERAS PÄÄOMA	1 727 435 823,96	1 393 856 498,08
I Pitkäaikainen	1 044 826 875,52	835 997 618,70
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 007 358 548,46	798 331 359,33
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 319 077,16	1 421 541,23
5. Saadut ennakot	6 148 277,90	6 224 971,59
7. Muut velat	972,00	19 746,55
II Lyhytaikainen	682 608 948,44	557 858 879,38
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	71 688 180,87	63 784 038,67
3. Lainat julkisyhteisöiltä	102 464,09	100 987,27
4. Lainat muilta luotonantajilta	130 033 559,10	95 284 555,71
5. Saadut ennakot	160 424 448,78	135 347 200,16
6. Ostovelat	109 903 006,90	77 965 203,95
7. Muut velat	19 893 977,68	17 236 734,88
8. Siirtovelat	190 563 311,02	168 140 158,74
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	64,4	68,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	70,5	62,6
Kertynyt yli-/alijäämä	637 570 629	511 808 024
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 177	1 766
Lainakanta 31.12., €	1 240 501 830	988 922 482
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 235	3 413
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	1 738 794 617	1 336 115 820
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 936	4 612
Lainasaamiset, €	359 896 580	337 798 556
Asukasmäärä (ennakkotieto)	292 913	289 731

3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNITULOSLASKELMA

	2020	2019
Toimintatuotot	1 178 887 687,71	1 171 297 683,74
Toimintakulut	-2 601 117 546,03	-2 544 377 625,63
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 586 521,44	-1 282 702,68
Toimintakate	-1 420 643 336,88	-1 374 362 644,57
Verotulot	1 605 339 965,75	1 521 183 803,96
Valtionosuudet	267 012 841,35	113 469 597,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 506 345,32	11 571 509,81
Muut rahoitustuotot	34 821 238,44	48 318 798,07
Korkokulut	-50 960 891,77	-46 261 040,72
Muut rahoituskulut	-12 336 167,30	-3 849 423,48
Vuosikate	434 739 994,91	270 070 600,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-328 888 629,47	-323 434 674,10
Omistuksen eliminointierot	-1 716 821,37	-71 517,82
Arvonalentumiset	-88 760,71	-330 694 211,55
Tilikauden tulos	104 045 783,35	-53 386 953,86
Tilinpäätössiirrot	15 019 442,67	15 025 515,34
Tilikauden verot	-836 928,92	-603 017,92
Laskennalliset verot	617 386,99	2 898 577,59
Vähemmistöosuudet	4 334 460,22	3 766 037,20
Tilikauden ylijäämä	123 180 144,32	-32 299 841,65

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,3	46,0
Vuosikate/Poistot, %	131,5	83,5
Vuosikate, euroa/asukas	1 484	932
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	292 913	289 731

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	434 739 994,91		270 070 600,06	
Tilikauden verot	-836 928,92		-603 017,92	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-78 968 572,86</u>	354 934 493,13	<u>-85 541 178,53</u>	183 926 403,62
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-784 640 283,51		-661 148 289,07	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	84 955 749,32		58 029 792,79	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>91 312 140,05</u>	-608 372 394,14	<u>94 591 758,43</u>	-508 526 737,85
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-253 437 901,01</u>		<u>-324 600 334,23</u>
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-1 307,95		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>2 750 493,24</u>	2 749 185,29	<u>2 909 347,23</u>	2 909 347,23
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	666 901 989,95		449 241 735,38	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-176 149 142,52		-147 551 168,24	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-4 876 526,61</u>	485 876 320,82	<u>-1 582 347,43</u>	300 108 219,71
Oman pääoman muutokset		-420 054,84		3 051 890,09
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-368 044,09		459 031,17	
Vaihto-omaisuuden muutos	-14 308 443,45		-88 422,31	
Saamisten muutos	-40 752 599,26		-59 706 305,64	
Korottomien velkojen muutos	<u>90 096 366,68</u>	<u>34 667 279,87</u>	<u>53 173 139,12</u>	<u>-6 162 557,66</u>
Rahoituksen rahavirta		<u>522 872 731,14</u>		<u>299 906 899,37</u>
Rahavarojen muutos		269 434 830,13		-24 693 434,86
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 249 091 321,84		979 656 491,70	
Rahavarat 1.1.	<u>979 656 491,70</u>	269 434 830,13	<u>1 004 349 926,56</u>	-24 693 434,86
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-1 333 820 875,48		-1 561 589 827,97
Investointien tulo-rahoitus, %		62,1		44,8
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8		0,6
Lainanhoitokate		2,1		1,6
Kassan riittävyys, pv		126		105

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	24 525 931,74	18 355 897,29
Muut pitkävaikutteiset menot	85 969 901,77	85 454 316,21
Ennakkomaksut	908 339,51	1 034 458,08
	<u>111 404 173,02</u>	<u>104 844 671,58</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	561 697 348,33	544 888 397,44
Rakennukset	2 593 446 053,76	2 605 661 993,21
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 386 549 392,62	1 336 745 604,71
Koneet ja kalusto	118 936 873,61	121 279 570,97
Muut aineelliset hyödykkeet	36 232 900,79	34 408 050,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 003 113 756,39	718 896 020,00
	<u>5 699 976 325,50</u>	<u>5 361 879 636,72</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	90 133 173,25	82 660 523,25
Muut osakkeet ja osuudet	31 482 448,15	31 725 539,88
Muut lainasaamiset	202 567 813,66	205 139 607,85
Muut saamiset	1 148 784,18	1 147 476,23
	<u>325 332 219,24</u>	<u>320 673 147,19</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	7 470 818,24	7 396 983,09
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 747 136,74	1 443 175,76
Muut toimeksiantojen varat	964 557,08	523 302,48
	<u>10 182 512,06</u>	<u>9 363 461,33</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	22 631 277,13	8 324 418,42
Muu vaihto-omaisuus	1 120 628,76	1 119 044,01
	<u>23 751 905,89</u>	<u>9 443 462,43</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	8 042 797,33	7 194 590,71
Muut saamiset	114 051,02	350 411,50
Siirtosaamiset	38 263 992,08	46 273 501,50
	<u>46 420 840,43</u>	<u>53 818 503,71</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	55 183 580,60	67 669 017,97
Lainasaamiset	347 810,35	323 657,73
Laskennalliset verosaamiset	3 456 090,21	2 820 648,48
Muut saamiset	39 472 254,35	35 506 877,71
Siirtosaamiset	132 831 719,39	76 195 909,60
	<u>231 291 454,90</u>	<u>182 516 111,50</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	113 444,07	109 209,76
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	33 049 237,15	32 593 525,04
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	14 036 420,00
Muut arvopaperit	742 696 466,07	677 180 224,06
	<u>787 859 147,29</u>	<u>723 919 378,86</u>
Rahat ja pankkisaamiset	461 232 174,55	255 737 112,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>7 697 450 752,87</u>	<u>7 022 195 486,17</u>

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	593 998 556,80	596 202 875,95
Edellisten tilikausien ylijäämä	542 507 084,12	591 548 133,85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>123 180 144,32</u>	<u>-32 299 841,65</u>
	2 704 426 489,15	2 600 191 872,06
VÄHEMMISTÖOSUUDET	8 520 642,30	9 283 584,06
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	144 699,75	182 249,90
Muut pakolliset varaukset	<u>24 010 755,79</u>	<u>25 474 033,95</u>
	24 155 455,54	25 656 283,85
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	7 471 635,55	7 396 983,09
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 325 196,59	1 020 927,61
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>3 994 071,45</u>	<u>3 921 986,25</u>
	12 790 903,59	12 339 896,95
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 714 551 473,42	3 222 174 110,58
Lainat julkisyhteisöiltä	332 328 630,23	355 059 763,87
Saadut ennakot	14 872 661,17	14 872 661,17
Liittymismaksut ja muut velat	19 719 916,18	19 738 869,25
Laskennalliset verovelat	<u>316 583,09</u>	<u>314 918,61</u>
	4 111 789 264,06	3 642 160 323,46
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	20 286 000,00	12 397 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	186 090 817,53	180 546 788,75
Lainat julkisyhteisöiltä	2 562 849,29	2 561 372,47
Lainat muilta luotonantajilta	82 458,81	0,00
Saadut ennakot	185 294 105,72	155 539 645,55
Ostovelat	202 662 770,70	156 495 022,64
Muut velat	43 082 010,67	32 912 327,65
Siirtovelat	<u>195 706 985,54</u>	<u>192 111 368,80</u>
	835 767 998,23	732 563 525,86
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>7 697 450 752,87</u>	<u>7 022 195 486,17</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,2	38,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	155,6	149,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	665 687	559 248
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 273	1 930
Konsernin lainat, euroa/asukas	14 632	13 125
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 285 902	3 802 739
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 142 734 156	4 402 995 941
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	17 557	15 197
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	202 568	205 140
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotie)	292 913	289 731
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	16 615	16 184

4 LIITETIEDOT

4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 11.6.2019

1) Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ja lausuntoja. Pääsääntöisesti sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Maankäyttösopimukset, joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaisia velvoitteita ei ole tehty, on kirjattu velkoihin saatuina ennakomaksuina.

Lomapalkkavelka on kirjattu vuoden 2020 henkilösivukuluprosenteilla, poiketen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnosta 120 (8.1.2019).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alhaisemman todennäköisen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen keskihintamenetelmän mukaan painotettuun hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Kunnan johdannaiset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoo on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Yhdisteltyjen yhtiöiden ja säätiöiden tilikaudet noudattavat kaupungin tilikautta, joka on kalenterivuosi.

Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaisessa suhteessa. Yhdisteltyjen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty omistussuuden mukaisessa suhteessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty Espoon kaupungin osakkuusyhtiötä As Oy Espoon Siuntionportti 6:ttä ja Espoon Asunnot Oy:n tytäryhteisöjä (6 kpl) ja osakkuusyhtiötä (13 kpl).

Keskeisten omistusten eliminointi

Konsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat sekä olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Tytäryhteisöjen vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi sekä jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konsernin omistussuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen tilikauden voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Osakkuusyhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi niissä yhtiöissä, joissa poistoja ei ole tehty lainkaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Hankintamenoon aktivoidut korkomenot

Hankintamenoon aktivoidut korkomenot on purettu konsernissa pysyvistä vastaavista tilikauden kuluksi korkomenoihin.

Kiinteistöveron käsittely

Kiinteistöveroa ei ole eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Koy Soukan Pienteollisuustalon tilikausi on ollut 1.9.2019–31.8.2020.

Muutokset konsernin rakenteessa

Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti I on muuttunut tytäryhtiöstä osakkuusyhtiöksi.

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden käsittely tilinpäätöksessä

Länsimetro Oy:n vuoden 2019 aktivoidut korot n. 4,3 M€ on vähennetty edellisten tilikausien yli-/alijäämästä ja pysyvistä vastaavista.

WeeGee Oy:n lainanlyhennysrahastoa on eliminoitu n. 12,4 M€, joka on lisätty edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Vuoden 2019 vertailutiedot on korjattu näiden osalta.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6)	Toimintatuotot tehtävälueittain				
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
	Yleishallinto	0,00	12 078 481,70	9 800 619,18	11 063 609,22
	Sosiaali- ja terveystoimi	0,00	505 195 260,60	69 969 656,91	75 577 922,66
	Sivistystoimi	0,00	56 819 508,10	41 000 763,83	47 338 082,22
	Tekninen ja ympäristötoimi	0,00	597 204 433,34	191 723 184,40	179 286 178,73
	Rahastot	0,00		236 245,82	1 136 631,15
	Liikelaitokset ja muut taseyksiköt	0,00		91 276 039,48	103 675 966,75
	<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 171 297 683,74</i>	<i>404 006 509,62</i>	<i>418 078 390,73</i>

7)	Verotulojen erittely				
			Kunta		
			2020	2019	
	Kunnan tulovero			1 356 824 104,51	1 272 287 184,45
	Osuus yhteisöveron tuotosta			136 178 179,53	128 603 838,18
	Kiinteistövero			112 337 681,71	120 292 781,33
	<i>Verotulot yhteensä</i>			<i>1 605 339 965,75</i>	<i>1 521 183 803,96</i>

8)	Valtionosuuksien erittely				
			Kunta		
			2020	2019	
	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus			129 216 520,00	76 792 240,80
	<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>			<i>-168 404 987,00</i>	<i>-171 818 904,96</i>
	<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>				
	Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet			-10 014 872,00	-15 918 187,84
	Verotulomenetysten korvaus			85 885 203,00	
	<i>Valtionosuudet yhteensä</i>			<i>205 086 851,00</i>	<i>60 874 052,96</i>

9)	Palvelujen ostojen erittely				
			Kunta		
			2020	2019	
	Asiakaspalvelujen ostot			-517 670 617,09	-511 338 673,87
	Muiden palvelujen ostot			-400 824 508,33	-370 362 582,52
	<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>			<i>-918 495 125,42</i>	<i>-881 701 256,39</i>

10)	Valtuustoryhmille annetut tuet				
			Kunta		
			2020	2019	
	Keskustan Espoon kunnallisjärjestö			3 000,00	1 696,77
	Espoon kokoomus			27 500,00	27 000,00
	Espoon Perussuomalaiset			943,04	0,00
	Espoon Vihreät			17 000,00	17 000,00
	Svenska folkpartiet i Esbo			6 000,00	6 000,00
	Espoon sos.dem kunnallisjärjestö			10 000,00	9 592,52
	Espoon Vasemmisto			3 000,00	3 000,00
	Suomen kristillisdemokraatit			2 000,00	1 852,63
	Espoon Siniset ry			2 000,00	3 000,00
	<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>			<i>71 443,04</i>	<i>69 141,92</i>

11)

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Osuus Kehä I Turunväylä-Vallikallio (kv 12.11.2007)	15
Osuudet rakennuksiin ennen 31.12.2012	30
Osuudet rakennuksiin 1.1.2013 lähtien	20
Osuudet koneisiin ja laitteisiin	15
Osuudet Kampin terminaaliin	15
Osuudet kaupunkirataan (kv 7.6.2004)	10
Atk-ohjelmistot	3
Muut aineettomat oikeudet	5
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot	kirjataan vuosikuluksi
Muut (*)	3
(*) erillisellä päätöksellä poistoajaksi voidaan määrittellä enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset ennen 31.12.2012	30
Hallinto- ja laitosrakennukset 1.1.2013 lähtien	20
Vesilaitoksen rakennukset ja rakennelmat	30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20
Talousrakennukset	15
Vapaa-ajan rakennukset ennen 31.12.2012	20
Vapaa-ajan rakennukset 1.1.2013-30.4.2017	10
Vapaa-ajan rakennukset 1.5.2017 lähtien	20
Asuinrakennukset	30
Kalliotilat	50
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15
Sillat, laiturit ja uimalat ennen 31.12.2004	10
Sillat, laiturit ja uimalat 1.1.2005 lähtien	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15
Vedenjakeluverkosto	30
Viemäriverkko	30
Sadevesiviemäriverkko	30
Kaukolämpöverkko	20
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10
Maakaasuverkko	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15
Liikenteen ohjauslaitteet ennen 31.12.2004	10
Liikenteen ohjauslaitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Liikenteen ohjauslaitteet 1.5.2017 lähtien	10
Vesilaitoksen kiinteät laitteet	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Tunnelit	50
Viemäritunnelit	50

Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8
Muut kuljetusvälineet	5
Muut liikkuvat työkoneet	5
Muut raskaat koneet	10
Suurkeittiölaitteet ja -koneet 1.12.2017 alkaen	10
Muut kevyet koneet	5
Laboratoriolaitteet	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5
Atk-laitteet	3
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta
Sijoitukset	ei poisteta
Täydennys metron käyttöomaisuuden osalta METRON OMAISUUSRYHMÄ	
Aineettomat hyödykkeet	
Atk-ohjelmat	3
Käyttönohjausjärjestelmät 31.12.2017 asti	20
Käyttönohjausjärjestelmät 1.1.2018 alkaen	10
Aineelliset hyödykkeet	
Metrotunnelit 31.12.2017 asti	40
Metrotunnelit 1.1.2018 alkaen	60
Metroasemat	40
Alusrakenteet	40
Päälyysrakenne	40
Metrosillat	30
Hissit ja liukuportaat	30
Sähkönsyöttöasemat	30
Metron rataväylän varusteet	20
Asetinlaitteet	20
Muut kiinteät rakenteet	8-20
METRON PERUSKORJAUKSET:	
Metroradan peruskorjaus	35
Metroaseman peruskorjaukset:	
Rauta- ja betonirakenteet (kantavien rauta- ja betonirakenteiden uusiminen tai perusteellinen korjaus)	40
Peruskorjaus (tila- ja rakenteiden muutokset sekä kaikkien pintamateriaalien uusiminen)	25
Pintamateriaalien uusinta (maalaukset, pintamateriaalien ja kiintokalusteiden uusiminen)	20
Ikkunat (ikkunoiden uusiminen)	20
Julkisivukunnostus (asemien lasien, peltien, teräsrakenteiden kunnostukset ja maalaukset)	15
Ulkoalueet (asfaltit, kiveykset, nurmikkoalueet, istutukset, aidat, katokset)	10
Lämmönjako- ja ilmanvaihtokonehuoneet (koneiden ja laitteiden uusiminen)	15
LVlas-peruskorjaus ja pumppaamot, tekniikan (lämpö, vesi, viemäri) peruskorjaus ja uusiminen	10
Valaistuksen peruskorjaus	15
Isot liukuportaat (asemien isojen liukuportaiden uusiminen koneistoinen)	25
Pienet liukuportaat (asemien pienten liukuportaiden uusiminen koneistoinen)	15
Hissit (hissien uusiminen, hissikori koneistoinen)	15
Liukuovet (liukuovien uusiminen koneistoinen)	10
Video- ja turvajärjestelmien peruskorjaus (asemien video- ja turvalaitteiden peruskorjaus)	10
Tunnelituulen hallintajärjestelmät (metrotunnelin tuulen hallintajärjestelmän uusiminen)	10
WC (peruskorjaus)	10
Opasteet (peruskorjaus)	10

12) **Pakollisten varausten muutokset**

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuu 1.1.	182 249,90	205 837,10	29 600,00	29 600,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-23 587,20	-29 600,00	0,00
<i>Eläkevastuu 31.12.</i>	<i>182 249,90</i>	<i>182 249,90</i>	<i>0,00</i>	<i>29 600,00</i>
Muut pakolliset varaukset 1.1.	25 474 033,94	23 833 078,83	9 531 961,87	7 398 628,54
Lisäykset tilikaudella	0,00	3 802 350,71	133 333,33	2 133 333,33
Vähennykset tilikaudella	0,00	-2 161 395,60	-601 464,41	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset 31.12.</i>	<i>25 474 033,94</i>	<i>25 474 033,94</i>	<i>9 063 830,79</i>	<i>9 531 961,87</i>

13) **Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0,00	86 174 009,78	66 934 371,05	86 965 557,58
Rakennusten myyntivoitot	0,00	88 795,07	400 000,00	75 000,00
Muut myyntivoitot	0,00	2 342 530,40	1 148 178,00	844 277,16
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>88 605 335,25</i>	<i>68 482 549,05</i>	<i>87 884 834,74</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	-1 170,00	-299,00	-1 170,00
Rakennusten myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	0,00	-162 916,12	0,00	-161 538,89
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-164 086,12</i>	<i>-299,00</i>	<i>-162 708,89</i>
Omistuksen eliminointierot				
Tilikauden kuluksi kirjattu	0,00	-71 517,82		
<i>Eliminointierot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-71 517,82</i>		

15) **Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely**

		Kunta	
		2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä		279 347,79	303 585,89
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		2 061 622,90	2 061 622,90
<i>Yhteensä</i>		<i>2 340 970,69</i>	<i>2 365 208,79</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Kunta	
		2020	2019
	<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
	Aineettomat oikeudet		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	11 345 107,36	11 605 507,69
	Lisäykset tilikauden aikana	10 620 554,63	2 293 401,24
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 376 566,00	0,00
	Tilikauden poisto	-3 939 855,11	-2 389 030,57
	Arvonlennukset ja niiden palautukset	-87 867,80	-164 771,00
	Poistamaton hankintameno 31.12.	16 561 373,08	11 345 107,36
	Muut pitkävaikutteiset menot		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	51 478 881,82	57 553 655,76
	Lisäykset tilikauden aikana	72 212 903,35	48 760 602,34
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-66 837 077,38	-47 321 380,49
	Tilikauden poisto	-6 544 179,33	-7 513 995,79
	Poistamaton hankintameno 31.12.	50 310 528,46	51 478 881,82
	Aineettomat hyödykkeet yhteensä		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	62 823 989,18	69 159 163,45
	Lisäykset tilikauden aikana	82 833 457,98	51 054 003,58
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-68 213 643,38	-47 321 380,49
	Tilikauden poisto	-10 484 034,44	-9 903 026,36
	Arvonlennukset ja niiden palautukset	-87 867,80	-164 771,00
	Poistamaton hankintameno 31.12.	66 871 901,54	62 823 989,18
	<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
	Maa- ja vesialueet		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	376 128 237,31	358 075 058,70
	Lisäykset tilikauden aikana	15 992 784,76	21 805 497,09
	Vähennykset tilikauden aikana	-435 914,66	-3 752 318,48
	Poistamaton hankintameno 31.12.	391 685 107,41	376 128 237,31
	Rakennukset		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	578 925 979,66	599 174 491,88
	Lisäykset tilikauden aikana	24 714 428,04	35 366 558,33
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-225 000,00	0,00
	Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-111 634,92
	Siirrot erien välillä	39 110 553,23	6 061 308,31
	Tilikauden poisto	-50 183 971,63	-49 709 980,59
	Arvonlennukset ja niiden palautukset	-226 099,13	-11 854 763,35
	Poistamaton hankintameno 31.12.	592 115 890,17	578 925 979,66
	Kiinteät rakenteet ja laitteet		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	994 947 101,21	950 611 878,37
	Lisäykset tilikauden aikana	13 739 451,44	149 604 603,45
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-13 719 170,69	-9 334 644,48
	Siirrot erien välillä	150 969 036,87	0,00
	Tilikauden poisto	-103 664 847,77	-95 934 736,13
	Poistamaton hankintameno 31.12.	1 042 271 571,06	994 947 101,21
	Koneet ja kalusto		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	25 901 673,87	26 451 401,04
	Lisäykset tilikauden aikana	8 559 843,32	10 549 205,40
	Rahoitusosuudet tilikaudella	-182 988,28	-758 159,99
	Vähennykset tilikauden aikana	-21 588,94	-7 393,27
	Siirrot erien välillä	2 503 986,75	1 041 468,70
	Tilikauden poisto	-10 643 066,81	-11 374 848,01
	Poistamaton hankintameno 31.12.	26 117 859,91	25 901 673,87
	Muut aineelliset hyödykkeet		
	Poistamaton hankintameno 1.1.	877 480,69	838 480,69
	Lisäykset tilikauden aikana	0,00	39 000,00
	Poistamaton hankintameno 31.12.	877 480,69	877 480,69

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Poistamaton hankintameno 1.1.		42 735 999,49	15 712 736,15
Lisäykset tilikauden aikana		223 945 123,15	34 126 040,35
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana		-1 509 645,72	0,00
Siirrot erien välillä		-192 583 576,85	-7 102 777,01
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-29 251,35	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.		72 558 648,72	42 735 999,49
Aineelliset hyödykkeet yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.		2 019 516 472,23	1 950 864 046,83
Lisäykset tilikauden aikana		286 951 630,71	251 490 904,62
Rahoitusosuudet tilikaudella		-14 127 158,97	-10 092 804,47
Vähennykset tilikauden aikana		-1 967 149,32	-3 871 346,67
Tilikauden poisto		-164 491 886,21	-157 019 564,73
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-255 350,48	-11 854 763,35
Poistamaton hankintameno 31.12.		2 125 626 557,96	2 019 516 472,23

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 405 511,87	3 383 440,15	1 270 177,91	1 211 282,75
Muut maa- ja vesialueet	558 291 836,46	541 504 957,29	390 414 929,50	374 916 954,56
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>561 697 348,33</i>	<i>544 888 397,44</i>	<i>391 685 107,41</i>	<i>376 128 237,31</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset			
		Kunta	
		2020	2019
Osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.		642 725 019,69	594 571 508,64
Lisäykset		54 740 135,39	48 973 224,19
Vähennykset		-691 345,90	-819 713,14
Hankintameno 31.12.		696 773 809,18	642 725 019,69
Pääomalainasaamiset			
Hankintameno 1.1.		802 891,26	954 495,41
Vähennykset		-151 131,63	-151 604,15
Hankintameno 31.12.		651 759,63	802 891,26
Muut lainasaamiset			
Hankintameno 1.1.		336 995 664,51	307 732 529,73
Lisäykset		27 000 000,00	33 013 000,00
Vähennykset		-4 750 844,28	-3 749 865,22
Hankintameno 31.12.		359 244 820,23	336 995 664,51
Muut saamiset			
Hankintameno 1.1.		1 042 691,42	1 040 017,51
Lisäykset		0,00	2 673,91
Hankintameno 31.12.		1 042 691,42	1 042 691,42
Sijoitukset yhteensä			
Hankintameno 1.1.		981 566 266,88	904 298 551,29
Lisäykset		81 740 135,39	81 988 898,10
Vähennykset		-5 593 321,81	-4 721 182,51
Hankintameno 31.12.		1 057 713 080,46	981 566 266,88

Pääomalainasaamiset lainoittain	2020	2019
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	151 759,63	302 891,26
Lainan korko on Suomen valtion kymmenen (10) vuoden obligaation keskiporkko lisättyinä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä.		
Kuntien Tiera Oy	500 000,00	500 000,00
Vuotuinen korko on viisi (5) prosenttia.		
Laina-aika on viisi (5) vuotta ja velkaa lyhennetään samansuuruisin tasaerin aina vuosittain 30.6. Ensimmäisen kerran velkaa lyhennetään 30.6.2015. (Ei lyhennyksiä)		
Osakeyhtiölain 12 luvun mukaiset ehdot.		

20)

Tytäryhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
601 Espoon Asunnot Oy	1565281-0	Espoo	100,00	100,00	126 002 945,81	782 824 907,41	60 433,45
603 Espoon Toimistotalo Oy	0222416-3	Espoo	75,90	75,90	3 339 532,78	125 659,24	495 265,97
607 Tapiolan Urheilutalo Oy	0194094-2	Espoo	100,00	100,00	12 004 720,60	14 976,62	-4,90
608 Kaupinkallion Paikotustalo Oy	0600530-4	Espoo	100,00	100,00	3 087 021,55	7 695,11	14,03
609 Koy Espoon Keskukseen Pysäköintitalo	0550217-3	Espoo	95,07	95,07	2 435 005,19	6 119,27	1 218,60
610 Leppävaaran Pysäköinti Oy	1024162-5	Espoo	80,00	80,00	253 797,75	12 638 110,93	60 442,99
612 Koy Sokinsuonkuja 4	0573430-2	Espoo	41,22	50,30	1 922 849,03	18 491,19	-177,70
613 Weegee Oy	0761927-9	Espoo	100,00	100,00	37 289 486,09	177 283,40	-79 753,86
615 Enter Espoo Oy	1627645-8	Espoo	100,00	100,00	270 810,35	410 103,24	-4 346,04
623 Länsimetro Oy	2124310-8	Espoo	84,44	84,44	15 141 922,25	1 379 241 952,00	-2 243 820,73
625 Koy Otanien tieteasunnot	2223244-3	Espoo	100,00	100,00	1 907 464,62	12 776 629,07	47 505,45
627 Koy Olarinluoma 15	2315640-3	Espoo	100,00	100,00	1 552 172,02	5 195,62	1 185 166,40
629 Koy Kielas *)	0101845-6	Espoo	0,00	100,00	1 164 224,67	3 335,25	-81 180,72
630 Koy Jousenpuiston Pysäköinti	2428900-5	Espoo	100,00	100,00	6 760 281,74	21 818 758,67	-2 126 713,64
631 Koy Opinmäen Kampus	2412525-4	Espoo	100,00	100,00	22 860 771,95	29 555 971,29	0,00
632 Koy Espoon sairaala	2486627-1	Espoo	100,00	100,00	19 589 248,40	141 161 871,36	0,00
634 Koy Tapiolan Kulttuuriauکیو	0736972-4	Espoo	100,00	100,00	4 762 212,65	558 418,47	0,00
635 Suurpellon Markkinointi Oy	2161940-0	Espoo	100,00	100,00	38 285,61	6 786,94	2 201,71
638 Espoon Elä ja Asu Oy	2554325-5	Espoo	100,00	100,00	3 432 720,92	18 788 385,53	0,00
640 Espoo Catering Oy	2716134-9	Espoo	100,00	100,00	3 185 830,29	5 738 066,29	-309 461,26
641 Koy Espoon Keskuskeittiö	2765442-6	Espoo	100,00	100,00	1 557 456,01	13 169 962,99	-664 608,30
642 Koy Matinkylän Uimahalli	2839735-3	Espoo	100,00	100,00	148 720,41	28 799 473,99	-128 959,69
643 Koy Finnoon Pysäköinti	2862960-1	Espoo	100,00	100,00	421 078,55	12 607 078,98	-49 315,03
644 Koy Soukan Puotitalo	0194063-5	Espoo	100,00	100,00	38 862,58	0,00	-7 856,40
645 Koy Espoon Sotekeittiöt	2951820-9	Espoo	100,00	100,00	6 731 427,11	9 360 064,92	0,00
646 Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	2951821-7	Espoo	100,00	100,00	92 749 990,09	164 225 526,14	0,00
647 Koy Suvniityn Pysäköinti II	3020412-7	Espoo	100,00	100,00	30 735,04	2 506,95	-14 681,71
620 Espoon Kaupunginteatterisäätiö	0712494-6	Espoo	100,00	100,00	2 373 890,10	399 308,67	83 915,29
621 Helinä Rautavaaran etnografisen museon säätiö	1439180-7	Espoo	100,00	100,00	501 922,21	122 415,97	13 445,45
622 Espoon taidemuseosäätiö	1784691-8	Espoo	100,00	100,00	4 175 455,92	725 429,69	186 855,22

Espoo-konserniin yhdistelemättömät tytäryhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
Espoon Asuntojen tytäryhteisöt							
Kuitinkadun Pysäköinti Oy, 2019	0495960-6	Espoo	0,00	79,86	839,43	2 321,53	492,60
Koy Puustellinvuori, 2020	0423667-8	Espoo	0,00	61,25	2 311,26	147 631,81	964,10
Maapallonkadun Autopaikat Oy, 2019	0550232-5	Espoo	16,88	71,75	-3 303,46	275 841,39	396,48
Koy Mäkiparkki, 2019	0701111-6	Espoo	0,00	52,83	-7 520,33	281 256,67	1 170,68
Asunto Oy Espoon Primo, 2020	2989492-5	Espoo	0,00	100,00	0,00	607 883,63	1 305 565,65
Asunto Oy Espoon Tapiolan Steniuksenkumpu 3, 2020	2875772-6	Espoo	0,00	100,00	0,00	18 200,00	3 318 879,65

21)

Kuntayhtymät			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
702 Uudenmaan liitto	0201296-1	Helsinki	17,46	17,46	299 645,08	375 434,84	-6 953,05
703 kuntayhtymä (alakonserni tilinpäätös)	1567535-0	Helsinki	17,55	17,55	66 260 654,03	214 908 531,31	-111 568,81
704 Kärkulla Samkommun	0204197-3	Parainen	7,60	7,60	616 866,09	2 992 980,50	183 337,13
705 Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	Hyvinkää	11,50	11,50	302 567,24	55 396,96	73 720,22
706 Eteva (alakonserni tilinpäätös)	0203300-9	Mäntsälä	14,14	14,14	2 563 290,54	7 026 462,58	83 770,00
708 Samkommunen för Västra Nylands folkhögsskolan (alakonserni tilinpäätös)	0203394-9	Raasepori	3,12	3,12	42 687,00	7 837,10	-993,83
709 Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia (alakonserni tilinpäätös)	0502454-6	Espoo	86,89	86,89	67 355 807,15	12 247 984,36	5 374 076,54
711 HSY-kuntayhtymä (alakonserni tilinpäätös)	2274241-9	Helsinki	22,54	22,54	136 585 722,88	429 730 974,65	6 385 885,59
712 HSL-kuntayhtymä	2274586-3	Helsinki	21,00	21,00	1 577 219,07	33 672 694,59	-14 921 733,77

22)

Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin	Konsernin	Konsernin
					osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
802 Koy Espoon Asematori	0701079-7	Espoo	45,88	45,88	1 008 437,91	2 016 715,12	-742,41
803 Koy Merenpauhu	0358944-7	Espoo	28,18	28,18	432 247,72	10 121,00	529,97
804 Koy Merenselkä	0570456-8	Espoo	20,04	20,04	513 768,39	2 940,90	4 302,66
805 Päärinnytyin Paikotus Oy	0361226-4	Espoo	26,85	26,85	665 130,79	8 932,99	42 345,06
806 Koy Soukan Liiketalo	0432360-8	Espoo	37,78	37,78	143 290,53	6 259,22	-3 026,92
807 Koy Soukan Pienteollisuustalo	0194062-7	Espoo	23,66	23,66	205 820,63	2 265,36	262,60
808 Tapiolan Teollisuustalo Oy	0194092-6	Espoo	21,64	21,64	68 053,30	6 717,45	-559,92
809 Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	1046216-1	Vantaa	32,40	32,40	19 609 140,03	4 925 615,14	966 617,12
810 Otahalli Oy	1086404-8	Espoo	50,00	50,00	436 939,20	40 872,85	26 700,72
814 Asunto Oy Rajjalax	0102542-9	Espoo	21,49	21,49	427 078,06	200 780,30	210,60
816 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	Helsinki	27,00	27,00	13 083 432,11	7 109 081,34	1 383 421,20
819 Suurpellon jätehuolto Oy	2239129-2	Espoo	29,40	29,40	1 422 740,02	808 878,21	-39 746,41
820 Valurinkujan Paikotus Oy	2230619-0	Espoo	28,95	28,95	1 176 482,07	1 013,30	207,38
821 Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	2249333-6	Espoo	26,33	41,40	50 921 641,86	10 246 815,10	62 934,30
822 Tapiolan Harjoitusareena Oy	2397862-6	Espoo	45,00	45,00	225 343,49	2 241 438,16	89 796,67
824 Nuuksiokeskus Oy	2177847-9	Espoo	20,72	20,72	3 090 903,64	3 212,67	-56 303,51
825 Koy Espoon Terminaali	1769898-6	Helsinki	50,00	50,00	15 015,31	2 649 915,48	-20 565,10
826 Koy Espoon Niittikummun Metropysäköinti	2688575-9	Espoo	27,59	27,59	1 636 666,88	159,14	-4 537,46
828 Koy Suvniityn Pysäköinti I	2393533-5	Espoo	41,30	41,30	3 187 224,26	957 999,88	21 626,08

Espoo-konserniin yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt							
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta	Osuus vieraasta	Osuus
					pääomasta (€)	pääomasta (€)	tilikauden tuloksesta (€)
Espoon Asuntojen osakkuusyhteisöt							
Jukolan Paikotus Oy, 2019	0306942-5	Espoo	0,00	50,00	784,31	16 729,86	114,30
Nikkarinkujan Autopaikat Oy, 2019	0550236-8	Espoo	0,00	49,95	-8 157,94	189 058,97	753,17
Espoon Puntaritiin pysäköinti Oy, 2019	1603069-3	Helsinki	0,00	48,55	-362,34	428 478,15	935,89
Lintuparkki Oy, 2019	0848064-3	Espoo	0,00	46,24	-61,38	397 919,77	898,41
Ristiviitan Pysäköinti Oy, 2019	1833359-1	Espoo	0,00	41,50	-1 616,25	695 153,98	287,90
Ullantorpan Autopaikotus Oy, 2019	1558303-4	Espoo	0,00	38,60	1 756,36	735 796,67	1 159,77
Perkkaanpuiston Paikotustalo I Oy, 2019	0632794-4	Espoo	0,00	36,24	457,29	387 711,92	523,83
Ymmerstan Autopaikotus Oy, 2020	1642728-7	Espoo	0,00	28,38	-6 883,80	209 491,38	139,15
Kala-Matin Pysäköintitalo Oy, 2019	0734373-5	Espoo	0,00	34,46	-4 828,74	126 265,09	2 584,06
Matinkallion Autopaikotus Oy, 2019	1593316-1	Espoo	0,00	33,30	769,51	275 870,13	333,54
Koy Espoon Kalamies, 2019	0630770-8	Espoo	0,00	30,68	-383,86	207 299,79	980,44
Kuunkadun Autopaikat Oy, 2019	0245569-0	Espoo	0,00	26,83	0,00	73 194,14	573,77
Kiinteistö Oy Espoon BiiliParkki, 2019	2153255-9	Espoo	0,00	21,40	130,87	4 650 712,76	4 367,05
Espoon kaupungin osakkuusyhteisöt							
As Oy Espoon Siuntionportti 6 **)		Espoo	50,00				

*) Koy Espoon Toimitilojen 100 %-sti omistama tytäryhtiö.

***) As Oy Espoon Siuntionportti 6. Yhtiöjärjestyksen mukaan kumpikin osakas vastaa hallitsemansa huoneiston kustannuksista.

23) Saamisten erittely	Kunta			
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 057 735,61	0,00	2 061 187,99
Siirtosaamiset	2 543,29	306 240,38	2 543,29	2 940 478,49
<i>Yhteensä</i>	<i>2 543,29</i>	<i>1 363 975,99</i>	<i>2 543,29</i>	<i>5 001 666,48</i>
Saamiset kuntyhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	1 276 787,89	0,00	12 281 939,17
Siirtosaamiset	0,00	28 941 553,17	10 047 996,10	8 597 755,84
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>30 218 341,06</i>	<i>10 047 996,10</i>	<i>20 879 695,01</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	2 830,50	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	7 417,00
Siirtosaamiset	0,00	12 794,00	0,00	24 751,08
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>15 624,50</i>	<i>0,00</i>	<i>32 168,08</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>2 543,29</i>	<i>31 597 941,55</i>	<i>10 050 539,39</i>	<i>25 913 529,57</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	Pitkäaikaiset siirtosaamiset			
HSL kuntaosuus ylijäämä	0,00	0,00	0,00	10 047 996,10
Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät	0,00	8 040 000,00	0,00	8 040 000,00
Muut tulojäämät	38 263 992,08	38 233 501,50	38 257 580,78	38 236 044,79
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>38 263 992,08</i>	<i>46 273 501,50</i>	<i>38 257 580,78</i>	<i>56 324 040,89</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Valtionosuussaamiset	66 837 077,38	47 657 493,77	66 837 077,38	46 380 866,11
Jaksotetut korkotulot	455 893,64	525 432,34	739 458,44	830 356,36
HSL kuntaosuus ylijäämä	0,00	0,00	0,00	5 024 004,00
Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät	0,00	0,00	11 000 000,00	3 700 000,00
EU-projektit	261 878,29	205 200,86	22 000,00	44 000,00
Ennakkomenot	27 613 341,09	3 037 319,21	27 612 352,44	3 010 603,02
Muut tulojäämät	37 663 528,99	24 770 463,42	15 664 180,15	15 921 013,46
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>132 831 719,39</i>	<i>76 195 909,60</i>	<i>121 875 068,41</i>	<i>74 910 842,95</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
	Peruspääoma 1.1.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Peruspääoma 31.12.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	420 469,83	420 469,83		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	420 469,83	420 469,83		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	187 450,32	187 450,32		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	187 450,32	187 450,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 1.1.	51 768 176,25	51 768 176,25	51 768 176,25	51 768 176,25
Lisäykset	1 220 894,20	0,00	1 220 894,20	0,00
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 31.12.	52 989 070,45	51 768 176,25	52 989 070,45	51 768 176,25
Investointirahasto 1.1.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Investointirahasto 31.12.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto 1.1.	450 028 349,38	446 014 221,39	450 028 349,38	446 014 221,39
Lisäykset	15 900 056,70	19 014 127,99	15 900 056,70	19 014 127,99
Vähennykset	-15 000 000,00	-15 000 000,00	-15 000 000,00	-15 000 000,00
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto 31.12.	450 928 406,08	450 028 349,38	450 928 406,08	450 028 349,38
Sosiaalisen luototuksen rahasto 1.1.	2 184 233,00	2 209 748,34	2 184 233,00	2 209 748,34
Vähennykset	-19 442,67	-25 515,34	-19 442,67	-25 515,34
Sosiaalisen luototuksen rahasto 31.12.	2 164 790,33	2 184 233,00	2 164 790,33	2 184 233,00
Vahinkorahasto 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Vahinkorahasto 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Muut omat rahastot 1.1.	6 312 631,65	6 308 192,56		
Lisäykset	42 226,15	4 439,09		
Vähennykset	-4 348 053,53	0,00		
Muut omat rahastot 31.12.	2 006 804,27	6 312 631,65	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	593 998 556,80	596 202 875,95	591 991 752,53	589 890 244,30
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	559 248 292,20	612 483 396,91	511 808 024,16	525 558 789,39
Siirrot rahastoihin	-17 120 950,90	-19 014 127,99	-17 120 950,90	-19 014 127,99
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	379 742,82	-1 921 135,07		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	542 507 084,12	591 548 133,85	494 687 073,26	506 544 661,40
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	123 180 144,32	-32 299 841,65	142 883 555,39	5 263 362,76
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>2 704 426 489,15</i>	<i>2 600 191 872,06</i>	<i>2 673 695 164,94</i>	<i>2 545 831 052,22</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2020	2019
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	494 687 073,26	506 544 661,40
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	142 883 555,39	5 263 362,76
Kertynyt poistoero 31.12.	189 376 854,74	188 144 447,03
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>826 947 483,39</i>	<i>699 952 471,19</i>

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua			
		Kunta	
		2020	2019
Joukkovelkakirjalainat		30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		757 851 015,58	561 152 820,57
Lainat julkisyhteisöiltä		1 054 505,72	1 152 253,88
Saadut ennakot		5 458 034,69	5 841 503,14
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>		<i>794 363 555,99</i>	<i>598 146 577,59</i>

28) Joukkovelkakirjalainat			
		Kunta	
		2020	2019
JVK-laina 2015/2030		30 000 000,00	30 000 000,00
- korko 1,00 %			
- kertalyhenteinen			
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>		<i>30 000 000,00</i>	<i>30 000 000,00</i>

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevaraus	144 699,75	182 249,90	0,00	29 600,00
Muut pakolliset varaukset	24 010 755,79	25 474 033,95	9 063 830,79	9 531 961,87
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>24 155 455,54</i>	<i>25 656 283,85</i>	<i>9 063 830,79</i>	<i>9 561 561,87</i>

30) Velat lähiyhteisöille				
	Kunta			
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	6 148 277,90	1 116 375,69	6 224 971,59	76 693,69
Ostovelat	0,00	6 295 469,23	0,00	3 177 545,69
Muut velat	0,00	130 033 559,10	0,00	95 308 239,97
Siirtovelat	0,00	67 148 110,91	0,00	47 147 519,04
<i>Yhteensä</i>	<i>6 148 277,90</i>	<i>204 593 514,93</i>	<i>6 224 971,59</i>	<i>145 709 998,39</i>
Velat kuntyhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	54 389,00	0,00	6 023 618,65
Ostovelat	0,00	26 459 733,91	0,00	2 790 696,09
Siirtovelat	0,00	13 328 659,64	0,00	12 709 235,67
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>39 842 782,55</i>	<i>0,00</i>	<i>21 523 550,41</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	983 788,49	0,00	132 122,38
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>983 788,49</i>	<i>0,00</i>	<i>132 122,38</i>
<i>Velat yhteensä</i>	<i>6 148 277,90</i>	<i>245 420 085,97</i>	<i>6 224 971,59</i>	<i>167 365 671,18</i>

32)	Muiden velkojen erittely			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	19 714 644,18	19 714 822,70		
Muut velat	5 272,00	24 046,55		
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>19 719 916,18</i>	<i>19 738 869,25</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

33)	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Tuloennakot	5 466 557,68	4 539 816,31		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	157 613 076,82	155 169 366,57	101 040 522,43	100 667 780,62
Korkojaksotukset	3 644 521,13	3 725 419,45	1 573 625,24	1 506 354,79
Muut menojäämät	28 982 829,91	28 676 766,47	87 949 163,35	65 966 023,33
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>195 706 985,54</i>	<i>192 111 368,80</i>	<i>190 563 311,02</i>	<i>168 140 158,74</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>195 706 985,54</i>	<i>192 111 368,80</i>	<i>190 563 311,02</i>	<i>168 140 158,74</i>

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUKSIJA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34)	Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	653 071 114,65	587 543 437,71		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	675 709 745,38	597 960 218,38		
Lainat julkisyhteisöiltä	129 654 541,39	149 822 825,76		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	797 046 942,82	794 155 103,82		
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>1 472 756 688,20</i>	<i>1 392 115 322,20</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35-37)	Vakuudet			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Pantatut arvopaperit	9 177,41	9 177,41	0,00	0,00
Takaukset	3 291 782,69	3 291 782,69	40 000,00	40 000,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	126 008,01	350 411,50	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 426 968,11</i>	<i>3 651 371,60</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>3 426 968,11</i>	<i>3 651 371,60</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>

38)	Vuokravastuut			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>928 971 247,62</i>	<i>675 565 487,30</i>	<i>498 292 787,08</i>	<i>347 193 337,72</i>
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	117 983 517,50	73 110 394,63	70 962 200,27	43 858 431,61
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	83 287 768,46	75 308 582,23	11 148 448,00	10 938 832,26

39-40)	Vastuusitoumukset			
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			2 152 144 104,61	1 924 018 112,55
Jäljellä oleva pääoma			1 833 830 257,63	1 670 038 262,77
Lisäksi kunta on myöntänyt takauksia, joista lainasitoumukset olivat tekemättä 31.12.			405 042 135,93	609 748 057,99
Takaukset koskien Länsimetro Oy:n lainojen korkosuojaamiseen solmittuja koronvaihtosopimuksia: Nimellisarvo 31.12.2020 (Sis. Espoon osuuden) Markkina-arvo 31.12.2020			348 708 146,40 -86 352 259,21	365 434 480,75 -67 892 775,64
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	134 292 388,89	135 780 310,95	133 692 528,64	127 148 450,70
Jäljellä oleva pääoma	96 757 260,94	94 816 991,85	96 428 985,80	91 994 393,58
Lainasitoumus tekemättä 31.12.	26 280 088,74	32 824 166,68	26 280 088,74	32 824 166,68

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 932 685 019,00	1 707 548 195,00	1 932 685 019,00	1 707 548 195,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	1 204 240,00	1 123 453,00	1 204 240,00	1 123 453,00

41)

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimuksista aiheutuvat velvoitteet	243 312 745,62	217 271 799,15	243 312 745,62	217 271 799,15
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	4 050 000,00	0,00	4 050 000,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	1 584 493,00	2 029 493,00	1 584 493,00	2 029 493,00
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö Kaivomestarin palvelumaksu yhteensä 30.6.2028 asti	21 768 141,67	22 994 401,11	21 768 141,67	22 994 401,11
Muut sopimusvastuut	175 006 824,21	361 719 358,93		0,00
Sopimusvastuut yhteensä	441 672 204,50	608 065 052,19	266 665 380,29	246 345 693,26
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Anonlisäveron palautusvastuu	131 517 137,69	122 995 043,85	71 506 325,00	61 593 317,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	2 818 980,94	2 818 980,94		0,00
Sijoituslaitosten	89 221 107,26	47 735 423,34	89 221 107,26	47 735 423,34
Hyödykejohtannaiset				
Sähköjohtannaiset				
Kaupunki hankkii sähköä ja suojaa tulevina vuosina hankittavan sähköenergian hintaa sähköjohtannaisilla. Toimintaa ohjaa hyväksytty sähkönhankintapolitiikka. Kaupungin yhteistyökumppanina toimii Gasum Portfolio Services Oy (ent. Enejia Oy). Hintaaero ilmoittaa Sähkösalun johtannaisten arvon 31.12. markkinahinnoin arvostettuna. Kaupan arvo 31.12. Hintaaero 31.12.	1 731 239,00 -194 171,00	3 731 933,00 679 706,00	1 731 239,00 -194 171,00	3 731 933,00 679 706,00
Helsingin ja uudenmaan Sairaanhoidopiiri				
Sähkösalukko				
Käypä arvo	-79 246,50	123 381,41		
Talouseläinlainojen korko ja valuuttariskin suojaamiseen solmitut koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Päätyvät 2021 - 2045				
Sidottu Euribor 3 kk / 6 kk				
Kiinteä korko				
Nimellisarvo 31.12.2020 EUR	496 784 826,94	529 107 939,12	189 017 857,00	205 744 047,00
Markkina-arvo 31.12.2020 EUR	-80 630 635,01	-65 679 596,53	-9 824 758,65	-10 423 180,53
Porrastetut koronvaihtosopimukset				
Päätyvät 2019 - 2044				
Sidottu Euribor 3 kk				
Kiinteä korko 0,71 - 3,38%				
Nimellisarvo 31.12.2020 EUR	60 385 620,88	67 070 588,18	19 444 444,42	24 999 999,98
Markkina-arvo 31.12.2020 EUR	-16 176 796,28	-13 582 662,55	-630 431,42	-946 303,15
Nimellisarvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2020 EUR	557 170 447,82	596 178 527,30	208 462 301,42	230 744 046,98
Markkina-arvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2020 EUR	-96 807 431,29	-79 262 259,08	-10 455 190,07	-11 369 483,68
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä				
Valuutta- ja koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo 31.12.2020 (sis. Espoon osuuden 22,54 %)	39 563 123,57	41 034 821,48		
Markkina-arvo 31.12.2020	-2 379 485,14	-1 954 176,08		
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoidopiirin kuntayhtymä				
Nimellisarvo 31.12.2020 (sis. Espoon osuuden 17,55 %)	3 510 000,00	3 510 000,00		
Markkina-arvo 31.12.2020	-91 182,63	-139 745,04		
Eteva				
Nimellisarvo 31.12.2020 (sis. Espoon osuuden 14,14 %)	446 574,85	504 197,90		
Markkina-arvo 31.12.2020	-30 133,19	-46 918,36		
Koronvaihtosopimukset nimellisarvo EUR yhteensä	600 690 146,25	641 227 546,68	208 462 301,42	230 744 046,98
Koronvaihtosopimukset markkina-arvo EUR yhteensä	-99 308 232,25	-81 403 098,56	-10 455 190,07	-11 369 483,68

Espoon kaupunki

Espoon kaupungin lainasalkku 31.12.2020 oli 1 110 468 271 euroa ja salkun suojausaste oli 82,39 % (johdannaiset + kiinteäkorkoiset lainat). Vaihtuvakorkoisesta lainasalkusta 3 kk ja 6 kk euriboriin oli sidottu 284,7 ja 117,0 milj. eur, josta johdannaisilla oli suojattu 183,5 ja 25,0 milj. eur. euroa. Näiden lisäksi kiinteään korkoon sidottua lainaa oli 708,7 milj. euroa. Tehdyt johdannaiset suojaavat kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Kaupunki voi nostaa sekä kiinteäkorkoisia että vaihtuvakorkoisia lainoja. Kiinteäkorkoisessa lainassa lainan korko on kiinteä koko laina-ajan kun taas vaihtuvakorkoisessa lainassa lainasta maksettava korko vaihtelee markkinatilanteen mukaan. Vaihtuvakorkoisten lainojen korkosidonnaisuusaikaa kaupunki pidentää tarvittaessa käyttäen johdannaisopimuksia. Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. On hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoja korkeampaa hintaa ja lainasalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Johdannaisia tarkastellaan usein markkina-arvon muutosten kautta. Markkina-arvo määräytyy johdannaisopimuksen kassavirtojen arvon kautta, huomioiden muutokset sekä vaihtuvan että kiinteän koron kassavirroissa. Nykyisessä alhaisessa korkoympäristössä Euribor-korkojen ollessa negatiivisia kaupunki maksaa kiinteän koron lisäksi vaihtuvaa korkoa sopimuksen vastapuolelle (noin 9% korkokustannuksista).

Korkoherkkyyksianalyysissä johdannaisopimusten markkina-arvon muutoksia on mallinnettu erisuuruisten markkinakorkojen paralleelimuutosten kautta (-0,5%-, +0,5%-, +1% sekä +2%-yksikköä). Tällöin huomataan että korkojen nousu vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti ja korkojen lasku vastaavasti negatiivisesti. Näin ollen sopimuksista maksetut kassavirrat laskevat korkojen noustessa eli johdannaisopimukset tuottavat kaupungille tavoiteltua suojaa korkojen nousua vastaan.

Korkoherkkyyksianalyysi

Markkina-arvo 31.12.2020	-50 korkopistettä	+50 korkopistettä	+100 korkopistettä	+200 korkopistettä
-10 455 190,07	-14 756 508,75	-7 259 932,95	-3 664 853,71	3 235 315,52

*) Espoon kaupungilla on yksi ehdollinen koronvaihtosopimus:

Pohjola, ESPOO 1, mikäli korkojaksolle määritetty viitekorko (3 kk euribor) alittaa 4,00 % p.a., korkojakson vaihtuva korko on 1,336 % p.a., muutoin viitekorko (3 kk euribor) vähennettynä 2,664 prosenttiyksiköllä.

Länsimetro

Johdannaisopimusten keskimääräinen jäljellä oleva maturiteetti on 23,5 vuotta (painotettu keskiarvo). Länsimetro Oy:n suojausstrategiassa määritellään, että 30-70 % molempien hankkeiden rahoituksesta suojataan korkoriskin varalta. Tämän mukaisesti yhtiö on suojannut johdannaisin tai kiinteäkorkoisin lainasopimuksin noin 70 % lainasalkustaan koron nousun varalta. Länsimetron toisen vaiheen rahoituksesta 85 % on korkosuojattu, suojausastetta tullaan pienentämään hankkeen edetessä. Yhtiöllä on 13 korkosuojaussopimusta, joista kaksi on ehdollisia.

Länsimetro Oy:n johdannaisten tavoite on suojata yhtiön olemassa olevien lainojen korkomenoja korkojen nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Vallitsevasta poikkeuksellisen matalasta korkotasosta johtuen Länsimetro Oy:n korkosuojaus on tappiollinen.

Länsimetro Oy:n korkosuojausten tehokkuutta on arvioitu kymmenen vuoden jaksolla ja suhteessa kahteen skenaarioon. Ensimmäinen skenaario perustuu yhden prosenttiyksikön ja toinen kahden prosenttiyksikön paralleeliin koron nousuun. Näiden tarkastelujen perusteella yhden prosenttiyksikön nousu lisäisi yhtiön korkomenoja tarkastelujaksolla noin 32 miljoonaa euroa kymmenen vuoden aikana ja kahden prosenttiyksikön nousu noin 66 miljoonaa euroa. Ensimmäisessä tapauksessa korkosuojauksesta ei ole nettohyötyä, jälkimmäisessä nettohyöty on noin 6 miljoonaa euroa.

Länsimetro Oy:n johdannaiset ovat kattavasti suojaavia, eli yhtiöllä on niitä nimellisarvoltaan ja juoksuajaltaan vastaava lainakomponentti. Tästä syystä Länsimetro Oy:n johdannaiset esitetään kokonaisuudessaan tilinpäätöksen liitetietoina.

Yhtiön ehdolliset sopimukset oikeuttavat koronvaihtosopimuksen vastapuolena olevan pankin vaihtamaan rajatuin ehdoin kiinteän koron vaihtuvaan korkoon hyvitysmarginaalia vastaan. Ehdollisten sopimusten arvo vastaa noin kymmenystä yhtiön tämän hetkisten johdannaisopimusten nimellismäärästä.

Vallitsevassa markkinatilanteessa pidetään erittäin epätodennäköisenä, että ehdollisten sopimusten ehdot täytyisivät.

Tässäkään tapauksessa nämä korkosuojaussopimukset eivät raukea, vaan ne edelleen kompensoivat koron nousun vaikutusta.

Johdannaisiin sisältyvää riskiä seurataan yhtiön toimesta jatkuvasti ja tarvittaessa johdannaisten käsittelyä tilinpäätöksessä muutetaan.

Länsimetron tytäryhtiöitä koskeva muu vastuu

Kiinteistöjen rasitukset

Kiinteistötunnus 49-23-282-4

a) Hallinnanjakosopimus 31.5.2013, toistaiseksi voimassa

b) Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010.

Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

c) Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010.

Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Helsingin ja Uudemaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä				
Potilasvakuutuskannan uudelleen arvostus: Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 16.1.2015 lausunnon "108 Lausunto potilasvakuutusvastuun kirjaamisohjeiden muuttamisesta". Lausunnon mukaan Vammaispalvelulain (VPL) takaisinsaantioikeuteen perustuvia korvauksia voidaan pitää muusta potilasvahinkovastuusta poikkeavina. Ts. kyseessä on ne tulevat varaukset, joista ei ole esitetty takaisinsaantivaadetta Potilasvakuutuskeskukselle. Ilmoitettujen vahinkojen osuus: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varaukset Varmuuslisä: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varausten osuus Yhteensä	0,00 0,00 0,00	46 599,46 931,91 47 531,37		
Espoon Asunnot Oy				
Ara-ryhmän asuntojen luovutusta säätelee aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettu laki. Laki säätelee asuntojen myyntiä, vuokranmääritystä ja vuokralaisten valintaa. Rajoituksista on tehty merkintä yhtiön osakekirjoihin. Ara-ryhmän asuntoja on 13 783 kpl ja asuntojen yhteispinta-ala on 805 286 m ² .				
Leppävaaran pysäköinti Oy				
Yhtiö on sopinut kiinteistö- ja asuntoyhtiöiden kanssa pysäköintisopimukset, joissa yhtiö on sitoutunut rakentamaan asemakaavan ja rakennusluvan edellyttämät pysäköintipaikat. Yhtiö on sitoutunut rakentamaan yhteensä 1 551 pysäköintipaikkaa.				
Kiinteistö Oy Espoon sairaala				
Taseen ulkopuolella on avoimia laskuja Lujatalo Oy:ltä 21 041 870,89€ edestä, joita ei makseta rakennusurakan erimielisyyksien vuoksi ja jotka ratkaistaan mahdollisesti oikeusprosessissa. Summa sisältää viivästyskorkokuluja 1 511 767,56€ (alv 0%) ja rakentamiskuluja 19 530 103,33€ (alv 24%).				
HSY				
Yhtymäkokouksessa 12.11.2020 hyväksytyn toiminta- ja taloussuunnitelman 2021 – 2023 mukaisesti Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän jäljellä oleva alijäämä katetaan suunnitelmakauden ylijäämän tuloksilla. 31.12.2020 mennessä kattamatonta alijäämää on kertynyt yhteensä 561 015,36 euroa, josta HSY:n omistusoikeuden 32,73 % mukainen osuus on 183 620,33 euroa. Espoo-konserni omistaa HSY:stä 22,54 %.				

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.			
		Kunta	
		2020	2019
Konsernihallinto (sis. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 1.1.2016 alkaen)		1 246	1 224
Sosiaali- ja terveystoimi		3 983	3 844
Sivistystoimi		8 363	8 207
Tekninen ja ympäristötoimi (sis. tilapalvelut)		1 359	1 351
<i>Yhteensä</i>		<i>14 951</i>	<i>14 626</i>

44) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut			
		Kunta	
		2020	2019
Kansallinen Kokoomus, Uusimaa		1 053,00	1 040,26
Kansallinen Kokoomus, Espoo		111 169,00	146 430,39
Espoon Perussuomalaiset ry		18 389,50	35 954,26
Svenska folkpartiet i Esbo		27 779,00	47 141,00
Suomen Kristillisdemokraatit		10 623,77	12 558,76
Suomen Keskusta		10 024,52	22 528,51
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Uusimaa		510,00	1 400,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Espoo		65 553,00	93 447,92
Vasemmistoliitto		17 796,27	26 874,51
Viherä liitto, Espoo		74 745,24	98 860,68
Viherä liitto, Uusimaa		467,50	480,00
Uudenmaan Piraatit		2 220,02	2 526,26
Liberaalipuolue - Vapaus valita		4 588,00	5 884,98
Espoon Siniset ry		4 567,50	4 718,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>		<i>349 486,32</i>	<i>499 845,53</i>

45) Tilintarkastajan palkkiot			
		Kunta	
		2020	2019
BDO Auditor Oy / BDO Oy			
Tilintarkastuspalkkiot		89 773,15	66 267,05
Tilintarkastajan lausunnot		22 504,12	34 998,89
Muut palkkiot		10 460,00	320,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>		<i>122 737,27</i>	<i>101 585,94</i>

46) Intressitahotapahtumat	
	Konserni 2020 1 000 euroa
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen myynti intressitahoille	
- Myyntituotot	4 381
- Vuokratuotot	8 077
- Muut toimintatuotot	48
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen ostot intressitahoilta	
- Palvelujen ostot	34 350
- Maksetut vuokrat	50 979
- Muut toimintakulut	4 689
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta	
- Korkotuotot	1 057
Kaupungin antamat lainat intressitahoille	
- Lainat yhteensä	86 966
- Kaupunki ei vaadi 100 %:sti omistamilleen tytäryhtiöille antamilleen lainoille ja takauksille vastavakuutta	
- Lisäksi välitettyjä valtion lainoja yhteensä	3 568
Kaupungin antamat avustukset intressitahoille	
- Avustukset konserniyhteisöille	7 590
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa	
- Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili	

KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUJEN SELITTEITÄ JA LASKENTAKAAVOJA

Investointien tulorahoitus (%) = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus investoinneista on rahoitettu lainarahalla, käyttöomaisuuden myynneillä tai kassavaroilla. Omahankintamenoista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys päivää = $365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava sen olevan tilinpäätöshetken arvo, jolloin sen tasoon vaikuttaa mm. normaalit kassavarojen kausivaihtelut.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa = $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Luku osoittaa kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt tulevina vuosina katettavaa alijäämää.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas = $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän.

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Lainakanta ja lainakanta euroa per asukas = $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) / \text{Asukasmäärä}$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta euroa per asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainasaamiset = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Omavaraisuusaste (%) = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta.

Pääomamenojen tulorahoitus (%) = $\text{Vuosikate} / (\text{Investointien omarahoitukset} + \text{Antolainauksen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Pääomamenojen tulorahoitus prosentteina on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden toimintaosuuksista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Positiivisesta tilikauden tuloksesta on mahdollista muodostaa varauksia tai tehdä rahastosiirtoja.

Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa euroina paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus toimintamenoista voidaan kattaa kunnan saamalla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden yli- / alijäämä lisää tai vähentää taseen mukaista omaa pääomaa.

Vuosikate

Vuosikate on kaupungin tulos, jolla pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut, eli käyttöomaisuuden poistot katetaan. Vuosikate on keskeinen tilinpäätöksen kate arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate euroa / asukas = $\text{Vuosikate} / \text{Asukasluku}$

Tunnusluvulla vuosikate euroa / asukas arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä tilanteessa, jossa poistot vastaavat käyttöomaisuuden todellista kulumista eikä tiedossa ole poikkeavan suuria investointitarpeita.

4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET

4.2.1 Liikelaitokset

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen.

Koronavirusepidemia ei heikentänyt hälytystehtävien hoitamista eli asiakkaan saamaa palvelua pelastustoiminnassa ja ensihoitopalvelussa. Epidemia vaikeutti valvontatoimintaa, turvallisuusviestintää, henkilöstön osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä sekä osin tukipalveluja ja hallintoa.

Valvontasuunnitelman mukaiset valvontatoimenpiteet eli palotarkastukset sekä kemikaalivalvonnan luvat ja päätökset toteutuivat noin 93-prosenttisesti.

Turvallisuuskoulutuksessa vuonna 2020 koronavirusepidemia vaikutti tilaisuuksien määrään, kun isoja yleisötapahtumia ei voitu järjestää. Sen sijaan pelastuslaitos järjesti pienryhmille alkusammutuskoulutuksia ja vastaavia, ja lisäksi pidettiin päiväkotien turvatuokioita. Pelastuslaitos ja alueen sopimuspalokunnat järjestivät noin 440 koulutusta tai tapahtumaa. Näissä saavutettiin noin 21 700 asukasta, joka on 4,7 prosenttia alueen kokonaisasukasmäärästä. Vuoden 2020 tavoite oli 20 prosenttia.

Pelastustehtäviä oli 7 893, mikä oli 231 enemmän kuin edellisvuonna. Maastopaloja sammutettiin 138, rakennuspaloja 300 ja liikennevälinepaloja 143. Pelastuslaitos pelasti välittömästä vaarasta 71 ihmistä vuonna 2020. Heistä 12 pelastettiin tulipaloista, 31 ajoneuvoista liikenneonnettomuustilanteissa ja 28 muista vaaratilanteista, kuten vedestä, sortumista tai työmailla sattuneista onnettomuuksista. Tulipaloissa kuoli kaksi ihmistä.

Erilaisia vahingontorjuntatehtäviä, kuten esimerkiksi vaarallisten kaatuneiden puiden raivaus, oli yhteensä 1 665. Määrä kasvoi edellisvuodesta merkittävästi. Tämä johtuu myrskyistä, joita Länsi-Uudenmaan alueella oli kolme: Dennis-myrsky (17.2.2020), Aila-myrsky (17.9.2020) ja Liisa-myrsky (19.11.2020). Tulvan, sadeveden tai kohonneen vedenpinnan aiheuttamia tehtäviä oli 59, kun keskivertovuonna niitä on 35. Liikenneonnettomuuksien määrä laski hieman. Vuonna 2020 niitä oli 891, edellisvuonna 996. Palovaroittimien hälyttämisestä johtuneita tarkastuksia tehtiin 289 eli 32 vähemmän kuin edellisvuonna. Keskivertovuonna näitä tehtäviä on noin 270. Erheellisiä automaattisten paloilmoitinlaitteistojen hälytyksiä oli 1 110. Niiden määrä on ollut vuodesta 2016 alkaen loivassa laskussa. Öljyvahinkoja sattui 180. Eläinpelastustehtäviä oli 281. Pelastettuja eläimiä olivat niin lemmikki-, koti- kuin luonnonvaraisetkin eläimet.

Pelastuslaitoksen 23 ensihoitoyksiköllä oli hälytyksiä yhteensä 41 176. Hälytysten lukumäärä väheni vuoteen 2019 verrattuna (42 506). Lisäksi ensivasteena hätätilapotiilaan avuksi hälytettiin pelastuslaitoksen sekä sopimuspalokuntien ensivasteyksiköt 1 768 kertaa (2 204 kertaa vuonna 2019). Myös ensivastehälytysten määrä väheni vuoteen 2019 verrattuna. Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueilla oli 32 848 ensihoitohälytystä (2019: 34 128).

Lohjan, Karkkilan, Siuntion ja Vihdin alueilla ensihoitohälytyksiä oli yhteensä 13 175 (2019: 13 954) ja Hangon, Inkoon sekä Raaseporin alueilla ensihoitohälytyksiä oli yhteensä 6874 (2019: 6863).

Yleisin hälytystehtävä kaikista hälytyksistä oli yleistilan heikkous (18 prosenttia). Toiseksi yleisin oli kaatuminen (12 prosenttia). Kolmanneksi yleisin hälytystehtävä oli rintakipu (11 prosenttia). Hengitysvaikeushälytyksiä oli kahdeksan prosenttia ja aivohalvausoirehälytyksiä kuusi prosenttia hälytyksistä.

Työtaturmia 2020 oli 42. Määrä väheni 16 prosenttia vuodesta 2019 (50 kpl).

Pelastuslaitoksen johtokunta kokoontui kuusi kertaa, joista viisi kertaa Teams-etäkokouksena. Johtokunnan koko toimikauden merkittävin päätös oli uuden palvelutasopäätöksen hyväksyminen vuosille 2021–2024.

Henkilöstön vaihtuvuus oli vuoden aikana 22 henkilöä. Näistä neljä siirtyi vanhuuseläkkeelle, kaksi työkyvyttömyyseläkkeelle ja 16 irtisanoutui Espoon kaupungin palveluksesta. Rekrytointeja tehtiin vastaavasti siten, että kaikki vakanssit pyrittiin pitämään täytettyinä.

Pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen ylläpitäminen oli aktiivista koko vuoden. Työvuoroissa järjestettiin henkilöstölle yhteensä 5 725 harjoitusta tai koulutustapahtumaa (2019: 5 563).

Vuonna 2020 tulot kasvoivat yhteensä noin yhden prosentin verran verrattuna talousarvioon; syynä lähinnä pelastustoimen kaluston myynnistä saadut ennakoitua paremmat tulot. Epidemiasta johtuvat tarvike- ym. varustehankinnat ylittivät arvion seitsemän prosenttia. Vastaavasti palvelujen ostot alittivat arvion ja lisäksi henkilöstökulut kasvoivat kaksi prosenttia. Poistot alittivat talousarvion kymmenen prosenttia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uuden pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2021–2024 mukaisesti palvelujen taso säilytetään vähintään nykyisellään. Erityisiä painopisteitä ovat öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen, palontutinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan kehittäminen ja toimintavalmiuden parantaminen paloasemaverkostoa kehittämällä. Lisäksi tulevalla kaudella kehitetään ja rakennetaan kansainvälisen pelastustoiminnan valmiutta sekä kehitetään yhteistyössä uutta Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistä johtokeskusta. Sairaanhoidopiirin järjestämisvastuulla olevien ensihoitopalvelujen tuottamista jatketaan sairaanhoidopiirin päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Ajoneuvojen hankinnat leasing-muotoisina tulevat jatkumaan. Investointien osuus pysynee samalla tasolla, mutta leasing-vuokrien osalta seuraavien kolmen vuoden aikana vuokratavissa on merkittävää kasvua. Investoinneista johtuvat poistot eivät pienene samassa suhteessa. Kasvu tasaantunee 2024 jälkeen.

Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat valmistunevat kesäkuussa 2022. Otaniemen paloasema valmistunee alkuvuodesta 2024. Otaniemen paloasema tulee edellyttämään myös lisähenkilöstöä ja -kalustoa. Lisäksi osakaskuntien omistamien paloasemien vuokrataso tullee nousemaan muun muassa välttämättömien peruskorjausten myötä.

Jorvin ensihoitoalueella ensihoitoyksiköiden tarve tulee lisääntymään lähivuosina. Käytännössä tämä tarkoittaa uusien ensihoitoyksiköiden perustamista ja sijoittamista Espoonlahden, Matinkylän tai Otaniemen paloasemille.

Toimintavalmiusajoissa erityisesti Espoon 1-riskialueen ensimmäisen yksiköiden saavutettavuusajoissa on edelleen puutteita. Suurimmat parannukset tapahtuvat vasta uusien paloasemien avautuessa.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen Tilanne- ja johtokeskus otettaneen käyttöön aikaisintaan 2023. Samalla Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen 24/7 tilannekeskuksen toiminta siirtyy yhteiseen johtokeskukseen.

Eduskunnassa käsittelyssä oleva hallituksen esitys sote- ja pelastustoimen uudistuksesta tarkoittaisi pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymistä perustettavalle Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Rahoitus tulisi jatkossa valtiovarainministeriöltä yleiskatteellisena. Sisäministeriön strateginen ohjaus pelastustoimeen vahvistuisi. Henkilöstö siirtyisi vanhoina työntekijöinä, mutta nykyinen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos -liikelaitos lopetettaisiin.

Ehdotuksen mukainen aikataulu olisi 1.1.2023. Toteutuessaan vaikutus asiakaspalveluun olisi pieni, mutta hallinnollisena työnä muutos olisi iso ja aikataulu tiukka. Riskinä muutoksenteossa on riittämätön resursointi esivalmisteluun, tai toisaalta päivittäistyön häiriintyminen henkilöresurssien kohdentuessa esivalmisteluun. Riskinä myös kokonaan uuden hallinnon, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ICT-järjestelmien, -verkkojen ja muiden hallinnon tarpeiden rakentaminen yhdessä alueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa erittäin tiukassa aikataulussa. Valtiovarainministeriön luonnoslaskelmien mukaan hyvinvointialueen yleiskatteellisen rahoituksen mitoituserusteissa pelastustoimen rahoitus olisi nykyistä suurempi, mutta soten merkittävästi pienempi. Siksi riskinä on pelastustoimen taloudellisten resurssien riittävyys tilanteessa, jossa rahoitus hyvinvointialueelle tulee yleiskatteellisena.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vuoden 2020 sitovat tulostavoitteet olivat seuraavat:

- 1) Tilikauden tulos ei jää alijäämäiseksi. Tavoite toteutuu.
- 2) Investointien kokonaismäärä on enintään valtuuston hyväksymän talousarvion mukainen. Tavoite toteutuu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

SÄÄNNÖSTEN, MÄÄRÄYSTEN JA PÄÄTÖSTEN NOUDATTAMINEN

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos noudattaa sisäisen valvonnan järjestelyissään Espoon kaupungin yleistä ohjausta. Pelastuslaitoksen viranomaistoiminta on vahvasti säädöksiin ohjattua. Toiminnan luonteen mukaisesti säädösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on virkamiestasosta ja henkilöstö on varsin hyvin selvillä toimintaa ohjaavasta säädösperustasta. Valvontatoiminnassa ja pelastustoiminnassa käytetään merkittävää julkista valtaa, mikä edellyttää viranhaltijuutta ja pelastusviranomaisen toimivaltuuksia. Pelastusjohtaja päättää pelastusviranomaisiksi nimetyt, päätös tarkistetaan vähintään vuosittain. Valvontatoiminnassa tehtävät viranomaispäätökset tehdään valvontajärjestelmällä, joka mahdollistaa määrämuotoiset ja muodollisesti oikeat viittaukset säädöksiin ja määräyksiin. Ensisijaisena valituselimenä valvontatoiminnassa on hallinto-oikeus. Hallintovalituksia palotarkastuksista tehdään vuosittain erittäin vähän tai ei lainkaan.

Pelastuslaitoksen tuottamaa ensihoitopalvelua ohjaavat terveydenhuoltoalan säädökset ja järjestämisvastuussa oleva sairaanhoitopiiri. Poikkeamien käsittelyssä, laadunvalvonnassa ja potilastietojen käsittelyssä noudatetaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ohjeita ja järjestelmiä. Valvonnasta vastaavat sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkärit.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Pelastuslaitoksen sitovat tulostavoitteet Espoon kaupunginvaltuustolle toteutuivat. Toiminnalliset tavoitteet asiakkaan saaman avun osalta toteutuivat täysimääräisesti. Valvontatoiminta toteutui 93-prosenttisesti. Kehittämistoimenpiteet toteutuivat pääosin.

VAROJEN KÄYTÖN VALVONTA

Pelastuslaitoksen toimintaa ja taloutta ohjaa ja valvoo myös pelastuslaitoksen johtokunta. Pelastuslaitoksen johtoryhmä arvioi taloustilannetta alkuvuodesta kuukausittain, loppuvuonna kahden viikon välein. Pelastustoimen neuvottelukunnalle (pelastustoimen alueen kunnanjohtajat) toimintaa ja taloutta raportoitiin tilikauden molemmissa kokouksissa. Pääprosessien ja palveluyksiköiden ohjausryhmissä seurattiin toiminnan toteutumista. Lisäksi vastuuhenkilöt seurasivat taloutta säännöllisesti vastuullaan olevilta tileiltä ja kustannuspaikoilta. Päätös menojen hyväksyjistä on pidetty ajan tasalla ja varmistettu, ettei ole niin sanottuja vaarallisia tilaaja- ja hyväksyjäyhdistelmiä.

TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNIN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

Pelastustoiminnan tuloksellisuuden arviointi perustuu valtakunnalliseen Pelastustoimen onnettomuus- ja resurssitietokanta PRONTO:on tilastoituihin tietoihin. Toiminnan määrälliset tulokset ovat luotettavia, mutta esimerkiksi turvallisuuskoulutuksen vaikuttavuuden arviointiin ei ole luotettavia mittareita. Välillisinä mittareina voi pitää esimerkiksi palokuolemia, joiden määrä on valtakunnallisesti vähenemässä.

OMAISUUDEN, HANKINNAN, LUOVUTUKSEN JA HOIDON VALVONTA

Pelastuslaitoksen omistuksessa ja hallinnassa olevaa kalustoa hallinnoidaan kahdella sähköisellä järjestelmällä kaluston tyyppin mukaan. Kalustokortteihin tallentuu huollettavan kaluston tiedot ja huoltohistoria koko elinkaaren ajan. Suojavarusteet, paineilmalaitteet ja muu työturvallisuuteen liittyvä kalusto hallinnoidaan vastaavasti. Kaikissa ajoneuvoissa käytetään ajopäiväkirjoja. Niiden tiedot tarkistetaan huoltojen ja sopimuspalkokunnilla myös auditointien yhteydessä. Polttoainekortit ovat ajoneuvokohtaisia. Käyttö on rajattu vain polttoaineisiin, ja käyttölimiitti on rajattu minimiin. Kaikilla paloasemilla on sähköinen kulunvalvonta (kuorisuojaus) ja lähes kaikissa on tallentava kameravalvonta. Paloasemien ensihoitolaäkevarastoissa on tehostettu kulunvalvonta. Viranomaiskäytössä olevan turvallisuusverkko TUVE:n vuoksi laitetilat, tilannekeskus ja johtokeskus on suojattu turvallisuusluokan III vaatiman suojaustason mukaisesti.

SOPIMUSTOIMINTA

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa on tehty sopimukset ensihoitopalvelujen tuottamisesta. Sopimuksen arvo LUP:ille on noin 10,7 milj. euroa. Toiminnan ja talouden seuranta sekä vuoden 2021 suunnittelu tehtiin sopimusten mukaisesti, ei raportoitavia poikkeamia.

Sopimuspalkokuntien (40 VPK:ta) toiminnan toteutumista palokuntasopimusten mukaisesti arvioitiin tilikauden päätteeksi tehtävässä toiminnan ja talouden vuosiselvityksessä. Lisäksi pelastuslaitos auditoi tilivuonna 11 sopimuspalkokunnan toiminnan, hallinnon ja talouden. Pelastuslaitos myös kerää ja seuraa sopimuspalkokuntien (rekisteröityjä yhdistyksiä) tilinpäätöksiä.

RISKIENHALLINTA

Vuoden 2020 merkittävin riski oli maaliskuussa alkaneen koronavirusepidemian vaikutus palvelutuotantoon. Laajamittaiset sairaus- ja karanteenipoissaolot olisivat heikentäneet hälytysluonteisten tehtävien hoitamista. Riskiä vähennettiin suositeltujen suojaustoimenpiteiden (maskit, käsihygieniat) lisäksi minimoimalla työvuorojen ja paloasemien henkilöstön kohtaamisia

ja siirtämällä muu henkilöstö pois paloasemilta etätöihin niin paljon kuin mahdollista. Työvoimariskiin varauduttiin myös valmistautumalla muun henkilöstön käyttöön pelastustoiminnassa ja ensihoidossa hätäapuna. Laajamittaisista ylitöistä aiheutuvaa talousriskiä ennakoitiin jäädyttämällä huhtikuussa osa käyttötalouden rahoista kasvavia henkilöstökuluja varten. Hallintakeinot olivat riittäviä.

Uudenmaan neljän pelastuslaitoksen yhteinen riskianalyysi valmistui helmikuussa. Se on kattava kuvaus Uudenmaan alueella vallitsevista riskeistä ja toimintaympäristön keskeisistä piirteistä, joiden pohjalta alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2021-2024 voitiin suunnitella. Riskianalyysiä käsiteltiin johtoryhmässä pelastustoimen neuvottelukunnassa ja johtokunnassa osana uuden palvelutasopäätöksen käsittelyä.

Kaikki työtaturmat, vaara- ja läheltä piti -ilmoitukset ja turvallisuushavainnot käsiteltiin työturvallisuusjaostossa, ohjattiin jatkokäsittelyyn asianomaisille henkilöille ja yhteenvetoja käsiteltiin johtoryhmässä kolmesti vuodessa. Niiden määrästä raportoitiin koko henkilöstölle viikoittain ja työtaturmien määrästä päivittäin infotauluilla.

Työterveyshuolto teki työpaikkaselvitykset Lohjan, Karjaan, Ventelän paloasemilla vuonna 2020. Lisäksi se teki suunnatut työpaikkaselvitykset venetoimintaan, turvallisuuskoulutus-toimintaan sekä kehittämisyksikköön. Tulokset käsiteltiin työturvallisuusjaoksessa sekä tuotiin työturvallisuusraportoinnin yhteydessä johtoryhmään.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tulos 31.12.2020 on 2 755,61 euroa. Pelastustoimesta kunnille tullaan palauttamaan noin 430 000 euroa. Ensihoidosta HUS HYKS/Jorvin alueelle lähetetään noin 436 000 euron loppulasku (uusi sopimus 1.1.2018 alkaen; joulukuuta ei laskuteta ennakoon). Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalueelle palautetaan noin 263 000 euroa ja Lohjan sairaanhoitoalueelle noin 86 000 euroa.

Liikevaihtoon on kirjattu maksuosuuksien palautukset ja/tai lisälaskutus Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille.

Toiminnan rahoitus

Länsi-Uudenmaan pelastustoimen kustannuksista vastaa alueen kymmenen kuntaa kuntien asukaslukujen suhteessa. Ensihoidon ja ensivastepalvelujen kustannuksista vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, jakautuen Jorvin, Länsi-Uudenmaan ja Lohjan ensihoitoalueisiin.

Investointien poistoista aiheutuvat kustannukset jaetaan kunnille asukaslukujen suhteessa. Pelastuslaitoksen investoinnit ovat lähinnä korvausinvestointeja; pelastuslaitos on uusintu välittömässä valmiudessa käytettävää ajoneuvokalustoa siten, että ne ovat hyvässä toimintakunnossa, ja välittömässä valmiudessa olevat enintään kymmenen vuotta vanhoja sekä tukiyksiköt ja sopimuspalokuntien käytössä oleva ajoneuvokalusto enintään 20 vuotta vanhoja.

Pelastustoimelle myönnetään valtionavustuksia kaluston hankkimiseen Palosuojelurahastosta ja Öljysuojarahastosta. Alueen pelastustoimelle valtionavustuksien myöntämisen perusteena on tavoite edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä.

Toiminnan ja investointien rahavirta on 655 000 euroa negatiivinen. Johtuen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen sovitusta rahoitusmallista tulorahoitus ei ole yleensä riittänyt kattamaan sekä toiminnan menoja että investointimenoja. Vuosina 2012–2015 suunniteltujen investointien toteutuminen siirtyi edelleen tuleville vuosille ja vuosittaiset investointimenot pienentyivät, mikä johti positiiviseen investointien rahavirtaan. Vuosien 2016–2017 investointimenojen kasvu edellisiin vuosiin nähden johti negatiivisen rahavirran muodostumiseen. Valtion rahastoista saadut avustukset myös vaihtelevat suuresti vuosittain, ja vuodesta 2020 alkaen (toistaiseksi) Öljysuojarahasto ei myönnä avustuksia kalustohankintoihin. Vuodesta 2018 alkaen investointimenot ovat pienentyneet pelastuslaitoksen siirtyessä yhä enemmän leasing-rahoitukseen.

Henkilöstö

Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli 613, joista 29 osa-aikaisia. Henkilöstö kasvoi viidellä henkilöllä edellisvuoteen verrattuna.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIIKELAITOS**

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto	43 615 333,51		42 759 797,39	
Liiketoiminnan muut tuotot	4 323 839,49		3 832 751,78	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 406 469,76		-2 096 343,93	
Ostot tilikauden aikana	-2 406 469,76		-2 096 343,93	
Palvelujen ostot	-4 850 992,36	-7 257 462,12	-4 900 396,16	-6 996 740,09
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-26 387 287,94		-25 649 864,61	
Henkilösivukulut	-5 663 507,43		-5 502 761,50	
Eläkekulut	-4 841 234,12		-4 830 503,03	
Muut henkilösivukulut	-822 273,31	-32 050 795,37	-672 258,47	-31 152 626,11
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 398 093,61		-1 484 734,32	
Arvonalentumiset	-1 398 093,61		-1 484 734,32	
Liiketoiminnan muut kulut	-7 227 609,25		-6 976 575,31	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	5 212,65		-18 126,66	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-2 271,38		-2 074,63	
Muille maksetut korkokulut				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut	-185,66	-2 457,04	-528,03	-2 602,66
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	2 755,61		-20 729,32	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	2 755,61		-20 729,32	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 755,61		-20 729,32	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	0,3		-1,3	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	0,3		-1,3	
Voitto -%	0,0		0,0	

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelijäämä (-alijäämä)	5 212,65	-18 126,66
Poistot ja arvonalentumiset	1 398 093,61	1 484 734,32
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 457,04	-2 602,66
Tulorahoituksen korjaukset	-206 948,14	-201 694,00
	1 193 901,08	1 262 311,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 260 638,82	-1 869 117,34
Rahoitusosuudet investointimenoihin	182 988,28	638 159,99
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	228 537,08	201 694,00
	-1 849 113,46	-1 029 263,35
Toiminnan ja investointien rahavirta	-655 212,38	233 047,65
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 118 387,52	-436 759,19
	1 118 387,52	-436 759,19
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	252 546,20	-592 940,11
Korottomien velkojen muutos muilta	-715 721,34	796 651,65
	-463 175,14	203 711,54
Rahoituksen rahavirta	655 212,38	-233 047,65
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-1 470 785,0	-720 606,6
Investointien tulorahoitus, %	67,4	118,9
Lainanhoitokate	617,7	706,7
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,2	0,3
Current ratio	0,2	0,3

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIIKELAITOS**

TASE	31.12.2020	31.12.2019
V A S T A A V A A	9 357 812,79	8 952 391,00
A PYSYVÄT VASTAAVAT	7 362 198,87	6 704 230,88
I Aineettomat hyödykkeet	81 545,79	0,00
1. Aineettomat oikeudet	81 545,79	0,00
II Aineelliset hyödykkeet	7 280 653,08	6 704 230,88
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	110 543,10	147 911,02
4. Koneet ja kalusto	7 132 927,96	6 467 168,66
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 182,02	89 151,20
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 995 613,92	2 248 160,12
II Saamiset	1 995 613,92	2 248 160,12
Lyhytaikaiset saamiset	1 995 613,92	2 248 160,12
1. Myyntisaamiset	300 876,56	315 755,12
5. Siirtosaamiset	1 694 737,36	1 932 405,00
V A S T A T T A V A A	9 357 812,79	8 952 391,00
A OMA PÄÄOMA	64 556,94	61 801,33
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	61 801,33	82 530,65
V Tilikauden yli-/alijäämä	2 755,61	-20 729,32
D VIERAS PÄÄOMA	9 293 255,85	8 890 589,67
II Lyhytaikainen	9 293 255,85	8 890 589,67
3. Lainat kunnalta	2 236 695,63	1 118 308,11
7. Ostovelat	690 260,54	1 139 204,26
9. Muut velat	150,00	1 025,94
10. Siirtovelat	6 366 149,68	6 080 973,37
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	0,7	0,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	19,4	17,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	65	62
Lainakanta 31.12., 1 000 €	2 237	1 118
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja wokravastuut 31.12., 1 000 €	8 103,21	6 615,82

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Liikevaihto	44 099	44 099	43 615	-484
Liiketoiminnan muut tuotot	3 476	3 476	4 324	848
Materiaalit ja palvelut	-7 355	-7 355	-7 257	97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 243	-2 243	-2 406	-164
Palvelujen ostot	-5 112	-5 112	-4 851	261
Henkilöstökulut	-31 372	-31 372	-32 051	-679
Palkat ja palkkiot	-25 648	-25 648	-26 387	-740
Henkilösivukulut	-5 724	-5 724	-5 664	61
Eläkekulut	-4 810	-4 810	-4 841	-31
Muut henkilösivukulut	-914	-914	-822	92
Poistot ja arvonalentumiset	-1 555	-1 555	-1 398	157
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 555	-1 555	-1 398	157
Arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-7 280	-7 280	-7 228	52
Vuokrat	-7 064	-7 064	-6 875	189
Muut kulut	-216	-216	-353	-137
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	5	-9
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-2	11
Kunnalle maksetut korkokulut	-14	-14	-2	12
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	0	3	3
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	3	3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	3	3

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020	Tot.-%
47 LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS - LIKELAITOS					
Tulot	364	364	205	-159	56
Menot	-2 300	-2 300	-2 261	39	98
Netto	-1 936	-1 936	-2 056	-120	106
474 Investointiosia					
Tulot	364	364	205	-159	56
Menot	-2 300	-2 300	-2 261	39	98
Netto	-1 936	-1 936	-2 056	-120	106

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	5	-9
Poistot ja arvonalentumiset	1 555	1 555	1 398	-157
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-2	11
Tulorahoituksen korjauserät	-111	-111	-207	-96
	1 444	1 444	1 194	-250
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 300	-2 300	-2 261	39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	364	364	183	-181
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	111	111	229	117
	-1 825	-1 825	-1 849	-24
Toiminnan ja investointien rahavirta	-381	-381	-655	-274
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-118	-118	1 118	1 237
	-118	-118	1 118	1 237
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoma	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-277	-277	0	277
Saamisten muutos muilta	1 048	1 048	253	-796
Korottomien velkojen muutos muilta	-272	-272	-716	-443
	499	499	-463	-962
Rahoituksen rahavirta	381	381	655	275
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti

Lomapalkkavelka on kirjattu vuoden 2020 henkilösivukuluprosenteilla, poiketen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnosta 120 (8.1.2019).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11 Suunnitelman mukaiset poistot

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2020	2019
Pelastustoimi	33 598 514,04	32 420 239,31
Ensihoito, HUS Hyks/Jorvin sairaanhoitoalue	6 243 403,09	5 967 624,32
Ensihoito, HUS Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalue	3 814 255,61	3 906 759,99
Ensihoito, HUS Lohjan sairaanhoitoalue	4 283 000,26	4 297 925,54
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>47 939 173,00</i>	<i>46 592 549,17</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1122017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää

Poistoajat

Poisto aika
vuotta

Omaisuusryhmä

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

3

Aineelliset hyödykkeet

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Muut kiinteät koneet ja laitteet

10

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset

15

Raskaat ajoneuvot

10

Puiset alukset ja muut uivat työkonet

8

Muut kuljetusvälineet

5

Muut liikkuvat työkonet

5

Muut raskaat koneet

10

Muut keyet koneet

5

Laboratoriolaitteet

Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet

5

Atk-laitteet

Muut laitteet ja kalusteet

3

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat

Arvo- ja taide-esineet

Keskeneräiset hankinnat

ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2020	2019
Muut toimintatuotot		
Koneiden ja kaluston myyntivoitot (ajoneuvokalusto)	206 948,14	201 694,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>206 948,14</i>	<i>201 694,00</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
	2020	2019
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Lisäykset tilikauden aikana	91 739,00	0,00
Tilikauden poisto	-10 193,21	0,00
Poistamaton hankintameno 3112	81 545,79	0,00
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>91 739,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-10 193,21</i>	<i>0,00</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>81 545,79</i>	<i>0,00</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 11	147 911,02	207 442,55
Lisäykset tilikauden aikana	20 280,75	0,00
Tilikauden poisto	-57 648,67	-59 531,53
Poistamaton hankintameno 3112	110 543,10	147 911,02
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 11	6 467 168,66	6 661 414,10
Lisäykset tilikauden aikana	2 111 437,05	1 859 022,34
Rahoitusosuudet tilikaudella	-182 988,28	-638 159,99
Vähennykset tilikauden aikana	-21 588,94	0,00
Siirrot erien välillä	89 151,20	10 095,00
Tilikauden poisto	-1 330 251,73	-1 425 202,79
Poistamaton hankintameno 3112	7 132 927,96	6 467 168,66
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 11	89 151,20	89 151,20
Lisäykset tilikauden aikana	37 182,02	10 095,00
Siirrot erien välillä	-89 151,20	-10 095,00
Poistamaton hankintameno 3112	37 182,02	89 151,20
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 11</i>	<i>6 704 230,88</i>	<i>6 958 007,85</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>2 168 899,82</i>	<i>1 869 117,34</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>-182 988,28</i>	<i>-638 159,99</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>-21 588,94</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-1 387 900,40</i>	<i>-1 484 734,32</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>7 280 653,08</i>	<i>6 704 230,88</i>

23) Saamisten erittely		
	2020	2019
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset (Espoon Asunnot oy)	3 383,82	1 732,00
Myyntisaamiset (Espoon sairaala)	0,00	6 062,00
Myyntisaamiset (Koy Otaniemen tiedeasunnot)	1 127,94	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>4 511,76</i>	<i>7 794,00</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä,		
Myyntisaamiset (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri)	1 127,94	1 881,90
Myyntisaamiset (Etevä kuntayhtymä)	98,40	110,00
Myyntisaamiset (Espoon seudunkoulutusyhtymä)	0,00	2 708,00
Myyntisaamiset (HSY)	0,00	165,00
Siirtosaamiset (HUS)	431 769,14	296 832,00
<i>Yhteensä</i>	<i>432 995,48</i>	<i>301 696,90</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset (Soukan pienteollisuuskiinte)	98,40	0,00
Myyntisaamiset (Rajalax Asunto Oy)	0,00	165,00
Myyntisaamiset (Tapiolan keskuspysäköinti)	0,00	110,00
<i>Yhteensä</i>	<i>98,40</i>	<i>275,00</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>437 605,64</i>	<i>309 765,90</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
Tulojäämät		
Palosuojelu-/öljysuojarahaston avustus kalustohankintoihin	136 000,00	411 360,00
Muu myyntilaskutus	3 976,22	0,00
Öljysuojarahaston korvaus öljyntorjuntavalmiudesta	200 000,00	250 000,00
Kuntien/HUS maksuosuuksien lisälaskutus	431 769,14	296 832,00
Sairaankuljetuksen Kela-korvaukset ja omavastuuosuudet	922 992,00	974 213,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>1 694 737,36</i>	<i>1 932 405,00</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>1 694 737,36</i>	<i>1 932 405,00</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2020	2019
Edellisten tilikausien ylijäämä 11	61 801,33	82 530,65
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	61 801,33	82 530,65
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 755,61	-20 729,32
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>64 556,94</i>	<i>61 801,33</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2020	2019
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Tytäryhteisöille		
Ostovelat (Espoo Catering)	128,00	1 824,04
<i>Yhteensä</i>	<i>128,00</i>	<i>1 824,04</i>
Kuntayhtymille		
Saadut ennakot (HUS)	0,00	544 952,34
Ostovelat (HUS)	0,00	2 536,38
Siirtovelat (HUS)	356 241,77	302 722,86
<i>Yhteensä</i>	<i>356 241,77</i>	<i>850 211,58</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>356 369,77</i>	<i>852 035,62</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2020	2019
Muut velat		
Liittymismaksut		
Muut velat, Palkkojen takaisinperintä	150,00	1 025,94
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>150,00</i>	<i>1 025,94</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Tuloennakot		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 533 473,31	5 254 031,19
Kuntien ja HUS kuntayhtymän maksuosuuksien palautukset	678 885,35	542 286,41
Sopimuspalokuntien lopulliset korvaukset	128 642,89	172 503,35
Muut menojäämät	25 148,13	112 152,42
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 366 149,68</i>	<i>6 080 973,37</i>
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	<i>6 366 149,68</i>	<i>6 080 973,37</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut		
	2020	2019
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 090 621,00	3 042 000,00
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	0,00	0,00
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	2 775 894,00	2 455 512,60
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>5 866 515,00</i>	<i>5 497 512,60</i>
Leasingvastuut yhteensä		
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 364 708,00	1 046 318,45

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12		
	2020	2019
<i>henkilöstön lukumäärä</i>	<i>613</i>	<i>608</i>

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tilapalvelut-liikelaitoksen toimintaa on ohjannut Espoo-tarinan Koulut kuntoon -tavoite. Kuntien sisäilmaverkosto on jatkanut toimintaansa. Vuoden aikana verkoston pääaiheena oli kiinteistöjen hoidon ja ylläpidon kehittäminen. Verkosto järjesti neljä työpajaa, joissa käsiteltiin tilojen puhtaanapitoa, kiinteistöhoitoa, kunnossapidon korjauksia ja sisäilmaolosuhteita. Viimeiseen työpajaan kutsuttiin koulu- ja työterveydenhoidon, aluehallintoviraston, ympäristöterveyden sekä THL:n ja yliopistojen asiantuntijoita. Tilapalvelut-liikelaitos jatkoi Helsingin kaupungin kanssa Smart & Clean säätiön ja VTT:n yhteishankkeessa, joka päättyy 2021 vuoden alussa. Espoo osallistuu valtioneuvoston Terveet Tilat 2028 -ohjelmaan.

Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) toimenpiteissä ja tavoitteissa ollaan hyvin aikataulussa. Esimerkiksi kaukolämmön optimointisopimus mahdollistaa kokonaan uusiutuvaan lämmöntuotantoon siirtymisen ja optimointi tuo myös kustannussäästöjä. Lisäksi energiamanageri- ja kiinteistövalvomopalvelusopimus lisäävät ylläpidon hallinta-astetta sekä tuovat kulutussäästöjä. Sähkön ostoissa siirryttiin hankkimaan alkuperäistodistuksilla uusiutuvaa tuotantoa.

Espoolaisten talon tarveselvitys ja tilaohjelma olivat valmistelussa. Valmistelussa järjestetään tilatarpeen kartoittamiseksi työpajoja ja huomioidaan etätöiden kasvun vaikutus tilatarpeeseen. Monikon, Leppävaaran koulukeskuksen rakentaminen jatkui, ja Tapiolan uimahallin korjauspäätös tehtiin. Jupperin koulun piha-alueelle valmistui toinen siirtokelpoinen koulu. Suurimmat purkukohteet olivat Metropolia AMK-rakennus, Leppävaaran lukio ja Jupperin koulu (liikuntahalli säilytettiin). Loppuvuonna on meneillään Virastotalo II purku Espoon keskuksessa. Espoon keskuksen SOTE Kampuksen vuokrasopimus allekirjoitettiin ja vuokranantaja aloitti muutostyöt. Matinkylän terveysaseman käytettävyys väistötilana varmistettiin. Pakankylän koulun korjaus valmistui.

Public Private Partnership (PPP) -hanke eteni rakentamisvaiheeseen. Rakenteilla ovat Pohjois-Tapiolan yhtenäiskoulu, Nauriskasken koulu ja Perkkeen koulu.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimenpiteitä valmisteltiin.

Muutetun talousarvion tulostavoite 8,610 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 18,610 milj. euroa) toteutuu 14,145 milj. eurolla.

Vuoden aikana tehtiin toiminnassa erilaisia voimakkaita säästötoimenpiteitä. Vuosikorjaustöitä priorisoitiin ja keskityttiin turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyviin töihin.

Ulosmaksettavat vastike- ja vuokramenot tiloista alittivat talousarvion 4,7 milj. eurolla. Vuoden aikana on päätynyt ennakoimattomasti vuokrasopimuksia ja myös uusia tiloja on vuokrattu ja otettu käyttöön. Koronavirusepidemian vuoksi saimme muutamasta kohteesta vuokranalennusta. Osa yhtiöistä jätti joulukuun vastikkeen perimättä.

Kunnossapitoon käytettiin 16 milj. euroa, mikä alitti muutetun talousarvion 2,4 milj. eurolla. Kunnossapidon vika- ja sisäilmakorjaukset olivat 7 milj. euroa. Sisäilmakorjauksia tehtiin ennätysmäärä. Esimerkkinä elinkaarta jatkavalla rahoituksella tehtävistä korjauksista ovat Pakankylän koulun korjaus 2,1 milj. euroa ja Kannusillanmäen kalliosuojan kulttuuritilan 2,5

milj. euroa korjaus. Kannunsillan kulttuuritalan korjauksesta myönnettiin Tilapalveluille Vuoden esteettömyysteko -palkinto.

Palvelutuotannossa siirryttiin ennakoivaan kiinteistönhoitoon. Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon yhteistyö jatkui ennakoivan ylläpidon toteuttamiseksi. Palvelutuotanto alitti talousarvion (30,3 milj. euroa), toteuma oli 28,951 milj. euroa. Kiinteistövalvomohanke kilpailutettiin ja sopimus laadittiin vuoden loppupuolella. Vuoden lopun aikana saatiin valvomoon liitettyä jo noin 60 rakennusta. Kiinteistövalvomo edistää ennakoivaa huoltoa ja vähentää päivystystarvetta. Kuntoarvioita tilattiin 60 kpl eri rakennuksiin.

Tilapalvelujen tulokseen on myös vaikuttanut selvityskohteiden esisuunnittelu kuten Espoolaistentalon esisuunnittelu, PPP-hankkeen valvonnan konsulttipalvelut sekä paloasemien suunnittelu. Nämä aiheuttivat 1,5 milj. euron talousarviolytymisen.

Sisäisen vuokralaskennan perusteet esiteltiin ja muutettiin vuoden 2021 talousarvioon, koska kiinteistökannassa tapahtuneet muutokset vaativat vuokralaskennan perusteiden uusintaa. Espoon kiinteistöistä suurin osa on kuntoluokassa 60-75 prosenttia, mikä tarkoittaa sitä, että kohde vaatii pysyäkseen käyttökunnossa eriasteisia korjaustoimenpiteitä. Korjausvelan kasvun pysäyttäminen on yksi suurimmista haasteistamme, johon liittyy laadukkaiden sisäilmaolosuhteiden varmistaminen kouluissa ja päiväkodeissa. Investointiohjelman toteuttamisen lisäksi vuosikorjausohjelman järkevä laadinta on tulevaisuudessa tärkeää ja sillä myös vastataan koulut kuntoon -haasteeseen. Hankkeiden kustannustehokkuus ja tilatehokkuus vaativat toiminnallista uudistumista

Palvelutuotannossa siivouksen ostopalvelujen osuus on noin 60 prosenttia palveluista ja kiinteistönhoidon osuus 25 prosenttia. Ostopalvelujen valvonta ja laadunseuranta muuttaa palvelutuotannon asiantuntijoiden työtehtäviä varsinaisen esimiestyön vähentyessä, jos ostopalveluja lisätään. Hankintaosaaminen painottuu kaikissa tehtävissä.

Talousseurannan ja raportoinnin kehittäminen yksityiskohtaisemmaksi järjestelmien avulla on välttämätöntä, jotta seuranta ja ennustaminen paranee.

Tilapalvelut-liikelaitoksen muutetun talousarvion mukaan investointien enimmäismäärä on 119,7 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 139,1 milj. euroa). Investointiohjelman talousarvioita muutettiin toisen ja kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä sen hetkisen ennusteen perusteella, joka osoittautui osittain virheelliseksi. Investointien toteuma on 124,1 milj. euroa eli 103,7 prosenttia. Ylitys muutettuun talousarvioon nähden on 4,4 milj. euroa.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Tilapalveluja sitoo valtuustoon nähden talousarviossa ja taloussuunnitelmassa esitetyt liikelaitoksen sitovat tavoitteet.

1. Liikelaitoksen tulostavoite on muutetun talousarvion mukaisesti 8,610 milj. euroa ylijäämäinen.

Liikelaitoksen tulostavoite toteutuu muutettua talousarviota paremmin. Tulostavoitteen toteuma on 14,145 milj. euroa.

Tulot toteutuivat 0,5 milj. euroa yli talousarvion (100,2 prosenttia) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 7,7 milj. euroa ollen 269,7 milj. euroa. Toimintamenot olivat 174,5 milj. euroa (95,6

prosenttia) ja toimintamenojen alitus talousarvioon nähden oli 8,1 milj. euroa. Menot olivat 6 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna.

Ulkoiset vuokramenot ovat 75,9 milj. euroa ja ovat kasvaneet edellisestä vuodesta 6,7 milj. euroa ja alitti talousarvon 4,5 milj. eurolla.

Toimintamenoista talousarvion alittivat toimitilajohtaminen 7,5 milj. eurolla, palvelutuotanto 1,3 milj. eurolla, kunnossapitopalvelut 2,4 milj. eurolla, projektipalvelut 0,1 milj. eurolla ja toiminnan tuki ja kehittäminen 0,1 milj. eurolla. Toimintamenot ylittivät suunnittelupalveluissa 3,4 milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 22,9 milj. euroa ja alittivat talousarvion 1,3 milj. eurolla.

Purkukulut ylittivät talousarvion 1,8 milj. eurolla ja esisuunnittelu 1,3 milj. eurolla.

Palvelujen ostot olivat 40,4 milj. euroa ja alenivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,9 milj. eurolla. Aineet, tavarat ja tarvikkeet olivat 18,3 milj. euroa ja alittivat edellisen vuoden 3,6 milj. eurolla. Lämpö, sähkö ja vesikulut alittivat talousarvion 1,9 milj. eurolla. Energiakustannuksissa (lämpö ja sähkö) säästettiin 2,0 milj. euroa.

Poistot ja arvonalentumiset ylittivät muutetun talousarvion 3,4 eurolla ollen 52,9 milj. euroa.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti. Tavoite ei toteutunut.

Tilapalvelut-liikelaitoksen talonrakennusinvestointihankkeiden muutettu talousarvion on 68,3 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 90,2 milj. euroa). Investointiohjelman talousarvioita muutettiin toisen ja kolmannen osavuosisikatsauksen yhteydessä sen hetkisen ennusteen perusteella, joka osoittautui osittain virheelliseksi. Investointien toteuma on 72 milj. euroa, 105,4 prosenttia, eli ylitys muutettuun talousarvioon nähden on 3,7 milj. euroa.

Investointihankkeet eivät ole ylittäneet hankekohtaista määrärahaa, mutta vuosittainen määräraha on ylittynyt seuraavissa kohteissa: Monikon koulukeskus 4,99 milj. euroa, Kungsgårdskolan och daghem 1,64 milj. euroa, Suviniityn päiväkotito 0,87 milj. euroa, Matinraitin päiväkotito 0,86 milj. euroa, Meritorin koulun peruskorjaus 0,80 milj. euroa ja Mankkaan päiväkotito 0,21 milj. euroa. Lisäksi muita pienempiä hankekohtaisia ylityksiä oli neljässä kohteessa yhteensä 0,12 milj. euroa. Ylitys vuoden määrärahassa on yhteensä 9,65 milj. euroa.

Samaan aikaan muissa hankkeissa jäi määrärahasta käyttämättä yhteensä 6,07 milj. euroa: Postipuun lastensuojelupalvelut 1,21 milj. euroa, Kipparin päiväkotito 0,79 milj. euroa, Kalajärven koulu 0,58 milj. euroa, Jousenkaaren koulu 0,51 milj. euroa, Vermon päiväkotito 0,50 milj. euroa, Viherkallion päiväkotito 0,47 milj. euroa, Esbovikens daghem 0,42 milj. euroa, Pitkänotkon päiväkotito 0,31 milj. euroa, Oittaaan ulkoilukartano 0,30 milj. euroa, Tapiolan uimahalli 0,24 milj. euroa ja Metsolan päiväkotito 0,21 milj. euroa. Lisäksi muita pienempiä hankekohtaisia alituksia oli kolmessa kohteessa yhteensä 0,34 milj. euroa.

Hankkeista tehdyt valitukset hidastivat joidenkin valmistumista aikataulussa. Esimerkiksi Laajalahden koulun elinkaarihankkeen aloitus on siirtynyt edelleen vuodelle 2021 ja Kungsgårdskolan och daghem -hankkeen aloitus viivästyi ja pääsi alkamaan vasta vuoden 2020 keväällä. Espoonlahden tekojäärädan huoltorakennus -hanke siirtyi vuodelle 2021, koska saadut tarjoukset ylittivät määrärahat.

Investointituloa saatiin Rehtorintien liikuntasaliin 225 000 euroa.

Hankkeiden ennustaminen on osittain epäonnistunut ja on ollut vaikeaa seuraavista syistä:

- Yli vuoden vaihteen kestäviä rakennusprojekteja on vaikeaa sovittaa vuosibudjettiin, koska rakennusaikataulu ei huomioi vuodenvaihdetta ja työn etenemisen rajoittaminen ei ole hankkeen etujen mukaista. Aikataulun rajoittaminen tilaajan toimesta tyypillisesti aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.
- Lopullinen ennuste ja sen mukaiset määrärahamuutokset tehdään huomattavan aikaisin, yli kaksi kuukautta ennen vuodenvaihdetta, mikä lisää virhemahdollisuuksia.
- Hankkeiden maksuerien tulee kohdistua sille vuodelle, jolla maksuerää koskeva työ on toteutettu. Maksuerien ollessa suuria saattaa yhden maksuerän kokoinen poikkeama vuodenvaihteen jommallekummalle puolelle aiheuttaa ennusteeseen merkittävän virheen.
- Hankkeiden ennustaminen tehdään manuaalisesti ja pääasiassa lineaarisiin kulutusolettamiin sekä perustuen sopimuskumppanimme asiantuntemukseen laskutusaikataulusta. Tavoittemme on parantaa jatkossa ennusteiden tarkkuutta ja tasalaatuisuutta.

Organisaatio

Tilapalvelut-liikelaitoksessa on viisi palvelualueita: toiminnan tuki ja kehittäminen, toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen ja palvelutuotanto.

Kunnossapidon -yksikkö on osa palvelutuotantoa, joka on jaettu viiteen maantieteelliseen alueeseen, sekä SOTE-alueeseen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Liikelaitoksen sisäinen valvonta perustuu kaupungin antamien ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen ja valvontaan. Säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla ja tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Ohjeet ja säännöt käydään läpi liikelaitoksen johtoryhmässä ja kaikkien palvelualueiden kokouksissa sekä työpaikkakokouksissa. Sääntöjen vastaiseen toimintaan puututaan välittömästi, jos sellaista havaitaan.

Vuoden aikana havaittiin poikkeamia hankintaohjeistuksesta. Asiaan puututtiin ja ryhdyttiin toimenpiteisiin vastaavan väärinkäytöksen välttämiseksi tulevaisuudessa. Hankintoihin liittyviä väärinkäytöksiä alettiin selvittää vuoden 2020 alkupuolella. Asioiden selvittely jatkuu edelleen yhteistyössä poliisin kanssa.

Espoon kaupungin Tilapalvelut-liikelaitos on oma-aloitteisesti pyytänyt 2.10.2020 Länsi-Uudenmaan poliisilaitosta tutkimaan, onko Tilapalvelujen yhtä entistä työntekijää syytä epäillä rikoksesta, ja onko mahdollisesti rikollisena pidettävään toimintaan osallistunut muita tahoja. Tutkintapyyntö on ohjattu Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen talousrikosyksikköön, ja poliisi tiedottaa tarvittaessa tutkintansa etenemisestä ja siihen liittyvistä asioista. Tapausta tutkitaan poliisin tiedotteen mukaan törkeänä petoksena, törkeänä lahjusrikoksena ja törkeänä rahanpesuna.

Liikelaitos ohjeistaa omaa toimintaa yhtenäisillä toimintamalleilla ja ohjeilla. Nämä ohjeet löytyvät yhteisestä verkkokansioista ja SharePoint -työtilasta ja ovat koko henkilöstön saatavilla. Lisäksi näiden ohjeiden noudattamista valvovat esimiehet.

Liikelaitoksessa on käytössä yhtenäinen johtamis- ja kokousjärjestelmä. Kaikista kokouksista pidetään muistiot, jotka ovat henkilöstön saatavilla. Liikelaitoksen kaikki esimiehet osallistuvat kaupungin esimieskoulutuksiin ja kehittämisprojekteihin sekä tietävät vastuunsa esimiehinä ja johtajina.

Tavoitteiden toteutuminen, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luettavuus

Tavoitteiden toteutumista ja liikelaitoksen taloudellista tilannetta seurataan kuukausittain kaupungin ohjeistuksen ja seuranta-aikataulun mukaisesti. Lisäksi johtoryhmämme seuraa toiminnan ja tavoitteiden toteuttamista jatkuvana toimintana.

Varojen käytön valvonta

Liikelaitoksessa ei ole taloustoiminnassa vaarallisia yhdistelmiä (maksuliikenne ja rahan käsittely). Varojen käyttöä valvotaan säännöllisesti jokaisessa palveluyksikössä. Laskujen tarkastajista ja hyväksyjistä sekä tilaajista on tehty päätökset.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilapalvelut-liikelaitos vastaa kaupungin toimitilojen ja rakennusten hankkimisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa tilapalveluja tilojen käyttäjille. Tilapalvelut-liikelaitos varmistaa, että käyttäjillä on terveelliset ja turvalliset tilat Koulut kuntoon -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kestävä kehitys ja pitkä rakennusten elinkaari. Ylläpidossa painotetaan ennakoivan huollon merkitystä ja yhteistyötä tilojen käyttäjien kanssa.

Sopimustoiminta

Sopimuksien seuranta on systemaattista ja vastuu sopimusten seurannasta on kaikilla palvelualueilla ja -yksiköillä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannossa on kasvanut ja sopimusten ja palvelujen laadun seuranta tehdään säännöllisesti.

Kaikkiin yllä oleviin riskeihin on varauduttu suunnitelmilla, kouluttamalla henkilöstöä ja varautumalla poikkeaviin tilanteisiin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa suunnittelu- ja ohjausprosessia. Liikelaitoksen riskit on arvioitu ja käsitelty johtoryhmässä. Riskien jalkauttaminen viedään palvelualueille ja yksiköille. Suurimmat liikelaitoksen riskit ovat seuraavat:

- Toimitilojen sisäilman laadun vaihtelut. Korjaustoimenpiteiden riittävät määrärahat ja oikea-aikaisuus sekä investointiohjelman toteutuminen.
- Toimintaan vaikuttavat kaavoitusprosessin ja rakentamisen toimenpiteiden päätösten siirtyminen. Riskeihin varautumalla varmistamme investointiohjelman etenemisen ja kaavoitusohjelman toteutumisen.
- Rakentamisessa ja ylläpidossa luonnon olosuhteet sisältävät aina riskin toiminnalle. Vaikeat luonnon olosuhteet voivat nostaa kustannuksia. Osa riskeistä on niin sanottuja force major -riskejä. Toiminnan ennakoivilla johtamistoimenpiteillä varaudutaan vähentämään riskejä.

- Ilmastotoimenpiteiden riittämättömyys. Uusi, aikaistunut ilmastotavoitteen toteutuminen vaatii Espoolta uusien toimenpiteiden tunnistamista ja suunnittelua yhdessä kumppaneiden kanssa. Espoon kaupunki edistää toimenpiteitä usein eri keinoin, joissa Tilapalvelut on mukana (KETS-sopimus, ilmasto-ohjelman toimenpideohjelma ja Covenant of Mayors/SECAP).
- Toimintakate- ja tuottavuustavoitteet voivat vaarantaa palvelutason säilyttämisen volyymin kasvaessa. Toimintakatetta seurataan aktiivisesti ja havaittuihin poikkeamiin puututaan nopeasti. Palvelumuotoilu ja avoin keskustelu asiakkaiden kanssa toimii ennakkointina. Hankkeissa riskinä on rakennusalan kuumeneminen ja hintojen nousu.
- Kustannuksia nostavat yleisen kustannustason nousu sekä ylläpidettävien kiinteistöjen ja rakennetun ympäristön ikääntyminen. Kustannuskehitystä hallitaan eri toimenpitein ja lisätään tuottavuutta. Rakennetun ympäristön oikea-aikainen korjaaminen vähentää kustannuksia, samoin kuin hankkeiden hyvä hankintaosaaminen.
- Toimitilojen tilakustannusten hallinta. Kustannuksia nostavat rakentamisen suhdannetilanteen muutos, äkillisten tilajärjestelyjen kasvu (esimerkiksi sisäilmaongelmat), väestömäärän kasvu ja vaikeat perustamisolosuhteet sekä mahdolliset valitukset.
- Rekrytointien epäonnistuminen vaikuttaa osaavan ammattihenkilöstön määrään, ja töiden epätasainen jakautuminen kasvattaa työkuormitusta. Riskiin varaudutaan Tilapalvelujen henkilöstösuunnitelmassa.
- Terrorismiin ja turvallisuusuhkiin tulee varautua. Pommiuhka tai muu vakava tilanne kaupungin palvelutiloissa aiheuttaa vahinkoja, mikäli ensitoimissa/evakuoinnissa epäonnistutaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2018-2020 (€)					
	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS					
Henkilöstömäärä	531	525	545	531	1,1 %
Htv	502	496	515	502	1,1 %
Tilajohtaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	79 690 776	91 385 284	102 535 315	96 889 014	6,0 %
- suorite: m2	1 138 243	1 162 839	1 172 085	1 143 752	-1,6 %
- yksikkökustannus e/m2	70,0	78,6	87,5	84,7	7,8 %
Toimitilojen käyttömenot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	18 175 213	20 258 560	18 500 000	16 599 665	-18,1 %
- suorite: m2	746 412	728 459	743 081	701 976	-3,6 %
- yksikkökustannus e/m2	24,4	27,8	24,9	23,6	-15,0 %
Rakennuttaminen, suunnittelu ja korjaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 047 000	3 947 000	2 949 520	2 831 566	-28,3 %
- suorite: m2	1 138 243	1 162 839	1 172 085	1 143 752	-1,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	5,3	3,4	2,5	2,5	-27,1 %
Suunnitteluohjaus ja valvonta					
Palvelualue Suunnittelupalvelut	3 686 000	5 655 000	5 073 734	8 521 275	50,7 %
- suorite: m2	1 138 243	1 162 839	1 172 085	1 143 752	-1,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	3,2	4,9	4,3	7,5	53,2 %
Siivous					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 454 000	16 324 763	16 152 887	15 634 138	-4,2 %
- suorite: m2	759 200	818 528	816 817	828 004	1,2 %
- yksikkökustannus e/m2	23,0	19,9	19,8	18,9	-5,3 %
Kiinteistöhoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 139 546	11 653 936	9 500 000	8 549 174	-26,6 %
- suorite: m2	1 006 004	999 738	1 006 000	995 372	-0,4 %
- yksikkökustannus e/m2	9,1	11,7	9,4	8,6	-26,3 %
Aulapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 596 000	4 377 079	4 636 746	4 767 805	8,9 %
- suorite: h	147 050	183 956	197 003	197 003	7,1 %
- yksikkökustannus e/h	24,5	23,8	23,5	24,2	1,7 %
Kunnossapitopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 625 440	22 061 108	18 357 957	15 962 707	-27,6 %
- suorite: h	1 138 243	1 162 839	1 172 085	1 143 752	-1,6 %
- yksikkökustannus e/h	14,6	19,0	15,7	14,0	-26,4 %
Toiminnan tuki ja kehittäminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 072 697	4 997 000	4 905 734	4 789 785	-4,1 %
- suorite: m2	1 138 243	1 162 839	1 172 085	1 143 752	-1,6 %
- yksikkökustannus e/h	4,5	4,3	4,2	4,2	-2,5 %

Muut mittarit 2018-2020					
Toimitilat m ²	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020	2019-2020 muutos-%
- oma rakennuskanta	746 412	728 459	743 081	701 976	-3,6 %
- osaketilat	203 271	215 315	208 108	212 793	-1,2 %
- vuokratilat	188 560	219 065	220 896	228 983	4,5 %

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet huomattavasti viimevuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (9,13prosenttia). Taustalla ovat toimenpiteet terveysperusteisten poissaolojen laskemiseksi. Henkilöstötuottavuus on tätä kautta parantunut. Henkilöstömäärä on kasvanut kuudella vakituisella työntekijällä. Kasvu johtuu paremmasta henkilöstön saatavuudesta ja alemmasta lähtövaihtuvuudesta. Henkilötyövuodet ovat nousseet 2,8 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Lähtövaihtuvuus on laskenut viime vuodesta 19 henkilöllä.

Palvelutuotannon palvelujen ostot alittivat talousarvion 1,3 milj. eurolla. Siivouspalveluissa yksikköhinta (18,9 euroa/m²) on laskenut talousarvioon ja edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna. Kustannussäästöjen taustalla on joustava reagointi koronavirusepidemian vaikutuksiin. Kohteissa, joissa toimintaa oli vähän tai ei ollenkaan, siivouksen tasoa sopeutettiin vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Turvallisuuspalvelujen yksikköhinta (24,2 euroa/h) on kasvanut lisääntyneiden vartiointitarpeiden takia. Tapiolan bussiterminaali on edellyttänyt normaalista poikkeavaa ympärivuorokautista vartiointia.

Kunnossapitopalveluiden yksikköhinta on 14 euroa/m², joka on laskenut merkittävästi edellisestä vuodesta. Kunnossapitopalvelujen yksikköhinta on laskenut määrärahojen pienentymisen vuoksi.

Toimitilajohtamisen toimitilatehokkuus on parantunut ja laskenut arvoon 3,88 m²/asukas (4,01 v. 2019). Vuokratilojen määrä on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna ja oma rakennuskanta sekä osaketilat ovat vähentyneet. Vuokrakohteiden kasvu on ollut suunniteltu vaihtoehto omaan taseeseen rakennettavien kohteiden rinnalle, tällöin myös erilaisia riskejä siirtyy vuokranantajille ja saadaan tilajoustoja.

Suunnittelupalveluissa käyttötalouden puolella on ollut esisuunnittelun kustannuksia, joita ei voi kohdentaa investointiohjelman selvityskohteisiin. Työmäärien lisääntyttä ostopalveluja on käytetty resurssien kattamiseen. Isoja purkuja toteutettiin useita: Leppävaaran lukio, Metropolia AMK, Viherkallion ja Viherrannan päiväkodit. Purkukulut olivat 2,9 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 1,8 milj. eurolla.

Tilapalvelut-liikelayoksen tuottavuustavoite toteutui parempana kuin muutettu talousarvio. Talousarviossa menojen määrää on pyritty alentamaan toiminnan prosessien kehittämällä ja keskittymällä oleellisiin tehtäviin.

Ulkoinen vuokralaskutus on koronavirusepidemian vaikutuksesta jäämässä hieman jälkeen käyttösuunnitelmasta. Kaupunginhallituksen 6.4.2020 päättämiä vuokranalennuksia myönnettiin 1.4.-30.6. yhteensä noin 139 021 euroa ja myös maksuaikaa myönnettiin muutamille vuokralaisille. Espoon kaupunki on saanut vuokralaisena helpotuksia vuokranmaksuun 217 000 euroa.

Eriyisesti koronavirusepidemia on vuoden aikana vaikuttanut palvelutuotannossa siivoukseen ja vahtimestaripalveluun. Palvelutuotantoa on sopeutettu joustavasti tarpeen mukaan. Kouluissa ja päiväkodeissa työskenneltäessä tai käydessä on huolehdittu turvallisuudesta käyttäen hengityssuojaimia ja huolehtien turvaetäisyyksistä sekä käsihygieniasta. Vahtimestareiden pisteisiin on asennettu suojalevyt, ja heitä on ohjeistettu käyttämään tarvittaessa lisäksi hengityssuojaimia. Tilapalvelujen investointihankkeiden työmaat ovat edistyneet lähes normaalisti, vain kahdella työmaalla on ollut lyhyt karanteenikatkos vuoden aikana. Korjaustyömaihin koronavirusepidemia ei ole vaikuttanut.

Toiminnan rahoitus

Liikelaitos on rahoittanut 124,1 milj. euron investointinsa 66,1 milj. euron tulorahoituksella ja loput kertyneillä kassavarasaamisilla. Liikelaitoksella ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan kaupungin välitystilin kautta, kassavarasaamisilla. Välitystilin saldo, kassavarasaamiset olivat vuoden 2020 lopussa 0 euroa ja liikelaitos oli velkaantunut kaupunkiin nähden 92,7 milj. euroa.

Tilikaudella uusinvestoinnit ovat 72 milj. euroa, jotka sisältävät uudisrakennuksia 17,5 milj. euroa, korvaavat uudisrakennukset 38 milj. euroa ja peruskorjaukset 16,6 milj. euroa sekä muut korjausinvestoinnit 14,8 milj. euroa. Osakkeisiin on investoitu 23,4 milj. euroa (Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon keskuskeittiön sekä Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 22,6 milj. euroa).

Vuosien 2016–2020 aikana kumulatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen. Tulorahoituksen lisäksi investointeja on rahoitettu kaupungin ja liikelaitoksen välisen välitystilin kautta.

Henkilöstö

Henkilöstöä oli vuoden lopussa 531, joista vakinaisia 515 ja määräaikaisia 16. Lisäksi työllistettyjä oli yhdeksän. Edelliseen vuoteen verrattuna työntekijöiden määrä on pysynyt samana. Naisia on henkilöstöstä 48 prosenttia ja miehiä 52 prosenttia. Keski-ikä oli 51 vuotta. Liikelaitoksen vakinaisista työntekijöistä 60 vuotta täyttäneitä on 110 eli 21 prosenttia ja alle 40-vuotiaita oli 74 eli 14 prosenttia. Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat 176, kiinteistönhoitajat 62, vahtimestarit 46, palveluesimiehet 25, hankepäälliköt 13 ja kirvesmiehet 11.

Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunkihallituksen tila- ja asuntojaos (johtokunta) lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä 19 160 208,38 euroa kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Oma pääoma vuoden lopussa on 676,1 milj. euroa

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Liikevaihto	268 271 039,56	260 953 347,38
Valmistus omaan käyttöön	412 034,95	353 244,30
Liiketoiminnan muut tuotot	1 461 506,60	1 095 618,36
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 267 155,41	-21 902 818,09
Ostot tilikauden aikana	-18 267 155,41	-21 902 818,09
Palvelujen ostot	-40 412 043,33	-48 325 092,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 044 123,25	-17 875 430,37
Henkilösivukulut	-4 880 524,05	-4 847 302,33
Eläkekulut	-4 228 215,87	-4 173 531,39
Muut henkilösivukulut	-652 308,18	-673 770,94
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-52 664 994,31	-52 910 454,06
Arvonalentumiset	-226 099,13	-11 854 763,35
Liiketoiminnan muut kulut	-92 941 283,13	-87 709 883,43
Liikelylijäämä (-alijäämä)	42 708 358,50	16 976 466,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-140 901,33	-190 493,64
Korvaus peruspääomasta	-28 417 814,36	-28 417 814,36
Muut rahoituskulut	-4 184,46	-31 092,22
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	14 145 458,35	-11 662 933,89
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	14 145 458,35	-11 662 933,89
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 014 750,03	5 014 750,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	19 160 208,38	-6 648 183,86
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto -%	5,1	2,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	5,2	2,2
Voitto -%	5,3	-4,5

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	42 708 358,50	16 976 466,33
Poistot ja arvonalentumiset	52 891 093,44	64 765 217,41
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 562 900,15	-28 639 400,22
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-968 396,56	-50 686,86
	<u>66 068 155,23</u>	<u>53 051 596,66</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-124 118 833,10	-93 528 039,77
Rahoitusosuudet investointimenoihin	225 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 262 016,13	839 634,92
	<u>-122 631 816,97</u>	<u>-92 688 404,85</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-56 563 661,74	-39 636 808,19
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	51 894 745,09	41 069 905,04
	<u>51 894 745,09</u>	<u>41 069 905,04</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	0,00	1 140 465,66
Saamisten muutos muilta	-377 563,32	-658 766,60
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	5 046 479,97	-1 914 795,91
	<u>4 668 916,65</u>	<u>-1 433 096,85</u>
Rahoituksen rahavirta	56 563 661,74	39 636 808,19
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuode	-121 905 831,4	-125 554 510,4
Investointien tulorahoitus, %	54,1	56,8
Lainanhoitokate	476,8	279,8
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,0	0,0
Current ratio	0,0	0,0

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

TASE	31.12.2020	31.12.2019
V A S T A A V A A	901 120 829,19	830 034 145,78
A PYSYVÄT VASTAAVAT	899 132 108,17	828 422 988,08
I Aineettomat hyödykkeet	8 008 104,14	4 482 871,91
1. Aineettomat oikeudet	88,18	88,18
2. Muut pitkävaikuttiset menot	8 008 015,96	4 482 783,73
II Aineelliset hyödykkeet	665 049 102,94	621 014 451,15
1. Maa- ja vesialueet	1 250 404,41	1 191 509,25
2. Rakennukset	585 904 677,01	572 347 601,19
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 764 670,38	5 259 414,55
4. Koneet ja kalusto	1 669 071,15	2 171 921,23
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	71 460 279,99	40 044 004,93
III Sijoitukset	226 074 901,09	202 925 665,02
1. Osakkeet ja osuudet	225 032 209,67	201 882 973,60
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 988 721,02	1 611 157,70
II Saamiset	1 988 721,02	1 611 157,70
Lyhytaikaiset saamiset	1 988 721,02	1 611 157,70
1. Myyntisaamiset	1 975 927,02	1 520 531,86
5. Siirtosaamiset	12 794,00	90 625,84
V A S T A T T A V A A	901 120 829,19	830 034 145,78
A OMA PÄÄOMA	676 079 393,36	656 919 184,98
I Peruspääoma	568 356 287,18	568 356 287,18
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	88 562 897,80	95 211 081,66
V Tilikauden yli-/alijäämä	19 160 208,38	-6 648 183,86
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	85 862 238,61	90 876 988,64
1. Poistoero	85 862 238,61	90 876 988,64
D VIERAS PÄÄOMA	139 179 197,22	82 237 972,16
I Pitkäaikainen	28 089 367,41	28 166 061,10
3. Lainat kunnalta	21 940 117,51	21 940 117,51
6. Saadut ennakot	6 148 277,90	6 224 971,59
9. Muut velat	972,00	972,00
II Lyhytaikainen	111 089 829,81	54 071 911,06
3. Lainat kunnalta	92 964 650,13	41 069 905,04
6. Saadut ennakot	76 693,69	76 693,69
7. Ostovelat	12 514 476,43	9 097 106,96
9. Muut velat	1 650,02	100,00
10. Siirtovelat	5 532 359,54	3 828 105,37
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	85,1	90,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	49,3	29,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	107 723	88 563
Lainakanta 31.12., 1 000 €	121 053	69 235
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	523 608	362 125

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeam a 2020
Liikevaihto	269 054	0	269 054	268 271	-783
Valmistus omaan käyttöön	78	0	78	412	334
Liiketoiminnan muut tuotot	207	0	207	1 462	1 255
Materiaalit ja palvelut	-51 468	-10 000	-61 468	-58 679	2 789
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 055	0	-20 055	-18 267	1 788
Palvelujen ostot	-31 413	-10 000	-41 413	-40 412	1 001
Henkilöstökulut	-24 190	0	-24 190	-22 925	1 265
Palkat ja palkkiot	-19 120	0	-19 120	-18 044	1 076
Henkilösivukulut	-5 070	0	-5 070	-4 881	189
Eläkekulut	-4 407	0	-4 407	-4 228	179
Muut henkilösivukulut	-663	0	-663	-652	10
Poistot ja arvonalentumiset	-49 510	0	-49 510	-52 891	-3 381
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 510	0	-49 510	-52 665	-3 155
Arvonalentumiset	0	0	0	-226	-226
Liiketoiminnan muut kulut	-96 954	0	-96 954	-92 941	4 013
Avustukset		0		-745	-745
Vuokrat	-96 562	0	-96 562	-91 906	4 656
Muut kulut	-392	0	-392	-290	102
Liikelylijäämä (-alijäämä)	47 218	-10 000	37 218	42 708	5 491
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 608	0	-28 608	-28 563	45
Kunnalle maksetut korkokulut	-190	0	-190	-141	49
Korvaus peruspääomasta	-28 418	0	-28 418	-28 418	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-4	-4
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	18 610	-10 000	8 610	14 145	5 536
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	18 610	-10 000	8 610	14 145	5 536
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	0	5 015	5 015	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	23 625	-10 000	13 625	19 160	5 536

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama a 2020
71 TILAPALVELUT -LIIKELAITOS					
Tulot	0		0	519	519
Menot	-139 113	19 420	-119 693	-124 119	-4 425
Netto	-139 113	19 420	-119 693	-123 600	-3 907
7190 AINEETTOMAT					
Tulot					
Menot		-1 622	-1 622	-1 549	73
Netto		-1 622	-1 622	-1 549	73
7192 UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot	0		0	225	225
Menot	-107 703	24 542	-83 161	-86 879	-3 718
Netto	-107 703	24 542	-83 161	-86 654	-3 493
7192B Sosiaali- ja terveystoimi					
Tulot					
Menot	-4 172	-1 762	-5 934	-4 720	1 214
Netto	-4 172	-1 762	-5 934	-4 720	1 214
7192C Sivistystoimi					
Tulot				225	225
Menot	-84 413	23 704	-60 709	-65 897	-5 188
Netto	-84 413	23 704	-60 709	-65 672	-4 963
7192D Tekninen ja ympäristötoimi					
Tulot					
Menot	-1 618		-1 618	-1 416	202
Netto	-1 618		-1 618	-1 416	202
7192E Muu talonrakentaminen					
Tulot	0		0		
Menot	-17 500	2 600	-14 900	-14 845	55
Netto	-17 500	2 600	-14 900	-14 845	55
7193 PERUSPARANTAMINEN					
Tulot	0		0		
Menot	-9 000	-3 000	-12 000	-12 248	-248
Netto	-9 000	-3 000	-12 000	-12 248	-248
7196 OSAKKEET JA OSUUDET					
Tulot				294	294
Menot	-22 410	-500	-22 910	-23 443	-532
Netto	-22 410	-500	-22 910	-23 149	-239

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeam a 2020
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	47 218	-10 000	37 218	42 708	5 491
Poistot ja arvonalentumiset	49 510	0	49 510	52 891	3 381
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 608		-28 608	-28 563	45
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-968	-968
	68 120	-10 000	58 120	66 068	7 948
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-139 113	19 420	-119 693	-124 119	-4 425
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		0	225	225
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutust	0		0	1 262	1 262
	-139 113	19 420	-119 693	-122 632	-2 938
Toiminnan ja investointien rahavirta	-70 994	9 420	-61 574	-56 564	5 010
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	69 437	-9 420	60 017	51 895	-8 122
	69 437	-9 420	60 017	51 895	-8 122
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos muilta	711	0	711	-378	-1 089
Korottomien velkojen muutos muilta	845	0	845	5 046	4 201
	1 556	0	1 556	4 669	3 113
Rahoituksen rahavirta	70 993	-9 420	61 573	56 564	-5 010
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Lomapalkkavelka on kirjattu vuoden 2020 henkilösivukuluprosenteilla, poiketen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnosta 120 (8.1.2019).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtävälueittain		
	2020	2019
Myyntituotot	29 812 668,81	28 093 355,44
Maksutuotot	399 380,17	67 296,89
Vuokratuotot	238 058 990,58	232 792 695,05
Liiketoiminnan muut tuotot	1 461 506,60	1 095 618,36
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>269 732 546,16</i>	<i>262 048 965,74</i>
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	<i>412 034,95</i>	<i>353 244,30</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	55 751,50	31 001,70
Muiden palvelujen ostot	40 356 291,83	48 294 090,38
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>40 412 043,33</i>	<i>48 325 092,08</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

<u>Poistoajat</u>	poistoaika
Omaisuusryhmä	vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	3
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat ennen 1.1.2013	30
Rakennukset ja rakennelmat 1.1.2013 alkaen	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 - 15
Koneet ja kalusto	8-10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2020	2019
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0,00	
Rakennusten myyntivoitot	400 000,00	75 000,00
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	87 162,56	137 225,75
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>487 162,56</i>	<i>212 225,75</i>
Muut toimintakulut		
Osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot	0,00	161 538,89
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>161 538,89</i>

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2020	2019
Peruspalvelujen kehittämisrahaston investointi-avustuksilla katettujen investointien poistoihin liittyvä poistoeron muutos	4 769 606,14	4 769 606,14
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	245 143,89	245 143,89
<i>Poistoerin muutokset yhteensä</i>	<i>5 014 750,03</i>	<i>5 014 750,03</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2020	2019
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	88,18	88,18
Poistamaton hankintameno 31.12.	88,18	88,18
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 482 783,73	5 590 366,15
Lisäykset tilikauden aikana	5 375 825,97	1 439 221,85
Tilikauden poisto	-1 850 593,74	-2 546 804,27
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 008 015,96	4 482 783,73
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>4 482 871,91</i>	<i>5 590 454,33</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>5 375 825,97</i>	<i>1 439 221,85</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-1 850 593,74</i>	<i>-2 546 804,27</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>8 008 104,14</i>	<i>4 482 871,91</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 191 509,25	1 198 794,42
Lisäykset tilikauden aikana	58 895,16	-7 285,17
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 250 404,41	1 191 509,25
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	572 347 601,19	592 228 948,10
Lisäykset tilikauden aikana	24 714 428,04	35 366 558,33
Rahoitusosuudet tilikaudella	-225 000,00	0,00
Siirrot erien välillä	39 110 553,23	6 061 308,31
Tilikauden poisto	-49 816 806,32	-49 342 815,28
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-226 099,13	-11 966 398,27
Poistamaton hankintameno 31.12.	585 904 677,01	572 347 601,19
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 259 414,55	5 761 967,81
Tilikauden poisto	-494 744,17	-502 553,26
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 764 670,38	5 259 414,55
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 171 921,23	2 134 679,46
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	555 523,02
Tilikauden poisto	-502 850,08	-518 281,25
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 669 071,15	2 171 921,23
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	40 044 004,93	13 513 625,49
Lisäykset tilikauden aikana	70 526 828,29	32 591 687,75
Siirrot erien välillä	-39 110 553,23	-6 061 308,31
Poistamaton hankintameno 31.12.	71 460 279,99	40 044 004,93
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>621 014 451,15</i>	<i>614 838 015,28</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>95 300 151,49</i>	<i>68 506 483,93</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-50 814 400,57</i>	<i>-50 363 649,79</i>
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	<i>-226 099,13</i>	<i>-11 966 398,27</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>665 049 102,94</i>	<i>621 014 451,15</i>

Maa- ja vesialueet erittely		
	2020	2019
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 250 404,41	1 040 017,51
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>1 250 404,41</i>	<i>1 040 017,51</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2020	2019
Osakkeet konserniyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	178 968 208,94	155 388 548,86
Lisäykset	23 442 855,64	23 579 660,08
Hankintameno 31.12.	202 411 064,58	178 968 208,94
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	10 947 870,85	10 947 870,85
Hankintameno 31.12.	10 947 870,85	10 947 870,85
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	11 966 893,81	12 644 206,97
Vähennykset	-293 619,57	-677 313,14
Hankintameno 31.12.	11 673 274,24	11 966 893,81
<i>Osakkeet ja osuudet yhteensä</i>	<i>225 032 209,67</i>	<i>201 882 973,60</i>
Muut saamiset		
Liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 040 017,51	1 040 017,51
Lisäykset	0,00	2 673,91
Hankintameno 31.12.	1 040 017,51	1 040 017,51

Omistuksia muissa yhteisöissä**20) Konserniyhtiöt****Omistussuus**

Koy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo, Espoo	66,26 %
Espoon Toimistotalo Oy, Espoo	75,90 %
Kaupinkallion Paikoitustalo Oy, Espoo	95,52 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy, Espoo	80,00 %
Tapiolan Urheilutalo Oy, Espoo	51,34 %
Weegee Oy, Espoo	100 %
Koy Tapiolan Kulttuuriauukio	100 %
Espoon Keskuskeittiö Koy	100 %
Espoon Sairaala Koy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Opinmäen Kampus Koy	100 %
Koy Sokinsuonkuja 4, Espoo	41,22 %
Matinkylän Uimahalli Koy	100 %
Koy Suviniityn Pysäköinti II 1 kpl E-osake	100 %
Espoon Koulu- ja Päiväkotitilat Koy	100 %
Espoon Sotekiinteistöt Koy	100 %
Matinkylän Lukio Koy	100 %

22) Osakkuusyhtiöt**Omistussuus**

Koy Espoon Asematori, Espoo	45,88 %
Koy Merenpauhu, Espoo	28,18 %
Koy Merenselkä, Espoo	20,04 %
Nuuksiokeskus Oy, Espoo	20,72 %
Papinniityn Paikoitus Oy, Espoo	26,80 %
Koy Soukan liiketalo, Espoo	37,78 %
Koy Soukan Pienteollisuustalo, Espoo	23,66 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy, Espoo	21,64 %
Valurinkujan Paikoitus Oy, Espoo	28,95 %
Koy Espoon Terminaali, Helsinki	50,00 %
Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	27,59 %
Otahalli Oy	50,00 %
As.Oy Rajjalax	21,49 %

23) Saamisten erittely		
	2020	2019
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	854 773,87	632 286,73
<i>Yhteensä</i>	<i>854 773,87</i>	<i>632 286,73</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	389 971,38	545 978,69
<i>Yhteensä</i>	<i>389 971,38</i>	<i>545 978,69</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset	2 615,10	0,00
Siirtosaamiset	12 794,00	24 751,08
<i>Yhteensä</i>	<i>15 409,10</i>	<i>24 751,08</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>1 260 154,35</i>	<i>1 203 016,50</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Myyntituottojen jaksotukset	12 794,00	90 625,84
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>12 794,00</i>	<i>90 625,84</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>12 794,00</i>	<i>90 625,84</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Peruspääoma 31.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	88 562 897,80	95 211 081,66
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.1.	88 562 897,80	95 211 081,66
Tilikauden ylijäämä	19 160 208,38	-6 648 183,86
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>676 079 393,36</i>	<i>656 919 184,98</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2020	2019
Pitkäaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	6 148 277,90	6 224 971,59
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>6 148 277,90</i>	<i>6 224 971,59</i>
Lyhytaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	76 693,69	76 693,69
Ostovelat	14 667,70	968,49
<i>Yhteensä</i>	<i>91 361,39</i>	<i>77 662,18</i>
Kuntayhtymille		
Ostovelat	330 675,59	152 045,53
<i>Yhteensä</i>	<i>330 675,59</i>	<i>152 045,53</i>
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	62 076,12	63 466,12
<i>Yhteensä</i>	<i>62 076,12</i>	<i>63 466,12</i>
<i>Lyhytaikaiset velat yhteensä</i>	<i>484 113,10</i>	<i>293 173,83</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>6 632 391,00</i>	<i>6 518 145,42</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2020	2019
Muut velat		
Muut velat	2 622,02	1 072,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>2 622,02</i>	<i>1 072,00</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 962 513,36	3 696 031,11
Menojäämät	1 569 846,18	132 074,26
Myyntihyvitysten jaksotuksia		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 532 359,54</i>	<i>3 828 105,37</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 532 359,54</i>	<i>3 828 105,37</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
	2020	2019
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	52 583 553,83	31 948 976,30
Myöhemmin maksettavat	356 119 696,73	267 166 127,92
	408 703 250,56	299 115 104,23
Vertailuvuoden vuokravastuut on muutettu vertailukelpoisiksi.		
Arvonlisäveron palautusvastuu		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön.	69 818 566,00	59 501 661,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2020	2019
Henkilöstön lukumäärä	531	525

43) Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Korona on vaikuttanut vuonna 2020 saatuihin tilavuokriin alentavasti, koska kaupunginhallitus päätti koronasta johtuvista vuokra-alennuksista (enintään kolmen kuukauden vapautus vuokrasta)

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot. Lisäksi on vyörytetty toiminnan tuen ja kehittämisen menoja. Ulosvuokrattu kokonaisala on 68 352 m² ja kaikkien toimitilojen kokonaisala on 1 143 752 m².

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2020
Liikevaihto		11 506 434
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-793 847
Palvelujen ostot		-231 454
Henkilöstökulut		-154 621
Poistot ja arvonalentumiset		-2 512 424
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-35 537
Vuokrat		-4 343 119
Muut kulut		-8 239
Liikeliijäämä (-alijäämä)		3 427 194
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-6 722	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-1 355 693	
Muut rahoituskulut	-200	-1 362 615
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		2 064 579

4.2.2 Taseyksiköt

SUURPELTO

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Suurpellon alueella asuu lähes 4 500 asukasta.

Vuoden 2020 aikana Suurpellon kunnallistekniikan rakentaminen jatkui. Ensimmäisten kaava-alueiden teiden ja katujen pohjarakennustöiden valmistuttua on pintarakenteita rakennettu valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä. Lisäksi Lukutorin rakennustyömaa toteutettiin päästöttömän työmaan periaatteiden mukaisesti. Kuurinniityn joukkoliikenneyhteyden rakentaminen eteni urakoitamisvaiheeseen.

Aiempien kaava-alueiden asuntorakentamisen lisäksi kaava-alueen III (Henttaanlaakso) asuntorakentaminen on käynnissä kahdella työmaalla.

Suurpellon pohjoisosassa Sepänkallion asemakaava sai lainvoiman.

Maakirjan ja Suurpellon päiväkodit sekä Opinmäki ovat käytössä. Lisäksi alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia. Suurpellon markkinointi Oy:n toiminta jatkui. Suurpellon jätehuolto Oy:n toiminta on laajentunut valmistuneiden kohteiden mukana. Kaupungin osuus pysäköintilaitoksesta myytiin tontin vuokrauksen yhteydessä joulukuussa 2020.

Suurpellon keskuksen palveluiden lisäksi ovat palvelut rakennusten kivijalkaliikkeissä laajentuneet.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuonna 2020 oli käynnissä useita asuntokohteita. On odotettavissa, että asuntorakennuskohteita käynnistyy tavoitteen mukaisesti lähivuosina noin 25 000-30 000 kerrosneliömetrin vuosivauhdilla.

Sepänkallion alueen rakentaminen käynnistyy lähivuosina ja alueen tieyhteys saadaan avattua. Joukkoliikenteen yhteys saataneen auki vuodenvaihteessa 2021-2022.

Alueelle on saatu olennaiset palvelut tavoitteen mukaisesti etupainotteisina. Päiväkodit ja koulut rakentuvat alueelle lähes aikataulussa, ja joukkoliikenne alueella toimii erinomaisesti. Kaupallisia palveluja varten kiinteistöihin on rakennettu palvelueteiset, joiden toiminta PopUp-tiloina on jo käynnistynyt. Kaupallisen korttelin 1-vaihe on käytössä, ja asuntokortteleiden katutaso liiketilat ovat hyvin käytössä. Opinmäen käyttö tapahtumakeskuksena on kehittynyt.

Toiminnallisesti projekti on asetetussa tavoitteessa. Edellisen taantuman jälkeen on nyt saavutettu keskimääräinen tavoitetaso etenemisessä. Lähivuosien toteutuman osalta on merkittäviä projekteja laajempien taloustekijöiden vaikutukset. Alueen toteutumisedellytykset ovat kohtuulliset.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Projektin toiminta perustuu annettuun tavoitteeseen rakentaa alue vision mukaisesti. Tehtävänanto perustuu alueen maanomistajien kanssa tehtyihin maankäyttö-, kehittämis- ja

yhteistyösopimuksiin. Taseyksikön tehtävänä on itse projektin aikataulu-, kustannus- ja laatutavoitteiden hallinta. Varsinaiset tuotantotehtävät toteutetaan kaupungin perusorganisaation mukaisessa rakenteessa projektin valvonnassa täydentäen niitä tarvittaessa ulkopuolisilla resursseilla sekä yhteistyöllä muiden tahojen kanssa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia tuloutetaan vuosittain investointien verran.

Talousarvion myyntivoittotavoite perustui kahden tontin myyntiin. Myynnit eivät toteutuneet vuonna 2020. Maankäyttösopimustuottojen tuloutus määräytyy investointien toteutumisen mukaan. Koska merkittävä osa investoinneista siirtyi vuodelle 2021, vuoden 2020 tuotot alittavat talousarvion.

Menot ja poistot toteutuvat pääpiirteissään talousarvion mukaisesti.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Taseyksikön investointeihin oli varattu 3,6 milj. euroa. Investointeihin käytettiin 2,1 milj. euroa.

Kaikki investoinnit ovat uusinvestointeja.

Kunnallistekniikka

Ensimmäisten kaava-alueiden (I ja II) teiden ja katujen pohjarakennustöiden valmistuttua pintarakenteita rakennettiin valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä. Lisäksi rakennettiin Lukutori. Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) katutyöt on saatu valmiiksi pohja-asfalttitasoon. Kyläsepäntien kaavan pääkatujen suunnittelu eteni urakoitamisvaiheeseen.

Valtuusto vähensi määrärahaa 1,85 milj. euroa. Määrärahan vähennys johtui Kyläsepäntien joukkoliikennekadun urakan viivästyemisestä. Rakennussuunnitelmien viimeistelyvaiheessa kävi ilmi, etteivät kaikki maanhankinnan tehtävät olleet toteutuneet odotetusti.

Rakennukset

Vuoden 2019 investointiohjelmassa oli pysäköintilaitos. Vuonna 2020 on maksettu vuoden vaihteessa valmistuneen pysäköintilaitoksen viimeisiä ostolaskuja. Kaupungin osuus pysäköintilaitoksesta myytiin tontin vuokrauksen yhteydessä joulukuussa.

Vuonna 2020 talousarviossa ei enää ollut määrärahaa laitoksen rakentamiseen. Valtuusto lisäsi määrärahaa rakennuksen loppulaskuja varten 0,5 milj. euroa.

Rahoitus

Viiden vuoden (2016-2020) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut positiivinen.

Taseyksikön investoinnit on rahoitettu taseyksikön omalla tulorahoituksella, joka on kertynyt pääosin maankäyttömaksuista. Välitystilin saldo oli tilinpäätöshetkellä 40,9 milj. euroa taseyksikön hyväksi.

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

Tilikauden tuloksen käsittely

Teknisen ja ympäristötoimen toimialan esikunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden alijäämä 4 008 610,26 euroa kirjataan taseyksikön omaan pääomaan.

SUURPELTO

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Liikevaihto	1 930 341,05	4 083 662,02
Liiketoiminnan muut tuotot	165 145,99	9 547,90
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88,39	
Ostot tilikauden aikana	-88,39	
Palvelujen ostot	-83 195,51	-83 283,90
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-82 180,55	-81 434,12
Henkilösivukulut	-16 801,51	-16 867,96
Eläkekulut	-13 887,55	-14 227,61
Muut henkilösivukulut	-2 913,96	-98 982,06
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 921 831,34	-5 671 808,96
Arvonalentumiset	-5 921 831,34	-5 671 808,96
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-4 008 610,26	-2 354 175,05
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-4 008 610,26	-2 354 175,05
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-4 008 610,26	-2 354 175,05
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 008 610,26	-2 354 175,05
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto -%	-6,1	-3,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	-6,1	-3,4
Voitto -%	-207,7	-57,6

SUURPELTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelijäämä (-alijäämä)	-4 008 610,26	-2 354 175,05
Poistot ja arvonalentumiset	5 921 831,34	5 671 808,96
Tulorahoituksen korjauserät	-165 145,99	-9 547,90
	<u>1 748 075,09</u>	<u>3 308 086,01</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 086 358,35	-6 140 987,58
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 032,00	1 370 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 804 375,71	151 947,90
	<u>-280 950,64</u>	<u>-4 619 039,68</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 467 124,45	-1 310 953,67
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-8 143 575,13	4 770 371,00
Saamisten muutos muilta	1 470 000,00	-1 890 228,00
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 596 334,63	-562 082,04
Korottomien velkojen muutos muilta	6 802 785,31	-1 007 107,29
	<u>-1 467 124,45</u>	<u>1 310 953,67</u>
Rahoituksen rahavirta	-1 467 124,45	1 310 953,67
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vu	737 076,1	21 577 047,7
Investointien tulorahoitus, %	91,7	69,5
Lainanhoitokate	0,0	0,0
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	16,8	8,5
Current ratio	16,8	8,5

SUURPELTO

TASE	31.12.2020	31.12.2019
V A S T A A V A A	101 838 224,64	100 640 384,22
A PYSYVÄT VASTAAVAT	60 374 482,28	65 850 216,99
II Aineelliset hyödykkeet	36 050 940,00	41 397 090,71
1. Maa- ja vesialueet	19 773,50	19 773,50
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	36 031 166,50	40 356 663,21
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	1 020 654,00
III Sijoitukset	24 323 542,28	24 453 126,28
1. Osakkeet ja osuudet	2 383 424,77	2 513 008,77
3. Muut lainasaamiset	21 940 117,51	21 940 117,51
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	41 463 742,36	34 790 167,23
II Saamiset	41 463 742,36	34 790 167,23
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	1 470 000,00
5. Siirtosaamiset	0,00	1 470 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	41 463 742,36	33 320 167,23
1. Myyntisaamiset	520 228,00	520 228,00
3. Saamiset kunnalta	40 943 514,36	32 799 939,23
V A S T A T T A V A A	101 838 224,64	100 640 384,22
A OMA PÄÄOMA	63 741 644,84	67 750 255,10
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	67 750 255,10	70 104 430,15
V Tilikauden yli-/alijäämä	-4 008 610,26	-2 354 175,05
D VIERAS PÄÄOMA	38 096 579,80	32 890 129,12
II Lyhytaikainen	38 096 579,80	32 890 129,12
6. Saadut ennakot	35 631 343,10	28 964 931,02
7. Ostovelat	221 684,98	85 311,75
10. Siirtovelat	2 243 551,72	3 839 886,35
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	96,3	94,5
Suhteellinen velkaantuneisuus %	117,6	95,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	63 742	67 750
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	21 940	21 940
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	0,00	0,00

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Liikevaihto	3 286	3 286	1 930	-1 356
Liiketoiminnan muut tuotot	4 000	4 000	165	-3 835
Materiaalit ja palvelut	-104	-104	-83	21
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			0	0
Palvelujen ostot	-104	-104	-83	21
Henkilöstökulut	-99	-99	-99	0
Palkat ja palkkiot	-82	-82	-82	0
Henkilösivukulut	-17	-17	-17	0
Eläkekulut	-14	-14	-14	0
Muut henkilösivukulut	-3	-3	-3	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 039	-6 039	-5 922	117
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 039	-6 039	-5 922	117
Liikelyijäämä (-alijäämä)	1 044	1 044	-4 009	-5 052
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 044	1 044	-4 009	-5 052
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 044	1 044	-4 009	-5 052
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 044	1 044	-4 009	-5 052

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
021 SUURPELTO					
Tulot				1 640	1 640
Menot	-3 600	1 350	-2 250	-2 086	164
Netto	-3 600	1 350	-2 250	-446	1 804
021BA Rakennukset					
Tulot				1 510	1 510
Menot	0	-500	-500	-489	11
Netto	0	-500	-500	1 021	1 521
021BB Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Tulot				1	1
Menot	-3 600	1 850	-1 750	-1 597	153
Netto	-3 600	1 850	-1 750	-1 596	154
021BE Osakkeet ja osuudet					
Tulot				130	130
Menot					
Netto				130	130

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Toiminnan rahavirta					
Liikelijäämä (-alijäämä)	1 044		1 044	-4 009	-5 052
Poistot ja arvonalentumiset	6 039	0	6 039	5 922	-117
Tulorahoituksen korjauserät	-4 000	0	-4 000	-165	3 835
	3 082	0	3 082	1 748	-1 334
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 600	1 350	-2 250	-2 086	164
Rahoitusosuudet investointimenoihin				1	1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 000		4 000	1 804	-2 196
	400	1 350	1 750	-281	-2 031
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 482	1 350	4 832	1 467	-3 365
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0	-1 350	-1 350	0	1 350
	0	-1 350	-1 350	0	1 350
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	-1 331	0	-1 331	-8 144	-6 813
Saamisten muutos muilta	520	0	520	1 470	950
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-546	0	-546	-1 596	-1 050
Korottomien velkojen muutos muilta	-2 125	0	-2 125	6 803	8 928
	-3 482	0	-3 482	-1 467	2 015
Rahoituksen rahavirta	-3 482	-1 350	-4 832	-1 467	3 365
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 25.10.2016

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta" sekä "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta" ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2020	2019
Liikevaihto		
Maksutuotot		
- maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	0,00	3 188 251,54
- maankäyttömaksut, sisäiset	1 596 334,63	562 082,04
Vuokratuotot		
- rakennusten vuokrat	0,00	12 000,00
- maa- ja vesialueiden vuokrat	334 006,42	321 328,44
Liiketoiminnan muut tuotot		
- käyttöomaisuuden myyntivoitot	82 652,00	9 547,90
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>2 012 993,05</i>	<i>4 093 209,92</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2020	2019
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	65 387,00	0,00
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	17 265,00	9 547,90
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>82 652,00</i>	<i>9 547,90</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	
	2020	2019
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 773,50	19 773,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 773,50	19 773,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	40 356 663,21	42 278 138,59
Lisäykset tilikauden aikana	1 597 366,63	5 120 333,58
Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 032,00	-1 370 000,00
Tilikauden poisto	-5 921 831,34	-5 671 808,96
Poistamaton hankintameno 31.12.	36 031 166,50	40 356 663,21
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 020 654,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	-1 107 342,91	1 020 654,00
Vähennykset tilikauden aikana	-1 509 645,72	0,00
Siirrot erien välillä	1 596 334,63	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	1 020 654,00
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>41 397 090,71</i>	<i>42 297 912,09</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>490 023,72</i>	<i>6 140 987,58</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>-1 032,00</i>	<i>-1 370 000,00</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>-1 509 645,72</i>	<i>0,00</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>1 596 334,63</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-5 921 831,34</i>	<i>-5 671 808,96</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>36 050 940,00</i>	<i>41 397 090,71</i>
Maa- ja vesialueet erittely		
	2020	2019
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	19 773,50	19 773,50
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>19 773,50</i>	<i>19 773,50</i>
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2020	2019
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	2 513 008,77	2 655 408,77
Vähennykset:myynti	-129 584,00	-142 400,00
Hankintameno 31.12.	2 383 424,77	2 513 008,77
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	21 940 117,51	21 940 117,51
Hankintameno 31.12.	21 940 117,51	21 940 117,51
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	<i>24 453 126,28</i>	<i>24 595 526,28</i>
<i>Vähennykset</i>	<i>-129 584,00</i>	<i>-142 400,00</i>
<i>Hankintameno 31.12.</i>	<i>24 323 542,28</i>	<i>24 453 126,28</i>

20-22) Konserniyhtiöt	Omistusosuus
Suurpellon markkinointi Oy	100 %
Osakkuusyhtiöt	
Suurpellon jätehuolto Oy	29,40 %

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät	0,00	1 470 000,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	1 470 000,00

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2020	2019
Edellisten tilikausien ylijäämä	67 750 255,10	70 104 430,15
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-4 008 610,26	-2 354 175,05
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	63 741 644,84	67 750 255,10

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2020	2019
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Tuloennakot	2 243 551,72	3 839 886,35
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 243 551,72	3 839 886,35
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	2 243 551,72	3 839 886,35

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taloudelliset vastuut	2020	2019
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u>		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	195 966,00	220 461,00
<u>Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimukset tehty, eivät vielä laskutuskelpoisia. Kaava vahvistettu.</u>	0,00	0,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48)	Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
		2020	2019
	<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	1	1

TAPIOLA

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tapiolan keskuksen keskeisen osan toteuttaminen jatkui kaupungin ja LähiTapiolan kesken vuonna 2014 solmitun sopimuksen ja vuonna 2017 solmitun lisäsopimuksen perusteella. Ainoa-kauppakeskus valmistui koko laajuuteensa lokakuussa 2019, jolloin valmistuivat myös loput LähiTapiola-hankkeeseen sisältyneet julkiset osat. Vuonna 2020 Ainoa-kauppakeskuksen päälle valmistui jo aikaisemmin valmistuneen kolmen asuinrakennuksen lisäksi kolme asuinkerrostaloa. LähiTapiola-hankkeesta on toteuttamatta enää kaksi asuinkerrostaloa Itätuulenkujan varrella. Niiden rakentaminen käynnistyy vuonna 2021.

Vuoden 2020 aikana keskustassa oli käynnissä Raitinkartanon liike- ja asuinrakennushanke. Puretun Vesiputoustan tilalle tulevien asuintalojen rakennustyöt käynnistyivät vuoden lopussa. Hallinto-oikeus hylkäsi vuonna 2019 hyväksytyt Heikintorin eteläpuoliselle aukiolle hyväksytyt kaavan, jolla alue muuttuisi pysäköintialueesta puistoaukioksi. Kaupunki haki valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, jossa asian käsittely on kesken. Keskuksessa oli vireillä useita uusia asemakaavoja. Merkittävimpiä näistä olivat keskuksen länsiosa (YIT Suomi Oy:n suunnitteluvaraus), johon liittyvä asemakaava hyväksyttiin kesäkuussa ja kaava tuli voimaan elokuussa sekä Satakielenrinteen alue, jota koskeva kaavaehdotus hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa kesäkuussa. Länsiosaa koskeva sopimus ja Satakielenrinteen kaava ja maankäyttösopimus ovat tulossa päätettäväksi vuoden 2021 alussa.

Kaupunginhallitus päätti 5.6.2017, että kaupunginteatterin tilat toteutetaan Kulttuurikeskuksen yhteyteen Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen yhteydessä. Tältä pohjalta järjestettiin Kulttuurikeskuksen, Kulttuuriauktion ja niiden ympäristön arkkitehtuurikilpailu, jonka tulokset julkistettiin helmikuussa 2019 ja sen jälkeen suunnitelmia kehitettiin voittajaehdotuksen pohjalta. Vuoden 2020 aikana laadittiin hankesuunnitelma. Hankkeen mahdollisesta jatkosta päätetään keväällä 2021.

Regenero Oy on jatkanut Koy Kulttuuriauktion kiinteistön kehittämistä monipuoliseksi ja eläväksi liike/toimistokiinteistöksi osaksi Tapiolan kulttuurista keskusta. Hanke liittyy Keskustornin kehittämiseen. Heikintorin kehittäminen ei edennyt vuoden aikana.

Ahertajankulmassa WeeGee-talon viereen rakennettiin Kulttuurimajakka-hanketta, jonka pohjakerrokseen tulee WeeGee-taloon liittyviä näyttely- ja toimintatiloja ja niiden yläpuolelle asuntoja. WeeGee-talon päätyyn käynnistyi vuoden lopussa WeeGee-talon ja Kulttuurimajakan yhteisen maanalaisen pysäköintilaitoksen rakentaminen. Alueelle vielä tulevaa neljää asuinrakennusta suunniteltiin.

Tuuliniityn alueelle valmistui vuoden alussa puukerrostalo, ja 13-kerroksisen puurakenteisen opiskelija-asuintalon ja yhden uuden asuinkerrostalon rakentaminen käynnistyi.

Pohjois-Tapiolassa oli rakenteilla kolme uutta asuinkerrostaloa purettujen liike/toimistorakennusten tilalle. Alueella oli vireillä vastaava kehitys neljällä muullakin tontilla.

Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimistuen ja alueella oli vireillä vuoden aikana useita hankkeita.

Regenero Oy:n Keilaniemenranta-hanke eteni. Vaikka valtuuston 2019 hyväksymästä kaavasta valitettiin edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallinto-oikeuden hylättyä valituksen, kaupunginhallitus päätti 30.3.2020 määrätä kaavan tulemaan voimaan. Tämän seurauksena saatiin voimaan myös vesilupa, jonka perusteella käynnistettiin ruoppaus- ja täyttötöyt. Ne valmistuivat syksyllä. Keilaniementori paviljonkeineen valmistui vuoden lopussa.

Regenero Oy suunnitteli Keilaniemeen yleistä kalliopysäköintilaitosta, johon liittyvä maanalainen asemakaava hyväksyttiin valtuustossa 2020.

Lisäksi Keilaniemessä oli vuoden aikana vireillä seuraavat hankkeet: metrokorttelin pohjoispäässä rakenteilla Fiskarsin pääkonttori (NCC) ja suunnitteilla sen eteläpuolella toimisto/asuinhanke (NCC), metrokorttelin eteläpäässä suunnitteilla SRV:n asuintorni, Keilaranta 9:n ja 11:n toimisto/asuinhanke (Ilmarinen), Varman puurakenteinen toimistorakennus Keilalahdenportti, Regenero Oy:n liike/toimistohanke Raide-Jokerin pääte pysäkin vieressä, Niam Oy:n Life Science Centerin laajennus (kaava tuli voimaan), AB Invest AS:n hotelli/kongressikeskushanke, Nordic Urban Oy:n Keilaniemenrannan hyvinvointikeskus, Otaniemen eteläosan Kivimiehen alueen kehittäminen (Aalto ja Senaatti) sekä Miestentien varrella rakenteilla Työeläkevakuutusyhtiö Elon uusi toimistorakennus ja hotelli.

Raide-Jokerin rakentaminen eteni aikataulun mukaan ja Raide-Jokerin pysäkkien ympäristöjen kehittäminen jatkui.

Otaniemessä oli vireillä useita Aalto-yliopiston kehittämishankkeita, joissa yhtenä tärkeänä tavoitteena on asumisen lisääminen sekä liikkumiskulttuurin muuttaminen kevyttä liikennettä suosivaksi. Aalto-yliopisto keskittää toimintonsa Otaniemen keskukseen. Innopoli 4:n ensimmäinen vaihe valmistui ja toisen vaiheen rakennustyöt käynnistyivät vuoden lopussa. Kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaosto hyväksyi elokuussa Otaniemen keskuksen jatkokehittämisen tavoitteet. Entiselle poliisiopiston tontin länsiosalle laadittiin asemakaavaa paloaseman ja opiskelija-asuntojen yhteishankkeelle.

Asuntojen rakentaminen jatkui Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella. Vuoden 2020 lopussa alueella oli valmiina viisi, rakenteilla kolme ja suunnitteilla kolme asuinkerrostaloa. Alueella on jäljellä enää kaksi vapaata tonttia.

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2019 Tapiolan urheilupuistoon tulevan jalkapallostadionin muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi kesäkuussa 2020 urheilupuiston pohjoisosan asemakaavan nähtäville asetettavaksi. Kaava on tulossa hyväksyttäväksi vuoden 2021 alussa. Tapiolan urheilupuiston taseyksikkö perustettiin joulukuussa.

Arvio tulevasta kehityksestä

LähiTapiola jatkaa rakentamista 17.6.2014 allekirjoitetun toteuttamissopimuksen ja 10.5.2017 allekirjoitetun lisäsopimuksen pohjalta. LähiTapiola-hankkeeseen sisältyy vielä kahden asuinkerrostalon rakentaminen Merituulentien eteläpuolelle. Ne valmistuvat alkuvuonna 2023. Raitinkartanon liike/asuinrakennus valmistuu vaiheittain kesään 2021 mennessä.

Tapiolan keskuksen kehittäminen jatkuu useilla kaava-alueilla. Länsiosaa koskeva sopimus ja Satakielenrinteen kaava ja maankäyttösopimus ovat tulossa päätettäväksi vuoden 2021 alussa.

Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja laajennuksen (johon sisältyvät myös teatterin tilat) sekä Kulttuurikeskuksen ympäristön kehittäminen jatkuu kokonaisuutena. Alueeseen sisältyvät myös

kaupungin omistamat kiinteistöt Tapiolan Urheilutalo Oy, Kaupinkallion Paikoitustalo Oy ja KOy Kulttuuriauukio. Kulttuurikeskuksen uudistamisen mahdolliset jatkotoimet tuodaan käsittelyyn keväällä 2021.

Ahertajankulman alueella WeeGee-talon vieressä valmistuu Kulttuurimajakka-hanke alkukesästä 2021. WeeGee-talon ja Kulttuurimajakkan yhteinen pysäköintilaitos valmistuu syksyllä 2021. Neljän tähtitalon tontilla rakennustyöt käynnistyvät keväällä 2021.

Asuntojen rakentaminen Tuuliniityn alueella jatkuu, HOAS:n puurakenteinen opiskelijatornitalo valmistuu toukokuussa 2021.

Pohjois-Tapiolassa kehittäminen, jossa uutta asuinrakentamista suunnitellaan purettavien liike/toimistorakennusten tilalle, jatkuu usealla tontilla. Alue sijaitsee tulevan Raide-Jokerin pysäkin lähellä.

Raide-Jokerin rakentaminen ja pysäkkien ympäristöjen kehittäminen jatkuvat.

Keilaniemessä jatkuu Keilaniemenranta-hankkeen toteutus. Uusi toimistorakennus valmistuu metroaseman viereen vuoden 2021 lopussa. Raide-Jokerin päätepysäkin viereen käynnistyy Life Science Centerin laajennuksen rakentaminen kesällä 2021. Tavoitteena on, että yleisen kalliopysäköintilaitoksen louhintatyöt käynnistyvät syksyllä 2021, samoin Varman puurakenteisen toimistorakennuksen toteuttaminen. Kehittäminen jatkuu Keilaniemessä usealla tontilla, erityisesti Raide-Jokerin päätepysäkin ympäristössä. Alueelle suunnitellaan merkittävä määrä uutta asuin- ja toimistorakennusoikeutta. Aalto-yliopiston ja Senaatti-kiinteistöjen omistaman Otaniemen eteläosan Kivimiehen alueelle laaditaan asemakaavaa. Alueelle tulee merkittävä määrä uutta asuinrakennusoikeutta.

Aalto-yliopisto suunnittelee uusia tiloja Otaniemen keskukseen. Aalto-yliopisto ja Senaatti-kiinteistöt järjestävät vuoden 2021 aikana arkkitehtuurikutsukilpailun Otaniemen keskuksen jatkokehittämisestä.

Innopoly 4:n toisen vaiheen rakentaminen jatkuu Otaniemessä.

Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella asuntojen rakentaminen jatkuu. Alueen kahdelle viimeiselle tontille haetaan loppukevästä 2021 ryhmärakentamistoteuttajia.

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin ja siihen liittyvän hankekokonaisuuden kehittäminen jatkuu ja alueen infran suunnittelu käynnistyy. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaavanmuutos tulee hyväksyttäväksi keväällä 2021. Tapiolan urheilupuiston taseyksikön toiminta käynnistyy vuoden 2021 alussa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tapiolan taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä toimii kaksi henkilöä projektinjohtotehtävissä, teknisen ja ympäristötoimen linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Tapiolan kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista, maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Tulotavoite 44,2 milj. euroa ylittyi 2,5 milj. euroa. Maanmyyntivoitot ylittyivät ja vuokratuottoja kertyi talousarvion mukaisesti, mutta

maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia ei kertynyt talousarvion mukaisesti. Maankäyttö- ja kehittämiskorvausten toteutuminen edellyttää monien sopimusehtojen täyttymistä. Osa sopimusehdoista on sidottu toisen osapuolen toimintaan ja yleensä aina kaavojen vahvistumiseen. Siksi tulojen arvioiminen talousarviovaiheessa on vaikeaa.

Menoissa oli varauduttu projektinjohdon menoihin, asiantuntijapalveluiden ostoon sekä Tapiolan keskuspysäköinti Oy:n sekä Tapiolan keskustavalvomo Oy:n vastikkeiden maksuun. Näiden lisäksi taseyksiköstä maksettiin tonttien esirakentamiskuluja sekä pysäköintijärjestelyyn liittyviä kuluja. Korkokulut alittivat talousarvion. Poistot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Tulos ylittää talousarvion. Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Investoinnit olivat pääosin kunnallistekniikkaa. Kaikki investoinnit ovat uusinwestointeja. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji. Investoinnit ylittivät talousarvion 0,4 milj. euroa hankkeiden joutuisan edistymisen vuoksi.

Kunnallistekniikka

Valtuusto lisäsi kunnallistekniikan investointimenoihin 1,85 milj. euroa. Kehä I:n tunnelointi ja muut parantamistoimet valmistuivat vuoden 2019 lopussa. Urakan taloudellinen loppuselvitys tehtiin keväällä 2020, eikä siihen ollut enää talousarviossa varausta. Lisäksi Raide-Jokerin liittyvät hankkeet etenivät arvioitua nopeammin Otaniemen alueella. Muuten investoinnit toteutuivat talousarvion puitteissa aiemmin tekstissä selostetun mukaisesti.

Osakkeet ja osuudet

Tapiolan keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeita kirjattiin taseyksikön investointeihin talousarvion mukaisesti 4,1 milj. euroa. Koy Jousenpuiston pysäköinnin vapaan pääoman rahastoon sijoitettiin talousarvion mukaisesti 4,4 milj. euroa.

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Taseyksikkö on rahoittanut 19,7 milj. euron investointinsa tulorahoituksella ja loput luotollisen välitystilin saldolla. Välitystilin saldo oli vuoden 2020 lopussa -190,5 milj. euroa.

Viiden vuoden (2016 – 2020) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut negatiivinen. Taseyksikkö on rahoittanut toimintansa vuoteen 2015 asti aiempien vuosien toiminnan rahavirrasta kertyneillä välitystilisaamisilla, mutta vuonna 2015 välitystili kääntyi velaksi. Vuonna 2020 välitystili oli koko vuoden negatiivinen. Velkasaldoa ennustetaan myös tuleville vuosille. Taseyksikölle laaditun 10 vuoden investointi- ja tulorahoituslaskelman loppupuolella välitystilin saldo kääntyy kuitenkin jälleen positiiviseksi.

Henkilöstö

Taseyksikössä on nykyisin kaksi henkilöä.

Tilikauden tuloksen käsittely

Teknisen ja ympäristötoimen toimialan esikunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä 18 134 663,92 euroa kirjataan taseyksikön omaan pääomaan.

TAPIOLA

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto	7 914 516,64		3 156 871,63	
Liiketoiminnan muut tuotot	38 777 196,60		55 445 531,25	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 034,49		-103,86	
Ostot tilikauden aikana	-1 034,49		-103,86	
Palvelujen ostot	-2 410 343,42	-2 411 377,91	-844 991,90	-845 095,76
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-172 237,81		-151 069,30	
Henkilösivukulut	-18 189,60		-18 063,13	
Eläkekulut	-13 346,12		-13 659,28	
Muut henkilösivukulut	-4 843,48	-190 427,41	-4 403,85	-169 132,43
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-24 869 103,49		-21 868 751,45	
Arvonalentumiset		-24 869 103,49		-21 868 751,45
Liiketoiminnan muut kulut	-867 688,39		-929 566,06	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	18 353 116,04		34 789 857,18	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut	-218 439,21		-395 021,63	
Muut rahoituskulut	-12,91	-218 452,12		-395 021,63
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	18 134 663,92		34 394 835,55	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	18 134 663,92		34 394 835,55	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 134 663,92		34 394 835,55	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	5,0		10,6	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	5,0		10,6	
Voitto -%	229,1		1089,5	

TAPIOLA

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	18 353 116,04	34 789 857,18
Poistot ja arvonalentumiset	24 869 103,49	21 868 751,45
Rahoitustuotot ja -kulut	-218 452,12	-395 021,63
Tulorahoituksen korjauserät	-36 844 756,05	-53 914 610,70
	<u>6 159 011,36</u>	<u>2 348 976,30</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-19 720 161,33	-53 533 626,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	44 689,36	166 295,30
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	36 844 756,05	53 914 610,70
	<u>17 169 284,08</u>	<u>547 279,94</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	23 328 295,44	2 896 256,24
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-10 897 634,26	31 384 562,61
	<u>-10 897 634,26</u>	<u>31 384 562,61</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-9 834 290,29	-32 166 291,13
Korottomien velkojen muutos muilta	-2 596 370,89	-2 114 527,72
	<u>-12 430 661,18</u>	<u>-34 280 818,85</u>
Rahoituksen rahavirta	-23 328 295,44	-2 896 256,24
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vu	-86 965 075,9	-165 334 246,0
Investointien tulorahoitus, %	218,6	105,4
Lainanhoitokate	197,9	143,4
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,0	0,0
Current ratio	0,0	0,0
Pääomamenojen tulorahoitus, %	0,0	0,0

TAPIOLA

TASE	31.12.2020	31.12.2019
V A S T A A V A A	369 476 487,37	364 835 828,60
A PYSYVÄT VASTAAVAT	325 202 978,93	330 396 610,45
I Aineettomat hyödykkeet	3 713 666,68	3 856 500,01
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 713 666,68	3 856 500,01
II Aineelliset hyödykkeet	286 015 271,92	299 545 993,49
2. Rakennukset	6 211 213,16	6 578 378,47
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	279 673 963,97	292 837 520,23
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	130 094,79	130 094,79
III Sijoitukset	35 474 040,33	26 994 116,95
1. Osakkeet ja osuudet	35 474 040,33	26 994 116,95
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	44 273 508,44	34 439 218,15
II Saamiset	44 273 508,44	34 439 218,15
Pitkäaikaiset saamiset	35 876 522,19	33 956 859,00
5. Siirtosaamiset	35 876 522,19	33 956 859,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 396 986,25	482 359,15
1. Myyntisaamiset	8 396 986,25	482 359,15
V A S T A T T A V A A	369 476 487,37	364 835 828,60
A OMA PÄÄOMA	176 581 292,47	158 446 628,55
I Peruspääoma		
II Muut omat rahastot		
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	158 446 628,55	124 051 793,00
V Tilikauden yli-/alijäämä	18 134 663,92	34 394 835,55
D VIERAS PÄÄOMA	192 895 194,90	206 389 200,05
II Lyhytaikainen	192 895 194,90	206 389 200,05
3. Lainat kunnalta	190 523 517,34	201 421 151,60
7. Ostovelat	2 371 677,56	4 968 048,45
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	47,8	43,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	413,1	352,2
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	176 581	158 447
Lainakanta 31.12., 1 000 €	190 524	201 421
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	190 524	201 421

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
Liikevaihto	19 700	19 700	7 915	-11 785
Liiketoiminnan muut tuotot	24 500	24 500	38 777	14 277
Materiaalit ja palvelut	-332	-332	-2 411	-2 080
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-1	-1
Palvelujen ostot	-332	-332	-2 410	-2 079
Henkilöstökulut	-204	-204	-190	13
Palkat ja palkkiot	-169	-169	-172	-3
Henkilösivukulut	-34	-34	-18	16
Eläkekulut	-29	-29	-13	15
Muut henkilösivukulut	-6	-6	-5	1
Poistot ja arvonalentumiset	-24 929	-24 929	-24 869	60
Suunnitelman mukaiset poistot	-24 929	-24 929	-24 869	60
Liiketoiminnan muut kulut	-1 200	-1 200	-868	332
Vuokrat	-1 200	-1 200	-843	357
Muut kulut	0	0	-25	-25
Liikeylijäämä (-alijäämä)	17 536	17 536	18 353	817
Rahoitustuotot ja -kulut	-350	-350	-218	132
Kunnalle maksetut korkokulut	-350	-350	-218	132
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	17 186	17 186	18 135	949
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	17 186	17 186	18 135	949
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	17 186	17 186	18 135	949

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeama 2020
022 TAPIOLA					
Tulot	0		0	45	45
Menot	-17 500	-1 850	-19 350	-19 720	-370
Netto	-17 500	-1 850	-19 350	-19 675	-325
022BB Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Tulot	0		0	45	45
Menot	-8 900	-1 850	-10 750	-11 240	-490
Netto	-8 900	-1 850	-10 750	-11 196	-446
022BE Osakkeet ja osuudet					
Tulot					
Menot	-8 600		-8 600	-8 480	120
Netto	-8 600		-8 600	-8 480	120

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2020	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2020	Toteuma 31.12.2020	Poikkeam a 2020
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä (-alijäämä)	17 536		17 536	18 353	817
Poistot ja arvonalentumiset	24 929	0	24 929	24 869	-60
Rahoitustuotot ja -kulut	-350		-350	-218	132
Tulorahoituksen korjauserät	-24 500	0	-24 500	-36 845	-12 345
	17 615	0	17 615	6 159	-11 456
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-17 500	-1 850	-19 350	-19 720	-370
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		0	45	45
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24 500		24 500	36 845	12 345
	7 000	-1 850	5 150	17 169	12 019
Toiminnan ja investointien rahavirta	24 615	-1 850	22 765	23 328	564
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-20 129	1 850	-18 279	-10 898	7 382
	-20 129	1 850	-18 279	-10 898	7 382
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos muilta	482	0	482	-9 834	-10 317
Korottomien velkojen muutos muilta	-4 968	0	-4 968	-2 596	2 372
	-4 486	0	-4 486	-12 431	-7 945
Rahoituksen rahavirta	-24 615	1 850	-22 765	-23 328	-563
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 25.10.2016

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta” sekä ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta” ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2020	2019
Liikevaihto		
Maksutuotot		
Myyntituotot muilta	33 600,00	0,00
Rakentamispalvelujen myynti	659 025,81	0,00
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	5 583 328,00	1 847 731,86
Maankäyttömaksut, sisäiset	0,00	0,00
Vuokratuotot		
Rakennusten vuokrat	673 567,98	609 172,60
Maa- ja vesialueiden vuokrat	964 994,85	699 967,17
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	36 844 756,05	53 914 610,70
Muut tulot	1 932 440,55	1 530 920,55
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>46 691 713,24</i>	<i>58 602 402,88</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

<u>Poistoajat</u>	poistoaika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2020	2019
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	36 844 756,05	53 914 610,70
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>36 844 756,05</i>	<i>53 914 610,70</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2020	2019
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 856 500,01	3 999 333,34
Tilikauden poisto	-142 833,33	-142 833,33
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 713 666,68	3 856 500,01
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	3 856 500,01	3 999 333,34
<i>Tilikauden poisto</i>	-142 833,33	-142 833,33
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	3 713 666,68	3 856 500,01
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Muut rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 578 378,47	6 945 543,78
Tilikauden poisto	-367 165,31	-367 165,31
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 211 213,16	6 578 378,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	292 837 520,23	269 190 992,38
Lisäykset tilikauden aikana	11 240 237,95	45 171 575,96
Rahoitusosuudet tilikaudella	-44 689,36	-166 295,30
Tilikauden poisto	-24 359 104,85	-21 358 752,81
Poistamaton hankintameno 31.12.	279 673 963,97	292 837 520,23
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	130 094,79	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	130 094,79
Poistamaton hankintameno 31.12.	130 094,79	130 094,79
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	299 545 993,49	276 136 536,16
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	11 240 237,95	45 301 670,75
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	-44 689,36	-166 295,30
<i>Tilikauden poisto</i>	-24 726 270,16	-21 725 918,12
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	286 015 271,92	299 545 993,49

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2020	2019
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	26 994 116,95	18 762 161,64
Lisäykset	8 479 923,38	8 231 955,31
Hankintameno 31.12.	35 474 040,33	26 994 116,95
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	26 994 116,95	18 762 161,64
<i>Lisäykset</i>	8 479 923,38	8 231 955,31
<i>Hankintameno 31.12.</i>	35 474 040,33	26 994 116,95

20-22) Konserniyhtiöt**Omistusosuus**

Jousenpuiston Pysäköinti Koy
Tapiolan Urheilutalo Oy

100,00 %
48,65 %

Osakkuusyhtiöt**Omistusosuus**

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy

26,33 %

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Siirtosaamiset (tonttien hallinnan luovuttaminen)	35 876 522,19	33 956 859,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	35 876 522,19	33 956 859,00

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**25) Oman pääoman erittely**

	2020	2019
Edellisten tilikausien ylijäämä	158 446 628,55	124 051 793,00
Tilikauden ylijäämä	18 134 663,92	34 394 835,55
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	176 581 292,47	158 446 628,55

30) Velat lähiyhteisöiltä

	2020	2019
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat: Tapiolan Keskuspysäköinti	894 396,36	38 045,05
Yhteensä	894 396,36	38 045,05
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	894 396,36	38 045,05

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taloudelliset vastuut	2020	2019
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u> Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	1 082 414,00	1 261 776,00
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimukset tehty, eivät vielä laskutuskelpoisia. Kaava vahvistettu.	15 050 340,00	19 576 772,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2020	2019
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	2	2

4.2.3 Rahastot

Odotukset talouden suotuisasta kehityksestä vuonna 2020 jouduttiin hylkäämään helmikuun lopulla, kun Kiinassa alkanut koronavirusepidemia levisi voimalla myös muihin maihin. Kyky kohdata epidemia osoittautui alussa heikoksi, minkä vuoksi reagointi oli esimerkiksi liikkumisrajoitusten osalta erittäin laaja-alaista. Viruksen leviäminen saatiin kyllä kevään kuluessa pysäytettyä, mutta sivuvaikutuksena olivat ennennäkemättömän laajat negatiiviset taloudelliset seuraukset. Poikkeuksellisen suuri joukko ihmisiä joko lomautettiin tai irtisanottiin.

Taloudelliset vauriot vaativat järeiden elvytystoimien toteuttamista. Rahapolitiikan keinoin ehdittiin elvyttämään ensimmäisenä. Lukuisat keskuspankit laskivat aggressiivisesti ohjauskorkoja sekä ottivat käyttöön uusia arvopapereiden osto-ohjelmia tai lisäsivät jo olemassa olevien ohjelmien kokoa. Mittakaavaltaan vielä suurempaa oli keventynyttä rahapolitiikkaa seurannut finanssipoliittinen elvytys. Poliitikot ympäri maailman olivat valmiita tukemaan taloutta esimerkiksi yritysten tukiohjelmilla, aiempaa anteliaammilla työttömyyskorvauksilla ja infrastruktuuri-investoinneilla. Poikkeuksellisen alijäämäiset budjetit rahoitettiin lisäämällä velanottoa. Elvytystoimet tehosivat aluksi, kunnes syksyllä koronan toinen aalto pakotti taas monet maat lisäämään sulkutoimenpiteitä. Markkinoiden elpyminen ja odotukset nojaavat pitkälti odotuksiin positiivisista rokoteutisista.

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalveluinvestointien ja maanhankinnan rahoitusta pitkällä aikavälillä. Rahaston tuotot tulee käyttää taloussuunnitelmassa määriteltyjen investointien ja maanhankinnan rahoitukseen. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston tuottojen käytöstä. Rahastoa puretaan tilinpäätöksen yhteydessä valtuuston rahaston varoilla katettavaksi päättämien investointien ja maanhankinnan toteutuneita menoja vastaavalla määrällä. Rahoitustuotot realisoituvat käytettävissä oleviin varoihin vasta rahastoa purettaessa.

Rahaston varainhoito vuonna 2020 oli hajautettu kolmelle täyden valtakirjan varainhoitajalle, jotka olivat EAB Varainhoito Oy, Danske Bank Oyj ja Evli Pankki Oyj. Tämän lisäksi kaupungin rahoitusryhmän hoidossa on kaksi sijoitussalkkua.

Rahaston varojen kirjanpitoarvo 31.12.2020 oli 583,2 milj. euroa ja markkina-arvo 668,8 milj. euroa. Rahaston sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2020 oli 5,3 prosenttia. Varat olivat vuoden lopussa sijoitettuina rahamarkkinasijoituksiin (5,1 prosenttia), joukkovelkakirjalainoihin (34,5 prosenttia), osakkeisiin (42,7 prosenttia) ja vaihtoehtoisin sijoituksiin (17,6 prosenttia).

Tilikauden ylijäämä oli 12 268 731,03 euroa ja tämä lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Vuoden 2020 osalta rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus ja edellisten tilikausien ylijäämästä rahastopääomaan siirretään 900 056,70 euroa. Kuluttajahintainflaatio joulukuussa 2020 oli 0,2 prosenttia. Vuoden 2020 aikana rahaston tuotoista purettiin talousarvion mukaisesti 15,0 milj. euroa.

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-56 324,37	-56 324,37	-37 509,15	-37 509,15
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-56 324,37		-37 509,15
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	307 810,37		314 903,51	
Muut rahoitustuotot	21 375 555,34		36 932 677,55	
Muut rahoituskulut	-9 358 310,31	12 325 055,40	-1 318 031,43	35 929 549,63
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		12 268 731,03		35 892 040,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		12 268 731,03		35 892 040,48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		12 268 731,03		35 892 040,48

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56 324,37		-37 509,15	
Rahoitustuotot ja -kulut	12 325 055,40	12 268 731,03	35 929 549,63	35 892 040,48
Toiminnan ja investointien rahavirta		12 268 731,03		35 892 040,48
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset	-15 000 000,00		-15 000 000,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	29 762,05	-14 970 237,95	-184 954,35	-15 184 954,35
Rahoituksen rahavirta		-14 970 237,95		-15 184 954,35
Rahavarojen muutokset		-2 701 506,92		20 707 086,13
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	582 679 021,97		585 380 528,89	
Rahavarat 1.1.	585 380 528,89	-2 701 506,92	564 673 442,76	20 707 086,13

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASE 31.12.	2020	2019
VASTAAVA	583 196 267,08	585 927 536,05
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	583 196 267,08	585 927 536,05
II Saamiset	517 245,11	547 007,16
Lyhytaikaiset saamiset	517 245,11	547 007,16
3. Saamiset kunnalta	517 245,11	547 007,16
III Rahoitusarvopaperit	571 418 885,37	568 652 662,07
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 000 000,00	7 036 420,00
4. Muut arvopaperit	566 418 885,37	561 616 242,07
IV Rahat ja pankkisaamiset	11 260 136,60	16 727 866,82
VASTATTAVAA	583 196 267,08	585 927 536,05
A OMA PÄÄOMA	583 196 267,08	585 927 536,05
I Rahastopääoma	450 928 406,08	450 028 349,38
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	119 999 129,97	100 007 146,19
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 268 731,03	35 892 040,48

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2020	2019
28) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	450 028 349,38	446 014 221,39
Lisäykset	15 900 056,70	19 014 127,99
Vähennykset	-15 000 000,00	-15 000 000,00
Rahastopääoma 31.12.	450 928 406,08	450 028 349,38
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	135 899 186,67	119 021 274,18
Siirto rahastopääomaan	-15 900 056,70	-19 014 127,99
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	119 999 129,97	100 007 146,19
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	12 268 731,03	35 892 040,48
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>583 196 267,08</i>	<i>585 927 536,05</i>

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin.

Rahasto omistaa entisen Poliisiopiston kiinteistön, joka on vuokrattu HOAS Oy:lle, AYY:lle ja Neste Oyj:lle. Nesteen vuokraamalle tontille on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista.

Rahasto omistaa Koy Olarinluoma 15:ta. Koy Olarinluoma 15 omistuksessa oleva tontti on myyty 2020 hankekehittäjälle kaavaan mukaisen ratkaisun toteuttamiseksi, ja yhtiö tullaan purkamaan vuoden 2021 aikana.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2020 lopussa 12,7 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2020 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apporttina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Rahaston oma pääoma vuoden 2020 lopussa oli yhteensä 53,7 milj. euroa. Rahaston pääomasta on sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston pääomista rahastoihin oli sijoitettu vuoden lopussa 27,3 milj. euroa ja rahastojen kirjanpitoarvo oli 25,3 milj. euroa.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston tilikauden ylijäämä oli 666 717,26 euroa ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 220 894,20 euroa siirretään rahastopäämaan.

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Liiketoiminnan muut tuotot		195 618,80		193 630,88
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-1 601,26	-1 601,26	-1 623,16	-1 623,16
Liikelylijäämä (-alijäämä)		194 017,54		192 007,72
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	562 207,33		486 165,88	
Muut rahoitustuotot	17 238,46		14 678,56	
Muut rahoituskulut	-106 746,07	472 699,72	-121 104,72	379 739,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		666 717,26		571 747,44
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		666 717,26		571 747,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		666 717,26		571 747,44

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	194 017,54		192 007,72	
Rahoitustuotot ja -kulut	472 699,72	666 717,26	379 739,72	571 747,44
Toiminnan ja investointien rahavirta		666 717,26		571 747,44
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaam. lisäykset muilta	0,00		-13 000,00	
Antolainasaam. vähennykset muilta	650 120,84	650 120,84	100 000,00	87 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	597 595,04		-566 882,00	
Saamisten muutos muilta	15 356,77	612 951,81	289,30	-566 592,70
Rahoituksen rahavirta		1 263 072,65		-479 592,70
Rahavarojen muutos		1 929 789,91		92 154,74
Rahavarajojen muutos				
Rahavarat 31.12.	25 317 374,99		23 387 585,08	
Rahavarat 1.1.	23 387 585,08	1 929 789,91	23 295 430,34	92 154,74

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TASE 31.12.	2020	2019
V A S T A A V A A	53 655 787,71	52 989 070,45
A PYSYVÄT VASTAAVAT	26 040 000,00	26 690 120,84
II Aineelliset hyödykkeet	9 650 000,00	9 650 000,00
1. Maa- ja vesialueet	9 650 000,00	9 650 000,00
III Sijoitukset	16 390 000,00	17 040 120,84
1. Osakkeet ja osuudet	3 690 000,00	3 690 000,00
3. Muut lainasaamiset	12 700 000,00	13 350 120,84
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	27 615 787,71	26 298 949,61
II Saamiset	2 298 412,72	2 911 364,53
Lyhytaikaiset saamiset	2 298 412,72	2 911 364,53
3. Saamiset kunnalta	2 256 684,94	2 854 279,98
5. Siirtosaamiset	41 727,78	57 084,55
III Rahoitusarvopaperit	25 280 927,22	23 357 320,43
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 000 000,00	5 000 000,00
4. Muut arvopaperit	20 280 927,22	18 357 320,43
IV Rahat ja pankkisaamiset	36 447,77	30 264,65
V A S T A T T A V A A	53 655 787,71	52 989 070,45
A OMA PÄÄOMA	53 655 787,71	52 989 070,45
I Rahastopääoma	52 989 070,45	51 768 176,25
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	0,00	649 146,76
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	666 717,26	571 747,44

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2020	2019
19) Pysyvät vastaavat		
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	3 690 000,00	3 690 000,00
Hankintameno 31.12.	3 690 000,00	3 690 000,00

Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	13 350 120,84	13 437 120,84
Lisäykset	0,00	13 000,00
Vähennykset	-650 120,84	-100 000,00
Hankintameno 31.12.	12 700 000,00	13 350 120,84
20) Tytäryhteisöt		
Koy Otaniemen tiedeasunnot	100,00 %	100,00 %
Koy Olarinluoma 15	100,00 %	100,00 %
23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Siirtosaamiset	41 727,78	57 084,55
24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	41 727,78	57 084,55
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2020	2019
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	51 768 176,25	51 768 176,25
Lisäykset	1 220 894,20	0,00
Rahastopääoma 31.12.	52 989 070,45	51 768 176,25
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	1 220 894,20	649 146,76
Siirto rahastopääomaan	-1 220 894,20	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	0,00	649 146,76
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	666 717,26	571 747,44
Oma pääoma yhteensä	53 655 787,71	52 989 070,45

VAHINKORAHASTO

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin tai sen tytäryhteisön omaisuutta tai kaupungin tai sen tytäryhteisön vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun. Myös kaupunkikonsernin tytäryhteisöt on liitetty mukaan kaupungin vahinkorahaston piiriin soveltuvin osin yhtenäisen vakuutussuojan ja vahinkokäsittelyn saavuttamiseksi.

Vahinkokertymä vaihtelee vuosittain. Vahingot tulevat korvattaviksi vahinkorahastosta pääsääntöisesti vasta siinä vaiheessa, kun vahinko on korjattu ja kaikki kustannukset on selvitetty ja maksettu. Vahinko on joko sattunut edellisenä tai vielä yleisemmin sitä edeltävänä vuonna.

Vuonna 2020 vahinkorahastosta maksettiin korvauksia 280 885,62 euroa. Korvaukset liittyivät vuonna 2019 ja 2020 sattuneisiin tulipaloihin Karakallion ja Lintumetsän koulukiinteistöissä.

Liiketoiminnan tuotot olivat ennustettua pienemmät vuonna 2020. Espoon kaupunki siirtyi vuoden 2020 alusta alkaen takauksen ylläpidossa uuteen järjestelmään, jonka myötä myös takauksista perittävien provisioiden laskutus muuttui. Aiemmin provisiot laskutettiin lainaperusteisesti kerran vuodessa etukäteen. Uuden tavan myötä provisiot tullaan jatkossa laskuttamaan takausperusteisesti takauksen vuotuisen keskisaldon mukaan kerran vuodessa takautuvasti. Ensimmäisen kerran uuden tavan mukaiset laskutukset tapahtuvat syksyllä 2021 koskien vuoden 2021 provisioita.

Vahinkorahaston tilikauden ylijäämä oli 12 119,50 euroa ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään.

VAHINKORAHASTO

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Liiketoiminnan muut tuotot		201 284,00		1 114 203,60
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	<u>-640,48</u>	-640,48	<u>-649,24</u>	-649,24
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-280 885,62</u>		<u>-719 023,76</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-80 242,10		394 530,60
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	90 184,59		89 815,41	
Muut rahoitustuotot	<u>2 177,01</u>	92 361,60	<u>1 619,74</u>	91 435,15
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		12 119,50		485 965,75
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		12 119,50		485 965,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		12 119,50		485 965,75

VAHINKORAHASTO**RAHOITUSLASKELMA**

1.1. - 31.12.2020

1.1. - 31.12.2019

Toiminnan rahavirta

Liikelylijäämä (-alijäämä)

-80 242,10

394 530,60

Rahoitustuotot ja -kulut

92 361,60 12 119,50

91 435,15 485 965,75

Toiminnan ja investointien rahavirta

12 119,50

485 965,75

Rahoituksen rahavirta

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos kunnalta

-9 942,49

-9 942,49

-484 347,77

-484 347,77

Rahoituksen rahavirta

-9 942,49

-484 347,77

Rahavarojen muutos

2 177,01

1 617,98

Rahavarajojen muutos

Rahavarat 31.12.

5 475 241,76

5 473 064,75

Rahavarat 1.1.

5 473 064,75

2 177,01

5 471 446,77

1 617,98

VAHINKORAHASTO**TASE 31.12.**

2020

2019

V A S T A A V A A

8 578 720,56

8 566 601,06

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

8 578 720,56

8 566 601,06

II Saamiset

3 103 478,80

3 093 536,31

Lyhytaikaiset saamiset

3 103 478,80

3 093 536,31

3. Saamiset kunnalta

3 103 478,80

3 093 536,31

III Rahoitusarvopaperit

5 475 241,76

5 473 064,75

3. Joukkovelkakirjalainasaamiset

2 000 000,00

2 000 000,00

4. Muut arvopaperit

3 475 241,76

3 473 064,75

V A S T A T T A V A A

8 578 720,56

8 566 601,06

A OMA PÄÄOMA

8 578 720,56

8 566 601,06

I Rahastopääoma

5 130 590,10

5 130 590,10

IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

3 436 010,96

2 950 045,21

V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

12 119,50

485 965,75

VAHINKORAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2020	2019
28) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10
Rahastopääoma 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	3 436 010,96	2 950 045,21
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	3 436 010,96	2 950 045,21
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	12 119,50	485 965,75
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>8 578 720,56</i>	<i>8 566 601,06</i>

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO**Toimintakertomus**

Sosiaalisen luototuksen rahasto on perustettu Espoossa lokakuussa 2007. Sosiaalisen luoton tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

Rahasto on erityiskatteinen, ja se toimii erillisenä taseyksikkönä. Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa ohjeet sosiaalisen luototuksen myöntämisestä sekä lainaehdoista. Sosiaalisesta luototuksesta vastaa sosiaali- ja terveystoimen toimintaohjeessa määrätty tulosityksikkö. Sosiaalisen luototuksen myöntämisestä ja muista sosiaalisesta luototuksesta annetun lain mukaisista tehtävistä päättävät sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämät viranhaltijat.

Vuoden 2020 loppuun mennessä oli myönnetty 927 luottoa yhteismäärältään 6 078 822,08 euroa

Vuonna 2020 myönnettiin 45 luottoa, yhteensä 285 898,00 euroa. Luoton keskiarvo oli 6 353,29 euroa. Loppuun maksettuja luottoja oli vuoden aikana 54. Vuoden aikana irtisanottiin 4 lainaa euromäärältään yhteensä 22 382,31 euroa. Korkotuottoja vuoden aikana kertyi 0.

Sosiaalisen luototuksen tilikauden alijäämä oli 19 442,67 euroa ja se vähennetään rahastopääomasta.

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liiketoiminnan muut tuotot	40 627,02	27 600,67
Liiketoiminnan muut kulut	-60 069,71	-53 268,38
Liikeliikäläämä (-alijäämä)	-19 442,69	-25 667,71
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,02	0,12
Muut rahoitustuotot	0,00	152,25
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-19 442,67	-25 515,34
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-19 442,67	-25 515,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-19 442,67	-25 515,34

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-19 442,69		-25 667,71	
Rahoitustuotot ja -kulut	0,02	-19 442,67	152,37	-25 515,34
Toiminnan ja investointien rahavirta		-19 442,67		-25 515,34
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-7 655,61		-33 765,33	
Saamisten muutos muilta	27 098,28	19 442,67	59 280,67	25 515,34
Rahoituksen rahavirta		19 442,67		25 515,34
Rahavarojen muutos		0,00		0,00

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TASE 31.12.	2020	2019
V A S T A A V A A	2 164 790,33	2 184 233,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 164 790,33	2 184 233,00
II Saamiset	2 164 790,33	2 184 233,00
Pitkäaikaiset saamiset	114 667,33	139 864,53
2. Lainasaamiset	114 667,33	139 864,53
Lyhytaikaiset saamiset	2 050 123,00	2 044 368,47
2. Lainasaamiset	259 154,26	251 344,18
3. Saamiset kunnalta	1 727 418,58	1 719 762,97
4. Muut saamiset	63 550,16	73 261,32
V A S T A T T A V A A	2 164 790,33	2 184 233,00
A OMA PÄÄOMA	2 164 790,33	2 184 233,00
I Rahastopääoma	2 164 790,33	2 184 233,00

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2020	2019
28) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	2 184 233,00	2 209 748,34
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-19 442,67	-25 515,34
Rahastopääoma 31.12.	2 164 790,33	2 184 233,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0,00	0,00

LIIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaistokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	437 529,82	335 179 664,95	317 671 719,16	48 787 200,28	-298 069 604,59	404 006 509,62
Myyntituotot	0,00	76 645 638,30	72 361 183,16	692 625,81	-53 350 961,85	96 348 485,42
Maksutuotot	0,00	100 844 348,87	1 447 308,33	7 179 662,63	-1 596 334,63	107 874 985,20
Tuet ja avustukset	0,00	16 581 577,36	3 611 533,73	0,00		20 193 111,09
Vuokratuotot	195 618,80	42 841 984,80	238 077 881,58	1 972 569,25	-242 569 192,64	40 518 861,79
Muut tuotot	241 911,02	98 266 115,62	2 173 812,36	38 942 342,59	-553 115,47	139 071 066,12
Valmistus omaan käyttöön	0,00	11 745 899,79	412 034,95	0,00		12 157 934,74
Toimintakulut	-399 521,44	-2 015 492 760,02	-221 080 995,91	-3 651 759,67	298 069 604,59	-1 942 555 432,45
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0,00	-508 735 369,83	-44 431 411,19	-254 418,36		-553 421 199,38
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	0,00	-105 666 770,12	-9 069 449,99	-27 233,67		-114 763 453,78
Muut henkilösivukulut	0,00	-18 323 472,22	-1 474 581,49	-7 757,44		-19 805 811,15
Palvelujen ostot	-58 566,11	-924 167 692,05	-45 263 035,69	-2 493 538,93	53 487 707,36	-918 495 125,42
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-44 189 362,17	-20 673 625,17	-1 122,88	58 615,69	-64 805 494,53
Avustukset	0,00	-138 257 498,73	-744 913,44	0,00		-139 002 412,17
Vuokrat	0,00	-260 391 027,44	-98 780 903,62	-842 588,33	242 569 192,64	-117 445 326,75
Muut kulut	-340 955,33	-15 761 567,46	-643 075,32	-25 100,06	1 954 088,90	-14 816 609,27
Toimintakate	38 008,38	-1 668 567 195,28	97 002 758,20	45 135 440,61	0,00	-1 526 390 988,09
Verotulot	0,00	1 605 339 965,75	0,00	0,00		1 605 339 965,75
Valtionosuudet	0,00	205 086 851,00	0,00	0,00		205 086 851,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	960 202,31	14 831 903,95	0,00	0,00	-361 611,92	15 430 494,34
Muut rahoitustuotot	21 394 970,81	30 833 809,67	0,00	0,00	-28 417 814,36	23 810 966,12
Korkokulut	0,00	-9 339 960,98	-143 172,71	-218 439,21	361 611,92	-9 339 960,98
Muut rahoituskulut	-9 465 056,38	-52 229,37	-28 422 184,48	-12,91	28 417 814,36	-9 521 668,78
Vuosikate	12 928 125,12	178 133 144,74	68 437 401,01	44 916 988,49	0,00	304 415 659,36
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-90 121 897,90	-54 063 087,92	-30 790 934,83		-174 975 920,65
Arvonalentumiset	0,00	-117 119,15	-226 099,13	0,00		-343 218,28
Tilikauden tulos	12 928 125,12	87 894 127,69	14 148 213,96	14 126 053,66	0,00	129 096 520,43

LIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Tulorahoitus						
Vuosikate	12 928 125,12	178 133 144,74	68 437 401,01	44 916 988,49		304 415 659,36
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-30 794 734,39	-1 175 344,70	-37 009 902,04		-68 979 981,13
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0,00	-276 339 232,48	-126 379 471,92	-21 806 519,68		-424 525 224,08
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	81 887 092,71	407 988,28	45 721,36		82 340 802,35
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	31 001 060,30	1 490 553,21	38 649 131,76		71 140 745,27
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 928 125,12	-16 112 669,12	-57 218 874,12	24 795 419,89	0,00	-35 607 998,23
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-27 000 000,00	0,00	0,00		-27 000 000,00
Antolainasaamisten vähennys	650 120,84	4 251 855,07	0,00	0,00		4 901 975,91
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	285 000 000,00	0,00	0,00		285 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-68 169 655,92	0,00	0,00		-68 169 655,92
Lyhytaik. lainojen muutos	0,00	34 749 003,39	0,00	0,00		34 749 003,39
Lyhytaik. lainojen muutos kunnalta		0,00	53 013 132,61	-10 897 634,26	-42 115 498,35	0,00
Oman pääoman muutokset	-15 000 000,00	15 000 000,00	0,00	0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	-376 962,98	0,00	0,00		-376 962,98
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	-6 701 319,71	0,00	0,00		-6 701 319,71
Saamisten muutos muilta	42 455,05	-17 407 287,02	-125 017,12	-8 364 290,29	-1 596 334,63	-27 450 474,01
Saamisten muutos kunnalta	609 758,99	-609 758,99	0,00	-8 143 575,13	8 143 575,13	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	73 462 805,36	4 330 758,63	4 206 414,42		81 999 978,41
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00	0,00	-1 596 334,63	1 596 334,63	0,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	-769 540,00	276 086 010,08	0,00	0,00	-33 971 923,22	241 344 546,86

5 LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ

Kirjanpitokirja

Tasekirja

Päiväkirja

Pääkirja

Sidottu kirja

Elektroninen arkisto

Elektroninen arkisto

Tositelaji

Kuvaus

Numerointi alkaa 1:stä tilivuositain

PK muistio

Peruskaupungin muistiotositteet

Brutto muistiotosite

Brutto muistiotosite (eMemo)

Muistio Ei alv lask.

Muistiotosite Ei alv laskentaa (eMemo)

Netto muistiotosite

Netto muistiotosite (eMemo)

Sisäinen laskutus

Sisäinen laskutus (eMemo)

Muistio verollinen

Muistio verollinen verolaskenta bruttona ja nettona (Aico)

Muistio Ei vero lask

Muistio Ei vero lask verolaskenta puuttuu (Aico)

Muistio sisäinen

Muistio sisäinen sisäisille tileille (Aico)

Muistio maksut

Muistio Aico maksumääräys

Numerointi on jatkuva

Liittymät

Alueelliset kulttuuri palv

Alueelliset kulttuuri palvelut kassapalvelut

100 Community laskutus

Community laskutus

100 Community maksu

Community maksusuoritukset

100 Community sis.lask.

Community, sisäinen laskutus

100 Kassa/Maksatus

Analyste kassapäivät

100 Kassa/Tulot

Analyste kassapäivät

100 Kassa/Pääkassa

Analyste kassapäivät

Sijoitus

Sijoitus

Verkkomaksaminen, liikunta

Verkkomaksaminen, liikunta

Verkkomaksaminen, kirjasto

Verkkomaksaminen, kirjasto

Verkkomaksaminen, tyt

Verkkomaksaminen, tyt

Kirjasto Entresse

Kirjasto Entresse

Kirjasto Haukilahti

Kirjasto Haukilahti

Kirjasto Iso Omena

Kirjasto Iso Omena

Kirjasto Kalajärvi

Kirjasto Kalajärvi

Kirjasto Karhusuo

Kirjasto Karhusuo

Kirjasto Kauklahti

Kirjasto Kauklahti

Kirjasto Kivenlahti

Kirjasto Kivenlahti

Kirjasto Laajalahti

Kirjasto Laajalahti

Kirjasto Laaksolahti

Kirjasto Laaksolahti

Kirjasto Nöykkiö

Kirjasto Nöykkiö

Kirjasto Opinmäki

Kirjasto Opinmäki

Kirjasto Otaniemi

Kirjasto Otaniemi

Kirjasto Saunalahti

Kirjasto Saunalahti

Kirjasto Sello

Kirjasto Sello

Kirjasto Soukka

Kirjasto Soukka

Kirjasto Tapiola

Kirjasto Tapiola

Kirjasto Viherlaakso

Kirjasto Viherlaakso

Kulttuurikeskus

Kulttuurikeskuksen kassa

Museo

Museon kassa

Logigl

Logistiikan sisäinen laskutus

100 Kuukausipalkat

HIJAT Kuukausipalkat

100 Palkkiot

PAJAT palkkionlaskenta

100 Perhehuolto

Perhehuolto

100 Siivous

Siivous

100 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat
100 Tuntipalkat	TPJAT Tuntipalkat
100 Toivo sisäinen lasku	100 Toivo sisäinen laskutus
Sisäinen laskutus Hektori	Sisäinen laskutus Hektori
Ristikkäisvaluutta	Ristikkäisvaluutta
Työ- ja oppimisympäristö	Työ- ja oppimisympäristön kassa
Uimahalli Espoonlahti	Uimahalli Espoonlahti
Uimahalli Keski-Espoo	Uimahalli Keski-Espoo
Uimahalli Leppävaara	Uimahalli Leppävaara
Uimahalli Tapiola	Uimahalli Tapiola
WeeGee	WeeGeen kassa
100 Wega/varikko	Wega / varikko
Ypp Espoon keskus	Ypp Espoon keskus
Ypp Espoonlahti	Ypp Espoonlahti
Ypp Kalajärvi	Ypp Kalajärvi
Ypp Leppävaara	Ypp Leppävaara
Ypp Matinkylä	Ypp Matinkylä
Ypp Tapiola	Ypp Tapiola
203 Community laskutus	Community laskutus
203 Community maksu	Community maksusuoritukset
203 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
203 Kuukausipalkat	HIJAT Kuukausipalkat
203 Palkkiot	HIJAT Palkkiot
203 Siivous	Siivous
203 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat pelastuslaitos
203 Tuntipalkat	HIJAT Tuntipalkat
203 Wega	Wega/pelastuslaitos
205 Community laskutus	Community laskutus
205 Community maksu	Community maksusuoritukset
205 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
205 Kuukausipalkat	HIJAT Kuukausipalkat
205 Palkkiot	PAJAT palkkionlaskenta
205 Siivous	Siivous
205 Sähkö	Sähkö
205 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat Tilakeskus
205 Toivo sisäinen lasku	205 Toivo sisäinen laskutus
205 Tuntipalkat	TPJAT Tuntipalkat
205 Wega/varikko	Wega / varikko
301 Community laskutus	Community laskutus
301 Community maksu	Community maksusuoritukset
301 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
302 Community laskutus	Community laskutus
302 Community maksu	Community maksusuoritukset
302 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus

Ostolaskuihin liittyvät

Ostolaskut	Ostovelkalaskut
Täsmäytetyt maksut	Täsmäytetyt maksut

Pysyviin vastaaviin liittyvät

KEH-käytöstäpoisto	KEH-käytöstäpoisto
KEH-lisäys	KEH-lisäys
KEH-oikaisu	KEH-oikaisu
KEH-siirto	KEH-siirto
KOM Oikaisu	Käyttöomaisuuden hankintamenon oikaisu
Lisäys	Lisäys
Poisto	Käyttöomaisuuden poisto
Uudelleenluokitus	Uudelleenluokituskirjaus

Muut

Eliminointi	Konsernieliminointi
Vyörytys	Vyörytys
Tase-erittelyt	Tase-erittelyt (Aico)
Liitetietosisitteet	Liitetietosisitteet (Aico)

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Ahlfors Tiina Marjo Anniina
Allekirjoitusaika	30.03.2021 14:52
Allekirjoittaja	Mäkelä Jukka
Allekirjoitusaika	30.03.2021 14:53
Allekirjoittaja	EXT Anthoni Mari
Allekirjoitusaika	30.03.2021 15:00
Allekirjoittaja	Kauma Pia Liisa
Allekirjoitusaika	30.03.2021 15:04
Allekirjoittaja	Laukkanen Jorma Antero
Allekirjoitusaika	30.03.2021 15:26
Allekirjoittaja	Jalonen Jaana Elina
Allekirjoitusaika	30.03.2021 22:26
Allekirjoittaja	Juvonen Arja Sinikka
Allekirjoitusaika	06.04.2021 12:44
Allekirjoittaja	Laiho Mia Kaarina
Allekirjoitusaika	07.04.2021 14:13

ASIAKIRJAT

Asiakirja

Tilinpäätös 2020.pdf

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Kauste Mika-Antti
Allekirjoitusaika	30.03.2021 15:27
Allekirjoittaja	Vuornos Henrik Jeremias
Allekirjoitusaika	30.03.2021 15:43
Allekirjoittaja	Partanen Henna Kaarina
Allekirjoitusaika	30.03.2021 22:29
Allekirjoittaja	Guzenina Maria Edith
Allekirjoitusaika	31.03.2021 09:09
Allekirjoittaja	Markkula Markku Antero
Allekirjoitusaika	31.03.2021 09:13
Allekirjoittaja	Aaltonen Juri Jarno
Allekirjoitusaika	31.03.2021 12:53
Allekirjoittaja	Gestrin Anna Christina
Allekirjoitusaika	31.03.2021 20:36
Allekirjoittaja	Elo Simon Jakob Benjamin
Allekirjoitusaika	06.04.2021 13:18

ASIAKIRJAT

Asiakirja Tilinpäätös 2020.pdf

411816cc-9690-4043-b96e-875261f36ed3

Alla mainittu asiakirja on allekirjoitettu Espoon sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Lind Tiina Maria Hannele
Allekirjoitusaika	28.04.2021 12:44

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Tilinpäätös 2020.pdf
-----------	----------------------

[ae3a5f9d-8532-4cba-9252-2742fd3e1848](#)